

❖ **เจ้าของ**

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **สำนักงาน**179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 625 โทรสาร 043-246539

<https://casjournal.cas.ac.th>❖ **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขา
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขา
นิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยี
สารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา ใน
แนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
วิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขาวิทยาศาสตร์
การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม
สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขา
การศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานของสมาชิก
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **ที่ปรึกษา**

นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **บรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

❖ **บรรณาธิการผู้ช่วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ บุรีสาร

❖ **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพินาย

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา

อดีตข้าราชการบำนาญ กรรมการสภา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ นฤมล ลินสุพรรณ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงคินิตย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ บุริสาร

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ดร.นิกัญชา ลั่นเหลือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขอนแก่น

ดร.ดาวรุวรรณ ถวิลการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย

อาจารย์ชัยวัฒน์ วัลลภา

นางสาวอัญชลี มูลทิพย์

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวัสดิ์

❖ กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์

<https://casjournal.cas.ac.th>

❖ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ เค.ปรินท์

เลขที่ 12/27 ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 081-6611883

E-mail kprint999@gmail.com

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอกวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
- การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เนื้อหาบทความ วรรณกรรมและข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประจำปี 12 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565

ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารณณ์ โสตะ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนือไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณี บัณชรหัตถกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.พีระพงษ์ อุฑารสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวชัย ศรีโศคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ ผลงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิวัช แก้วจำนงค์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ ต้นทนะเทวินทร์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย ฮวดศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ดิยา	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.สายัณห์ ผาน้อย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ศุภโชค สอนศิลป์พงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ธณิศ สายวัฒน์	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น
ดร.ทรงสุตา หมั่นไธสง	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น
ดร.สุทิน ชนะบุญ	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ขอนแก่น
ดร.นิกัญชา ลั่นเหลื่อ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้เป็น ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 เป็นวารสารที่มีคุณภาพ ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 โดยมีเป้าหมายมุ่งมั่นเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ให้ได้ในอนาคตอันใกล้ ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจ และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมารวม 12 ปี บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความ วิจัย วิทยานิพนธ์ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา จำนวน 21 เรื่อง ทางบรรณาธิการและบรรณาธิการผู้ช่วยร่วมกับเจ้าของบทความที่ ต้องแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน แยกเป็นผลงานภายในสถาบัน 8 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 13 เรื่อง รวม 21 เรื่อง ผลงาน ทุกเรื่องล้วนได้มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาบทความเชิงวิชาการในด้านความถูกต้องของกระบวนการวิจัย อย่างเป็นระบบ สามารถนำผลวิจัยไปใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ กองบรรณาธิการได้ตระหนัก ถึงมาตรฐานคุณภาพของวารสารจึงมุ่งมั่นพัฒนาให้วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นวารสารที่ได้มาตรฐานคุณภาพสามารถใช้ เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการในระดับชาติและระดับสากล อันจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคม และวงพหุวิทยาการได้ อย่างหลากหลายทันต่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับฉบับนี้มีผลงานวิจัยจากหลากหลายด้าน อาทิ ด้านการศึกษา จำนวน 9 เรื่อง ด้านพยาบาลและสุขภาพ จำนวน 2 เรื่อง ด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 5 เรื่อง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 เรื่อง และ ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมาย จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้จะได้ใช้เป็นแหล่งสารสนเทศในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัยสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม วง วิชาชีพและประเทศชาติต่อไป

กองบรรณาธิการได้ปรับปรุงแบบวารสารเริ่มจาก ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2565 และมีความยินดีรับบทความในกลุ่ม สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และ อุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และ เอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) ที่กำหนดไว้ เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เป็นต้นไป

ท้ายที่สุดนี้กองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีความมุ่งมั่นในการสรรค์สร้างผลงานวิจัย บทความวิชาการ ที่หลากหลายศาสตร์เพื่อเผยแพร่นวัตกรรมแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านอย่างเต็มความสามารถ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และสนใจส่งมา ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่องตลอดมา และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนามาตรฐานคุณภาพให้สูงขึ้น เพื่อก้าวสู่ฐาน TCI กลุ่ม 1 และ มุ่งมั่นพัฒนาเพื่อเข้าไปสู่ฐานระดับนานาชาติต่อไปในอนาคตโดยมีแผนที่จะเริ่มจัดทำวารสาร ฉบับภาษาอังกฤษในชื่อว่า “Kasae Journal” ในปี 2566 เพื่อเป็นเวทีสนับสนุนให้นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา ได้นำเสนอผลงาน ผลงานในระดับนานาชาติ พบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 12 ฉบับที่ 4 ปี 2565 ในเดือนกันยายนนี้ และ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามบทความ วารสารทุกฉบับได้ โดยได้ Up load ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้ที่ <https://casjournal.cas.ac.th> ขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความปรารถนาดี
กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านภูเก็ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ	1
นุชรัตน์ นุชประยูร, จงกลณี ลิ้มประภัสสร	
ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	9
หทัยกาญจน์ สร้อยงาม, วัลลภา อารีรัตน์, ดาวรรุวรรณ ถวิลการ3	
การประเมินโครงการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ และศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตอย่างยั่งยืน	18
อิตารัตน์ เลิศวิทยากุล, โศภิษฐ์ นามขำ, ธัญญรัตน์ เนาววิบูลย์พร, อุดมลักษณ์ ดวงขุนมาตย์, อาบจิตร์ กอมาตย์, อภิสิทธิ์ อารังวรารังกูร, อภิสราร อารังวรารังกูร	
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของกลุ่ม SETHD จดทะเบียน ในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	32
ธมนวรรณ ป้อมสนาม, สุนันทา ปาสาเลา	
การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	41
รัชนิกร ยิ่งชนะ, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, อิตารัตน์ เลิศวิทยากุล	
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเทศไทย	53
ธาริณี อังคัยศ, วรญา ोजनाภาพพร, ณัฐวัฒน์ วงษ์ขวลิตกุล	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ ผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น	62
ประเนตร คงงาม, สุวรรณ เนียมประชา, เสาร์วัลลักษณ์ โคตรมิตร, สุจิตรา อร่ามพงศ์พันธ์	
การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	71
สุนทร ลาวัลย์, กุหลาบ บุริสาร, วิเชียร ชิวพิมาย	
The Reverse Culture Shocks Among Thai Ayc Exchanged Students (2018 - 2019)	83
Wachiraporn Rangpan, Supinda Lertlit	
ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกับค่าความจุไฟฟ้าของตัวเก็บประจุแบบซีวี ถั่วปากอ้า จันทโรสม, พิศาล สุทันติกร, กิตติพงศ์ อาจหาญ, สิทธิศักดิ์ เรืองฤทธิ์, ปิยณัฐ โตอ่อน, อามิณห์ หล้าวงศ์, สุริยากานต์ คำนิ้งผล, ศตวรรษ บุดิมุลตรี	91
การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2	99
สันติ แสนเป็ก, สติพร เขาวนชัย	
การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น	111
รัชนิกร ทะน้อย, จุฬารณีย์ โสตะ, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด	122
ราชรินทร์ อาลัยลักษณ์, อารีย์ นัยพินิจ	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์	132
เกรียงศักดิ์ พิมพ์สุก, กฤษณพงศ์ พุทธระกูล	
ผลการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันชุมชนคลาวด์มิตติ์ เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนา เว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	144
กัมปนาท คูศิริรัตน์, นุชรรัตน์ นุชประยูร	
แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬา สุขความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น	154
ชีวิน อ่อนละอ, สุชาติ บางวิเศษ, กานนท์ แสนเภา, สุจิตรา อร่ามพงศ์พันธ์	
วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดนนทบุรี สรรถ้อย, สติพร เขาวนชัย	165
Boosting English Reading Aloud and Spelling Skills of Prathomsuksa Students at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province through Phonic Exercises	175
Prakorb Phon-ngam, Kanasatra Kaewsanthip	
การพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์	188
LUO QIN, ปริณ ทนชัยบุตร	
แนวทางการพัฒนารอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา	199
นิทัศน์ มาสาลี, วัลลภา อาริรัตน์, เสาวณี สิริสุขศิลป์	
The loop seal aeration affects the suspension density at the dense bed zone in a circulating fluidized bed	205
Atipong Armatsombat, Pongsakorn Tawanwech	

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม
รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

The Development of Learning Activities Promote to Practical Skills
Based on Davies's Model via Google Classroom in the
Courses of Using of Software Packages in Business

นุชรัตน์ นุชประยูร¹,
จกกลนี ลิ้มประภัสสร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ 2) เปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์นนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 26 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ของผู้เรียนมีค่า E1/E2 ที่ระดับ 80.32/81.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
- 2) ผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ พบว่า มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 18.04 และคะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 24.54 แสดงว่าหลังเรียนผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ มีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้, ส่งเสริมทักษะปฏิบัติ, แนวคิดของเดวิส, กูเกิ้ลคลาสรูม

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop learning activities to promote skills to follow the guidelines of Davies via Google Classroom in Courses: Use of Software Packages in Business 2) compare the pre- and post-learning skills of learners with learning activities to promote Davies Guidelines skills through Google Classroom; and 3) study the satisfaction of learners with learning activities to foster Davies Guidelines

^{1 2}อาจารย์สาขาวิชาระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี

skills through Google Classroom. The sample group is bachelor's degree students, Faculty of Business Administration and Information Technology, Nonthaburi Center, 1st semester of the academic year 2021, consisted of 26 people (Cluster sampling). The statistics used in the data analysis were mean, percentage, standard deviation and the mean comparison (t-test).

The research results:

1. The effectiveness of learning activities to promote skills to follow the guidelines of Davies through Google Classroom, the course of Use of Software Packages in Business. of learners with E1/E2 at the level of 80.32/81.03 which was higher than the specified threshold 80/80
2. Students who studied with learning activities to promote skills to follow Davies' guidelines through Google Classroom, the course of Use of Software Packages in Business work, found that their pre-study test scores were equal to 18.04 and post-test scores equal to 24.54 It showed that after studying, the students had higher practical skills than before at statistical significance at the 0.05 level.
3. The learners were satisfied with the learning activities to promote skills to follow the guidelines of Davies via Google Classroom in course of Use of Software Packages in Business. The average satisfaction level was at the highest level.

Keywords: Learning Activities, practical skills, Davies's Model, Google Classroom

1. บทนำ

การดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำงาน เพื่อช่วยให้การทำงานเกิดความรวดเร็ว ถูกต้องและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปด้านสำนักงานถูกนำมาใช้ในการจัดการเอกสารต่าง ๆ ในองค์กร โดยอย่างยิ่งเฉพาะโปรแกรมตารางคำนวณ หรือ Spreadsheet ที่กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการงานด้านเอกสารในสำนักงาน เนื่องจากโปรแกรมมีความสามารถในการแทรก รูปภาพ แผนภูมิ กราฟและสร้างรายงานสรุปผลได้หลากหลายมุมมองต่าง ๆ ตามที่ผู้ใช้งานต้องการ จากความสามารถนี้เองส่งผลให้หลักสูตรทางด้านบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยได้บรรจุเนื้อหาการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปนี้ไว้ในหลักสูตรที่จัดการเรียนสอน โดยคาดหวังให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและความสามารถในการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปนี้ได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ เพื่อสำเร็จการศึกษาออกมาเป็นบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานตามแนวทางการพัฒนาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

การสอนทักษะปฏิบัติตามหลักแนวคิดของเดวิสมุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในทักษะด้านการปฏิบัติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียนที่ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ โดยกระบวนการเรียนการสอนด้วยทักษะปฏิบัติของเดวิส ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ และขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ จนกลายเป็นทักษะที่สมบูรณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติ จนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ (ทิสนา แชมมณี, 2553: 246-247) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับจากการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยส่วนใหญ่พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมถึงความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ของคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มักมีปัญหาในเรื่องการทักษะการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป อาจเนื่องมาจากผู้เรียนเป็นนักศึกษาที่ไม่ใช่สาขาระบบสารสนเทศ ทำให้นักศึกษาบางคนขาดทักษะในการปฏิบัติ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคระบาด โควิด 19 ทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคปฏิบัติมีผลการเรียนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูมรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ โดยผลการจัดการเรียนการสอนที่ศึกษาในงานวิจัยนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจและรายวิชาที่ลักษณะเนื้อหาใกล้เคียงกันต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ
2. เปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ
3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมีดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ทักษะการปฏิบัติ
5. ความพึงพอใจต่อการเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์นันทบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนใน รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีจำนวน 2 กลุ่มเรียน โดยกลุ่มเรียนที่ 1 จำนวน 26 คน และกลุ่มเรียนที่ 2 จำนวน 20 คน รวมทั้งหมด 46 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์นันทบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 กลุ่มเรียนที่ 1 มีจำนวน 26 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านภูเก็ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ จำนวน 3 แผน ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ซึ่งได้ผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผลการประเมินคุณภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.42)

5.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ที่ผ่านการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67 – 1.00 แบบทดสอบมีลักษณะเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ประเมินระดับความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ของผู้เรียน

5.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านภูเก็ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ใช้เกณฑ์การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) มีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	น้อยที่สุด

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยจะทำการปฐมนิเทศนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการวัดผลและประเมินผล
2. ทำผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากนั้นทำการตรวจและบันทึกผลคะแนนของผู้เรียนแต่ละคน
3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสที่ได้พัฒนาและทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นทำการประเมินพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์แล้วบันทึกผลคะแนน
4. หลังจากผู้วิจัยดำเนินการสอนครบตามเนื้อหาที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกันกับที่ให้ผู้เรียนทำการทดสอบก่อนเรียน จากนั้นทำการตรวจและบันทึกผลคะแนน
5. หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมเรียนสอนให้ผู้เรียนทุกคนทำการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านภูเก็ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
6. นำผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านภูเก็ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลความหมายระดับค่าคะแนน

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูมรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ด้านกระบวนการ (E_1)	30	24.12	2.03	80.38
ด้านผลลัพธ์ (E_2)	30	24.31	1.44	81.03
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)		80.32/81.03		

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูม ด้านกระบวนการ (E_1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.12 คิดเป็นร้อยละ 80.38 และด้านผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.31 คิดเป็นร้อยละ 81.03 แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.32/81.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

7.2 เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูมรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะปฏิบัติก่อนและหลังเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t
ทดสอบก่อนเรียน	26	18.04	2.24	60.13	29.26*
ทดสอบหลังเรียน	26	24.54	2.37	81.80	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ทักษะปฏิบัติการทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 18.04 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.13 ของคะแนนเต็มและหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 24.54 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.80 ของคะแนนเต็ม 30 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูมรายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่าน
กุ๊กกิลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ	4.46	0.59	มาก
2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย	4.65	0.48	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อย	4.50	0.50	มาก
4. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ	4.53	0.58	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยเป็นทักษะที่สมบูรณ์	4.46	0.64	มาก
6. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom	4.61	0.49	มากที่สุด
7. ความพึงพอใจต่อเนื้อหาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.58	มาก
8. ความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	0.50	มากที่สุด
9. ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อใบความรู้	4.69	0.47	มาก
10. ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อผู้สอน	4.61	0.57	มากที่สุด
11. ความพึงพอใจต่อวิธีการประเมินผล	4.46	0.58	มาก
12. ความพึงพอใจต่อเกณฑ์การประเมินผล	4.46	0.50	มาก
สรุปภาพรวม	4.53	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ๊กกิลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจจำนวน 26 คน ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.54) สำหรับรายการประเมินที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อใบความรู้มีระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D.=0.47) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากันในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.49) และความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อผู้สอน ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.57)

8. อภิปรายผล

8.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ๊กกิลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ด้านกระบวนการ (E1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.12 คิดเป็นร้อยละ 80.32 และด้านผลลัพธ์ (E2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.31 คิดเป็นร้อยละ 81.03 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.32/81.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร เอี่ยมทองคำและคณะ (2563) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) ร่วมกับการจำคำศัพท์เทคนิค นิยมโมนิกส์ (Mnemonics) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง เทศกาลและงานฉลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนา

ทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 81.54 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 91.90 แสดงว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.54/91.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

8.2 ผลการวิเคราะห์ทักษะปฏิบัติของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูมของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 18.04 คะแนน และหลังเรียน 24.54 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.80 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกศักดิ์ แหะชัยภูมิ และคณะ (2561) ได้ศึกษาผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสผ่านสื่อสังคม เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติโปรแกรมสำเร็จรูปด้านเอกสาร สำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนการสอนของเดวิสผ่านสื่อสังคมกับวิธีการเรียนการสอนปกติ กลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสผ่านสื่อสังคมที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวมมีระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.54) ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูมซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เน้นการเรียนรู้โดยเกิดจากตัวนักเรียนเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นด้านเวลาผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นภายในชั้นเรียน นักเรียนมีการลงมือปฏิบัติจริงเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น และเกิดความภาคภูมิใจกับชิ้นงานที่ตนเองทำสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกศักดิ์ แหะชัยภูมิ และคณะ (2561) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสผ่านสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติโปรแกรมสำเร็จรูปด้านเอกสารสำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.17)

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ผู้สอนควรทำการศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน ควรจัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เรียบร้อย ผู้สอนควรที่จะเลือกสื่อการเรียนรู้ที่ง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรทำการบันทึกคลิปวิดีโอหลังการสอน เพื่อนำมาปรับปรุง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกุ้ลคลาสรูม รายวิชา การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ ผู้เรียนที่เรียนมักจะไม่ค่อยกล้าตอบคำถามหรือซักถามข้อสงสัย เนื่องจากขาดความมั่นใจและกลัวว่าจะตอบคำถามผิดแล้วกังวลว่าเพื่อนในห้องจะพูดจาให้รู้สึกอับอาย ดังนั้นผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าที่จะตอบคำถามหรือข้อสงสัย ผู้สอนควรให้กำลังใจและทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการตอบคำถามผิดไม่ใช่เรื่องน่าอายและควรกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามและซักถามข้อสงสัย ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับรายละเอียดกิจกรรมในกระบวนการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนขณะฝึกปฏิบัติผ่านกูเกิ้ลคลาสรูมเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงการแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป
2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติตามแนวทางของเดวิสผ่านกูเกิ้ลคลาสรูมร่วมกับรูปแบบการสอนและเทคนิคการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- พูลสวัสดิ์ มาลา, สมชาย วรภิเษมสกุล, ชาตชาย ม่วงปทุม. (2561). ผลของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเสริมด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 6(1), มกราคม – มิถุนายน 2561.
- ศศิธร เอี่ยมทองคำ, กุหลาบ ปุริสาร, วรวิทย์ ต้นชนะเทวินทร์, สายัณห์ ฝาน้อย. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) ร่วมกับการจำคำศัพท์เทคนิคนิมโนนิคส์ (Mnemonics) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง เทศกาลและงานฉลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10(4), ตุลาคม – ธันวาคม 2563.
- เอกศักดิ์ แหะชัยภูมิ, ทรงศักดิ์ สองสนิท, ประวิทย์ สิมมาทัน. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสผ่านสื่อสังคม เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติโปรแกรมสำเร็จรูปด้านเอกสาร สำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(2), กรกฎาคม – ธันวาคม 2561.

ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Policy recommendations for Educational Management to Promote careers in the Community center for non-formal and Informal education

หทัยกาญจน์ สร้อยงาม¹

วัลลภา อาริรัตน์²

ดาววรรณ ถวิลการ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดทำประชาพิจารณ์ (Public hearing of stakeholders) เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และเป็นประโยชน์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวมมี ความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 2 ส่วนดังนี้

1. ผลการประเมินข้อเรื่อง วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์/แนวทาง ตัวชี้วัด ของรูปแบบในด้าน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ พบว่า ข้อเรื่อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินคุณภาพของข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอก มีดังนี้ (2.1) ผลการประเมินด้านความเหมาะสมมีค่ามากที่สุดทุกองค์ประกอบ (2.2) ผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ (2.3) ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษา, การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน

Abstract

The purpose of this research was to examine and evaluate policy recommendations for educational management to promote careers in the community center for non-formal and informal education. A public hearing of stakeholders was conducted with 30 experts and stakeholders in education management to examine suitability, feasibility, consistency, and utility of the policy recommendations.

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The results showed that policy recommendations for educational management to promote careers in the community center for non-formal and informal education were overall appropriate at a high level, considering two results are as follows:

1) The results of evaluation of the title, vision, mission, strategy/guide, and indicators of the policy recommendations in terms of suitability, feasibility, consistency, and utility found that the title was indicated as highest level of suitability, feasibility, consistency, and utility. Meanwhile, the level of suitability, feasibility, consistency, and utility of vision and mission were at the highest level.

2) The results of the quality assessment of policy recommendations for educational management to promote careers in the community center for non-formal and informal education were as follows: (2.1) The feasibility assessment result was the highest for all components, (2.2) The consistency assessment result was at the highest level for all components, (2.3) Suitability assessment results were at the highest level for all components

Keywords: education management, policy recommendation, careers promotion

1. บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนรู้จักคิดเรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา ร่วมมือการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต มีทักษะด้านอาชีพ และการดำรงชีพเพื่อรายได้ของครอบครัว โดยเน้นการพัฒนาและส่งเสริมทักษะแห่งอนาคตใหม่ในการเรียนรู้ที่เหมาะสมจากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การจัดการศึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมด้านอาชีพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อหน่วยงานทุกภาคส่วน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้มีนโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยพัฒนาทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนของสำนักงาน กศน. เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเพิ่มมูลค่าให้กับอาชีพ ภายใต้นโยบายเร่งรัดส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับวิถีชีวิตให้กับบุคคลและชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนโดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) สำรวจและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ความรู้และทักษะพื้นฐานในอาชีพ โดยจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น 2) การฝึกอบรมและจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการฝึกทักษะอาชีพเพื่อเข้าสู่อาชีพ 3) พัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมายในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันเพื่อร่วมเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ และ 4) การพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลกับกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการและผู้ที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจการและศักยภาพของตนเอง โดยหลักสูตรที่จัดให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นแนวทางในการออกนโยบาย

ของผู้บริหารในระดับสูง เพื่อเพิ่มรายได้การต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพิ่มมูลค่าและเพิ่มศักยภาพในการผลิต ส่งเสริมความรู้เรื่องบรรจภัณฑ์และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนของสำนักงาน กศน. เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเพิ่มมูลค่าให้กับอาชีพ ภายใต้นโยบายเร่งรัดส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับวิถีชีวิตให้กับบุคคลและชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนโดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) สำรวจและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในอาชีพ โดยจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น 2) การฝึกอบรมและจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการฝึกทักษะอาชีพเพื่อเข้าสู่อาชีพ 3) พัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมายในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันเพื่อร่วมเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ และ 4) การพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลกับกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการและผู้ที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจการและศักยภาพของตนเอง การดำเนินงานดังกล่าวอยู่ในรูปแบบโครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความสามารถให้กับบุคคลเพื่อมีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาเฉพาะด้าน ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และแต่ละสถานการณ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน โดยหลักสูตรที่จัดให้ผู้ที่ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้การต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพิ่มศักยภาพในการผลิต ส่งเสริมความรู้เรื่องบรรจภัณฑ์และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์ โดยให้อยู่ในกระบวนการจัดทำหลักสูตร 5 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทางให้ครบกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำและมีรายได้ โดยในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องภายใต้หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของสำนักงาน กศน. ดำเนินการให้ กศน. อำเภอและกศน. ตำบล ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมรูปแบบกลุ่มสนใจ ชั้นเรียนวิชาชีพและกิจกรรม “1 อำเภอ 1อาชีพ” และให้สถานศึกษากำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือพัฒนาต่อยอดได้ (แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน, 2564)

2. วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการประชาสัมพันธ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (public hearing of stakeholders) มีผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 16 คน และครู กศน.หรือครูผู้สอน จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ผู้เรียน จำนวน 3 คน ในการสัมมนาผู้วิจัยได้นำเสนอโดยใช้ power point พร้อมทั้งเอกสารประกอบการประชุมเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการ ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยเชิงนโยบาย ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ตลอดจนแนวทางการดำเนินการประชาพิจารณ์ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งพิจารณาในด้านความเหมาะสม (propriety) ด้านความเป็นไปได้

(feasibility) ด้านความสอดคล้อง (congruity) และด้านความมีประโยชน์ (utility) เสนอต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียข้างต้น เพื่อการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายใน ขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความเหมาะสม (propriety) พิจารณาจากกระบวนการได้มา ความครอบคลุมพันธกิจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่มหรือลำดับและการมีจุดเด่น 2) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) พิจารณาจากความสามารถนำไปปฏิบัติ การมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการมีระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้ 3) ด้านความสอดคล้อง (congruity) พิจารณาจากความสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ บริบทสังคม และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดในองค์ประกอบ 5 ด้าน และ 4) ด้านความมีประโยชน์ (utility) พิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กร หน่วยงาน ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสังคม โดยมีกระบวนการตรวจสอบอย่างมีขั้นตอนคือ 1) มีองค์ประกอบด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ที่มีความสอดคล้องกัน 2) ผ่านการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการส่งเสริม สนับสนุนจากสำนักงาน กศน. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารสถานศึกษา และ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการปฏิบัติการสอน และ 3) ผ่านการยืนยันข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการประชาพิจารณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ครู กศน.หรือครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และผู้เรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินด้านความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ /ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ ของข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์มากที่สุด
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์มาก
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ปานกลาง
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ /ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์น้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ /ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 6 ด้าน 3) 17 เป้าหมาย 4) 25 กลยุทธ์ และ 5) 92 ตัวชี้วัด

5.1.1 วิสัยทัศน์ เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างโอกาสทางการศึกษา อาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้านการแข่งขันตลาดอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.2 พันธกิจประกอบด้วย (1) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและจัดการระบบคุณภาพภายในองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามหลักธรรมาภิบาล เกิดประสิทธิผล และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น (2) จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมอาชีพในชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (3) พัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะการคิดและการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างนวัตกรรมด้านอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ มุ่งเน้นให้ครูและนักเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม และสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างอาชีพ (5) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการประกอบอาชีพในชุมชนและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางอาชีพรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น (6) ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนของศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างหลากหลายรูปแบบให้กับผู้เรียน

5.1.3 เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด เมืองประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ (3) ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ด้านการรู้ดิจิทัลเพื่อประกอบอาชีพ และ(5) ด้านการส่งเสริมภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

5.2 ผลการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และเป็นประโยชน์ ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยพิจารณา 2 ส่วนดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินข้อเรื่อง วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด ของรูปแบบในด้าน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ พบว่า ข้อเรื่อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.2 ผลการประเมินคุณภาพของข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษาอนุกระบบ มีดังนี้

ผลการประเมินด้านความเหมาะสม มีค่ามากที่สุดทุกองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.71- 4.89 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำไปใช้ คือ การสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.71$) และการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในอาชีพ ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือ การเรียนรู้สิ่งใหม่ ($\bar{X} = 4.74$) และการรับรู้มุมมองในการพัฒนาร่วมกันของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.77$)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.72 - 4.83 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีความเป็นไปได้สูงที่สุดในการนำไปใช้ คือ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมา คือ การเรียนรู้สิ่งใหม่ ($\bar{X} = 4.74$) การคิดแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 4.72$) และการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและการมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ($\bar{X} = 4.75$)

ผลการประเมินด้านความสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.74 - 4.86 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีความเป็นประโยชน์สูงที่สุดในการนำไปใช้ คือ การสร้างผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.76$) การสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.81$) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 4.81$) และการรับรู้มุมมองในการพัฒนาร่วมกันของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมาคือ การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในอาชีพ ($\bar{X} = 4.74$)

ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.67 - 4.83 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีความเป็นประโยชน์สูงที่สุดในการนำไปใช้ คือ การสร้างแรงจูงใจและการมี

ส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.69$) การรับรู้มุมมองในการพัฒนาร่วมกันของภาคีเครือข่าย ($\bar{X} = 4.77$) และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และการมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือ การสร้างวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.80$) และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่อาชีพ ($\bar{X} = 4.76$)

6. อภิปรายผล

การตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และเป็นประโยชน์ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิสัยทัศน์ จากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมภารกิจ (mission statement) และวัตถุประสงค์ (objective) กำหนดความคาดหวังที่ต้องการต้องการจะทำและจะเป็นในอนาคตไว้สูงในระดับที่ท้าทายที่เน้นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุดที่มุ่งหวังให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นสถานศึกษาชั้นนำในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนที่มีคุณภาพมาตรฐาน แสดงถึงสภาพที่พึงปรารถนาหรือที่เป็นไปได้ในอนาคตที่ส่งเสริมในส่วนที่เป็นจุดแข็งที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ที่มีการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน มีหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนหลายแห่ง รวมทั้งพร้อมในด้านบุคลากร มีนักวิชาชีพสาขาอาชีพต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีสถานประกอบการภายนอก แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ร่วมดูแลช่วยเหลือครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งจะมีโอกาสเป็นไปได้อย่างสูงหากได้นำผลจากการวิจัยสู่การปฏิบัติจริง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานดำเนินงาน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจน สถานศึกษาต้องเน้นการกระจายอำนาจและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาที่ครอบคลุมและชุมชนมีบทบาทหลัก โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารและปฏิบัติงานอย่างจริงจังจริงใจ จึงซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งในการดำเนินงานในเมื่อข้อเสนอเชิงนโยบายเกิดจากกระบวนการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม (participatory policy research: PPR) แล้วโอกาสความเป็นไปได้ของการนำข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น จะต้องปฏิบัติตามนโยบายแบบมีส่วนร่วม (participatory Policy action: PPA) และจะต้องมีการประเมินผลนโยบายแบบมีส่วนร่วม (participatory policy evaluation: PPE) ด้วยเช่นกัน ซึ่งหากพิจารณาจากทฤษฎีการบริหารจัดการก็เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพแบบก้าวกระโดดด้วยวิธี Six Sigma ที่เน้นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุด การกำหนดวิสัยทัศน์ถือเป็นขั้นตอนการจัดทำแผนระดับยุทธศาสตร์หรือระดับกลยุทธ์ (Strategic plan) เป็นแผนระยะยาวอาจประมาณ 3-5 ปี (วิโรจน์ สารรัตน์, 2553) หรือหากพิจารณาจากทฤษฎีการจูงใจเชิงเนื้อหา (content model) ก็เป็นการกำหนดความคาดหวังที่สอดคล้องกับความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) ตามทฤษฎีของ McClelland เป็นความต้องการที่บรรลุผลสำเร็จในงานที่มีความท้าทายและการบรรลุมาตรฐานของงานที่ทำได้อย่างดีเยี่ยม (excellent) สอดคล้องกับปัจจัยจูงใจ (motivational factors) ตามทฤษฎีของ Herzberg ในส่วนที่เป็นความสำเร็จการได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้า และความรับผิดชอบ สอดคล้องกับความต้องการความสำเร็จ (self actualization) ตามทฤษฎีของ Maslow ซึ่งเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่ท้าทายความริเริ่มสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จในงาน และหากพิจารณาจากทฤษฎีแรงจูงใจเชิงกระบวนการ (Process models) ก็เป็นการกำหนดความคาดหวังที่สอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดจุดหมาย (goal setting theory) ของ Locke & Latham ที่เสนอแนวคิดว่าการกำหนดจุดหมายเพื่อบอกทิศทางการทำงานที่ท้าทายเป็นการจูงใจให้มีการปฏิบัติงานที่สำคัญประการหนึ่ง (Bartol et al, 1998 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์ 2548) หากพิจารณาจากทฤษฎีภาวะผู้นำ เห็นได้ว่าการกำหนดความคาดหวังที่ท้าทายนั้น สอดคล้องกับภาวะผู้นำแห่งการ

เปลี่ยนแปลง (transformation leadership) ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งให้บุคคลปฏิบัติงานเกินความคาดหวังปกติมุ่งการบรรลุความต้องการในระดับสูง เช่น ความสำเร็จของงานมากกว่าความต้องการในระดับต่ำ เช่น ความปลอดภัยหรือความมั่นคง เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ (change oriented) นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (strategic leadership) ที่คำนึงถึงการคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์การในระยะยาว และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น (Seyfarth, 1996; Walker & Dimmock, 2002; Wallace & Poulton, 2003) และสอดคล้องกับแนวคิดตามรูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านที่เป็นจุดอ่อนและส่งเสริมในส่วนที่เป็นจุดแข็งของสำนักงาน กศน. (สำนักงาน กศน., 2556)

ประเด็นที่ 2 พัทธกิจ จากผลการวิจัยในส่วนที่เป็นพันธกิจถือว่าเป็นพันธกิจที่ดี คำนึงถึงผู้รับบริการที่ชัดเจนซึ่งครอบคลุมถึงผู้เรียน/ประชาชน ผู้รับบริการ มุ่งเน้นความทั่วถึงความเสมอภาคความเท่าเทียมกันในการเข้ารับการศึกษ (equitable access) ตามแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อาคารสถานที่ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาสอดคล้องกับทัศนะของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2548) ที่กล่าวว่า พันธกิจเป็นข้อความที่แสดงถึงหน้าที่ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป็นข้อความที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เห็นได้จากพันธกิจซึ่งกำหนดได้ 6 ประการ 1) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและจัดการระบบคุณภาพภายในองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามหลักธรรมชาติ เกิดประสิทธิผล และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น 2) จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม 3) พัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะการคิดและการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างนวัตกรรมด้านอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ มุ่งเน้นให้ครูและผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม และสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างอาชีพ 5) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการประกอบอาชีพในชุมชนและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางอาชีพ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น 6) ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างหลากหลายรูปแบบให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานสำนักงาน กศน. (กศน. wow), (สำนักงาน กศน. 2563) นอกจากนั้น พันธกิจยังมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จากบริบทการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย ผ่านการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการยืนยันให้การยอมรับจากการประชาพิจารณ์ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม (participatory) หลักการบริหารเชิงบูรณาการ (integrated management) โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม (Propriety) ความสอดคล้อง (congruity) ความมีประโยชน์ (utility) และความเป็นไปได้ (feasibility) ตามแนวคิดของ Guskey (2000) ใช้เกณฑ์ความเป็นไปได้ (feasible) และเกณฑ์การยอมรับ (acceptable) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายศักยภาพขององค์กร และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2553)

ประเด็นที่ 3 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดในแต่ละด้าน จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดในแต่ละด้าน ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งด้านเป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดย่อยในแต่ละด้าน แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนมีความสอดคล้อง เหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ ต่อสถานศึกษาที่จะนำไปใช้และเป็นที่ยอมรับ จากการประชาพิจารณ์นอกจากนี้พบว่า ตัวชี้วัดแต่ละตัวสามารถตรวจสอบติดตามประเมินผลได้ เป็นตัวชี้วัดที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม ที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายและ

เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นอย่างดี จากข้อเสนอเชิงนโยบายในครั้งนี้ ได้นำเสนอความสำเร็จของเป้าหมายและกลยุทธ์แต่ละข้อในลักษณะการแสดงเชิงปริมาณและคุณลักษณะของสภาพที่ให้ความชัดเจนมากขึ้น ดังที่ Johnstone (1981, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2541) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องมี ลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ต้องระบุสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่ศึกษาอย่างกว้าง ๆ 2) ตัวบ่งชี้เป็นตัวประกอบ (composite variable) หรือองค์ประกอบ (factor) 3) ค่าของตัวบ่งชี้ (indicator value) แสดงถึงปริมาณ (quantity) 4) ค่าของตัวบ่งชี้แสดงถึงสารสนเทศ ณ จุดเวลา (time point) หรือช่วงเวลา (time period) 5) ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานสำหรับการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีซึ่งมีความสอดคล้องกับ กิงพร ทองใบ (2547) ที่กล่าวว่าเป้าหมาย มีลักษณะที่สำคัญคือ 1) แสดงให้เห็นจุดยืนทางเลือกขององค์กร 2) แสดงให้เห็นกรอบและแนวทางที่ต้องการบรรลุ 3) แสดงให้เห็นความเป็นหนึ่งเดียวกันขององค์กร วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) กล่าวว่า จุดหมายหรือเป้าหมายหมายถึงผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล บุญเลิศคงคายณ์ และคณะ (2547) กล่าวว่า เป้าหมายเป็นการกำหนดจุดยืนขององค์การสามารถสร้างมาตรฐานในการประเมินผล การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และผู้บริหารควรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจให้สอดคล้องกับนโยบายและเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ในการกำหนดเป้าหมายต้องมี การวางแผน ทั้งเป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาวซึ่งต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันและมุ่งไปสู่ภารกิจและวิสัยทัศน์ที่วางไว้ และสอดคล้องกับ อคุลย์ จาตุรงค์กุล (2547) กล่าวไว้ว่า การเลือกกลยุทธ์เป็นกระบวนการทางเลือกต่าง ๆ ที่เกิดจากผลการวิเคราะห์ SWOT ดังนั้น เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดที่กำหนดในข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิจัย ครั้งนี้จึงสามารถบ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการที่มีความชัดเจนอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาและสามารถเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี แต่การนำไปใช้ในสถานศึกษา ในแต่ละหน่วยงานควรมีการกำหนดหมวดหมู่หรือจัดลำดับความสำคัญโดยใช้คะแนนเป็นตัวกำหนดและ / หรือจำแนกลำดับความสำคัญของตัวชี้วัดเพื่อใช้กำหนดวิธีประเมินคุณภาพของการบริหาร ดังนั้นหากพิจารณา เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดจะสะท้อนสภาพการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเต็มประสิทธิภาพ (full quality capacity) และจะช่วยสะท้อนให้เห็นเป้าหมายการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังที่ พงษ์รัตน์ เกสรแพทย์ (2543) กล่าวว่า การประเมินตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพควรมีการนำข้อมูลจากการประเมินความสำคัญไปสร้างกราฟ เพื่อหาความสำคัญของภาพส่วนรวมเกี่ยวกับคุณภาพและวิเคราะห์ตีความคุณภาพและระดับความสำคัญตลอดจนการบันทึกข้อมูลจากบุคคลหลายฝ่ายก็จะสะท้อนให้เห็นภาพรวมขององค์กรได้เป็นอย่างดี และหากมีการพิจารณาเฉพาะเป้าหมายพร้อมทั้งแสดงถึงเป้าหมายคุณภาพที่ต้องเร่งรัดปรับปรุงจะให้เกิดการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการต่อไป อนึ่งการนำนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษานอกจากตัวชี้วัดที่แสดงถึงผลผลิตโดยตรงและประสิทธิผลจากการตรวจสอบการบริหารโดยรวม (management development audit) ด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์โชติ สหพัฒน์สมบัติ และคณะ. (2557). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 8(2), กรุงเทพฯ.
- คะนิง สายแก้ว. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนกนารถ บุญวัฒนกุล. (2559). แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับประเทศไทย. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 9(3).

- ไชยา ภาวะบุตร. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิคม ชมภูหลง. (2542). การสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (ฉบับปรับปรุง).
มหาสารคาม : หน่วยงานนิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
- พิธาน พื้นทอง. (2548). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Banghart, Frank W. and Trull Albert Jr. (1973). **Educational Planning**. New York : Macmillan.
- Burke, A. (1999). **Communication and development: A practical guide**. London : Development Division
Department for International Development.
- Bush. G.W. (1991). **Governing Big Cities: The Management of Decentralization**. Wellington: Victoria
University of Wellington.
- Certo, Samcl C. & J. Paul Peter. (1991). **Strategic Management: Concepts and Application**. (2 nd ed).
Singapore: Mcgrow – Hill.
- Devid, Pratt. (1980). **Curriculum design and development model of Curriculum design system**. New York :
Harcourt Brace Jovanovich.
- Gilster, P. (1997). **Digital literacy**. New York: John Wiley & Son.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw - Hill Book.
- Guskey, T.R. (2000). **Evaluation professional development**. New York: Sage.
- Jamson, Bruces. (1994). **Social Policy : From theory policy practice**. 2nd ed. Belmont, California Wadsworth.

**การประเมินโครงการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ
ของศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน: การวิจัยเชิงคุณภาพ**
**The evaluation of disability people networking Knowledge management of
disability learning center for sustainable life quality development: Qualitative research**

ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล¹, ไศภิชฐ์ นามข้า²,
ธัญญรัตน์ เนาววิบูลย์พร³, อุดมลักษณ์ ดวงขุนมาตย์⁴,
อาบจิตร กอมาตย์⁵, อภิสิทธิ์ อารงวรารัง⁶,
อภิสราร อารงวรารัง⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินสภาพทั่วไปในกระบวนการเรียนรู้การผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคนพิการ และประเมินรูปแบบธุรกิจที่ยั่งยืนของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้คนพิการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คนพิการจากเครือข่ายคนพิการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ความรู้ เจตคติกระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคนพิการ แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประเมินสุขภาพคนพิการ และ แบบสังเกตความก้าวหน้าของการประชุมนำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 0.67-1.00 และตรวจสอบสามเส้าระหว่าง ผู้ให้ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้ และผู้วิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) คนพิการมีความรู้เรื่องพื้นฐานการปลูกผักปลอดสารเคมี เนื่องจากเป็นอาชีพของครอบครัวมาแต่ดั้งเดิม 2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ คนพิการเปลี่ยนเจตคติจากองค์ความรู้ที่ได้รับ มีความมั่นใจในการปลูกผักปลอดสารพิษมากขึ้นในด้านการทำบุญกับผู้ป่วยเพื่อส่งเสริมให้เกิดสุขภาพดี และสังคมดี 3) โครงการฯ มีกระบวนการด้านการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ซึ่งคนพิการคาดหวังให้มีพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ให้อำนาจ เสริมแรง และสนับสนุน และ 4) หลังเข้าร่วมโครงการฯ คนพิการมีภาวะโภชนาการดีขึ้น 5) เกิดรูปแบบธุรกิจจำหน่ายผักปลอดสารเคมีจากคนพิการ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ การจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ ศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²⁻³อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁵อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁶ ศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน จังหวัดขอนแก่น

⁷ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

Abstract

This qualitative research aimed to evaluate the basic status in the learning process of seasonal chemical-free vegetable, fruit and herb production of disability people, and assessed the development of sustainable business models. The key informants were 9 people with disabilities from the disabilities networking who participated in the project. The research tools were the basic data survey, general background data, knowledge, process, attitude and expectation in free chemicals the production of vegetables, fruits and herbs in season for the disabled group, focus group form, an in-depth interview form to assess the health of people with disabilities and a form to observe the progress of the meeting to present progress in project implementation. Verification of the content consistency index value can be equal to 0.67-1.00, reliability by triangulation technique between Key informants, disability learning center and researchers. The results of research founded that; 1) disability people have knowledge of the basics of chemical-free vegetable cultivation, because it was a family's occupation since the original 2) the attitude of the people with disability changed after joining the project for people with disabilities were change their attitudes from the knowledge gained, confidence in growing organic vegetables in making merit with patients to promote good health and good society 3) The project had a systematic support process for disabilities. They expected to have an important mentors role in educating, encouraging, reinforcing and supporting and 4) After joined the project, people with disabilities have a better nutrition. 5) Established a business model of selling chemical-free vegetables from the disabled.

Keywords: Project Evaluation, Disability People Networking Knowledge Management, Disability Learning Center for Life Quality Sustainable Development

1. บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 รัฐบาลได้ออกกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม ไม่ว่ารัฐหรือเอกชนที่จ้างพนักงาน 100 คน จะต้องจ้างคนพิการ 1 คน โดยจ้างเองตาม พ.ร.บ. คนพิการมาตรา 33 หรือนำเงินส่งเข้ากองทุนของกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ตามมาตรา 34 หรือจ้างให้ไปทำประโยชน์ที่โรงพยาบาล โรงเรียน และสถานที่สาธารณะตามมาตรา 35 (Department of empowerment of persons with disabilities, 2013)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. เห็นความสำคัญของคนพิการ จึงสนับสนุนมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จังหวัดขอนแก่น พัฒนาและสนับสนุนคนพิการที่มีผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายแก่ผู้บริโภคเพื่อยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อให้คนพิการคนอื่นๆได้มาเรียนรู้และนำไปขยายผล (Thai Health Promotion Foundation, n.d.) พบว่าผลผลิตที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและขายง่ายและผลิตไม่ยากคืออาหารปลอดสารเคมีเพราะขายง่ายและราคาดี เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค และโครงการได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เครือข่ายคนพิการได้ไปเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านและศูนย์เรียนรู้คนพิการในการผลิตผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลให้กับคนพิการและพบว่าคนพิการหลายคนเริ่มกลับไปเพาะ ปลูก บำรุงรักษาผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมี ตามฤดูกาล จนมีกิน เหลือกินได้แจก เหลือแจกได้ขายดังเช่นศูนย์เรียนรู้ที่ไปดูมา อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาพบว่ากระบวนการการผลิตผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมี

ตามฤดูกาล ที่จะทำให้คนพิการมีผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมีไว้กิน เหลือกินได้แจก และเหลือแจกได้ขายทำให้มีเงิน รวมทั้งการจัดการธุรกิจ ผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้คนพิการ เครือข่ายคนพิการ เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เครือข่ายผู้สนับสนุนคนพิการ และเครือข่ายบุคลากรของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งถ้าทำได้จะช่วยให้คนพิการและผู้สนับสนุนคนพิการมีอาหารปลอดสารเคมีไว้กิน ช่วยให้สุขภาพดีและส่วนที่เหลือ สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นธุรกิจเพื่อสังคมของคนพิการและผู้สนับสนุนคนพิการ ทำให้สามารถพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้ทางการเงิน การคลัง จากการจำหน่ายผัก ผลไม้ สมุนไพรปลอดสารเคมี แก่คนไข้และผู้สนใจในจังหวัดขอนแก่น อย่างไรก็ตาม กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจ ผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมี ในช่วงระยะ 6 เดือนสุดท้ายของโครงการระยะที่ 1 พบว่ามีรายละเอียดที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดทิศทางการดำเนินการที่ทรงพลังและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ

มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จังหวัดขอนแก่น (Development of Environmental Quality Promotion, 2021) จึงได้จัดทำโครงการการพัฒนาที่ต่อยอด ภายใต้โครงการ “การจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ และศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน” เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการผลิตสนับสนุนการผลิต และพัฒนารูปแบบการจัดการธุรกิจ ผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้คนพิการ เครือข่ายคนพิการ เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เครือข่ายผู้สนับสนุนคนพิการ และเครือข่ายบุคลากรของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่น จะทำให้คนไข้และผู้สนใจในอำเภอเป่าหมายของจังหวัดขอนแก่นได้บริโภคผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาล เกิดรูปแบบการพัฒนาเชื่อมโยงของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านและศูนย์เรียนรู้คนพิการเข้ากับเครือข่ายคนพิการ เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้านและเครือข่ายผู้สนับสนุนคนพิการ มาทำงานร่วมกับเครือข่ายบุคลากรของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่นจนมีธุรกิจเพื่อสังคมที่สามารถหนุนเสริมเครือข่ายคนพิการให้สามารถมีสัมมาชีพ จนดำรงชีวิตได้เอง เรียนรู้จนพัฒนาตนเองให้คิดได้ ทำเป็น สร้างธนาคารต้นไม้ยืนต้น สนับสนุนคนพิการ ครอบครัวคนพิการ และเครือข่ายของคนพิการและเครือข่ายผู้สนับสนุนคนพิการสามารถใช้ธุรกิจเพื่อสังคม ลงทุนเพิ่มเติมกับการศึกษาของคนพิการและการต่อยอดแปรรูปธุรกิจผัก ผลไม้และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาล รวมทั้งต่อยอดธนาคารต้นไม้ให้สามารถมีขนาดที่ใหญ่พอต่อการพัฒนาภาคสังคมอย่างบูรณาการในทุกด้าน เป็นตัวอย่างในการพัฒนาภาคสังคมในอำเภออื่นๆและในจังหวัดอื่น ๆ ที่สนใจต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 18 เดือน ตั้งแต่ มีนาคม 2562-กรกฎาคม 2563

การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายคือคนพิการ จะได้รับการพัฒนาและเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสู่การพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการ จึงให้ความสำคัญกับการประเมินผลเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระยะๆ ตลอดจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อนำมาสรุปเป็นต้นแบบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และสร้างนักสร้างเสริมสุขภาวะคนพิการให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ดังนั้นการประเมินโครงการการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการและศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินผลเพื่อแสดงให้เห็นภาวะสุขภาพของผู้พิการในโครงการ และข้อมูลเชิงลึกสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา การพึ่งตนเอง การพัฒนารูปแบบธุรกิจและขยายผลเป็นต้นแบบของผู้พิการที่เข้าร่วมโครงการให้กับสังคม เพื่อสร้างสังคมตัวอย่างยั่งยืน รวมถึงข้อสรุปเชิงนโยบายเพื่อที่จะนำไปขยายเครือข่าย ต่อยอดองค์ความรู้ได้อย่างกว้างขวาง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประเมินสภาพทั่วไปในกระบวนการเรียนรู้การผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคนพิการ

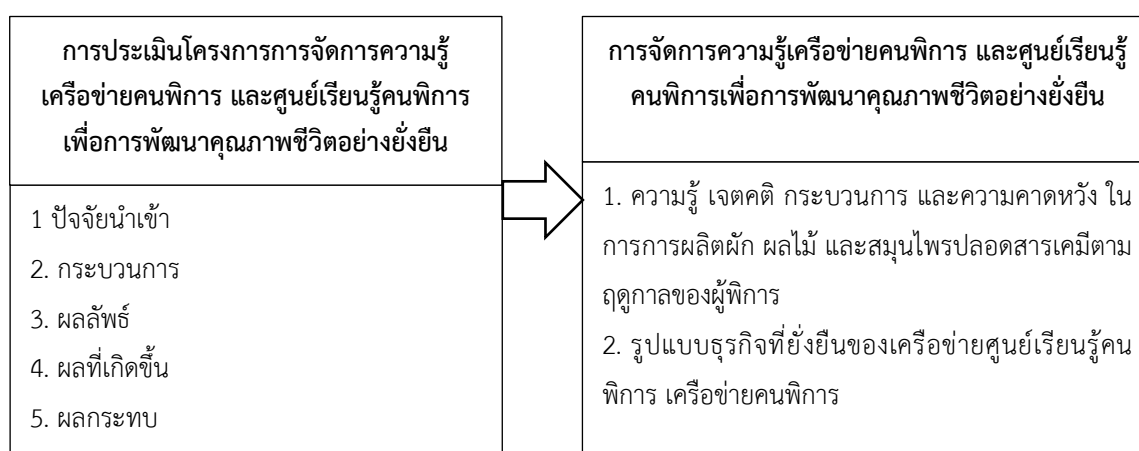
2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ความรู้ เจตคติ กระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ

2.1.2 ประเมินภาวะสุขภาพของคณพิการ

- 1) ภาวะโภชนาการ
- 2) ภาวะสุขภาพ
- 3) สิ่งแวดล้อมทางสังคม

2.2 เพื่อประเมินรูปแบบธุรกิจที่ยั่งยืนของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้คณพิการ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ (Qualitative Study)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

คณพิการจากเครือข่ายคณพิการที่เข้าร่วมโครงการฯ ประกอบด้วย อำเภออุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่ประสบผลสำเร็จ และถูกคัดเลือกเป็น "ดาวเด่น" อำเภอละ 3 คน รวมทั้งหมด 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

- 1) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ความรู้ เจตคติกระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของผู้พิการ
- 2) แบบสนทนากลุ่ม
- 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประเมินสุขภาพคณพิการ
- 4) แบบสังเกตความก้าวหน้าของการประชุมนำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยการนำผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้เท่ากับ 0.67-1.00 ตรวจสอบสามเส้า (triangulation technique) ระหว่าง ผู้ให้ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้ และผู้วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอดำเนินการวิจัยถึงประธานมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จังหวัดขอนแก่น เพื่อเข้าสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มผู้พิการ
- 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอคำยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มอาสาสมัคร
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มด้วยตนเอง นำมาถอดข้อความ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4) ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยให้ความสำคัญและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือหลักเคารพในบุคคล (Respect for Person) หลักคุณประโยชน์และไม่ก่ออันตราย (Beneficence) หลักยุติธรรม (Justice) ซึ่งจะคำนึงถึงความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางจริยธรรมการวิจัย ดังนี้

- 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจาก วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
- 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ทราบและเปิดโอกาสให้ซักถามจนเป็นที่เข้าใจ และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้
- 3) ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ว่าคณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับไม่มีการระบุชื่อจะใช้รหัสในการระบุตัวตนของกลุ่มตัวอย่างแทน
- 4) ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเก็บไว้เป็นความลับ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสมบูรณ์
- 5) กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ได้ตลอดเวลา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการประเมินสภาพทั่วไปในกระบวนการเรียนรู้การผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ความรู้ เจตคติ กระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณพิการจำนวน 9 คน จาก 3 พื้นที่ พื้นที่ละ 3 คน ได้แก่อำเภออุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง และอำเภอมืองขอนแก่น ที่ถูกเลือกเป็นคณพิการดาวเด่น สามารถสรุปข้อมูลพื้นฐานได้ดังนี้

- 1) เพศ คณพิการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เพศหญิง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33
- 2) ความพิการ ส่วนใหญ่พิการด้านการเคลื่อนไหว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และพิการด้านการได้ยิน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

3) ความรู้ เจตคติ กระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คณพิการทั้ง 9 คน พบว่า

(1) ด้านความรู้ คณพิการมีความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดสารเคมี โดยส่วนใหญ่มีพื้นฐานการทำเกษตรกรรม เนื่องจากเป็นอาชีพของครอบครัวมาแต่ดั้งเดิมแล้ว เช่นการทำนา ทำสวน ทำไร่ และมีประสบการณ์ในการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก จากการลงมือทำด้วยตนเอง และรับรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น เมื่อเข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ด้านโทษของสารเคมีที่ปนเปื้อนกับผักที่ผลิตขึ้นอย่างเป็นระบบ จากการอบรมของโครงการฯ เวทีการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มคณพิการต้นแบบ และเครือข่ายการปลูกผักปลอดสารเคมี

(2) ด้านเจตคติ ก่อนเข้าร่วมโครงการ คณพิการมีความรู้สึกไม่มั่นใจว่าการปลูกผักปลอดสารเคมีจะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากผลผลิตผักจะไม่งาม ไม่น่าบริโภค แต่เมื่อหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว คณพิการเกิดการเปลี่ยนเจตคติจากการองค์ความรู้ที่ได้รับ และการวางแผนในการจำหน่ายผักของโครงการที่จัดช่องทางจำหน่ายให้กับโรงครัวของโรงพยาบาล เพื่อนำไปประกอบอาหารให้กับผู้ป่วย และโครงการได้สะท้อนให้เห็นว่า การปลูกผักปลอดสารเคมี ส่งผลเกิดประโยชน์ให้ผู้ป่วยได้รับอาหารที่ปลอดภัย เพิ่มคุณค่าและความภูมิใจผู้ปลูก ในมุมมองด้านการทำบุญกับผู้ป่วยเพื่อส่งเสริมให้เกิดสุขภาพดี และสังคมดี

(3) ด้านกระบวนการ ก่อนเข้าร่วมโครงการ คณพิการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอย่างอื่นในด้านโรงงานอุตสาหกรรม เป็นลูกจ้างห้างร้าน เช่นการทำงานโรงงานต่างๆ ข้าราชการเกษียณ หรืออยู่บ้านเฉยๆ เมื่อได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ คณพิการได้ลงมือปฏิบัติในการเริ่มปลูกผักปลอดสารเคมี เริ่มต้นจากการสนับสนุนจากโครงการด้านเงินทุนจำนวนเดือนละ 1,000 บาท ซึ่งคณพิการจะต้องปลูกผักปลอดสารเคมีจ่ายกลับคืนโครงการด้วยผลผลิตผักปลอดสารเคมีมูลค่า 1,000 บาท แสดงให้เห็นว่าโครงการฯ ได้มีกระบวนการด้านการสนับสนุน ถือเป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของคณพิการขึ้นเริ่มต้น ที่จะต้องลงมือปลูกเพื่อให้เกิดผลผลิตตามสัญญาไว้ให้ได้

(4) ความคาดหวังในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ การเข้าร่วมเครือข่ายคณพิการผลิตผักปลอดสารเคมี โดยคณพิการได้รับโอกาสจากโครงการ ซึ่งได้จัดระบบพี่เลี้ยงของคณพิการ คือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอุบลรัตน์ สำหรับพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลน้ำพอง สำหรับพื้นที่อำเภอน้ำพอง และนักวิชาการเทศบาลนครขอนแก่น สำหรับพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น โดยพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการชักชวนคณพิการที่สนใจ เข้าร่วมโครงการ รวมถึงการให้ความรู้ ให้กำลังใจ เสริมแรง และสนับสนุนด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการผลิต การอำนวยความสะดวก และการนำเสนอผลงานในเวทีประจำเดือนทุกเดือน สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ว่าคณพิการจะสามารถปลูกผักปลอดสารเคมีได้ แต่หากขาดการสนับสนุนจากระบบพี่เลี้ยง คณพิการอาจจะไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการผลิตผักปลอดสารเคมีได้อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งประสบความสำเร็จ ซึ่งคณพิการทั้ง 9 คน ต่างให้การขอบคุณพี่เลี้ยงที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจมาโดยตลอด

นอกจากนั้นเมื่อคณพิการสามารถพัฒนาศักยภาพในการปลูกผักปลอดสารเคมีแล้ว ยังเกิดความคาดหวังในการทำงานในเครือข่ายมีประโยชน์และคุณค่าต่อตนเอง ต่อสังคม ซึ่งคณพิการสะท้อนให้เห็นจากคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างสัมภาษณ์ว่า "ทำอย่างไรจะสามารถผลิตผักได้ปริมาณมากขึ้นเพื่อขยายผลในการจำหน่ายให้กับกลุ่มคนอื่นๆ ในสังคมได้หลากหลาย มีตลาดในการจำหน่ายที่กว้างขึ้น และหากความต้องการของตลาดมากขึ้น จะต้องวางแผนการขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกอย่างไร"

5.1.2 การประเมินภาวะสุขภาพของคณพิการ

จากการสัมภาษณ์คณพิการทั้ง 9 คน ด้านการประเมินภาวะสุขภาพของคณพิการขณะเข้าร่วมโครงการ ในทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้

1) ภาวะโภชนาการคนพิการ พบว่าผลการประเมินภาวะโภชนาการ จากแบบประเมิน Mini nutrition assessment ส่วนใหญ่คนพิการมีสุขภาพแข็งแรง นอกเหนือจากความพิการของตนเอง ดัชนีมวลกายปกติ (BMI = 18.5 – 22.9 กก./ตร.ม) จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.88 และมีภาวะน้ำหนักเกิน (BMI = 23.0 – 24.9 กก./ตร.ม) จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.12 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะโภชนาการพิจารณาจากดัชนีมวลกายของกลุ่มตัวอย่าง (n=9)

ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
ผอม (BMI < 18.5 กก./ตร.ม)	-	-
ปกติ (BMI = 18.5 – 22.9 กก./ตร.ม)	8	88.88
น้ำหนักเกิน (BMI = 23.0 – 24.9 กก./ตร.ม)	1	11.12
อ้วน (BMI ≥ 25.0 กก./ตร.ม)	-	-

นอกจากนั้น ผลจากแบบคัดกรองภาวะโภชนาการจากการประเมิน Mini nutrition assessment พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีภาวะโภชนาการ ระดับ ปกติ (12-14 คะแนน) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาวะโภชนาการจากแบบประเมิน Mini Nutrition Assessment (n = 9)

ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
ปกติ (12-14 คะแนน)	9	100
มีความเสี่ยงต่อภาวะขาดสารอาหาร (8-11 คะแนน)	-	-
ขาดสารอาหาร (0-7 คะแนน)	-	-

หากจำแนกรายละเอียดตามรายการประเมินแบบคัดกรองภาวะโภชนาการจากการประเมิน Mini nutrition assessment พบว่า คนพิการมีคะแนนการคัดกรอง ระหว่าง 12-14 คะแนน แปลผลว่า มีภาวะโภชนาการปกติ

2) ภาวะสุขภาพคนพิการ

จากการสัมภาษณ์คนพิการทั้ง 9 คน สรุปได้ว่าก่อนเข้าโครงการฯ คนพิการไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีโรคประจำตัว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ได้แก่ ความดันโลหิตสูงมากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา เบาหวาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 โรคหนึ่งแข็ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โรคประจำตัวคนพิการ

โรคประจำตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่มีโรคประจำตัว (N=9)	3	33.33
2. มีโรคประจำตัว (N=9)	6	66.67
2.1 ความดันโลหิตสูง (N=6)	3	27.00
2.2 เบาหวาน (N=6)	2	18.00
2.3 โรคหนึ่งแข็ง (N=6)	1	9.00

หลังจากที่เข้าร่วมโครงการ ได้มีกิจกรรมและกิจกรรมประจำวันที่เปลี่ยนไป ซึ่งกระบวนการปลูกผัก ต้องอาศัยการลงมือปฏิบัติ การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เตรียมพื้นที่ เตรียมดิน และต้องรดน้ำพรวนดินทุกวัน ซึ่งถือเป็นการออกกำลังกายทุกวัน และการตื่นเช้าทุกวันเพื่อมารดน้ำ เก็บผลผลิตส่งจำหน่าย ส่งผลให้มีสุขภาพด้านร่างกายแข็งแรงขึ้น ในขณะเดียวกันสุขภาพจิตดีขึ้น เนื่องจากรู้สึกมีคุณค่า สามารถช่วยตนเอง และพึ่งตนเองจากรายได้ที่เกิดขึ้น รวมถึงการมีคุณค่าในสังคม ที่สามารถช่วยให้คนในสังคมได้บริโภคผักปลอดสารเคมี ที่ไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพ และอันตรายต่อธรรมชาติ

3) สิ่งแวดล้อมทางสังคม

จากการสัมภาษณ์คนพิการทั้ง 9 คน สรุปได้ว่าหลังเข้าโครงการ คนพิการได้มีสังคม มีเพื่อน มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนพิการปลูกผักปลอดสารเคมีร่วมกัน เกิดกิจกรรมเยี่ยมแปลงผัก และนำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาปรับปรุงและพัฒนาแปลงผักของตนเอง เพื่อขยายและเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมของคนพิการเปลี่ยนไปในด้านที่ดีขึ้น และเกิดคุณประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

5.2 ผลการประเมินการพัฒนาในรูปแบบธุรกิจที่ยั่งยืนของเครือข่ายศูนย์เรียนรู้คนพิการ

จากการศึกษาการจัดการความรู้ของเครือข่ายคนพิการ กระบวนการเปลี่ยนแปลงในการพึ่งตนเอง ไม่เป็นภาระของสังคมและสร้างสังคมดี พบว่า โครงการฯ ได้ดำเนินการส่งผลให้เกิด “ระบบการสร้างสังคมดี” โดยการใช้การปลูกผักปลอดสารเคมีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้โอกาสผู้พิการในการใช้ศักยภาพของตนเองเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ และส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างสรุปได้ตามกระบวนการ ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยนำเข้า (IN PUT) พบว่า โครงการฯ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเนินการได้ครบปัจจัย

นำเข้า 4M's ได้แก่ทรัพยากรด้านบุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และ การบริหารจัดการ (Management) ดังมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านบุคลากร (Man) จากผู้มีพลังขับเคลื่อนในสังคมมูลนิธิฯผู้ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ (พี่เลี้ยงผู้พิการ) ผู้สนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน และประชาชน

(2) ด้านการบริหารจัดการ (Management) ได้แก่ นโยบายของรัฐ พ.ร.บ.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ 2550 มาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35

(3) ด้านงบประมาณ (Money) งบประมาณรัฐต่อเนื่อง รายได้จากการพึ่งตนเอง (SME) สนับสนุนจากหน่วยงาน หรือเอกชน

(4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูก และ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก

5.2.2 กระบวนการ (PROCESS) พบว่า การนำปัจจัยนำเข้าสู่การปฏิบัติอาศัยกระบวนการดังนี้ กระบวนการ

นำนโยบายสู่การปฏิบัติ การมีส่วนร่วมผู้ประสานงาน (Key Performance Person) การคัดเลือกคัดสรรผู้พิการเข้าร่วมโครงการ กระบวนการจัดการความรู้สำหรับผู้พิการ ได้แก่ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประจำเดือนอย่างต่อเนื่อง มีระบบพี่เลี้ยงกำกับติดตาม มีระบบสนับสนุนให้กำลังใจ มีเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ใช้เครือข่ายผู้พิการ การขยายผลโครงการและเครือข่าย และการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

5.2.3 ผลลัพธ์ (OUT PUT) พบว่านำสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ดังนี้ เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้พิการ ข้อมูลพื้นฐานด้านภาวะสุขภาพของผู้พิการ (ปัจจัยต่อสุขภาพ, คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อม) เกิดกระบวนการจัดการความรู้ (ความรู้, เจตคติ, กระบวนการ)

5.2.4 ผลที่เกิดขึ้น (OUTCOME) พบว่ากระบวนการจัดการความรู้ของผู้พิการ ส่งผลให้ครอบครัวดี มีการพึ่งตนเอง และตระหนักรู้รับผิดชอบต่อสังคม

5.2.5 ผลกระทบ (IMPACT) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ของผู้พิการ พบว่า มีผลต่อ 3 ประเด็น ได้แก่ เกิดคุณค่าต่อสังคม สร้างสังคมดี และได้รูปแบบการดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รูปแบบพัฒนาการของคณพิการด้านการพึ่งพาตนเองโดยใช้รูปแบบธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม

ปัจจัยนำเข้า (IN PUT)	กระบวนการ (PROCESS)	ผลลัพธ์ (OUT PUT)	ผลที่เกิดขึ้น (OUTCOME)	ผลกระทบ (IMPACT)
Man ■ ผู้มีพลังขับเคลื่อนในสังคม ■ มูลนิธิฯ ■ ผู้ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ■ ประชากรรัฐ ■ ผู้สนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน Management ■ นโยบายรัฐ ■ พ.ร.บ.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ 2550 ■ ม.33 ม.34 ม.35 Money ■ งบประมาณรัฐต่อเนื่อง ■ รายได้จากการพึ่งตนเอง (SME) ■ สนับสนุนจากหน่วยงาน/เอกชน Material ■ พื้นที่เพาะปลูก ■ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก	■ กระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ■ การมีส่วนร่วมผู้ประสานงาน (Key Performance Person) ■ การคัดเลือกคัดสรรผู้พิการเข้าร่วมโครงการ ■ กระบวนการจัดการความรู้สำหรับผู้พิการ ● เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประจำเดือน ● ระบบพี่เลี้ยงกำกับติดตาม ● ระบบสนับสนุนให้กำลังใจ ● เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ● เครือข่ายผู้พิการ ● การขยายผลโครงการและเครือข่าย ● การอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน	■ การเปลี่ยนแปลงของผู้พิการ ■ ข้อมูลพื้นฐาน ■ ภาวะสุขภาพของผู้พิการ (ปัจจัยต่อสุขภาพ,คุณภาพชีวิต,สิ่งแวดล้อม) ■ กระบวนการจัดการความรู้ (ความรู้,เจตคติ,กระบวนการ)	■ ครอบครัวดี ■ การพึ่งตนเอง ■ ตระหนักรู้รับผิดชอบต่อสังคม ■ นักสร้างเสริมสุขภาพ ■ แนวทางการดำเนินธุรกิจ	■ คุณค่าต่อสังคม ■ สังคมดี ■ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำประเด็นด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายคณพิการและศูนย์เรียนรู้คณพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตของคณพิการด้านความรู้ เจตคติ กระบวนการ และความคาดหวัง ในการการผลิตผัก ผลไม้ และสมุนไพรปลอดสารเคมีตามฤดูกาลของคณพิการ ดังนี้

6.1 การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการและศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน เป็นรูปแบบที่ใช้นโยบายระดับประเทศ ผ่านพระราชบัญญัติผู้พิการ มาตรา 33 มาตรา 34 และ มาตรา 35 ในการเปิดโอกาสความเท่าเทียมและความเสมอภาคให้กับมนุษย์ โดยใช้เครื่องมือที่ทรงพลังจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (King's science of the King's new theory of agriculture, 2020) และใช้กระบวนการจัดการความรู้การปลูกผักปลอดสารเคมี ให้ผู้พิการได้ใช้เครือข่ายด้านสังคมในการพัฒนาองค์ความรู้ เจตคติ และกระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี อภิปรายผลได้ดังนี้ การใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ดำเนินโครงการอาศัยหลักสำคัญโดยใช้ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าผู้พิการได้โอกาสปลูกผักปลอดสารเคมีที่อาศัยความพอประมาณในการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณตามความสามารถและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอย่างสูงสุด โดยในความมีเหตุผลได้พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ อาทิเช่นการปลูกผักปลอดสารเคมีจะส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเอง โดยมีอาหารบริโภคไม่ขาดแคลน จาก**"การปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก"** และ เหลือกินแจกจ่าย ขายเกิดรายได้ และส่งผลให้ตนเองมีสุขภาพที่ดีและสังคมดี (Ubonratana Hospital, 2017) นั้นหมายถึงการเกิดภูมิคุ้มกัน ในการดำเนินชีวิต ไม่ลำบากเช่นเดิม ซึ่งผู้พิการเกิดการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่นการมีเงินออม การมีรายได้จากการปลูกผักปลอดสารเคมี ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมาก การดำเนินชีวิตมีความสุข และมีคุณค่ามากขึ้นกว่าเดิม

ดังนั้นการพัฒนาคนพิการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเกิดจากการใช้ 3 ห่วงตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน โดยผู้พิการได้ใช้เงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ ซึ่งคนพิการได้พัฒนาองค์ความรู้เรื่องกระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี การค้นคว้า การลองผิดลองถูก จนกระทั่งสามารถสร้างกระบวนการปลูกผักและเกิดผลผลิตเพียงพอในการบริโภคทั้งผู้ป่วยในโรงพยาบาลและการส่งขายในตลาดทั้งในพื้นที่และออนไลน์

2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ดังที่ผู้พิการได้สะท้อนให้เห็นว่า การปลูกผักปลอดสารเคมีของผู้พิการต้องอาศัยความอดทน มีวินัย มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการการวางแผนเป้าหมายในการผลิตผักให้เกิดความสำเร็จ ทำให้ผู้พิการเกิดความภาคภูมิใจในที่สุด นอกจากนั้นคนพิการได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สร้างวินัยในการออมเงิน จึงทำให้มีเงินออมไว้สำหรับอนาคต ซึ่งผู้พิการได้กล่าวตรงกันว่า แต่ก่อนมีหนี้สิน หลังจากได้ดำเนินชีวิตใหม่ที่ได้ออกมา หนี้สินลดลง และมีเงินออมมากขึ้น รู้สึกชีวิตมีความมั่นคง และภูมิใจในตนเองที่มีความสามารถไม่ต่างจากคนปกติ จากประเด็นด้านคุณธรรมดังกล่าวด้านกระบวนการพัฒนาตนเองของคนพิการสะท้อนให้เห็นว่า **"ผู้พิการพิการแต่ร่างกาย แต่จิตใจไม่พิการ"**

โครงการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการและศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนนี้ โรงพยาบาลอุบลรัตน์ได้คิดเชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการเข้ากับการปฏิรูปโรงพยาบาลที่อาศัย ด้วยการวางแผนให้ผู้พิการผลิตอาหารปลอดสารพิษ เพราะกลัวไม้ แล้วนำผลผลิตที่ได้มาดูแลผู้ป่วย โดยผู้ป่วยได้บริโภคผักปลอดสารพิษเป็นผลดีต่อมิติด้านสุขภาพ นอกจากผู้ป่วยสุขภาพดีที่ได้รับประทานอาหารปลอดสารเคมีแล้ว คนพิการได้ออกกำลังกายจากการทำงานปลูกผัก ได้อยู่กับธรรมชาติ ลด ละเลิกสิ่งเสพติดของมีนเมา ทำให้เกิดคุณภาพชีวิต แสดงให้เห็นว่าการเชื่อมโยงการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างครอบคลุมทุกมิติของมนุษย์จึงเป็นการใช้นโยบายของรัฐ ให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุดต่อคนทุกระดับใน

สังคม ซึ่งในประเด็น "การให้โอกาสจากรัฐบาลควรกำหนดนโยบายอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่ และเพิ่มขยายจำนวนคนพิการพึ่งตนเองได้ให้มีจำนวนมากขึ้น"

ดังนั้นการนำรูปแบบการพัฒนาผู้พิการไปใช้ในรูปแบบใด ผู้นำไปใช้สามารถปรับแนวทาง วิธีการและเทคนิค อย่างยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับบริบทที่เหมาะสม ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นโยบาย และความต้องการเฉพาะของพื้นที่

6.2 มาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการ

การดำเนินโครงการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ และศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน เกิดการพัฒนา "รูปแบบการเติมเต็มชีวิตที่หล่นหาย ด้วยพลังของการพึ่งตนเองเพื่อสร้างสังคมดี" ซึ่งคุณภาพชีวิตของผู้พิการที่เกิดขึ้นเชิงประจักษ์ ทีมผู้ประเมินผลโครงการใช้ตัวชี้วัดจากผลลัพธ์สมรรถนะนักสร้างเสริมสุขภาพ (นสส.) ของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (Thai Health Promotion Foundation, n.d.) สมรรถนะ 5 ระดับ จากการประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านองค์ความรู้ เจตคติ และกระบวนการ สะท้อนให้เห็นว่าภายใต้ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ 18 เดือน ผู้พิการต้นแบบเกิดการพัฒนสมรรถนะอย่างเต็มศักยภาพใน 2 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจ การจัดการคุณภาพชีวิตผู้พิการ และด้านที่ 2 ด้านความสามารถในการจัดการสุขภาพ ซึ่งผู้พิการมีศักยภาพภายใต้ทุนมนุษย์ที่โลกสร้างสรรค์ ก้าวข้ามอุปสรรคด้านความพิการทางร่างกายให้เกิดการพึ่งตนเองได้ และสร้างคมดี อภิปรายผลได้ว่า ทุนสร้างสรรค์ที่โลกสร้างขึ้น หากไม่ได้รับการค้นหา และดึงศักยภาพผู้พิการอย่างเป็นระบบและเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Lertwittayakul et al., 2021) คงไม่สามารถเกิดมาตรฐานคุณภาพชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดกระบวนการทำงานต้นแบบได้ สะท้อนให้เห็นความทุ่มเท ความพยายามที่จะช่วยประเทศในการแก้ไขปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดังเช่นกระบวนการทำงานของโรงพยาบาลอุบลรัตน์ จากการแก้ปัญหาสุขภาพในอดีตที่ผ่านมาโดยเปลี่ยนจากซ่อมเป็น "สร้างนำซ่อม" (Ministry of Public Health, 2017) รวมถึงปฏิรูปโรงพยาบาลที่ดำเนินการมาระยะหนึ่งจนถึงปัจจุบัน และพัฒนาต่อไป พอสรุปความสำคัญในการทำงานของโรงพยาบาลอุบลรัตน์ได้ว่า "โรงพยาบาลอุบลรัตน์พัฒนาระบบสุขภาพโดยตระหนักถึงความสัมพันธ์กันระหว่างเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และสุขภาพ หรือแนวคิดปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health) และ พัฒนาระบบสุขภาพภายใต้แนวคิดปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพให้สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางกำลังคนและกำลังเงินอย่างยั่งยืน โดยเชื่อมโยงทุนสิ่งแวดล้อมและทุนทรัพยากรมนุษย์เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างทรัพยากรที่จะสามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด" การแก้ไขปัญหาเชิงมิติของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิต สุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ต่างต้องใช้ระบบแก้ไขเชิงบูรณาการ เพราะทุกปัจจัยดังกล่าวมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันต้องอาศัยการแก้ไขปัญหา "เชิงมิติสัมพันธ์" คำกล่าวตอนหนึ่งของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี (Nation Health Commission Office, 2021) ในปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ "การตื่นรู้ : อนาคตของมนุษยชาติที่กำลังผุดบังเกิด (Awakening : The Emerging Future of Mankind)" ที่กล่าวถึงการแก้ปัญหาเรื่องยากๆไว้ว่า

"....เรื่องที่ซับซ้อนและยาก แก้ปัญหาด้วยวิธีและความรู้เก่าๆ ไม่ได้การใช้เงิน การใช้ความรู้สำเร็จรูป การใช้ความรุนแรง ตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์ นั้นแก้ไม่ได้ เนื่องจากการทำอะไรให้สำเร็จจะมีคนเกี่ยวข้องมาก มักมีความซับซ้อนมาก มีหลายมิติ หลายมุม ต้องใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง (Interactive Learning through Action) ต้องเรียนรู้ร่วมกัน ใครจะไปเก่งคนเดียวก็ไม่ได้ ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง"

6.3 ระบบธุรกิจ

โครงการจัดการความรู้เครือข่ายคนพิการ และศูนย์เรียนรู้คนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน โดยพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของคนพิการ ในกระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี และต่อยอดเป็นธุรกิจจากขนาค่อยม และขยายถึงระบบออนไลน์เพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัวของคนพิการ โดยพัฒนารูปแบบธุรกิจได้แก่ 1) รูปแบบส่งผลผลิต

กลับโครงการฯ เพื่อประกอบอาหารให้ผู้ป่วยในโรงพยาบาล 2) สร้างตลาดจำหน่ายผักปลอดสารเคมี สำหรับผู้สนใจทั่วไป 4) ธุรกิจตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษออนไลน์ 5) สร้างเครือข่ายการบริโภคผักปลอดสารพิษในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เรือนจำ และโรงพยาบาลอื่น ๆ ซึ่งพัฒนาต่อยอดอย่างเป็นขั้นตอนตามแนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ที่กล่าวว่า “ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง และไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ” อภิปรายผลได้ว่ารูปแบบธุรกิจที่ค่อยพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีเป้าหมายเพื่อขยายพื้นที่การสร้างสังคมดี ใช้ผลผลิตผักปลอดสารเคมี เป็นตัวกลางในการขยายผลผลิตให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสบริโภคอาหารปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้คนพิการมีโอกาสประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค นอกจากนั้นยังได้ขยายเครือข่ายการใช้ผลผลิตผักปลอดสารพิษ ไปยังหน่วยงานอื่น ๆ และใช้ระบบการตลาดออนไลน์ในการต่อยอดธุรกิจเพื่อหาช่องทางการจัดจำหน่ายได้กว้างมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อินทราภรณ์ อินทรประจบ, สมศักดิ์ จันผ่อง, ธรรมรัตน์ โพธิ์สุวรรณปัญญา และ ชูเกียรติ ผลาผล (2022) พบว่าเกษตรกรกลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษ บ้านนาผาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่อง การผลิตผักปลอดภัย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัย 11-15 ปี กลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเป็นการรวมกลุ่มการปลูกผักเพื่อการผลิตและการตลาด มีรูปแบบการทำเกษตรผสมผสาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การผลิต ผักที่นิยมปลูกรวบรวมและส่งขายให้กับบริษัทที่มารับซื้อ แสดงให้เห็นว่าการปลูกผักปลอดสารเคมีเป็นที่นิยมบริโภค และคนพิการนำเอาแนวคิดนี้มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อสร้างธุรกิจในการสร้างรายได้ จึงเป็นแนวคิดที่สร้างการพึ่งตนเอง และสร้างคุณค่าต่อสังคม

จากการถอดบทเรียนการอยู่รอดในสถานการณ์แพร่กระจายเชื้อโควิด-19 ที่เกิดผลกระทบรุนแรงต่อโลกมนุษย์ มนุษย์ต้องสร้างธนาคารอาหาร ดังนั้นรูปแบบการจัดการความรู้ของผู้พิการ โดยกระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี จึงเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับสถานการณ์ทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในอนาคตต่อไป และการพัฒนาระบบธุรกิจออนไลน์ผักปลอดสารเคมีจึงเป็นช่องทางการจำหน่ายที่สามารถเพิ่มยอดขายเพื่อให้เกิดรายได้เลี้ยงชีพตนเอง ครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

อนึ่งระบบธุรกิจการจำหน่ายผักปลอดสารเคมี ยังเป็นระบบธุรกิจเพื่อสังคม โดยผลผลิตจากผักปลอดสารเคมีที่โครงการฯ ที่มีจำนวนมากเพียงพอ รับผิดชอบมาประกอบอาหารเพื่อนำไปเลี้ยงเด็กนักเรียนในชุมชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ในสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดการขาดแคลนอาหาร สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี จึงสามารถสร้างโอกาสให้กับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้บริโภคในการร่วมทำบุญเพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งสุขภาวะ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

6.4 ความมั่นคง และความยั่งยืน

จากผลการพัฒนารูปแบบการเติมเต็มชีวิตที่หล่นหายด้วยพลังการพึ่งตนเองเพื่อสร้างสังคมดี โครงการฯ ได้วางแผนเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้คนพิการเกิดการพึ่งตนเองในการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของผู้พิการและครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นต้องเผชิญสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างไร แม้จะเกิดสถานการณ์ไม่คาดฝันอย่างสถานการณ์แพร่กระจายเชื้อโควิด-19 ที่ผ่านมา การใช้กระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมีจะยังคงเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ยั่งยืน สำหรับการสร้างสังคมดี ซึ่งโครงการได้ใช้วิธีการสรรหา และสร้างสรรค์พี่เลี้ยงเคียงคู่คนพิการ ให้เป็นเพื่อนคู่หู ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ รวมถึงการใช้ศักยภาพในการค้นคว้าหาความรู้ ทั้งการปลูกผักไม่ใช้สารเคมี ระบบธุรกิจทั้ง On site และ On line ดังเช่น ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้ผู้พิการ 1 คน คู่กับพี่เลี้ยง 1 คน เป็นต้น

6.5 ขยายผลการมีส่วนร่วมในการปลูกผักปลอดสารเคมีของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน

จากประโยชน์และคุณค่าของรูปแบบการสร้างสังคมดี นับเป็นจุดเด่นในการแก้ไขปัญหาของสังคมที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมจากความพิการ แต่ยังเป็นแนวปฏิบัติที่แก้ไขได้ทั้งปัญหาความยากจน ส่งเสริมรูปแบบธุรกิจ ปัญหาสุขภาพ จึงเป็นจุดเด่นที่หลายหน่วยงานได้นำคุณค่าที่เกิดขึ้นของโครงการไปต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าของการให้กับประชาชน ผู้ใช้บริการ บุคลากรทางการแพทย์ ดังเช่น การปลูกผักปลอดสารเคมีของโรงพยาบาลรามาริบัติ (Ramafoundation, 2021) ที่นำไปประกอบอาหารให้กับผู้ป่วย และบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงโครงการฯ นำผักปลอดสารเคมีไปจำหน่ายให้กับเรือนจำกลาง กรมราชทัณฑ์ จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปประกอบอาหารให้กับนักโทษเป็นต้น

7. การนำผลการวิจัยไปใช้

7.1 ผลการประเมินโครงการทุกมิติเกิดเครือข่ายคนพิการที่พึ่งตนเองได้ และเกิดนักสร้างเสริมสุขภาพะคนพิการสามารถนำไปขยายผลพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และเครือข่ายได้ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน จะส่งผลให้ประเทศเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นควรมีนโยบายส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างความเสมอภาค และความเท่าเทียม

7.2 นำผลการประเมินโครงการสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อเวทีเครือข่ายปฏิรูปโรงพยาบาลชุมชนขยายผลไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ และศูนย์การเรียนรู้ของกรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อขยายการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการให้ครอบคลุมผู้พิการทุกพื้นที่

8. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.1 พัฒนาระบบคัดเลือกคนพิการเข้าร่วมโครงการ ที่ได้คนพิการที่มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองเข้าสู่สังคมสุขภาวะ

8.2 พัฒนาระบบการกำกับติดตามความก้าวหน้าของการจัดการความรู้ เจตคติ และกระบวนการปลูกผักปลอดสารเคมี ของคนพิการอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับแต่ละบริบทพื้นที่

8.3 พัฒนาระบบพี่เลี้ยงคนพิการอย่างต่อเนื่องโดยกระบวนการพัฒนาการจัดการความรู้ ประสพการณ์ด้านการปลูกผักปลอดสารเคมี อย่างเป็นระบบ

8.4 พัฒนารูปแบบธุรกิจผักปลอดสารเคมีอย่างเป็นระบบอย่างมีมาตรฐานด้านการผลิต มาตรฐานด้านการจำหน่าย สร้าง Brand ของสินค้า พัฒนาศูนย์กลางตลาดปลอดสารเคมีของเครือข่ายผู้พิการ ระบบขนส่ง ระบบเก็บสินค้าที่มีมาตรฐาน ตลาดออนไลน์ และการส่งสินค้าแบบ delivery

8.5 วิจัยและพัฒนารูปแบบความต้องการการบริโภคผักปลอดสารเคมีในกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคในแต่ละพื้นที่

8.6 ศึกษาความพึงพอใจของการบริโภคผักปลอดสารเคมีที่ผลิตจากเครือข่ายคนพิการ

8.7 พัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพของคนพิการ และการตรวจสุขภาพประจำปี

9. เอกสารอ้างอิง

Department of empowerment of persons with disabilities. (2013). **Promotion for Disabilities, The Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550 and its amendments (No. 2).** Retrieved from <http://dep.go.th/Content/View/4406/1>, on January 31, 2020

- Development of Environmental Quality Promotion. (2021). **The Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities**. Retrieved from <https://datacenter.deqp.go.th/ngos/> on January 31, 2020.
- Inthuraporn Intaraprajob, Somsak Chanphong, Thammarat Photisuwanpanya and Chukiat Phalapol (2022). The Development of Safe Agriculture of Ban Na Fai Organic Vegetable Growing Group Muang District, Chaiyaphum Province. **Journal of Modern Learning Development**. 7(1). January-February. 357-371.
- King's science of the King's new theory of agriculture. (2020). **King's science of the King's new theory of agriculture**. Retrieved from <https://sites.google.com/site/sastrphraracha2513/>, On January 31, 2020.
- Lertwittayakul et al. (2021). Disability Health Status in Project of Disability Knowledge Management and Disability Learning Center for Development Sustainable Quality of Life. **College of Asian Scholars Journal**. 11(1). January-March.26-34. (in Thai).
- Ministry of Public Health. (2017). **Health Nation Policy**. Retrieved from <https://www.moph.go.th/index.php/news/read/558>.
- Nation Health Commission Office. (2021). **Awakening : The Emerging Future of Mankind**. Retrieved from <https://www.nationalhealth.or.th/>, On January 31, 2020.
- Ramathibodi. (2021). **Rama foundation**. Retrieved from <https://www.ramafoundation.or.th/>.
- Thai Health Promotion Foundation. (n.d.). **Health is the picture of happiness Health is The Whole**. Operation of health networks at district level in Khon Kaen Province. (in Thai).
- Thai Health Promotion Foundation. (n.d.). **New Theory and Unity Health System that can be created by yourself**. Retrieved from www.thaihealth.or.th. on January 31, 2020.
- Ubonratana Hospital. (2017). **New Theory and Unity of Self-Generative Health Systems**. Khon Kaen : Phra Thammakhan printing house. (in Thai).

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของ

กลุ่ม SETHD จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Ratio of Cash flows from Operating and Dividend yield of Listed companies in the Stock Exchange of Thailand: SETHD

ฉมนวรรณ ป้อมสนาม¹

สุนันทา ปาสาเลา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของกลุ่ม SETHD จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลงบการเงินและอัตราส่วนเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2558-2563 จำนวนทั้งสิ้น 30 บริษัท โดยเก็บรวบรวมจากรายงานทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : อัตราส่วนกระแสเงินสด อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน อัตราส่วนเงินปันผล

Abstract

The research is to study the correlation between the cash flow ratio from operations ratio companies and dividend yield of SETHD group listed in the Securities of Thailand, using financial statements and dividend ratios of 30 listed companies of the Stock Exchange of Thailand from 2015-2020, collected from the financial reports of companies listed on the Stock Exchange of Thailand. The data were analyzed using mean, standard deviation. and correlation coefficient. The results showed that the cash flow from operating activities to total income, the cash flow from operating activities to net profit ratio and the cash flow from operating activities to total equity ratio were positive correlation with dividend ratio, statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: cash flow ratio, cash flow from operations ratio, dividend yield

^{1,2}อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1. บทนำ

เศรษฐกิจไทยในปี 2563 พบกับภาวะการระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มจะชะลอตัวและต่ำกว่าระดับศักยภาพต่ออีกปี และในหลายประเทศโดยเฉพาะจีน ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการจ้างงานของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวจำนวนมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563 : ออนไลน์)

ในตลาดการเงินปัจจุบัน มีทางเลือกสำหรับการลงทุนให้เลือกมากมาย ทั้งสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial Assets) ประเภทพันธบัตร หุ้นกู้หุ้นทุน กองทุนรวมประเภทต่าง ๆ หรือ สินทรัพย์ที่จับต้องได้ (Tangible Assets) การมีความรู้ความเข้าใจในสินทรัพย์ที่จะลงทุนจึงมีความสำคัญมาก การลงทุนโดยไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและทางเลือกในการลงทุนดีพอ ถือเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงที่สุด ผู้ลงทุนควรพิจารณาทั้งภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ภาวะเศรษฐกิจโลกและพิจารณาถึง ความเสี่ยงจากกระแสเงินสดซึ่งมีความเสี่ยงที่เกิดจากกระแสเงินสดในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินทำให้เงินสดมีการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น ในกรณีของพันธบัตรที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว การเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดจะทำให้เป็นเช่นนั้น อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของพันธบัตรจะเปลี่ยนแปลง แม้ว่ามูลค่ายุติธรรมของหนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงก็ตาม (สุมินทร เป้าธรรม และคณะ, 2562) และเนื่องจากสถานการณ์การเงินในปัจจุบัน มีการเปิดเสรีมากขึ้น มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ภาวะเศรษฐกิจการเงินในประเทศอื่นสามารถส่งผลกระทบต่อตลาดการเงินการลงทุน ในประเทศได้

การพิจารณาภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ทำให้ผู้ลงทุนทราบถึงอุตสาหกรรมที่ได้รับ ผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานและราคาหลักทรัพย์ การสังเกตและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจว่าระบบเศรษฐกิจอยู่ในช่วงใด สามารถวัดได้จากวัฏจักรเศรษฐกิจซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ เศรษฐกิจขยายตัว เศรษฐกิจรุ่งเรือง เศรษฐกิจถดถอย และเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อผู้ลงทุนรู้ว่า เศรษฐกิจอยู่ในช่วงไหนของวัฏจักรผู้ลงทุน จะประมาณได้ว่าอุตสาหกรรม จะได้รับประโยชน์อย่างไรจากภาวะเศรษฐกิจในช่วงนั้น ๆ ปกติแล้ว อุตสาหกรรมต่าง ๆ จะฟื้นตัวช้าเร็วแตกต่างกันไป และมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายเศรษฐกิจมหภาคไม่เหมือนกัน การที่ผู้ลงทุนรู้ว่า อุตสาหกรรมใดบ้างที่มักจะฟื้นตัวก่อนหรือหลัง จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกลงทุน

ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักลงทุนที่จะต้องพิจารณาควบคู่กับความสามารถในการดำเนินงานของกิจการที่ตนเลือกลงทุน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนที่ผิดพลาด และเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้การลงทุนสำหรับนักลงทุนในปัจจุบันนี้มีให้เลือกมากมาย เช่น กองทุนรวม พันธบัตร การฝากเงิน ในธนาคาร การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หุ้นกู้ ตราสารอนุพันธ์ ตัวเงินค้ำประกัน อสังหาริมทรัพย์ ตราสารหนี้ และตราสารทุน เป็นต้น ซึ่งการลงทุนในหุ้นสามัญนั้นเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่นักลงทุนให้ความสนใจและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับกำไรจาก ส่วนต่างของราคา (Capital Gain) เมื่อราคาหุ้นที่ได้ซื้อขึ้นปรับตัวสูงขึ้นกว่าตอนที่ได้ลงทุนไป ครั้งแรก นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะได้เงินปันผล (Dividend) เมื่อบริษัทที่ได้ลงทุนมีกำไรซึ่งเป็น ผลตอบแทนที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของกลุ่ม SETHD จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินปันผลจริงหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SETHD

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETHD)

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิสาชล คำสิงห์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ผลการศึกษาพบว่า 1) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรคืออัตรากำไรขั้นต้น 2) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร คือ อัตรากำไรขั้นต้น 3) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิ 4) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร คือ อัตรากำไรสุทธิ 5) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรคืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

นพดล สังข์ลาย (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวงจรธุรกิจกับการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินปันผล(DIVPAY) คือ อัตราการจ่ายเงินปันผล (DPR) และอัตราเงินปันผลตอบแทน (YLD) มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 48.50 และ 3.27 ตามลำดับ และ พบว่า อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (RETA) และกระแสเงินสดอิสระ (FCF) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับการจ่ายเงินปันผล (DIVPAY) ของบริษัท ในขณะที่อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) และอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี (MTB) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางตรงกันข้ามกับการจ่ายเงินปันผล (DIVPAY) ของบริษัท สำหรับตัวแปรที่เหลือ คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (LEV) ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการจ่ายเงินปันผล (DIVPAY) ของบริษัท

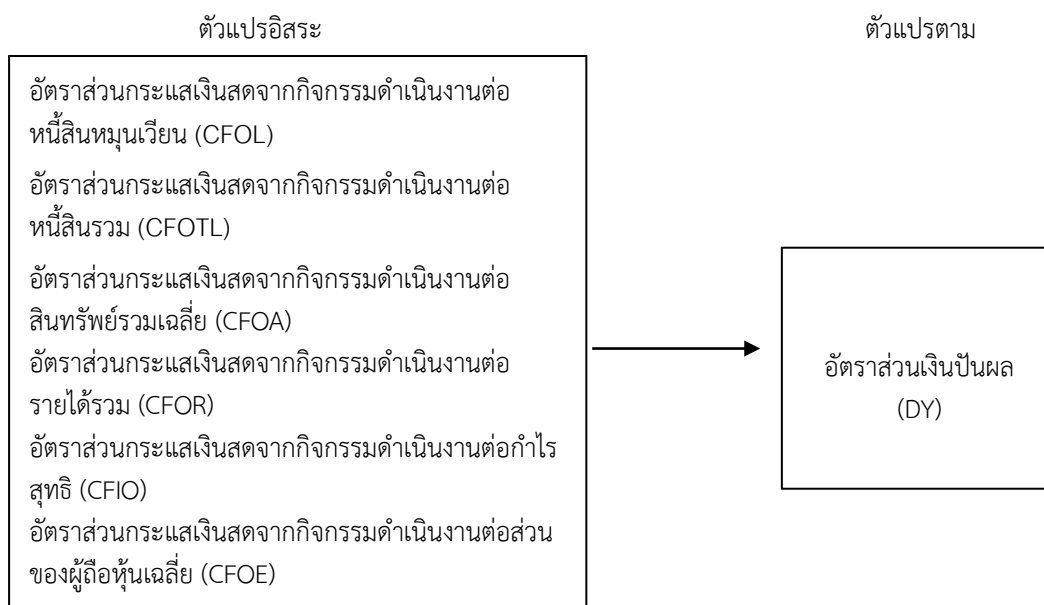
สาริยา นวลถวิล และผศ.ดร.กุสุมา คำพิทักษ์ (2563) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ออัตรา เงินปันผลตอบแทนในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วน เงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ โดยอัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพล อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ อัตราการเติบโตของ ยอดขาย และอัตราส่วนราคาหุ้นต่อราคาตามบัญชี ในขณะที่การศึกษาอัตราการจ่ายเงินปันผลนั้น

Hosein Parsian and Amir Shams Koloukhi (2014) ศึกษาผลของกระแสเงินสดอิสระและอัตราส่วนกระแสเงินสดในการทำกำไรต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล:หลักฐานจากตลาดหลักทรัพย์เตหะราน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระของกระแสเงินสดอิสระและอัตราส่วนกระแสการทำกำไรมีผลกระทบเชิงลบและมีนัยสำคัญต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ในขณะที่ตัวแปรอิสระของอัตราส่วนหนี้สินมีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนอิสระอื่น ๆ เช่น ขนาดของบริษัทโอกาสในการเติบโตและความเสี่ยงอย่างเป็นระบบไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล

จากการทบทวนการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดพบว่างานวิจัยในอดีตมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป โดยในงานวิจัยได้ ใช้กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน รวมถึงกระแสเงินสดอิสระ หรือการใช้อัตราส่วนทางการเงินอื่นส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลเพื่อนำมาวิเคราะห์บริษัทที่ได้มีการจ่ายเงินปันผลสูงสุด 30 บริษัท (กลุ่ม HD) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นการรวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินมาทำการคำนวณหาอัตราส่วนในการวัดค่าตัวแปร ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม(SETHD) สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2558-2563 จำนวน 30 บริษัท ผู้ศึกษาเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจงคือเลือกศึกษาเฉพาะบริษัทที่มีการจัดการทางการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ถึง 2563 รวม 6 ปี และได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 29 บริษัท โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้ บริษัทกลุ่ม SETHD 30 บริษัท หักบริษัทที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ 1 บริษัท จำนวนบริษัทที่ศึกษา 29 บริษัท ได้ข้อมูลตัวอย่าง 174 ข้อมูล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564)

4.2 การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลทั่วไปที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากวิทยานิพนธ์บทความวารสารตำราวิชาการงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศและข้อมูลที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคืองบการเงินรวมงบแสดงฐานะการเงินงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ณ งบกระแสเงินสดและหมายเหตุประกอบงบการเงินซึ่งเป็นรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี.ศ. 2558 ถึง 2563 จำนวน 6 ปี

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นการรวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินมาทำการคำนวณหาอัตราส่วนในการวัดค่าตัวแปรดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	ตัวย่อ	การวัดค่าตัวแปร
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)		
ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)		
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flows from operation) ประกอบด้วย		
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน	CFOL	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / หนี้สินหมุนเวียนเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม	CFOLT	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / หนี้สินรวมเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย	CFOA	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / สินทรัพย์รวมเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม	CFOR	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / รายได้รวมเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ	CFIO	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / กำไรสุทธิเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย	CFOE	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน / ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยของปีที่ t
อัตราส่วนเงินปันผล	DY	(เงินปันผลต่อหุ้น / ราคาหุ้น) X 100

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่ม โดยการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard division) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

5. ผลการวิจัย

5.1 จากการศึกษาข้อมูลอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพ์แห่งประเทศไทย (SETHD) จะได้ค่าสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลอัตราส่วนกระแสเงินสด

อัตราส่วนกระแสเงินสด	N	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL)	174	-0.712	3.041	0.529	0.705
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL)	174	-0.495	1.666	0.262	0.327
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (CFOA)	174	-0.770	1.116	0.128	0.223
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR)	174	-1.365	1.191	0.255	0.496
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO)	174	-4.516	2.927	0.674	1.186
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (CFOE)	174	-0.815	0.965	0.135	0.247
อัตราส่วนเงินปันผล (DY)	174	0.000	9.240	4.205	2.171

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายตัวแปรต่างๆได้ดังต่อไปนี้ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.529 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.705 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL) สูงสุด 3.041 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL) ต่ำสุด -0.712

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.262 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.327 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL) สูงสุด 1.666 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL) ต่ำสุด -0.495

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (CFOA) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.128 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.223 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมเฉลี่ย (CFOA) สูงสุด 1.116 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมเฉลี่ย (CFOA) ต่ำสุด -0.770

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.255 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.496 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) สูงสุด 1.191 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) ต่ำสุด -1.365

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.674 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.186 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) สูงสุด 2.927 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) ต่ำสุด -4.516

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อผู้ถือหุ้น (CFOE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.135 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.247 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อผู้ถือหุ้น (CFOE) สูงสุด 0.965 บริษัทมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อผู้ถือหุ้น (CFOE) ต่ำสุด -0.815

อัตราส่วนเงินปันผล (DY) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.205 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.171 ซึ่งบริษัทมีอัตราส่วนเงินปันผล(DY) สูงสุด 9.240 บริษัทมีอัตราส่วนเงินปันผล (DY) ต่ำสุดเท่ากับ 0.000

5.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรรายคู่ด้วย วิธี Pearson correlation ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

Variable	CFOL	CFOTL	CFOA	CFOR	CFIO	CFOE	DY
CFOL	1						
CFOTL	0.515**	1					
CFOA	0.268**	0.321**	1				
CFOR	0.356**	0.246**	0.241**	1			
CFIO	0.463**	0.349**	0.391**	0.545**	1		
CFOE	0.372**	0.309**	0.262**	0.699**	0.716**	1	
DY	0.042	0.234**	0.121	0.157*	0.155*	0.188*	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นการวิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) มีค่าเท่ากับ 0.157 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) มีค่าเท่ากับ 0.155 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (CFOE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) มีค่าเท่ากับ 0.188 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (CFOA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินปันผล (DY)

6. อภิปราย และสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของกลุ่ม SETHD จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามสมมติฐานของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETHD) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CFOL) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (CFOA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพาพร ยอดดำเนิน, 2562) ที่พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตรา

ผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (CFOE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ นิสาชล คำสิงห์ พบว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีค่ามาก ก็จะทำให้บริษัทจ่ายเงินปันผลหรือกำหนดนโยบายในการจ่ายเงินปันผลได้มากและนักลงทุนก็จะได้รับผลตอบแทนเงินปันผลมาก (นิสาชล คำสิงห์, 2560)

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานกับอัตราส่วนเงินปันผลของกลุ่ม SETHD จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวโดยสรุปคือพบว่าอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (CFOR) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (CFIO) และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (CFOE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนเงินปันผล (DY) ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ของกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการตัดสินใจของนักลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน และผู้บริหารกิจการให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนที่คาดหวังผลตอบแทนจากเงินปันผล

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาของนักลงทุนหรือผู้สนใจ สามารถนำข้อมูลกระแสเงินสด โดยให้นำหนักกับกำไรสุทธิ รายได้ หรือส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ข้อมูลกระแสเงินสด หรือกำไรเป็นปัจจัยที่เหมาะสมในการพิจารณาการลงทุนผลการวิจัยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล และสำหรับผู้บริหารใช้ข้อมูลของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน สามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการบริหารกระแสเงินสดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับกิจการเพื่อการวางแผนและตัดสินใจการดำเนินธุรกิจ

7.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ผู้สนใจควรขยายขอบเขตการศึกษา โดยอาจมีการวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามกลุ่ม อุตสาหกรรม หรือมีการเปรียบเทียบในแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงความสามารถและแนวโน้มของกระแสเงินสดที่ส่งผลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล เพื่อเป็นทางเลือกในการลงทุนให้กับนักลงทุนหรือผู้บริหรามากขึ้น

2.2. ผู้สนใจควรมีการวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยอื่นร่วมที่จะส่งผลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล เช่น การศึกษาตามวงจรธุรกิจที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในช่วงของเศรษฐกิจ

8. เอกสารอ้างอิง

- ชยพล วงศ์เตชะ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมวดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). เข้าถึงได้จาก ราคาหลักทรัพย์ดัชนีSET HD สืบค้นจาก <https://marketdata.set.or.th>.
- ทิพาพร ยอดดำเนิน. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสด ผลตอบแทนของสินทรัพย์ และผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม เอ็ม ไอ เอ กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). ทิศทางเศรษฐกิจไทย 2563. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th>

- นิสาชล คำสิงห์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานกับ ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นพดล สังข์ลาย. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรธุรกิจกับการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาริยา นวลถวิล และกุสุมา คำพิทักษ์. (2562). อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี sSET. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุมินทร เป้าธรรม, ยลดา คณาชัย, ปริญดา ตรีรัตน์ และกนกวรรณ ศรีสงคราม, (2562). The disclosure of the risk types of financial instruments according to the requirements of Thai Accounting Standard no.107 (Revised 2016) of Thai listed companies. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 9(ฉบับพิเศษ), (เดือนพฤศจิกายน 2562). 376-390.
- Hosein Parsian and Amir Shams Koloukhi. (2014). A study on the effect of free cash flow and profitability current ratio on dividend payout ratio: Evidence from Tehran Stock Exchange. Management Science Letters4, 63-70.
- Tigue (2006). Standard and Poors's guide to building wealth with dividend stocks. New York: McGraw-Hill.

**การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3**
**A Factor Analysis of Digital Leadership of Education Administrator
Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3**

รัชนิกร ยิ่งชนะ¹,
อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²,
ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่นเขต 3 จำนวน 682 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุม 7 คุณลักษณะได้แก่ การสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล กระจายต่อความรู้ใหม่ การคิดค้นนวัตกรรม ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี และการมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order Confirmatory Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.890-0.992 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เมื่อเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบ การคิดค้นนวัตกรรม ($b=0.992$) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี ($b=0.989$) การสร้างแรงบันดาลใจ ($b=0.987$) กระจายต่อความรู้ใหม่ ($b=0.953$) การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ($b=0.952$) พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล ($b=0.938$) และการสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ($b=0.890$)) โดยโมเดลการวัดที่สังเคราะห์ขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($\chi^2 = 396.043$, $df = 352$, $\chi^2/df = 1.125$, $p\text{-value} = 0.053$, $RMSEA = 0.014$, $CFI = 0.990$, $TLI = 0.985$, $SRMR = 0.035$)

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ; ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

This study explores elements of digital leadership attributes of Education Administrators of Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. The target group was 682 school administrators and teachers of Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3, whose randomly were selected with a stratified sampling technique. The research instrument was a five-rating scale questionnaire regarding the digital leadership attributes of school administrators covering seven attributes: constructing and changing visions, building up motivation, enhancing digital professionalism, being curious, developing innovations, encouraging others to use technology, and being flexible and adjustable in strategic plans. The second order confirmatory analysis was used to analyze the data.

As a result, the factors of digital leadership attributes consist of seven attributes and factor loading is between 0.890-0.992 at 0.05 level. The attributes are developing innovations ($b=0.992$), encouraging others to use technology ($b=0.989$), building up motivation ($b=0.987$), being curious ($b=0.953$), being flexible and adjustable in strategic plans ($b=0.890$). The analysis model is consistent with the empirical data ($\chi^2 = 396.043$, $df= 352$, $\chi^2/ df = 1.125$, $p\text{-value} = 0.053$, $RMSEA = 0.014$, $CFI = 0.990$, $TLI = 0.985$, $SRMR = 0.035$).

Keywords: factor analysis, digital leadership, school administrator

1. บทนำ

การศึกษาไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงเป็นการบริหารงานของผู้บริหารที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและท้าทายของเทคโนโลยี โดยใช้คุณลักษณะของผู้บริหาร ตลอดจนกระบวนการบริหารที่ต้องปรับบทบาทพฤติกรรมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในหน่วยงานในยุคดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความชำนาญในการบูรณาการเทคโนโลยีและนำไปใช้ในการช่วยเหลือครู และนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี (Valdez, 2010) มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกิดประสิทธิผล เพื่อให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงที่ตนเองก่อน แล้วกระตุ้นให้ผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงตาม (รัตติภรณ์ จงวิศาล, 2556) ผลจากการบริหารของผู้บริหารที่มีการเปลี่ยนแปลง จะสะท้อนการทำงานของบุคลากรเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นย่อมเกิดกับผู้เรียนโดยตรง สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษ 21 ที่การศึกษามีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จากโรงเรียนที่มีห้องเรียนและการสอนแบบดั้งเดิม เป็นแบบใหม่ที่พลวัตมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น และใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามากขึ้น (Alfredo, n.d.) เห็นได้จากสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกกำลังเผชิญกับการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (covid-19) ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ เทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ในยุคปกติวิถีใหม่ เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (any time anywhere) สะท้อนให้เห็นสังคมดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด และผู้เรียนจะกลายเป็นประชากรดิจิทัล แนวโน้มการบริหารทางการศึกษาที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะเชิงดิจิทัล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ วางแผน การบริหารจัดการตั้งแต่ระดับนโยบาย การบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ถ่ายทอดนโยบายแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นผู้เรียนที่มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิต พัฒนาประเทศในสังคมดิจิทัล ได้อย่างมีคุณภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำองค์การโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา นั่นก็คือ คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัล ให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช และผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง (สิทธิพล อาจอินทร์ ,2560) ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในการนำสถานศึกษาปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการศึกษา และเป็นผู้ที่มีกำลังสำคัญในการผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษาปรับตัวและเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามบริบท เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทันโลกปัจจุบันและมีทักษะการใช้ชีวิตในสังคมการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสะท้อนความสำคัญของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการถ่ายทอดความรู้ของครูที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เห็นได้ว่าภาวะผู้นำมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการสร้างความก้าวหน้าให้แก่สถานศึกษา ตลอดจนการทำงานร่วมกับบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทั้งคุณลักษณะเชิงกายภาพ สติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก ทั้งนี้เพราะการเป็นผู้นำไม่ใช่เป็นมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่เรียนรู้และฝึกฝนได้ (พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์, 2555) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการสร้างและกล้าที่จะปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เรียนรู้ ฝึกฝน และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถสร้างเครือข่ายและถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับบริบทโดยใช้ความรู้และความสามารถของบุคลากรที่มี รวมถึงชี้ให้บุคลากรเห็นถึงประโยชน์ของการเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ชีวิน อ่อนลออ (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) มีความคิดต่อองค์ความรู้ใหม่ สร้างสังคมแห่งปัญญา และพัฒนาความสามารถใหม่ๆ 3) เต็มใจทดลองด้วยความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา และคิดค้นนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการบริการใหม่ๆ 4) พัฒนาความคล่องตัว ความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล และ 5) การสร้างและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับ เลอศักดิ์ ตามา (2564) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างแรงจูงใจ และพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบกับการสำรวจสภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการติดตามและประเมินผลการบริหาร ตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 ของสำนักงานเขตฯ พบว่า ด้านบทบาทภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ยังไม่ปรากฏเห็นระบบหรือแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นรูปธรรม สะท้อนให้เห็นจากการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำข้อมูลระบบสารสนเทศ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การแสวงหาความรู้ และการตั้งเป้าหมายจำนวนกระบวนการงานที่ได้รับปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีรูปแบบที่ชัดเจนภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 รวมทั้งสิ้น 2,025 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ที่ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Hair et al. (2010) ที่ได้เสนอว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ควรมีขนาดตัวอย่าง 10- 20 เท่าของตัวแปรที่สังเกตได้ ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ขนาดตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปรที่สังเกตได้

การวิจัยครั้งนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า จำนวน 29 พารามิเตอร์ ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมและเพียงพอ จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างน้อย 580 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 682 คน ซึ่งมีจำนวนเพียงพอและมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) โดยใช้โรงเรียนในแต่ละอำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 เป็นเกณฑ์ จากนั้นสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แบบประมาณค่า 5 ระดับ ตามประเด็นรายการพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบประเมินได้ในการปฏิบัติจริงหรือเห็นด้วย ตามตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ภาวะดิจิทัลของผู้บริหาร โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และประเมินความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธี Content Validity Index (CVI) ซึ่งได้ค่า I-CVI อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ได้ข้อคำถามทั้งหมด 82 ข้อ จากนั้นแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการใช้ภาษาของข้อคำถามให้เข้าใจง่ายและแก้ไขการเขียนข้อคำถามในรูปการปฏิเสธซ้อน แล้วนำไปทดลองใช้และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.986

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis ; CFA) ของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรม Mplus7.0 เพื่อแสดงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติและตัวแปรองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

X ₂	แทน	ค่าสถิติไคสแคว์
df	แทน	องศาอิสระ

p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
RMSEA	แทน	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ
TLI	แทน	ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน
SRMR	แทน	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
b	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
t	แทน	สัดส่วนของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ/ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ หรือค่า t value
R2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
L	แทน	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย V, M, D, K, I, T และ F
V	แทน	การสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ v1, v2, และ v3
M	แทน	การสร้างแรงบันดาลใจ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ m1, m2, และ m3
D	แทน	พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัลประกอบด้วยตัวบ่งชี้ d1, d2, และ d3
K	แทน	กระหายต่อความรู้ใหม่ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ k1, k2, และ k3
I	แทน	การคิดค้นนวัตกรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ I1, I2, และ I3
T	แทน	ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ t1, t2, และ t3
F	แทน	การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ f1, f2, และ f3
V1	แทน	วิสัยทัศน์มีความทันสมัย ชัดเจน มีความเป็นไปได้
V2	แทน	วิสัยทัศน์นำไปสู่การใช้ความรู้ เทคโนโลยี และวิธีการใหม่ๆ
V3	แทน	กำหนดแผนกลยุทธ์ได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
m1	แทน	สร้างขวัญกำลังใจ ให้คำชมเชย หรือกระตุ้นบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ
m2	แทน	ให้ข้อเสนอแนะ
m3	แทน	เห็นถึงประโยชน์การเปลี่ยนแปลงเชิงดิจิทัล
d1	แทน	ยอมรับและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง
d2	แทน	สร้างเครื่องช่วยการเรียนรู้ในโรงเรียนได้
d3	แทน	การถ่ายทอดความรู้
k1	แทน	ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
k2	แทน	พัฒนาทักษะและความสามารถใหม่ๆของตนเอง
k3	แทน	ส่งเสริมบุคลากรให้มีความสามารถทางดิจิทัล
I1	แทน	มีความอยากรู้อยากเห็น
I2	แทน	สร้างหรือคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ
I3	แทน	ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้
t1	แทน	ส่งเสริมการสื่อสารผ่านช่องทางสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย
t2	แทน	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- t3 แทน เชื่อมันบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน
 f1 แทน ปรับตัวและยืดหยุ่นกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง
 f2 แทน แสวงหาแนวทางแก้ไข และเตรียมรับมือกับสถานการณ์ไม่แน่นอนได้ล่วงหน้า
 f3 แทน สามารถปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ โดยใช้ศักยภาพของบุคลากร

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารศึกษา เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

องค์ประกอบของโมเดลการวัด		เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
		b	SE	t	
V (การสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์)	v1	0.839	0.016	51.859	0.704
	v2	0.897	0.011	83.696	0.804
	v3	0.843	0.020	41.146	0.711
M (การสร้างแรงบันดาลใจ)	m1	0.832	0.017	47.699	0.693
	m2	0.859	0.014	59.253	0.738
	m3	0.898	0.014	65.147	0.807
D (พัฒนาความคล่องตัว สู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล)	d1	0.879	0.014	60.888	0.773
	d2	0.909	0.010	91.981	0.827
	d3	0.891	0.011	81.817	0.794
K (กระหายต่อความรู้ใหม่)	k1	0.921	0.010	94.195	0.848
	k2	0.912	0.012	76.771	0.831
	k3	0.932	0.008	113.520	0.868
I (การคิดค้นนวัตกรรม)	l1	0.875	0.014	63.696	0.766
	l2	0.928	0.008	111.870	0.862
	l3	0.899	0.012	77.892	0.808
T (ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี)	t1	0.898	0.011	83.702	0.806
	t2	0.904	0.009	100.529	0.817
	t3	0.848	0.018	48.150	0.720
F (การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยน ยุทธศาสตร์)	f1	0.924	0.010	93.928	0.853
	f2	0.936	0.008	117.711	0.876
	f3	0.901	0.012	76.555	0.811

* $p > .05$

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 21 ตัวมีค่าเป็นบวก อยู่ระหว่าง 0.832-0.936 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบพบว่า

องค์ประกอบการสร้างและเปลี่ยนนิสัยทัศน์ (V) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.839-0.897 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ มีนิสัยทัศน์นำไปสู่การใช้ความรู้ เทคโนโลยี และวิธีการใหม่ๆ ($b=0.897$) กำหนดแผนกลยุทธ์ได้สอดคล้องกับนิสัยทัศน์ ($b=0.843$) และนิสัยทัศน์มีความทันสมัย ชัดเจน มีความเป็นไปได้ ($b=0.839$) ตามลำดับ

องค์ประกอบสร้างแรงบันดาลใจ (M) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.832-0.898 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ เห็นถึงประโยชน์การเปลี่ยนแปลงเชิงดิจิทัล ($b=0.898$) ให้ข้อเสนอแนะ ($b=0.859$) และสร้างขวัญกำลังใจ ให้คำชมเชย หรือกระตุ้นบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ ($b=0.832$) ตามลำดับ

องค์ประกอบพัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล (D) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.879-0.909 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ สร้างเครื่องช่วยการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ ($b=0.909$) การถ่ายทอดความรู้ ($b=0.891$) และยอมรับและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง ($b=0.879$) ตามลำดับ

องค์ประกอบกระหายต่อความรู้ใหม่ (K) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.912-0.932 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ ส่งเสริมบุคลากรให้มีความสามารถทางดิจิทัล ($b=0.932$) ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ($b=0.921$) และพัฒนาทักษะและความสามารถใหม่ๆ ของตนเอง ($b=0.912$) ตามลำดับ

องค์ประกอบการคิดค้นนวัตกรรม (I) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.875-0.928 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ สร้างหรือคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ($b=0.928$) ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ ($b=0.899$) และมีความอยากรู้อยากเห็น ($b=0.875$)

องค์ประกอบส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี (T) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.848-0.904 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($b=0.904$) ส่งเสริมการสื่อสารผ่านช่องทางสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย ($b=0.898$) และเชื่อมั่นบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน ($b=0.848$) ตามลำดับ

องค์ประกอบการมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ (F) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.901-0.936 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ แสวงหาแนวทางแก้ไขและเตรียมรับมือกับสถานการณ์ไม่แน่นอนได้ล่วงหน้า ($b=0.936$) ปรับตัวและยืดหยุ่นกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ($b=0.924$) และสามารถปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ โดยใช้ศักยภาพของบุคลากร ($b=0.901$) ตามลำดับ

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของโมเดลการวัด	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R^2
	b	SE	t	
การสร้างและเปลี่ยนนิสัยทัศน์ (V)	0.890	0.017	53.066	0.793
การสร้างแรงบันดาลใจ (M)	0.987	0.011	86.658	0.975
พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล (D)	0.938	0.011	83.224	0.880

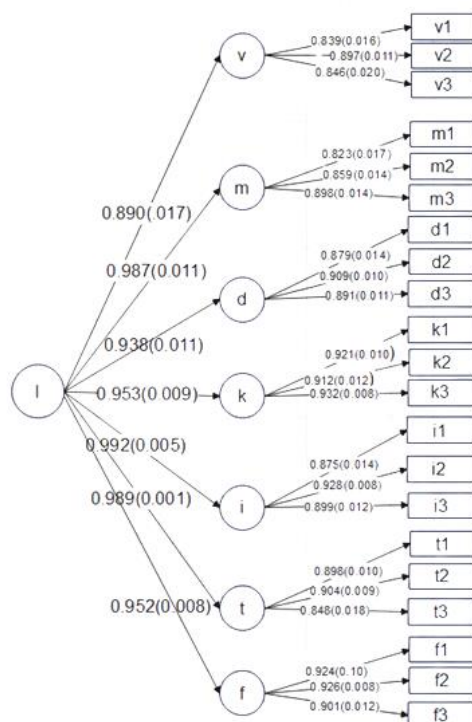
องค์ประกอบของโมเดลการวัด	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
	b	SE	t	
กระหายต่อความรู้ใหม่ (K)	0.953	0.009	102.497	0.909
การคิดค้นนวัตกรรม (I)	0.992	0.005	187.742	0.984
ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี (T)	0.989	0.001	1171.431	0.978
การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ (F)	0.952	0.008	118.751	0.906

* $p > .05$

$\chi^2 = 175.004$ df= 146 $\chi^2 / df = 1.198$ p value = 0.0510

RMSEA = 0.017 CFI = 0.997 TLI= 0.996 SRMR= 0.014

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.890-0.992 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เมื่อเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบ การคิดค้นนวัตกรรม (b=0.992) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี (b=0.989) การสร้างแรงบันดาลใจ (b=0.987) กระหายต่อความรู้ใหม่ (b=0.953) การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ (b=0.952) พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล (b=0.938) และการสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ (b=0.890) โดยแต่ละองค์ประกอบมีความผันแปรร่วมกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 99.2, 98.9, 98.7, 95.3, 95.2, 93.8 และ 89.0 ตามลำดับ และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคสแควร์ = 175.004 (p=0.0510) ที่องศาอิสระ (df)= 146 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) = 0.017 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) = 0.997 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) = 0.014 การวิเคราะห์พบว่า โมเดลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ด้วย โปรแกรม Mplus 7.0 นำเสนอโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สำหรับค่าสถิติในการวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้เกณฑ์ดัชนีของ Mueller (1996) ผู้วิจัยขอนำเสนอเกณฑ์ระดับความสอดคล้องพร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ของค่าสถิติโมเดลที่ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติในโมเดลเทียบกับเกณฑ์ความสอดคล้อง

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์ระดับความสอดคล้อง	ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	$p > 0.05$	0.0510
χ^2 / df	< 2	1.198
RMSEA	< 0.07	0.017
CFI	> 0.95	0.997
TLI	> 0.95	0.996
SRMR	< 0.08	0.014

จากตารางที่ 3 พบค่าสถิติที่วัดความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ทั้งหมด แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จาก 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล 4) กระจายต่อความรู้ใหม่ 5) การคิดค้นนวัตกรรม 6) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี และ 7) การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.890-0.992 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เมื่อเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบ การคิดค้นนวัตกรรม ($b=0.992$) ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี ($b=0.989$) การสร้างแรงบันดาลใจ ($b=0.987$) กระจายต่อความรู้ใหม่ ($b=0.953$) การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ($b=0.952$) พัฒนาความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล ($b=0.938$) และการสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ($b=0.890$) แสดงว่าตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบ เป็นตัวแทนอธิบาย และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดและคุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเรียงลำดับเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ในการเป็นตัวแทนอธิบายภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การคิดค้นนวัตกรรม 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี 4) การกระจายต่อความรู้ใหม่ 5) ความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล 6) การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ และ 7) การสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นไปตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นอาจเนื่องมาจาก ในการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ นั้น ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลอย่างหลากหลาย และรัดกุม รวมทั้งการสร้างเครื่องมือเพื่อหาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผ่านการหาคุณภาพและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามหลักของการสุ่มตัวอย่างที่มีความถูกต้องเหมาะสม โดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักที่มาก เนื่องจากผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสภาพบริบทในปัจจุบัน จึงมีการปรับตัวให้รู้เท่าทันเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เข้าถึงและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานสอดคล้องกับ รุ่งรัตน์ พลชัย (2563) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะการบริหารของผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล ว่าจะต้องมีการวางแผนเปลี่ยนแปลงตั้งแต่การสร้างวิสัยทัศน์ ทบทวนว่าทั้งตนเองและบุคลากรมีสมรรถนะหรือมีทักษะความรู้อยู่ในความสามารถระดับใด และมีทักษะใดที่จะต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารงานจะต้องอยู่ภายใต้การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยลดขั้นตอนในการทำงานด้านเอกสาร การนำครู หรือบุคลากรที่มีจำนวนมากมาอยู่ร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดงานได้ง่ายขึ้น ส่งผลต่อการประสานงานต่างๆภายในโรงเรียนให้มีความคล่องตัว เริ่มการเปลี่ยนแปลงได้ยืดหยุ่นและรวดเร็ว รวมถึงการปรับรูปแบบในการทำงานให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ทั้งผู้บริหารต่อครู และ ครูต่อผู้เรียน เห็นได้ชัดเจนจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีการสอนออนไลน์ และการสื่อสารหลายช่องทางมากขึ้น ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ คิดค้น เผยแพร่ ส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ และเป็นแบบอย่างให้ครูในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมทักษะทางเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้

สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับการศึกษาของ ชีวิน อ่อนลออ (2563) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) มีความคิดต่อองค์ความรู้ใหม่ สร้างสังคมแห่งปัญญา และพัฒนาความสามารถใหม่ๆ 3) เต็มใจทดลองด้วยความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา และคิดค้นนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการบริการใหม่ๆ 4) พัฒนาความคล่องตัว ความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล และ 5) การสร้างและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของอนาคตโลก ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถแสดงออกโดยมีคุณลักษณะ การคิดค้นนวัตกรรม การสร้างแรงบันดาลใจ การส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี การกระหายต่อความรู้ใหม่ ความคล่องตัวสู่การเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล การมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ และการสร้างและเปลี่ยนวิสัยทัศน์ สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาตนเอง การบริหารงานที่มีการบูรณาการใช้เทคโนโลยีและการบริหารคนที่มีการโน้มน้าว สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ร่วมงาน เพื่อให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปในเชิงบวก สอดคล้องกับการศึกษาของ เลอศักดิ์ ตามา (2564) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างแรงจูงใจ และพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ จิตรกร จันทร์สุข (2564) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยี การสร้างแรงบันดาลใจในทุกบุคลากร 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และปรับปรุงสารสนเทศอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัย ผู้วิจัยค้นพบว่าการคิดค้นนวัตกรรม ควรเป็นเป้าหมายสำคัญ ที่จะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะของภาวะผู้นำดิจิทัล ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อส่งผ่านหรือถ่ายทอดให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ให้ความสำคัญกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (วิจารณ์ พานิช, 2555)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 7 องค์ประกอบ ไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารยุคใหม่ด้านดิจิทัล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างผู้เรียนให้สอดคล้องกับโลกแห่งอนาคต

7.1.2 คำนำน้าหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ด้านการคิดค้นนวัตกรรมและการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ดังนั้นจึงควรพัฒนาการคิดค้นนวัตกรรม และพัฒนาตนเองด้านทักษะเทคโนโลยี ในสถานศึกษาเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง หรือสร้างนวัตกรรมจากการบูรณาการกับเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ตามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน

7.2.3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้สามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดขึ้นได้

8. เอกสารอ้างอิง

- จิตรกร จันทรสุข. (2564). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2), 36-49.
- ชีวิน อ่อนลออ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10(1), 108-119.
- พรสวัสดิ์ ศิริศานันท์. (2555). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. จันทบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน, 1(3), 53-62.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เลอศักดิ์ ตามา. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(38), 224-239.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2560). ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565. เอกสารอัดสำเนา.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate Data Analysis**. (7th ed.). Pearson: New York
- Mueller (1996).
- Mueller, R.O. (1996). **Basic Principles of Structural Equation Modeling: An Introduction to LISREL and EQS**. New York: Springer-Verlag.
- Valdez, (2010). **Social studies and technology 2009-2034**. Retrieved 30 July,2021, from <http://www.edtechresearcher.com/wp-content/uploads/2011/10/016-Valdez-et-al.pdf>.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย**
**Factors Affecting on Financial Reporting Quality of Small and Medium
Enterprise (SMEs) in the Northeastern Thailand**

ธาริณี อังคยศ¹,
วรญา โรจนูปภาพ²,
ณัฐวัฒน์ วงษ์สวัสดิกุล³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในและปัจจัยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 398 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและการประเมินผล ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังพบว่าปัจจัยหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงาน ผู้บริหาร ผู้ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการในการใช้ข้อมูลได้มากขึ้น

คำสำคัญ : คุณภาพรายงานทางการเงิน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย

Abstract

The findings of this study show that internal control, environmental control, risk evaluation, information technology and communications, and monitoring and evaluation all have a statistically significant effect on the financial reporting quality of small and medium-sized enterprises (SMEs) at the 0.05 level. In addition, the research results showed that each of the following factors: good governance, rule of law, accountability, participation, and responsibility affect the financial reporting quality of small and medium enterprises (SMEs) with a statistically significant difference at the 0.05 level. Furthermore, small and medium enterprises (SMEs) can apply these research results to develop an organization, administer,

¹นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์สวัสดิกุล

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์สวัสดิกุล

monitor, and stakeholder awareness of the importance of financial reporting quality and directly increase information demand.

Keywords: Financial Reporting Quality, Small and Medium Enterprise, Northeastern Thailand

1. บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการจ้างงานของประเทศ โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ GDP เท่ากับร้อยละ 34.7 (สสว., 2564) เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมช่วยทำให้เกิดการกระจายรายได้จากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจไปสู่กลุ่มคนต่าง ๆ ทำให้มีการจ้างงานและประชาชนได้รับรายได้ซึ่งทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายแห่งให้ความสนใจและให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลในการดำเนินงานและแหล่งเงินทุน มีการออกกฎหมายส่งเสริม SMEs โดยมีสาระสำคัญในการเข้าช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของธุรกิจ แม้กระนั้นธุรกิจ SMEs ยังมีปัญหาสำคัญอีกประการ คือ ปัญหาด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน ธุรกิจ SMEs ยังขาดทักษะในการจัดทำรายงานทางการเงินตามกรอบแนวคิดสำหรับ การรายงานทางการเงิน (Conceptual framework for financial reporting) และการจัดบันทึกบัญชี ที่ถูกต้อง ทั้งในเรื่องคุณภาพของรายงานทางการเงิน ตามมาตรฐานรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standards: TFRS)

จากสถานการณ์และปัญหาของ SMEs ดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุจำเป็นที่ SMEs จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร โดยการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงาน จะทำให้มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (King Prajadhipok's Institute, 2012: 15) การสร้างหลักธรรมาภิบาล ที่ดีให้กับองค์กร มีบทบาทในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น มีความเข้มแข็ง สร้างความไว้วางใจในด้านความโปร่งใสและการปฏิบัติที่เป็นธรรม และสร้างผลกำไรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช เจริญเชื้อ (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่าในการบริหารผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องยึดการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารงานทุกด้านอยู่เสมอเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สุสิทธิ์ อินทร์รัตน์, สมเกียรติ ศรีจักรวาล, และสุชุม มูลเมือง, 2563)

การควบคุมภายในเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งผู้บริหารและบุคลากรขององค์กร ควรจัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินขององค์กร ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม Akmesse, H. & Gundogan, H. (2020) ทั้งนี้การควบคุมภายในยังรวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการทุจริต การใช้ทรัพยากรขององค์กรในทางที่ผิด อันเป็นการช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, ศิลพร ศรีจันทเพชรและจันทนาสาขาวกร, 2554) มาตรฐาน COSO (2013) และยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ดีขึ้น

ข้อมูลทางด้านบัญชีมีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (Business Performance) เนื่องจากประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินบัญชีถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้องค์กรสามารถที่จะประเมินความจริง โดยข้อมูลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเที่ยงธรรมของสิ่งที่ต้องนำเสนอ คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของงบการเงิน มี 2 ประการ ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance)

ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) และลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงิน มี 4 ประการ ได้แก่ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) ความทันเวลา (Timeliness) และความเข้าใจได้ (Understandability) (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563)

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษารายงานที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาเพื่อให้รายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีการนำเสนอข้อมูลทางการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย

3. สมมติฐานงานวิจัย

3.1 ปัจจัยการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 ปัจจัยหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร หุ่นส่วนผู้จัดการ หัวหน้า ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ทั้งหมด 20 จังหวัด จำนวน 74,817 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2564, ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากมีจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่มีจำนวนมาก ในลำดับแรก และลำดับรอง โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางความเจริญของอีสานตอนล่าง จำนวน 14,316 ราย และจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางความเจริญของอีสานตอนบน จำนวน 10,496 ราย และการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยคำนวณ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยวิธีการคำนวณ ของ Taro Yamane (Yamane, 1973: 727) ซึ่งได้กำหนด ความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้ จำนวน 398 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่มีเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การควบคุมภายใน จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 หลักธรรมาภิบาล จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวัดความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับมีจำนวน 65 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมากกว่า 0.50 (IOC > 0.50) (Rovinelli & Hambleton, 1997) และผลการทดสอบ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.925-0.960 โดยข้อคำถาม มีค่า α ไม่ต่ำกว่า 0.7 (Cronbach, L. J. (1990)

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวน 398 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 98.97 การเก็บแบบสอบถามโดยคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ การรักษาความลับ และนำเสนอในภาพรวม

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีชนิดของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Correlation Coefficient ในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายใน และหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ

2) การวิเคราะห์การควบคุมภายใน และหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้สมการโครงสร้าง ดังนี้

$$FRQ = \beta_0 + \beta_{1CONT} + \beta_{2RISK} + \beta_{3CONA} + \beta_{4INFC} + \beta_{5MONI} + e$$

$$FRQ = \beta_0 + \beta_{1RULE} + \beta_{2MORA} + \beta_{3TRAN} + \beta_{4PART} + \beta_{5RESP} + e$$

5. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานประกอบการธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 231 คน (ร้อยละ 58.20) มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.90) มีตำแหน่งผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ จำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.90) เป็นประเภทธุรกิจบริการ จำนวน 157 คน (ร้อยละ 39.50) มีการประกอบธุรกิจเป็นเวลา 1 - 3 ปี จำนวน 172 คน (ร้อยละ 43.30) ซึ่งมีรายได้ของกิจการรวมเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า 50 ล้านบาท จำนวน 283 คน (ร้อยละ 71.30)

การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์ซึ่งอาจเกิดปัญหา Multicollinearity ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการควบคุมภายในแต่ละด้านมีค่าตั้งแต่ 2.919 – 3.295 และปัจจัยหลักธรรมาภิบาลแต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ 3.012– 3.556

ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair JF, Anderson R, Tatham RL and Black WC (2006) สามารถนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ได้ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายในและคุณภาพรายงานทางการเงิน

ตัวแปร	CONT	RISK	CONA	INFC	MONI	VIF
คุณภาพรายงานงานทางการเงิน	.715**	.722**	.725**	.742**	.727**	
สภาพแวดล้อมการควบคุม (CONT)		.750**	.724**	.719**	.682**	2.919
การประเมินความเสี่ยง (RISK)			.733**	.712**	.699**	2.994
กิจกรรมการควบคุม (CONA)				.767**	.732**	3.295
ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (INFC)					.737**	3.196
การติดตามและการประเมินผล (MONI)						2.775

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักธรรมาภิบาลและคุณภาพรายงานทางการเงิน

ตัวแปร	RULE	MORA	TRAN	PART	RESP	VIF
คุณภาพรายงานงานทางการเงิน	.759**	.752**	.745**	.772**	.729**	
หลักนิติธรรม (RULE)		.720**	.735**	.788**	.727**	3.408
หลักคุณธรรม (MORA)			.786**	.732**	.753**	3.556
หลักความโปร่งใส (TRAN)				.792**	.772**	3.459
หลักการมีส่วนร่วม (PART)					.729**	3.018
หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (RESP)						3.012

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter Regression พบว่าปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (CONT) การประเมินความเสี่ยง (RISK) กิจกรรมการควบคุม (CONA) ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (INFC) และการติดตามและ การประเมินผล (MONI) ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยส่งผลถึงร้อยละ 67.7 ($R^2 = 0.677$) มีคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์ $S.E._{est}=0.309$ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยการควบคุมภายใน	คุณภาพรายงานทางการเงิน				
	B	Std. Error	Beta	t	P-value
สภาพแวดล้อมการควบคุม (CONT)	0.156	0.046	0.168	3.417	0.001*
การประเมินความเสี่ยง (RISK)	0.162	0.044	0.182	3.667	0.000*
กิจกรรมการควบคุม (CONA)	0.122	0.046	0.138	2.656	0.008*

ปัจจัยการควบคุมภายใน	คุณภาพรายงานทางการเงิน				
	B	Std. Error	Beta	t	P-value
ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (INFC)	0.195	0.044	0.226	4.397	0.000*
การติดตามและการประเมินผล (MONI)	0.180	0.040	0.217	4.548	0.000*
n=398, Constant = 0.804, R=0.823, R ² =0.677, R ² adj =0.673, S.E. _{est} =0.309, F= 164.381					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสามารถเขียนในรูปสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$FRQ = 0.804 + 0.195(INFC) + 0.180(MONI) + 0.162(RISK) + 0.156(CONT) + 0.122 (CONA)$$

การวิเคราะห์ปัจจัยหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม (RULE) หลักความโปร่งใส (TRAN)

หลักการมีส่วนร่วม (PART) และหลักความรับผิดชอบ (RESP) พบว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยส่งผลถึงร้อยละ 70.1 (R² = 0.701) มีคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์ S.E._{est} = 0.289 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยหลักธรรมาภิบาล	คุณภาพรายงานทางการเงิน				
	B	Std. Error	Beta	t	P-value
หลักนิติธรรม (RULE)	0.252	0.047	0.275	5.404	0.000*
หลักคุณธรรม (MORA)	0.061	0.058	0.064	1.051	0.294
หลักความโปร่งใส (TRAN)	0.152	0.050	0.170	3.060	0.002*
หลักการมีส่วนร่วม (PART)	0.245	0.053	0.250	4.578	0.000*
หลักความรับผิดชอบ (RESP)	0.152	0.043	.169	3.529	0.000*
N=398, Constant =0.600, R=0.837, R ² =0.701, R ² adj =0.698, S.E. _{est} =0.289, F=184.143					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสามารถเขียนในรูปสมการพยากรณ์ ดังนี้

$$FRQ = 0.600 + 0.252(RULE) + 0.245(PART) + 0.152(TRAN) + 0.152(RESP)$$

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ปัจจัยการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตาม และการประเมินผล ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยส่งผลถึงร้อยละ 67.7 เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นกระบวนการบริหาร ความเสี่ยงรูปแบบหนึ่งในการปฏิบัติงาน กระบวนการควบคุมภายในที่ดีทำให้สามารถป้องกันข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานหรือ การทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ หากกิจการมีการควบคุมภายในที่มี

ประสิทธิผลแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพสูงตามไปด้วย สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล, พิเชษฐ์ โสภางษ์ (2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ NN Afiah, DN Rahmatika (2014) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสารและการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพรายงานทางการเงินในด้านความเกี่ยวข้อง ความน่าเชื่อถือได้ ความเปรียบเทียบและความเข้าใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติกรณ์ จันทรสุริยะศักดิ์, นุชรี พิทักษ์, มณีวรรณ ศรีปาน, พงษ์ศรี ดีโคตร, วณิดา ณ ลำพูน (2562) การควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามการสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับขององค์กรในกระบวนการปฏิบัติงานขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอและเหมาะสมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจางรุณี วงศ์ลิ้มปิยะรัตน์ (2558) ได้ให้ข้อเสนอในงานวิจัย ไว้ว่าเพื่อปรับปรุงคุณภาพรายงานทางการเงิน สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือระบบการควบคุมภายในที่ดี (Internal Control) เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการทุจริต ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารธุรกิจได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ อาจเป็นเพราะการนำระบบการควบคุมภายในเข้ามาใช้ สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หลักการ แนวคิด รวมถึงวิธีปฏิบัติ มีกระบวนการขั้นตอนที่ยังยากซับซ้อน ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การนำระบบการควบคุมภายในมาใช้ในธุรกิจ ทำให้กระบวนการทำงาน มีความคล่องตัวลดลง

6.2 ปัจจัยหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และปัจจัยหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชนน นานิรัตศัย (2563) หลักธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ยุติธรรม นิติธรรม รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและคุ้มค่า ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยขับเคลื่อนให้องค์กรเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมภายในที่ดี ลดการทุจริตส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สามารถสะท้อนความเป็นจริงมากขึ้นและเพิ่มระดับคุณภาพรายงานทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมพิวิภา วงศ์สูงเนิน, ชุตินา นาคประสิทธิ์ (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ผู้บริหารของกิจการให้ความสำคัญต่อความถูกต้องของงบการเงินเท่าใด คุณภาพรายงานทางการเงินยิ่งสูงขึ้น สร้างประโยชน์สูงสุดต่อกิจการ ดังนั้นหากผู้บริหารต้องการเพิ่มมูลค่าธุรกิจแล้วต้องมีมาตรการกำกับดูแลมูลค่าของกิจการเช่นเดียวกับ Charl de Villiers, Ruth Dimes (2020) การกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นส่วนสำคัญของการรายงานทางการเงินโดยมีการพิจารณาปัจจัยที่กำหนดรายการการกำกับดูแลกิจการซึ่งรวมถึงปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ปัจจัยภายใน เช่น ประสิทธิภาพทางการเงิน ขนาด และวัฒนธรรม ผลที่ตามมาคือการรายงานการกำกับดูแลกิจการ กลไกการกำกับดูแลกิจการ มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กร

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ถือเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมภายในก่อให้เกิดคุณค่าและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อประยุกต์การบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้

7.1.2 จากผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงาน ผู้บริหาร ผู้ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการในการใช้ข้อมูลได้มากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาถึงผลกระทบของการควบคุมภายในที่ดี และหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของกลุ่มธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นว่าผลที่ได้แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการควบคุมภายในให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2.2 ควรศึกษาถึงผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่นที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี การตรวจสอบ การสอบบัญชี เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2564). **นิติบุคคลจดทะเบียน**. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2564, จาก <https://www.dbd.go.th/>.
- จารุณี วงศ์ลิ้มปิยะรัตน์. (2558). คุณภาพรายงานทางการเงินกับการเตรียมพร้อมของธุรกิจเพื่อเข้าสู่ AEC. **วารสารธรรมศาสตร์**, 24(3), 55-64.
- ชูลีกร อินต๊ะรัตน์, สมเกียรติ ศรีจักรวาล, และสุขุม มูลเมือง. (2563). การพัฒนาแบบจำลองการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐด้วยหลักธรรมาภิบาล. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 10(1), มกราคม - มีนาคม.
- ณัฐชนน น่านิรติศัย. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้. **วารสารวิชาการสถาบันอาชีวศึกษาภาคใต้**, 5(2), กรกฎาคม - ธันวาคม; 026-033.
- นิติกรณ จันทรสิริยศศักดิ์, นุชรี พิทักษ์, มณีวรรณ ศรีปาน, พงษ์ศรี ดีโคตร, วนิตา ณ ลำพูน. (2562). ผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, 8(2), กรกฎาคม - ธันวาคม, 71-85.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, ศิลพร ศรีจันทะพรและจันทนา สาขาร. (2554). **การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ที.พี.เอ็น. เพรส.
- วิมพิวิภา วงศ์สูงเนิน, ชุตินา นาคประสิทธิ์ (2560). **ผลกระทบของหลักธรรมาภิบาลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา**. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2560 ณ อาคารหอประชุม มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิรัช เจริญเชื้อ. (2562). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 9(ฉบับพิเศษ), เดือนพฤศจิกายน 2562.
- สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล, พิเชษฐ โสภางษ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย. **วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน**, 26(2), เมษายน - มิถุนายน 2563, 46-59.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2564). **ฐานข้อมูลนิยามธุรกิจ SMEs**. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2564, จาก [http:// www.Sme.go.th/Pages/welcome.aspx](http://www.Sme.go.th/Pages/welcome.aspx)
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). **กรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 271 ง วันที่ 17 พฤศจิกายน 2563, หน้า 14.

- Akmese, H. & Gundogan, H. (2020). The role of internal control in hotel business: a research on five-star hotels. **Academic Review of Economics and Administrative Sciences**, 13(2), 227-241.
- Black, K. 2006. **Business Statistics for Contemporary Decision Making**. (4th ed.) New York: John Wiley & Sons.
- Costello, M. and Moerman, R. 2009.
- Charl de Villiers, Ruth Dimes. (2020). Determinants, mechanisms and consequences of corporate governance reporting: a research framework. **Journal of Management and Governance** (2021) 25: 7–26
<https://doi.org/10.1007/s10997-020-09530-0>.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2010). **Multivariate Data Analysis**. 7th Edition. N. J. : Prentice Hall. Upper Saddle River
- King Prajadhipok's Institute. (2012). The Scenario of Citizenship Education Curriculum at the Basic Education Level in the Next Decade (During 2012 – 2022). **King Prajadhipok's Institute Journal** August.
- NN Afiah, DN Rahmatika. (2014). Factors In Influencing the Quality of Financial Reporting and its Implications on Good Government. (Research on Local Government Indonesia). **International Journal of Business, Economics and Law**, 5(1), (Dec.), ISSN 2289-1552.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์
ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

Factors influencing the purchasing behavior of sports equipment through social
networks of consumers in Mueang District, Khon Kaen Province

ประณตรี คงงาม¹, สุวรรณ เนียมประชา²,
เสารักษ์ลักษณ์ โคตรมิตร³, สุกิตรา อร่ามพงษ์พันธ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริโภคที่ซื้อหรือเคยซื้อสินค้าทางออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองขอนแก่น จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และสถิติทดสอบความสัมพันธ์ไคสแควร์ (chi-square) คำนวณค่าทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ซื้ออุปกรณ์กีฬาประเภทชุดวิ่ง เหตุผลที่สั่งซื้อทางออนไลน์เพราะสามารถลดเวลาการสั่งซื้อ/มีความสะดวกและการให้บริการดี โดยมีเพื่อน/เพื่อนร่วมงานแนะนำ สั่งซื้อในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ซื้ออย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน โดยซื้อครั้งละ 1,000-2,000 บาท ในส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P's มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดทุกด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าอุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในทุกด้านอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรมการตัดสินใจ, อุปกรณ์กีฬา, เครือข่ายสังคมออนไลน์

Abstract

The quantitative research aimed to study the factors influencing the decision to purchase sports equipment through social network of consumers in Muang District, Khon Kaen Province. And to study the relationship between marketing mix factors and decision-making behaviors in purchasing sports equipment through online social networks in Muang District, Khon Kaen Province.

¹หลักสูตร คณะบริหารธุรกิจ สาขาธุรกิจระหว่างประเทศและการตลาดดิจิทัล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²⁻³อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาธุรกิจระหว่างประเทศและการตลาดดิจิทัล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The samples used in the research were Consumers who bought or used to shop online of consumers in Mueang Khon Kaen District, 400 people. Use convenience sampling method. By using questionnaires as a data collection tool The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D), and chi-square correlation test statistic (chi-square). The statistical significance was at the 0.05 level.

The results showed that Most of the respondents were female, aged 20–30 years, with a bachelor's degree. Is an employee of a private company The average monthly income is 10,001 – 20,000 baht. Most of them buy sports equipment in the type of running gear. The reason for ordering online is because it can reduce the order time/convenience and good service with friends/colleagues recommended Order during 12.01–18.00, purchase at least 1 time/month by purchasing 1,000-2,000 baht per time. As for the 4P's marketing mix factors, it affects the decision to purchase sports equipment through social networks in Muang District, Khon Kaen Province. The overall level is at a high level. When considered on a case-by-case basis, all aspects were at a high level in descending order, namely: marketing promotion in terms of products, prices, and distribution channels, respectively.

The hypothesis testing results showed that All marketing mix factors were related to purchasing behavior of sports equipment through social networks. In all aspects, there was a statistically significant level of 0.05.

Keywords : decision-making behavior, sports equipment, social network

1. บทนำ

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเทรนด์การให้ความใส่ใจต่อสุขภาพและรักการออกกำลังกายกลายเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะเห็นได้ว่ารัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการกีฬาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพที่ดี ปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็นค่านิยมเกิดความสามัคคีของคนในชาติ การสร้างความภูมิใจ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างรายได้ อาชีพ และการพัฒนาประเทศ ผลจากกระแสดังกล่าวทำให้แนวโน้มการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ผู้บริโภคมีแนวโน้มบริโภคสินค้าที่ออกแบบเฉพาะ เช่น รองเท้าและเสื้อผ้าสำหรับกีฬาเฉพาะอย่าง รองเท้าเสื้อผ้ากีฬาแฟชั่น เครื่องกีฬาเฉพาะอย่าง ทำให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้มูลค่าตลาดของธุรกิจนี้มีตัวเลขเติบโตสูงขึ้น

ซึ่งในยุค New Normal นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่แล้ว วิธีการออกกำลังกายของผู้คนยุคใหม่ก็เปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน เนื่องจากต้องใช้ชีวิตอยู่บ้าน ทำงานที่บ้าน ออกกำลังกายที่บ้าน ทำให้ในปี 2021 นี้เราจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการออกกำลังกายมากขึ้น แนวโน้มเทรนด์การออกกำลังกายยุคใหม่ของผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ไว้สำหรับปีนี้ ดังนี้ 1. เปลี่ยนบ้านเป็นโรงยิม 2. โรงยิมอัจฉริยะ 3. ออกกำลังกายสไตล์ Recovery 4. การออกกำลังกายแบบ Mind-body 5. ใช้อุปกรณ์ Wearable devices 6. ออกกำลังกายผ่านแอปพลิเคชัน 7. ออกกำลังกายเสมือนจริง (Virtual training) 8. Active video games 9. Solo Fitness

จากการสำรวจคนไทยใช้อินเทอร์เน็ต ก็ชั่วโมงต่อวัน และทำอะไรบ้างเมื่อ วันที่ 20 กันยายน 2564 นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DES) กล่าวว่า โครงการ Thailand Digital Outlook ระยะที่ 3 ถือเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยนางวรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือสดช.ผนัก 6 หน่วยงานรัฐ เปิดผลวิจัย Thailand Digital Outlook ระยะที่ 3 พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 6-10 ชั่วโมงต่อวัน โดยกิจกรรมที่ทำ 3 อันดับแรก คือ ทำงาน 75.2% เรียนออนไลน์ 71.1% และช้อปปิ้งออนไลน์คิดเป็น 67.4% ฯลฯ

ธุรกิจกิจออนไลน์เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้สะดวก รวดเร็ว มีการใช้จ่ายผ่านสื่อออนไลน์อย่างแพร่หลาย สื่อออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการซื้อขายผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน เช่น Line Facebook Instagram Tiktok Twitter เป็นต้น การเจริญเติบโตของการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บริษัท ห้างร้าน สถาบันการศึกษา มองเห็นความสำคัญและประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การใช้เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งการออกกำลังกาย และมีการพัฒนาไปสู่การขายสินค้าบริการผ่านออนไลน์ เพื่อเป็นการขายตรงสู่ผู้บริโภค ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เพราะได้เล็งเห็นประโยชน์การใช้ช่องทางออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสาร การเพิ่มยอดขาย และส่วนแบ่งการตลาด รวมทั้งการขยายธุรกิจ ในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550, หน้า 41 อ้างถึงใน โชคชัย มุขแก้ว (2551) กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ การศึกษา เหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาดลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญและสถิติที่วัดได้ของประชากรที่ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย รวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่นๆ ตัวแปรด้านทางประชากรศาสตร์ที่สำคัญ และคนที่มีความแตกต่างทางประชากรศาสตร์ต่างกัน จะมีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกัน

3.2 แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด

เสรี วงษ์มณฑา (2554) ได้อธิบายว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง การมีสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยขายในราคาให้ผู้บริโภคได้รับ และยินดีที่จะจ่าย เพราะคุ้ม รวมถึงมีการกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภค ด้วยความพยายามมุ่งให้เกิดความชอบในสินค้าและเกิดพฤติกรรมอย่างถูกต้อง

Kotler 1997, อ้างถึงใน ชัยสมพล ขาวประเสริฐ 2552 ได้อธิบายว่า ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) เป็นแนวคิดที่สำคัญทางการตลาดสมัยใหม่ที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่ม เป้าหมาย เมื่อนำเครื่องมือมาใช้ถือว่าเป็นการรวมการตัดสินใจทางการตลาดทั้งหมด ส่วนผสมทางการตลาดแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ 7 กลุ่ม ดังนี้ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคคล (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Environment) และกระบวนการ (Process) โดยจะสามารถสื่อสารไปยังผู้รับสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค Kotler (1997, อ้างถึงในศิริวรรณ เสรีรัตน์และ คณะ, 2551) ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior) ไว้ว่าเป็นการกระทำของบุคคลเกี่ยวกับการจัดหาให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ และหมายรวมถึงกระบวนการตัดสินใจและการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวกับการซื้อและการใช้สินค้า ศิวฤทธิ์ พงศกร รังศิลป์ (2547) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีสิ่งกระตุ้นการตอบสนอง (S-R Theory) ว่าเกี่ยวข้องกับความรู้สึนึกคิดของผู้บริโภค หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากล่องดำการตลาด (Marketing black box) ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้น (Stimuli) แบ่งออกได้ 5 ประเภท คือสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (Marketing stimuli) ประกอบด้วยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) หรือ 4P's ได้แก่ สินค้าและบริการ ราคาการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (Others stimuli) เช่นสิ่งแวดล้อมทางการตลาดเช่นสภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมายการเมืองและวัฒนธรรม สิ่งกระตุ้นต่างๆที่ ส่งผลต่อความรู้สึนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's Black Box) จะนำพาไปสู่กระบวนการตัดสินใจ 5 ขั้นตอน 1. การรับรู้ถึงปัญหา 2. การค้นหาข้อมูล 3. การประเมินผลทางเลือก 4. การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด 5. การประเมินภายหลังการซื้อ ปัจจัยภายนอก (External factors) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้แก่ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางสังคม ปัจจัยภายใน (Internal factors) ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้ การสนใจ ทศนคติและความเชื่อ เป็นต้น

3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อ

การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึงกระบวนการในการเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริโภคมักจะตัดสินใจในทางเลือกต่างๆของสินค้าและบริการอยู่เสมอ โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค (ฉัตยาพร เสมอใจ,2550) และ Barnard Chester I (1938) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่าเป็นเทคนิควิธีที่ลดทางเลือกลงมาให้เหลือเพียงทางเลือกเดียว และ Simon, Herbert A ,1977 ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้และทางเลือกจากงานต่างๆ ที่มีอยู่ กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Decision Process) สามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การรับรู้ถึงความต้องการหรือปัญหา 2) การแสวงหาข้อมูล 3) การประเมินทางเลือก 4) การตัดสินใจซื้อ 5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ

3.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา ธศรัตน์วงศ์ (2561). พฤติกรรมและปัจจัยในการเลือกซื้อชุดกีฬาของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร.สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะประชากรผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่เลือกซื้อชุดกีฬา ศึกษาพฤติกรรมการในการเลือกซื้อชุดกีฬาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อชุดกีฬาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อชุดกีฬาเป็นเพศหญิง อายุ 36-45 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-30,000 บาท ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมในการเลือกซื้อชุดกีฬาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครในด้านประเภทชุดกีฬา ด้านประเภทสินค้าที่ซื้อ ด้านสิ่งที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อ ด้านความถี่ในการซื้อ ด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการซื้อ ด้านช่องทางการรับข่าวสาร ต่างกัน และ

ส่งผลให้มีความคิดเห็น ต่อปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย ด้านรายการส่งเสริมการตลาด ต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อชุดกีฬาแตกต่างกัน

นาวร ธีระวรมงคล (2560) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬายี่ห้อแพนที่ร้านสปอร์ต ทาวน์ สาขาเซ็นทรัล พระราม 3 ผลการศึกษาพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬายี่ห้อแพนที่ร้านสปอร์ต ทาวน์ สาขาเซ็นทรัล พระราม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางการตลาด 4P's มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สุนทรรัตน์ ทันทิกรณ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการเลือกซื้ออุปกรณ์กีฬาในกีฬากอล์ฟในเขตบางซื่อ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออุปกรณ์กีฬาในกีฬา และศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของในกีฬา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการเลือกซื้ออุปกรณ์ กีฬาในกีฬากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากที่สุด มีอายุ 25-35 ปี การศึกษาปริญญาตรี พนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท ความถี่ซื้อ 0-1 ครั้งต่อเดือน รู้จักอุปกรณ์กีฬาตามสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โฆษณาทางทีวี ซื้อต่อครั้ง 2,000 บาทขึ้นไป ซื้อเพราะคุณภาพ ซื้อด้วยตัวเอง ซื้อในห้างสรรพสินค้า กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุดเพราะมีคุณภาพ มีชื่อเสียง รองลงมาคือด้านสถานที่ด้านราคาๆมักจะมีคุณภาพสูง หลากหลายระดับ และด้านการส่งเสริมการตลาด

นัฐวรรณ มะลิโค และสุวรรณ เนียมประชา (2562). การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองนครขอนแก่น พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P's มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย คือด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคที่ซื้อหรือเคยซื้อสินค้าอุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% โดยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1997 อ้างถึงในธีระวุฒิ เอกะกุล, 2550) จากการคำนวณสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวน ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Question) และเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้า

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมการตลาด 4P's วิธีกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ระดับการวัดข้อมูลเป็นแบบเรียงอันดับ (Ordinal scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือกตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

4.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ(Primary data) โดยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 430 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด โดยแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริโภค

3.2 ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล และวิเคราะห์หาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม(Reliability)แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4.4 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ดังต่อไปนี้

4.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าฯ นำเสนอในรูปแบบค่าความถี่ (Frequency)และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยส่วนประสมการตลาด 4P's นำเสนอในรูปค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานใช้ค่าความสัมพันธ์ไคสแควร์ (chi-square) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการศึกษา

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คนมีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 200 คน การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 283 คน เป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 166 คนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 184 คน

5.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้ออุปกรณ์กีฬาประเภทชุดวิ่งมากที่สุด จำนวน 114 คน ให้เหตุผลในการสั่งซื้อเพราะสามารถลดเวลาการสั่งซื้อ/มีความสะดวกและการให้บริการดี จำนวน 166 คน มีเพื่อนและเพื่อนร่วมงานแนะนำในการสั่งซื้อ จำนวน 193 ส่วนใหญ่สั่งซื้อในช่วงเวลา 12.01-18.0น. จำนวน 227 คน สั่งซื้ออย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 209 คน โดยซื้อครั้งละ 1,000-2,000บาท จำนวน 192 คน ซื้อผ่านwebsite จำนวน 113 คน

5.3 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P's มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.19$) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายและรายการโปรโมชั่น มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการส่งเสริมการขายแจ้งข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึงเหมาะสม ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.05$) สินค้ามีความแปลกใหม่และทันสมัย มีชื่อเสียงหลากหลาย มีคุณภาพ ด้านราคา ($\bar{X} = 3.64$) ราคาถูกกว่าท้องตลาด/ตรงตามป้ายราคา ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ มีบริการส่งฟรี และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 3.64$) ร้านมีความน่าเชื่อถือ ประหยัดเวลาในการซื้อ สะดวกรวดเร็ว ตามลำดับ

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อสินค้า พบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าอุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{sig}=0.000$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการซื้อสินค้าอุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมืองขอนแก่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ซื้ออุปกรณ์กีฬาประเภทชุดวิ่งมากที่สุด สั่งซื้อเพราะสามารถลดเวลาการสั่งซื้อ/มีความสะดวก มีเพื่อน/เพื่อนร่วมงานแนะนำในการสั่งซื้อ สั่งซื้อในช่วงเวลา 12.01-18.0 น. อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน โดยซื้อผ่านwebsite ครั้งละ 1,000-2,000บาท สอดคล้องกับพัชราภรณ์ เลิศนวนิล (2561) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้ออุปกรณ์กีฬา ทาง ออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร.พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ส่วนตัว/ต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท ซื้อทางออนไลน์เพราะสะดวก และหาข้อมูลได้ง่าย ซื้อชุดวิ่ง ผ่าน Website เดือนละ 1 ครั้ง ซื้อ 1-2 ชิ้น เป็นเงิน 1,001 – 2,000 บาท และสอดคล้องกับศรสวรรค์ สิริวัฒนเศรษฐ์(2558). พฤติกรรมทั่วไปในการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬานิกกี้ (NIKE)ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล.พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ส่วนตัว/ต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท และได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านwebsite

6.2 ผลการวิจัยระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P's พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์กีฬาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย มีโปรโมชั่น มีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่สินค้ามีความแปลกใหม่และทันสมัย มีชื่อเสียงหลากหลาย มีคุณภาพ ด้านราคา ราคาถูกกว่าท้องตลาด/ตรงตามป้ายราคา ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ มีบริการส่งฟรี และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ร้านมีความน่าเชื่อถือ ประหยัดเวลาในการซื้อ สะดวกรวดเร็ว ตามลำดับ สอดคล้องกับชลันดา วงษ์ชมพู และคณะ (2563) ได้ศึกษา พฤติกรรมการซื้อสินค้าทางออนไลน์ของผู้บริโภคยุคโควิด-19 (COVID-19) ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของส่วนประสมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายและรายการโปรโมชั่น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ สอดคล้องกับทัตพิชา สกฤตติยุต(2563).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาดิดาส (ADIDAS) ของผู้บริโภคที่เป็นนักกีฬา ที่อาศัยอยู่ในการกีฬาแห่งประเทศไทย. พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาดิดาส (ADIDAS) ได้แก่ตราสินค้าและด้านการส่งเสริมการตลาด สอดคล้องกับ รวมศักดิ์ แซ่เฮง และ ประสิทธิ์ รัตนพันธ์ (2561) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดกีฬาน้ำในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. พบว่าส่วนใหญ่จะซื้อเมื่อมีการลดราคา/มีการส่งเสริมการขาย ซื้อจากร้านขายชุดกีฬาทั่วไป ส่วนปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการโดยรวมมีระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อชุดกีฬาน้ำอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัญสุวรรณี วรณโชติกุล และ ปาลิดา ศรีศรกา, (2560). แนวทางในการเลือกซื้อชุดออกกำลังกายด้วยการเดินและการวิ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร.พบว่าส่วนใหญ่ซื้อช่วงที่มีกิจกรรมส่งเสริมการตลาด

6.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P's มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การซื้อสินค้าอุปกรณ์กีฬาผ่านสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับพัชรภรณ์ เลิศนวนิล (2561) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้ออุปกรณ์กีฬา ทางออนไลน์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับทวีศักดิ์ อรชร.(2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬา ของพนักงาน บริษัท แมคคีย์ฟู้ด เซอร์วิสเชส (ประเทศไทย) จำกัด สาขาชลบุรี. พบว่าปัจจัยด้าน ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจ ซื้อรองเท้ากีฬา ของพนักงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับกัณนพร ติระวรมงคล (2560) ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬายี่ห้อแพน ที่ร้านสปอร์ต ทาวน์ สาขาเซ็นทรัล พระราม 3 พบว่าปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการ ตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬายี่ห้อแพนฯ ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ดังนั้นผู้ประกอบการที่ขายสินค้าออนไลน์อาจเน้นการเจาะตลาดกลุ่มเพศหญิงมากขึ้น และควรมีการส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ เช่น การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย เช่น มีการลด แลก แจก แถม มีบริการส่งฟรี มีการ ใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย ทางออนไลน์ ตลอดจนควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้ข้อมูลผู้บริโภคให้สามารถรับรู้ข่าวสาร ที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการกำหนดราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพสินค้าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง รวมทั้งควรปรับปรุงแอปพลิเคชันให้ทันสมัย

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตเฉพาะในเขตอำเภอเมืองนครขอนแก่นเท่านั้น งานวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตการศึกษาในเขตอื่น ๆ หรือ จังหวัดอื่น เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคในเขตอื่นได้อย่างทั่วถึง และศึกษาเฉพาะปัจจัยส่วนประสมการตลาด 4P's ดังนั้น ครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นอื่นๆ หรือศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลในเชิงลึก เช่น ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านแรงจูงใจ ด้านจิตวิทยา ทศนคติ ความคาดหวังของลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า เป็นต้นจะส่งผลให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากขึ้น ตลอดจนทำให้ผู้บริโภครับรู้และจดจำได้อย่างยั่งยืน

8. เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ธศรัตนวงศ์ (2561). พฤติกรรมและปัจจัยในการเลือกซื้อชุดกีฬาของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์. (2564). รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DES). โครงการ Thailand Digital Outlook ระยะที่ 3.ไทยรัฐ.20 กันยายน.
- ชลันดา วงษ์ชมพู และคณะ. (2563). พฤติกรรมการซื้อสินค้าทางออนไลน์ของผู้บริโภคยุคโควิด-19 (COVID-19) ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น. งานประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 9 หลักสูตรบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
- ทวีศักดิ์ อรชร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬา ของพนักงาน บริษัท แมคคีย์ฟู้ด เซอร์วิสเชส (ประเทศไทย) จำกัด สาขาชลบุรี. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ทัตพิชา สกฤติทิติย. (2563). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาดิดาส (ADIDAS) ผู้บริโภคที่เป็นนักกีฬาที่อาศัยอยู่ในการกีฬาแห่งประเทศไทย.** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- นพพร ตีระวรมงคล. (2560). **ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาสปอร์ตทาวน์ สาขาเซ็นทรัล พระราม3 มหาวิทยาลัยสยาม.** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยสยาม.
- นัฐวรรณ มะลิโค และสุวรรณ เนียมประชา. (2562). **การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองนครขอนแก่น.** วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(1), (มกราคม-มิถุนายน).
- พัชรภรณ์ เลิศนวนิล. (2561). **ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้ออุปกรณ์กีฬา ทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2564). **คนไทยใช้อินเทอร์เน็ต ที่ชั่วโมงต่อวัน และทำอะไรบ้าง.** เลขาธิการคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วันที่ 20 กันยายน.
- รวมศักดิ์ แซ่เฮง และ ประสิทธิ์ รัตนพันธ์. (2561). **ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดกีฬาในอาเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.** หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. (2555). **หลักการตลาด.** กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด.
- ศรสวรรค์ สิริวัฒนเศรษฐ์. (2558). **ศึกษาพฤติกรรมทั่วไปในการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬานิกี้ (NIKE) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2554). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค.** กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สุวรรณี วรณโชติกุล, ปาลิดา ศรีศรภาพล. (2560). **แนวทางในการเลือกซื้อชุดออกกำลังกายสำหรับผู้ออกกำลังกายด้วยการเดินและการวิ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมลรัตน์ ทันทิกรณ์. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการเลือกซื้ออุปกรณ์ กีฬานิกี้ของผู้บริโภคในเขตบางซื่อ.** วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Chalanda Wongchompoo et al. (2020). **Online shopping behavior of consumers in the Covid-19 era (COVID-19) in Mueang District, Khon Kaen Province.** The 9th National and International Conference and Research Presentations, Business Administration Program Graduate School of Asia.
- Kotler, (1997) อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2551). **การบริหารการตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แมคกรอ-ฮิล, สนพ.
- Kotler, P. (2012). **Marketing Management (14th ed.)** New Jersey: Pearson Education.
- Kotler, P. (1997). **Marketing management (10th ed.).** New Jersey : Prentice –Hall, Inc.

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

Excellent school Management of Extra-Large Schools under the Secondary Educational
Service Area Office Khon Kaen: A Case Study of Kanlayanawat School

สุนทร ลาวัลย์¹,

กุหลาบ ปุริสาร²,

วิเชียร ชิวพินาย³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษโดยใช้วิธี กรณีศึกษา ในโรงเรียนกัลยาณวัตรผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน รวม 13 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง การศึกษาเอกสาร การลงภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกเทป การจดบันทึก (Field note) และการถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูลใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนกัลยาณวัตร สรุปได้ดังนี้

1.1 การนำองค์กร โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ มีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

1.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษามุ่งสู่สากล และตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยหลักการของ PDCA โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

1.3 การมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนดำเนินการสำรวจ รับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและบริบทสังคมโลก

1.4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ประเมินความสามารถ ความท้าทาย มีการวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.5 การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยการจัดประชุมสัมมนา การส่งครูเข้าอบรม และมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม เพื่อให้มีความรู้ สมรรถนะ จิตวิทยา คุณธรรม จริยธรรมและมีลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.6 การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งใน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการด้านทรัพยากรบุคคล และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้ หลักการของ AIM@Excellence และได้นำกระบวนการบริหารงานด้วย ระบบคุณภาพ KW-MODEL คือ การบริหารด้วย ระบบคุณภาพ PDCA ร่วมกับหลักธรรมสาราณีย ธรรม 6 สอดแทรกอยู่ในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

1.7 ผลลัพธ์ โรงเรียนมีการพัฒนาทุกด้านส่งผลให้โรงเรียนกัลยาณวัตร มีผลลัพธ์ที่ดีของครูและนักเรียน ด้าน คุณธรรมจริยธรรมและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้เรียนมีศักยภาพความเป็นเลิศด้านวิชาการ การสื่อสารสองภาษา ล้ำหน้า ทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

2. แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนกัลยาณวัตร

2.1การนำองค์กร ผู้บริหารควรเข้าใจบริบทของโรงเรียนที่มีความท้าทายในภาพรวม เพื่อเป็นข้อมูลในการ ตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

2.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันและ สม่าเสมอ

2.3การมุ่งเน้นผู้เรียนโรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มี ความเป็นเลิศทุกด้าน

2.4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนควรมีการตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินการ จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นระบบและยั่งยืน

2.5 การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.6 การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนควรมีการวางแผนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและนำมาบูรณาการ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน

2.7 ผลลัพธ์ โรงเรียนควรมีการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและ บริการให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : การบริหารสู่ความเป็นเลิศ, โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

Abstract

The objectives of this qualitative research are to study the phenomenon and methods in managing for excellence of extra large secondary school: a case study of and Kanlayanawat School. There are 13 key informants; 1 director, 4 deputy directors and 8 head of departments. The tool is a semi-structured interview, document research, field in-depth interview, participant and non-participant observation, tape record, field note record and photograph. The content analysis and triangulation method are used to analyze and validate the data obtained from the interview respectively.

The result shows that;

1. The phenomenon of school management for excellence of Kanlayanawat School could be concluded as follows:

1.1 Leadership The school set a vision, mission and goal. Also, it made policy and promote the development of educational quality for the excellence consistently and sustainably

1.2 Strategic Planing The school did strategic planning in order to develop educational management toward international standard, follow Sufficiency Economy way by practicing PDCA cycle and implement participation process of internal and external personnel with SWOT Analysis for continuous practice.

1.3 Student focus The school surveyed and evaluated the opinion and need of stakeholders; students, parents and community in order to develop quality of school and curriculum to meet local and international requirement.

1.4 Measurement, analysis and knowledge management The school appointed a working team for analyzing school performance and assessing ability and challenge with quality in order to develop students all-round

1.5 Workforce Focus The school promoted and developed teacher and personnel capability by organizing meetings and seminars, providing training and transmitting culture in order to gain knowledge and competency, understand psychology, have virtue and ethics and have desirable characteristics of a roll model for students

1.6 Operational focus The school strove for excellence in accordance with the strategy to improve the educational quality both in teaching and learning activities, administration and human resource management and social responsibility by practicing AIM@Excellence and adopting the management process of KW-MODEL, which was about PDCA and the principles of Dharma Saranee in every operation process.

1.7 Results The school had developed in all aspects. Teachers and students had virtue, ethics and good academic leadership. Students had the potential to own academic excellence, be bilingual, be a thinker, produce creative work and share responsibility for the global society

2. Guidelines for school management towards excellence of Kanlayanawat School

2.1 Leadership Administrators should understand the overall school context which is jessential information for decision-making in the direction of school development towards excellence.

2.2 Strategic Planning Schools should have a regular and current analysis of the school environment.

2.3 Student focus Schools should develop curriculum and instructional management that focus on students to achieve excellence in all aspects.

2.4 Measurement, analysis and knowledge management Schools should be inspected and should improve teaching and learning operations to be effective and have quality and sustainability.

2.5 Personnel focus Schools should encourage and support the development of personnel quality.

2.6 Operational focus Schools should plan with information and integrate it to achieve school outcomes.

2.7 Results Schools should set progress indicators to improve the educational management and service process to be efficient and sustainable.

Keywords: The excellent School Administration, Extra-Large Schools

1. บทนำ

ความเป็นเลิศของโรงเรียนนั้น เป็นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัด การศึกษาของระบบสากล โดยได้นำเกณฑ์การจัดการศึกษาตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา มาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ สำหรับโรงเรียนในประเทศไทย จะต้องมีการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาโดยการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย(TQA) มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่าในปัจจุบันการศึกษาไทยได้มีความพยายามในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศมาโดย ลำดับ อาทิ โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนรางวัลพระราชทาน เป็นต้น โรงเรียนคุณภาพดังกล่าวมุ่งให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศและเกิดความเสมอภาค ในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันและได้มาตรฐาน และในปัจจุบันมีโรงเรียนจำนวนมากที่เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง แต่ก็มีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่ง ที่ต้องได้รับการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานให้มีความ เป็นเลิศ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองและมีเสถียรภาพการบริหารศึกษา กลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนได้นั้น คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นนโยบายและสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาไป พร้อมๆกัน จะเห็นได้ว่ากรณีนี้โรงเรียนจะมีความเป็นเลิศได้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู คือบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุดที่จะนำความเป็นเลิศของโรงเรียนเกิดขึ้น เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้นำนโยบายของโรงเรียนไปปฏิบัติให้เกิดผลเชิงรูปธรรม (จิตรารักษ์ สามไชย, 2561)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะนำความสำเร็จและเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา การสร้างคุณภาพการศึกษาจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่วนรวม การบริหารจัดการย่อมก่อให้เกิดมิติแห่งความเป็นเลิศในระบบการจัดการศึกษา ยุคใหม่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องมีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่าง ดำเนินการเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จของ องค์การได้ในที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สูงสุด ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การซึ่งการทำให้เป็นโรงเรียนมีคุณภาพก้าวสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างมี ประสิทธิภาพโดยต้องมีส่วนร่วม กว้างไกล กำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมสามารถ จัดระบบการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ โดยเฉพาะ การพิจารณาจากองค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award) ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิง กลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาส่งผลให้ประสบความสำเร็จได้ อย่างต่อเนื่อง (พรนภา พูนสวัสดิ์ ,2563)

โรงเรียนกัลยาณวัตร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา (World-Class Standard School) 1 ใน 500 โรงเรียนทั่วประเทศ และสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสถานศึกษาที่กำหนดแผนพัฒนาและแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (Visions) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมาตรฐานสากล มีผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เป็นมืออาชีพ และมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง สร้างโอกาส ในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานสอดคล้อง กับบริบทของพื้นที่ (แผนปฏิบัติการโรงเรียนกัลยาณวัตร ,2563)

จากข้อมูลสารสนเทศเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานไปสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาปรากฏการณ์ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การบริหารที่มุ่งสู่การเป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น แบบกรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร และศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในสภาพการเปลี่ยนแปลงของปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่พิเศษ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนโดยรวมของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร
2. เพื่อเสนอแนวทางในการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. กรณีศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษาโรงเรียนกัลยาณวัตร โดยจะทำการศึกษาปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนกัลยาณวัตร ว่าเป็นอย่างไร มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างไร

2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ดังต่อไปนี้ 1)การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ7) ผลลัพธ์

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA)

ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนกัลยาณวัตร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกรณีศึกษา** การวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา คือ โรงเรียนกัลยาณวัตร ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น **ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ**

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือหลายแบบ ตามแนวคิดในการทำกรณีศึกษาของ Stake (1995,อ้างถึงใน Creswell,1998) ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษา เอกสาร การสัมภาษณ์ในภาคสนาม และการสังเกต ผู้วิจัยขอแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสังเกตแบบ ไม่มีส่วนร่วมและมีส่วนร่วม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบเครื่องมือเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย รองอธิการบดี ฝ่ายบริหารและกิจการพิเศษ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ศึกษาในเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ **ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม** โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth) แบบบันทึกเทป จดบันทึก (Field note) และการถ่ายรูป **ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูลโดย 1) การวิเคราะห์ข้อมูล (Information Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันและคล้ายกัน (Categories) 3) การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorize Data) 4) นำข้อมูลทั้งหมดมาแปลความหมายของข้อมูล (Interpreting Data) **ขั้นตอนที่ 5 สรุปและรายงานผลการวิจัย** ผู้วิจัยนำบทสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากระยะที่ 4 มาทำการนำเสนอการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนกัลยาณวัตร ตามหลักของการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ที่นำเสนอให้ได้แนวทางที่สมบูรณ์ แล้วเขียนรายงานผลการวิจัย

6. สรุปผลการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร ตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ประกอบด้วย

ปรากฏการณ์ปัจจุบันของการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนกัลยาณวัตร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การนำองค์กร

1.1 การนำองค์กร โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ มีการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยมีการดำเนินการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษามุ่งสู่สากล และตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยหลักการของ PDCA โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3. การมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนดำเนินการสำรวจ รับฟังความคิดเห็นและประเมินความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตร เปิดหลักสูตรห้องเรียนพิเศษเพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลายและให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้บริการด้านหลักสูตรบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และบริการศึกษาอื่นๆ ของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและบริบทสังคมโลก

4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีจัดทำคู่มือและเกณฑ์การประเมินกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ประเมินความสามารถ ความท้าทาย มีการวัดและประเมินผลที่อย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน การวิเคราะห์และทบทวนผลการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน โดยนำเสนอผลงานที่ประสบความสำเร็จ ในระดับสูงและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เก็บรวบรวม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้าง

5. การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยการจัดประชุมสัมมนา การส่งครูเข้าอบรม และมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม เพื่อให้มีความรู้ สมรรถนะ จิตวิทยา คุณธรรม จริยธรรมและมีลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

ต่อเนื่อง มีการประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ของตนเองทั้งในระดับ บุคคล และระดับกลุ่มงาน มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของ บุคลากรทุกคน อำนวยความสะดวก ยกย่อง ชมเชย ผู้ที่ทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย และมีผลงานระดับดีเยี่ยม

6. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการด้านทรัพยากรบุคคล และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้หลักการของ AIM@Excellence และได้นำกระบวนการบริหารงานด้วย ระบบคุณภาพ KW-MODEL คือ การบริหารด้วยระบบคุณภาพ PDCA ร่วมกับหลักธรรมสราณีย ธรรม 6 สอดแทรกอยู่ในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

7. ผลลัพธ์ โรงเรียนมีการพัฒนาทุกด้านส่งผลให้โรงเรียนกัลยาณมีการกำหนดค่าเป้าหมาย ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้านผลลัพธ์ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์และเป็นมนุษยสัมพันธ์ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร มีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษกรณีศึกษาโรงเรียนกัลยาณวัตร

1) การนำองค์กร เนื่องจากมีการเปลี่ยนผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรควรให้ความสำคัญต่อ การนำองค์กร โดยจะต้องรู้และเข้าใจบริบทของโรงเรียนที่มีความท้าทายในภาพรวม เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ จากการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย **2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์** โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในโรงเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผล เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางกำหนดทิศ

ทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง**3) การมุ่งเน้นผู้เรียน** โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้บริการด้านหลักสูตรบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และบริการศึกษาอื่นๆ ของโรงเรียน จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้สืบค้นและเข้าถึงได้ง่าย **4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้** โรงเรียนควรรวบรวมและการถ่ายโอนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมและการวางแผนกลยุทธ์พัฒนาองค์กร ให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ โดยสร้างนวัตกรรมในการสอนงาน การเรียนรู้ระหว่างการทำงานให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงาน **5) การมุ่งเน้นบุคลากร** โรงเรียนควรมีการจัดทำสมรรถนะหลักขององค์กร สมรรถนะหลักของผู้บริหาร และสมรรถนะหลักประจำสายงานของบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่งเสริมการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานและการสร้างนวัตกรรม ดำเนินงานอย่างมีจริยธรรมให้กับบุคลากร **6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ** วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรม และให้มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมค่าใช้จ่าย การบริหารจัดการภาคีเครือข่ายพันธมิตรของโรงเรียน ความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินและความปลอดภัยที่ดี **7) ผลลัพธ์** โรงเรียนควรมีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย

7. อภิปรายผล

ปรากฏการณ์ปัจจุบันของการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร

สภาพความเป็นจริงเรื่องการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ กรณีศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร มีการดำเนินการ ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ **1) การนำองค์กร** ในสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเพื่อวางแผนนำกิจการให้ผ่านพ้นวิกฤติโควิด-19 ภายใต้วัยบริหารโรงเรียนกัลยาณวัตร การกำหนดนโยบายและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ และผู้บริหารนั้นได้มีการดำเนินการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารโรงเรียนกัลยาณวัตรวิเคราะห์ SWOT ให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เกิดสร้างความยั่งยืน สอดคล้องกับ สุพิศ โสภา, กุหลาบ บุริสาร, ละเอียด จงกลณี, สมลักษณ์ ศรีนวกุล, (2560) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่ วิทยาคม ผลการศึกษาพบว่า 1. ปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม สรุปได้ดังนี้ 1.1) การนำองค์กร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน 1.2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์มีระบบการวางแผนที่เป็นรูปธรรมโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ผู้การ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 1.3) การมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะจากผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้น การมีส่วนร่วมสูงเพื่อการพัฒนาคุณภาพและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียน 1.4) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยใช้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 1.5) การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยมีการประเมินการ ปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด **2) วางแผนเชิงกลยุทธ์** ภายใต้การบริหารสถานศึกษา ในภาวะวิกฤติโควิด-19 ของสถานศึกษาให้การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกัลยาณวัตร มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าระดับทุกกลุ่มงาน คณะกรรมการ

บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรโรงเรียน คณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนในเขตและนอกเขตพื้นที่บริการการศึกษาของโรงเรียนและผู้นำองค์กรท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อมูลความต้องการของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งข้อมูลสภาพปัจจุบันของโรงเรียนในการดำเนินการจัดทำกลยุทธ์มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ภายในและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดทิศทางของสถานศึกษา สร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและนำมาสู่การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา สอดคล้องกับ พรณภา พูนสวัสดิ์ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์พบว่า ผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนเชิง กลยุทธ์โดยใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT ที่กำหนดทิศทางของโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์วาง แผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผู้บริหารมีการ จัดหลักสูตรการเรียนที่มีความโดดเด่นและหลากหลาย ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน ประเมินความพึงพอใจและ ความผูกพันของผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การมุ่งเน้นลูกค้า ในสถานการณ์ โควิด-19 โดยโรงเรียนกัลยาณวัตร ได้ดำเนินการสำรวจและประเมินความต้องการของผู้เรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยรับฟังเสียงของครูในการกำหนดนโยบาย และวางแผนเปิดโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ชุมชน รวมถึงนักเรียน ควรมีการพูดคุย กัน เพื่อให้ความต้องการของนักเรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียน สร้างความรู้สึกรักกันให้ทุกคนในช่วง ที่ยังมีการระบาดของไวรัส รวมถึงเมื่อโรคหยุดการระบาดลงและจึงมีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างสมาคม ชมรม หรือองค์กรภายนอกที่มีความเข้มแข็งมาให้การสนับสนุนโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2563) มีระบบงานและกระบวนการทำงานของระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผู้เรียน ให้ผู้รับผิดชอบในการรับฟัง รับฟังข้อเสนอของผู้เรียนที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตร จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน บทบาทในการเรียนของนักเรียน บทบาทในการสอนของครู การเรียนในชั้นเรียน (On – Site) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On – Air) และการ เรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) (สพฐ., สอดคล้องกับ อุดม ชูลวีวรรณ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล คือ การมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นส่วนในการนำองค์กรที่ไปสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากลได้ 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีการวัดผลการดำเนินการโดยบุคลากรทุกคนทุกงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงาน หัวหน้างาน มีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการนิเทศตามโดยหัวหน้างาน โรงเรียนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ตำแหน่งการแข่งขันของโรงเรียน เทียบกับโรงเรียนที่อยู่ในระดับเดียวกันในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่โรงเรียนมีการตรวจประเมิน ความสำเร็จของโรงเรียนเทียบกับวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ โดยมีการประเมินติดตามทุกโครงการ ทุกกิจกรรมและทุกกลยุทธ์ที่ดำเนินการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทีมงานเดียวกัน และต่างกลุ่มงาน มีการประชุมวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยให้ทีมงานทราบ เพื่อให้มีการปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ทวน เทียงเจริญ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์การ มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ การปฏิบัติงาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร มีการพัฒนาครูให้มีความพร้อมสู่การเป็นครูยุค

ใหม่ในศตวรรษที่ 21 (ชูกิจ ลิมปิจำนงค์, 2563) โดยกระบวนการทำงานของระบบบริหารงานบุคลากร มี 2 ด้าน คือด้านแรก สภาพแวดล้อมของบุคลากร ประกอบด้วย (1) มีความสามารถและอัตรากำลัง(2) ในกรณีบุคลากรใหม่ได้รับการจัดสรรจากต้นสังกัด โดยการจัดให้มีระบบพี่เลี้ยงคอยสอนงานและให้ความช่วยเหลือ (3) การทำงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ (4) การบริหารการเปลี่ยนแปลงบุคลากร (5) จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีสุขอนามัย ปลอดภัย เอื้อต่อการปฏิบัติงาน (6) มีนโยบายและสิทธิประโยชน์ของบุคลากร ด้านที่สอง ความผูกพันของบุคลากร ประกอบด้วย (1) ความผูกพันและการปฏิบัติงานของบุคลากร มีวัฒนธรรมองค์กร และการบริหารให้เกิดผลงาน การประเมินความผูกพัน และความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ (2) โรงเรียนมีการจัดทำสมรรถนะหลักขององค์กร สมรรถนะหลักของ ผู้บริหาร และสมรรถนะหลักประจำสายงานของบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ผู้บริหารโรงเรียนกัลยาณวัตร ได้บริหารจัดการเพื่อให้ โรงเรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการด้านทรัพยากรบุคคล และด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้หลักการของ AIM@Excellence และได้นำกระบวนการบริหารงานด้วย ระบบคุณภาพ KW-MODEL คือ การบริหารด้วยระบบคุณภาพ คือ วางแผน - ปฏิบัติ - ตรวจสอบ - ปรับปรุงการดำเนินงาน และให้มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมค่าใช้จ่าย การบริหารจัดการภาคีเครือข่ายพันธมิตรของโรงเรียน ความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินและความปลอดภัย และการจัดการนวัตกรรม เยี่ยม สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ เอกจิต (2561) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดกาญจนบุรี 1 (บ้านเก่าวิทยา) จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขความสำเร็จ โมเดล PTEC Model ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ (Preparation) ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ (The operation) ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) 7) ผลลัพธ์ การนำองค์กรมีการบริหารงานครบทุกด้าน และมีการกำกับติดตามประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดซึ่งจะนำมาสู่การมุ่งเน้นผู้เรียนโดยโรงเรียนจะรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งจะเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียนมีการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการดำเนินการ หลักสูตรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ มีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาและใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ปฏิบัติการนอกจากนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยมุ่งเน้นการประเมินครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาการปฏิบัติการ มีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ ปรีชา ดาวเรือง,(2561) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหมวดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหมวดผลลัพธ์ และหมวดการนำองค์กร รองลงมาคือหมวดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือหมวดการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และหมวดการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 2.กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์การวางแผน 2) กลยุทธ์การจัดการองค์การ 3) กลยุทธ์การ ๑ และ 4) กลยุทธ์การกำกับ ติดตาม และ 19 กลยุทธ์ย่อย 3. กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการ คือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นำโมเดลที่พัฒนาขึ้น ไปใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3.1.1 ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้นำระดับสูงในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพ ผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

3.1.2 ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จและส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน

3.1.3 โรงเรียนควรมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืน มุ่งอนาคตอย่างจริงจังและสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

3.1.4 โรงเรียนควรมีการแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดขึ้น ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.1.5 โรงเรียนควรมีการสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงกระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้วิจัยเสนอแนะดังนี้

3.2.1 ใช้เป็นแนวทางในการการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาอื่น

3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและทางการบริหารที่ได้องค์ความรู้และข้อยืนยันที่กว้างขวางชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

3.3.1 ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นหากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะมีประโยชน์ในการอธิบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.3.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทาง

3.3.3 ควรทำการศึกษาวจัยและพัฒนา (Research and development) โดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทาง เพื่อให้ได้โปรแกรมในการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- จิตรราภรณ์ สามไชย. (2561). แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ในจังหวัดกำแพงเพชรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชูกิจ ลิมปิจำนงค์. (2563). Recovery Forum “School Reopening and Teacher Empowerment to cope with the Next Normal in Education”. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563. จาก <https://m.mgsonline.com/qol/detail/9630000063614>.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ปรีชา ดาวเรือง. (2561). กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา.
- แผนปฏิบัติการโรงเรียนกัลยาณวัตร. (2563). แผนปฏิบัติการโรงเรียนกัลยาณวัตรโรงเรียนกัลยาณวัตร ปีการศึกษา 2563. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.
- พรนภา พูนสวัสดิ์. (2563). การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น. นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดาวัลย์ เอกจิต. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดกาญจนบุรี 1 (บ้านเก่าวิทยา) จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2563). New normal ทางเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพิศ โสภ, กุหลาบ ปุริสาร, ละเอียด จงกลณี, สมลักษณ์ ศรีนวกุล. (2560). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัด ขอนแก่น กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7(2), กรกฎาคม - ธันวาคม 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). การศึกษายุคดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2563. จาก <https://www.posttoday.com/social/general/628541>.
- อุดม ชูลวีวรรณ. (2561). รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สู่ความเป็นเลิศระดับสากล. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design choosing among five traditions*. London: Sage.
- Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. Thousand Oaks, CA: Sage.

ความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับในหมู่นักเรียนแลกเปลี่ยนไทยโครงการ AYC (2561-2562) The Reverse Culture Shocks Among Thai Ayc Exchanged Students (2018 - 2019)

Wachiraporn Rangpan¹,Supinda Lertlit²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับหลังจากกลับมาจากต่างประเทศของนักเรียนแลกเปลี่ยนไทย ในโครงการ AYC ปี พ.ศ. 2561 ถึง 2562 และตรวจสอบว่านักเรียนแลกเปลี่ยนไทยในโครงการ AYC มีปฏิกริยาอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมของประเทศไทยเมื่อพวกเขากลับมา และวิธีที่พวกเขาก้าวข้ามความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยน 99 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับ โดยส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนและครู เพื่อน สมาชิกในครอบครัว การขาดเสรีภาพในการแสดงออกและการขาดความมั่นใจ เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมกลุ่มตัวอย่างจึงมีปฏิกริยาต่อสภาพแวดล้อมทั้งสองต่างกัน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกชอบวัฒนธรรมของประเทศอุปถัมภ์มากกว่าและต้องการย้ายออกจากประเทศไทยอย่างถาวร ซึ่งสะท้อนถึงทัศนคติเชิงลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในไทย อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก้าวข้ามความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับได้ด้วยการสื่อสารและแสดงความรู้สึกกับคนรอบข้าง มีการติดต่อกับครอบครัวอุปถัมภ์ ใช้พื้นที่ส่วนตัวในการระบาย พยายามทำกิจกรรม ไม่เข้าเรียน พยายามไม่เปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศเจ้าบ้าน และพยายามติดต่อกับครอบครัวอุปถัมภ์และยอมรับสภาพแวดล้อมแบบไทย แต่ครูไม่ได้ให้ความสนใจเพียงพอกับปัญหาความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับของนักเรียนแลกเปลี่ยน

คำสำคัญ: ความสะเทือนใจทางวัฒนธรรมย้อนกลับ, โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม, นักเรียนแลกเปลี่ยน

Abstract

This mixed-method research aimed to study the reverse culture shocks of Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 after returning from overseas and examine how Thai AYC exchanged students reacted to the Thai environment when they returned and how they overcame such reverse culture shocks. The study sample was 99 exchanged students who experienced reverse culture shocks mostly from school and teachers, friends, family members, lack of freedom of expression, and lack of confidence. The sample reacted to both environments differently; the cultural differences prefer their host countries' cultures and would like to move out of Thailand permanently. This reflects the negative attitudes towards the Thai environment. Still, they overcame their reverse culture shocks by communicating with people around them and expressing their feelings, keeping in touch with a host family, using personal space, trying to do activities, skipping classroom and school, trying not to compare Thailand with the host

¹Master's Degree Program in Bilingual Education, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

²Doctoral Program in Education Studies, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

country, and trying to contact the host family and accept the Thai environment. Unfortunately, teachers did not pay enough attention to the students who suffered the reverse culture shocks.

Keywords: Reverse culture shocks, Intercultural Program, Exchanged Students

1. Introduction

The goal of exchanged students was to accumulate relationships and understand society with different backgrounds such as religion, languages and school systems. In addition, the exchanged students improved themselves, enhanced their attitudes and enhanced their visions. The exchange students will also get to learn to deal and adapt to the new environment. AYC Intercultural program aims to provide opportunities for young people who had been selected to be ambassadors. Those who have been selected to be ambassadors will be given an opportunity to travel and live with a host family for one academic year in various host countries around the world. The program was established in 1998, and had a great experience in implementing student exchange programs. While staying in the host country, exchanged students experienced the phases of culture shock. The culture shock was combined with the challenges of adapting to new cultures within their host country (MacLachlan, 2015).

Culture shock generally had four different stages: Honeymoon, Negotiation, Adjustment, and Acceptance. The Honeymoon phase was overwhelmingly positive. The Negotiation stage was a frustration and anxiety phase. The Adjustment phase often reduced the frustration as it begins to feel familiar and comfortable with the cultures of new environments. The Acceptance stage did not mean that new cultures or environments were entirely understood. The cultures and environments were accepted and understandable in this stage (McCluskey, 2020).

Unfortunately, most students may prepare for culture shock to enter the host country, but they never prepare about what will happen when they return to their homeland. After a long time overseas, these students had been changed and already adapted to the host country's culture. When students stayed in another culture, they absorbed some of the host country's culture and incorporated it into a new version of themselves (Rybol, 2016).

The main difficulty of the reverse culture shocks mentioned by Szkudlarek was "those which arise upon returning home, are largely unexpected" (Szkudlarek, 2010). For others that did not have the same experience, it was difficult to understand the massive effect of staying abroad. The reverse culture shock has phases of adapting to the homeland culture. The reverse culture shock started with excitement when exchanged students returned home and saw familiar places and people in the Honeymoon stage.

After the Honeymoon stage, conflicts began when cultural differences began to cause adapting to be rough. After that, the exchanged students got to recovery from the home environment and soon to be adapting (adjustment) to the Thai environment (Martin, 2019).

In the exchanged students' viewpoints, they experienced the reverse culture and were not always open-minded and accepted in the homeland's schools. If the teacher would understand and help the exchanged students with a supportive mindset, the exchanged students would overcome the reverse culture shocks then adapt to the homeland environment soon and be productive in learning and living their lives. Also, Thai schools' environments and host countries' schools were different. Host country's schools mostly focused on active learning, which was not the same with Thai schools. It was a learning-centered teaching activity that included reading, writing, reacting, and issue analysis, and it encouraged students to generate knowledge for themselves through proactive and active learning. In order to be able to produce innovations and creativity, students should apply advanced thinking processes such as analysis, synthesis, and evaluation (Songart, 2020). This made the students preferred the schools of their host country more than Thai school. When students felt different or unfamiliar with their homeland's school environment, students were not focusing on studying and had a lack of knowledge. The students that got treated with the proper support had enhanced happiness and were willing to study more. It was because emotion modulates nearly every part of cognition (Tyng, Amin, Saad, and Malik, 2017). The exchanged students could also bring the ways they learned from the host countries and applied to be used by teachers in homeland's school. They might have better ways to learn and have better performance in receiving the knowledge from what they knew if the exchanged students got treated with proper support from teachers.

2. Research Objectives:

2.1 To find the reverse culture shocks of Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 after returning from overseas.

2.2 To examine how Thai AYC exchanged students reacted to the Thai environment when they returned and how they overcame it.

3. Research Methodology:

The total number of exchanged students in the AYC'17 Facebook group was 131 students and was the population for this research. The sample was selected by using Taro Yamane's formula (Yamane, 1967), and 99 came out as the sample for this research.

The research instruments were an online questionnaire and an online interview; the online questionnaire and the online interview questions were verified using the Index of Item - Objective Congruence (IOC) by three professors in Suryadhep Teachers College, Rangsit University. The online questionnaire was in the form of Likert's five-rating scales (Likert, 1932) and used a stratified sampling method to select 15 sample for the structured interview. The result calculated for the validity of the questions by IBM SPSS Statistics 23 software (IBM, 2015) was 0.89. The Cronbach's Alpha value of higher than 0.7 indicated an acceptable internal consistency (Taber, 2018). The reliability test calculated by IBM

SPSS Statistics 23 software (IBM, 2015) showed that α equaled to 0.859 and meant that the questions were valid and reliable to be used in the data collection process.

The researcher analyzed the data from the online questionnaire using the IBM SPSS Statistics 23 software (IBM, 2015) supported and licensed by Rangsit University's Library to find Mean and Standard Deviation (S.D.) and analyzed the structured interview using MAXQDA trial version 2020 and content analysis.

4. Research Results:

There were 99 exchanged students involved in the online questionnaire, and 15 were involved in the online structured interview. The gender of the sample was female more than male (63.6% and 36.4%, respectively). The ages of the sample were 18 years old the most, followed by 19, 20, and 21 years old (32.3%, 27.3%, 20.2%, and 20.2%, respectively). The sample lived in Bangkok more than other provinces (53.5% and 46.5%). The sample's current level of education was at undergraduate more than high school (70.7% and 29.3%). The ages when the sample was exchanged students were 17 years old the most, followed by 16, 15, and 18 years old (35.4%, 31.3%, 20.2%, and 13.1%, respectively). The host regions of the exchanged students were North America the most, followed by Europe and Asia (81.8%, 13.1%, and 5.1%, respectively.)

The results analyzed and summarized based on the objectives of this study to answer the research questions were as follows.

Research Question One: What are the reverse culture shocks of Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 after returning from overseas?

From the online questionnaire, most of the Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 experienced reverse culture shocks at a high level (Mean = 3.44, SD = 0.612) in anxiety, education and living after returning to Thailand. From the structured online interview, exchanged students experienced reverse culture shocks mostly from school and teachers, friends, family members, lack of freedom of expression, and lack of confidence.

Research Question Two: What are the reactions of Thai AYC exchanged students to Thailand's environment when they returned, and how they overcame their reverse culture shock?

From the online questionnaire, most Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 reacted to the environment between Thailand and the host country differently (Mean = 2.12, SD = 1.106). In addition, it appeared based on the structured online interview they reacted negatively towards the Thai environment. Also, from the structured online interview, the sample would like to move out of Thailand permanently due to their negative reaction towards the Thai environment. The sample stated that they liked the environment and systems of the host country more than Thailand. They felt more confident during their stay at the host country. They felt that Thailand was harder to live in, and the host country

was more supportive of human rights and freedom of expression. Most of the Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 overcame the reverse culture shocks at a high level (Mean = 3.16, S.D. = 0.641) by communicating with friends, communicating with exchanged students' friends, keeping in touch with host family and communicating with family, and using personal space, such as diary, social and media, etc. The sample neither understood nor got the teachers' assistance for the reverse culture shocks. This showed that the teachers had not properly contributed to the Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 to overcome the reverse culture shocks. The sample neither understood nor got the teachers' assistance for the reverse culture shocks. This showed that the teachers had not properly contributed to the Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 to overcome the reverse culture shocks.

5. Discussion:

Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 experienced reverse culture shocks due to the host country's environment influencing the exchanged students' culture and social situation. The host country environment was a factor that led to an expectation in behavior and can conceive the violation of the expected behavior (Burgoon, 201).

The results were related to Aamir (2010) that the returnees usually suffered from reverse culture shock, Jandová (2014) even though some participants confirmed that they were very familiar with reverse culture shocks, Le and LaCost (2017) participants found it more difficult to acclimatize to Vietnam more than the US. The majority had not anticipated reserve culture shock and had made significant efforts to reintegrate into the Vietnamese surroundings and culture.

This research results were consistent with Becker's (2013) study in terms of growth and identity changes while studying overseas; the returnee reentered higher self-confidence and tended to pay attention to international events. They also have a new way of identifying reality in line with Talawanich, Jianvittayakit and Wattanacharoensil (2019) who illustrated that the Thai youth tourists who returned from overseas had negative emotions after returning and were willing to leave Thailand. The studies by Jantachum (2015) stated that humans are content when they and society are in tune with one another. Individuals can do things like adapt to the environment, adapt society and environment to themselves, improve both themselves and society in harmony, and avoid living in a society that is incompatible with themselves. In this case, the students wanted to move out of Thailand because they were happier staying in their host countries. Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 who overcame the reverse culture shocks were in line with Aamir's study (2010) that the returnees usually suffer from reverse culture shock but will adjust to their problems and overcome them.

The ways to overcome the reverse culture shocks were addressed; by communicating with people around them and expressing their feeling, keeping in touch with a host family, using personal space, doing activities, skipping classroom and school, and trying not to compare Thailand and the host country. The ways to overcome the reverse culture shocks were related to Moonsup's (2017) findings that

the returnees shared their problems among Thai AFS returnees' friends, host families, and other foreign AFS returnees and used emotion-focused coping strategies to decrease emotional issues increase life satisfaction.

While the teachers did not understand the AYC exchanged students' year 2018 to 2019's reverse culture shocks symptoms, it was not a factor that helped the AYC exchanged students from 2018 to 2019 overcome their reverse culture shocks. Arthur (2003) suggested that the international student services should examine student's reentry experiences, provide re-entry education and assist in developing expected coping strategies. It concluded that schools and teachers should provide student service to manage and help the exchanged students and enhance a closer relationship. This will also help the students before and after attending the program.

6. Conclusion:

Most Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 experienced reverse culture shocks in anxiety, education, and living after returning to Thailand. The reverse culture shocks mainly were from school and teachers, friends, family members, lack of freedom of expression, and lack of confidence. Most of the Thai AYC exchanged students from 2018 to 2019 reacted to the environment between Thailand and the host country differently, which led the researcher towards the supported factors through a structured interview that the sample reacted negatively towards the Thai environment.

The sample mentioned the cultural differences and tended to prefer their host countries' cultures and stated the reasons:

- i) More supportive educational environment,
- ii) Flexible, friendlier, and more comfortable environment,
- iii) Different cultural etiquette in the seniority system,
- iv) Felt more confident in the environment of the host country, and
- v) More supportive of human rights and freedom of expression.

Also, they would like to move out of Thailand permanently. Still, they overcame their reverse culture shocks by:

- i) Communicating with people around them and expressing their feelings,
- ii) Keeping in touch with host family,
- iii) Using personal space,
- iv) Trying to do activities,
- v) Skipping classroom and school,
- vi) Trying not to compare Thailand with the host country, and
- vii) Trying to contact the host family and accept the Thai environment.

Unfortunately, the sample neither understood nor received the teachers' adequate assistance. The results also revealed that teachers did not pay enough attention to the students' suffering in reverse culture shocks.

7. Suggestions:

- 1) Further researchers can research other programs of Thai exchanged students to find different results or prove the results related to reverse culture shocks.
- 2) Further researchers can research the recent academic year towards the reverse culture shocks due to the more efficiency and update of the results.
- 3) Further researchers can research related reverse culture shocks in different research fields.
- 4) Further researchers can research based on the specific host country or regions to focus on the particular cultural dimension within that country or region.

8. References

- Aamir, S. (2010). Reverse Culture shock among Returnee High school students. **Malaysian Journal of Psychiatry Online Early**, 19(1), 1-5. Retrieved from <https://www.mjpsychiatry.org/index.php/mjp/article/view/73/68>.
- Arthur, N. (2003). Preparing International Students for the Re-entry Transition. **Canadian Journal of Counselling**, 37(3). Retrieved from <https://cjrcc.ualgary.ca/article/view/58717/44206>.
- Becker, S. (2013). **Reverse Culture Shock and Education Abroad** Retrieved from <https://www.duo.uio.no/handle/10852/>.
- Burgoon, J. (2012). **Expectancy Violation Theory**. Retrieved from <https://slcc.instructure.com/courses/398556/pages/expectancy-violation-theory>.
- Jandová, P. (2014). **Reverse Culture Shock: Czech Students Returning Home from the United States** (Master's thesis, Masaryk University, Czech Republic). Retrieved from http://is.muni.cz/th/fxmws/Reverse_Culture_Shock_Jandova_Pavla.pdf.
- Jantachum, S. (2015). How to raise kids to think right and act right. **College of Asian Scholar Journal**. 5(2). Retrieved from <https://casjournal.cas.ac.th/admin/filedocuments/1488014406-13.pdf>.
- Likert, R. (1932). **Statistics: Likert Scale**. Retrieved from www.simplypsychology.org/likert-scale.html.
- MacLachlan, M. (2015). **What is Culture Shock?**. Retrieved from <https://www.Communicaid.com/cross-cultural-training/blog/what-is-culture-shock/>.
- Martin, I. (2019). **Language education and global citizenship (1) – Reentry shock: an explanation of an underrated phenomenon**. Retrieved from <http://www.thelaosexperience.com/2019/01/14/reentry-shock-an-explanation/>.
- McCluskey, L. (2020). **Culture Shock Stages: Everything You Need to Know**. Retrieved from <https://www.now-health.com/en/.blog/culture-shock-stages/>.

- Moonsup, J. (2017). **Reverse Culture Shock: Readjustment Problems Encountered by Thai Returnees after Returning from an AFS Exchange Program Abroad**. Thammasat University. Retrieved from doi.10.14457/TU.the. 1544.
- Rybol, H.E. (2016). **Reverse Culture Shock**. Seattle: Amazon Digital Services LLC.
- Songart, P. (2020). **Active Learning: Proactive learning Techniques for teaching in the 21st century**. College of Asian Scholar Journal. 10 (1). Retrieved from <https://casjournal.cas.ac.th/admin/filedocuments/1585994604-10.1.18.pdf>.
- Szkudlarek, B. (2010). Reentry – A review of literature. **International Journal of Intercultural Relations**. 34(1) 1-21. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2009.06.006>.
- Taber, K.S. (2018). **The Use of Cronbach's Alpha When Developing and Reporting Research Instruments in Science Education**. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11165-016-9602-2>.
- Tyng, C. M., Amin, H. U., Saad, M., & Malik, A. S. (2017). **The Influences of Emotion on Learning and Memory**. *Frontiers in psychology*, 8, 1454. Retrieved from <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01454>.
- Le, A. & LaCost, B. (2017). Reverse Culture Shock in Vietnamese Students Returning from American Education. **Journal of International Students**, 7(3), 449-446. Retrieved from doi:10.5281/zenodo.570295.
- Talawanich S., Jianvittayakit L., Wattanacharoensil W. (2019). **Following a wonderful overseas experience what happens when Thai youths return home? Tourism Manage. Perspect.** 2019;31:269–286. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.05.013>.
- Yamane, T. (1967). **Statistics, and Introductory Analysis**. (2nd Ed.), New York: Harper and Row.

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกับค่าความจุไฟฟ้าของตัวเก็บประจุแบบชีหวิ

The relationship between the alkaline acidity of water and the electrical capacity of Interdigital Electrode

ณัฏฐา จันทโรสม¹, พิศาล สุทันติกร²,
กิตติพงศ์ อาจหาญ³, สิทธิศักดิ์ เรืองฤทธิ์⁴,
ปิยณัฐ โตอ่อน⁵, อามินท์ หล้าวงศ์⁶,
สุริยากานต์ คำนั่งผล⁷, ศตวรรษ บุติมูลตรี⁸

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการวัดค่าความเป็นกรดของน้ำโดยใช้อิเล็กโตรดชีหวิ นอกเหนือจากการใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น กระดาษลิตมัส หรือ ยูนิเวอร์แซลอินดิเคเตอร์ เป็นต้น โดยตั้งสมมุติฐานของการศึกษาในครั้งนี้คือ ค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดชีหวิจะเปลี่ยนแปลงตามความเข้มข้นของค่าความเป็นกรดของน้ำ การศึกษาใช้เครื่องวัดค่า LCR (ADEX Model AX-222) เพื่อทำการวัดค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มีการเติมกรดพร้อมทำการตรวจสอบค่า pH ด้วยยูนิเวอร์แซลอินดิเคเตอร์ จากค่า pH 7 จนถึง pH 1 ด้วยอิเล็กโตรดชีหวิที่มีความกว้างของชีหวิ(W) ขนาด 1 และ 2 มิลลิเมตร ความยาวของชีหวิ (L) ขนาด 20, 40 และ 60 มิลลิเมตร จำนวนของชีหวิ (N) 30, 50 และ 70 ผลการศึกษาพบว่าค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดชีหวิจะเพิ่มขึ้นตามค่า pH ลดลง หรือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดชีหวิจะเพิ่มขึ้นตามค่าความเป็นกรดของน้ำ โดยมีอิเล็กโตรดชีหวิ W2N70L40 สามารถตรวจวัดค่าความเป็นกรดของน้ำโดยมีค่าสหสัมพันธ์ภายใต้เส้นตรง (R^2) เท่ากับ 0.979

คำสำคัญ : อิเล็กโตรดชีหวิ, กรด

Abstract

This study aims technique of measuring the acid of water using inter digital electrode. In addition to using other tools such as litmus paper or universal indicators, for example, the assumption of the study at the time was that the capacitance of inter digital electrode would change with the concentration of the acid value of water. The study used an LCR meter (ADEX Model AX-222) to measure the electrical capacity of acid-filled water and perform a universal indicator pH check. From pH 7 to pH 1 with width (W) sizes 1 and 2 mm, the length (L) is 20, 40 and 60 mm, number (N) 30, 50 and 70, Results show that the electrical capacity of inter digital electrode increases with reduced pH, or the electrical capacity of inter digital electrode increases according to the acidity of water. The W2N70L40 inter digital electrode can measure the acidity of water with a correlation value under a straight line (R^2) of 0.979.

Keywords : inter digital electrode, acid

¹⁻²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³⁻⁸คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

1. บทนำ

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเป็นสัตว์เศรษฐกิจซึ่งมีมูลค่าต่อปีไม่น้อยกว่า 333.50 ล้านบาทพบว่ามีจำนวนเกษตรกรไม่น้อยกว่า 1,147 ราย คิดเป็นพื้นที่ 6,670 ไร่ (แผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2561-2565 (ทบทวนปี 2563)) ทั้งหมดจะเป็นการเพาะเลี้ยงแบบบ่อดิน การเพาะเลี้ยงจะอาศัยประสบการณ์ของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการเพาะเลี้ยงกุ้งไม่จำเป็นจะต้องให้ออกซิเจนในน้ำของบ่อเลี้ยงกุ้งและการถ่ายเทน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้อาศัยประสบการณ์ของเกษตรกร หากเกษตรกรแก้ไขปัญหาเข้าไปจะทำให้เกิดผลเสียกับการดำรงชีวิตของกุ้ง จากการศึกษาของธเนศ ตั้งจิตเจริญเลิศ และคณะ พบว่าในการปรับปรุงคุณภาพของน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง หากใช้เวลานานกว่า 30 นาทีจะทำให้พฤติกรรมการดำรงชีวิตของกุ้งเปลี่ยนไป ไม่จำเป็นจะต้องเป็นการกินอาหารที่น้อยลง ทำให้อาหารเหลือมากจะมีผลต่อการย่อยสลายสารอินทรีย์ โดยจุลินทรีย์จะส่งผลกระทบต่อออกซิเจนในน้ำได้ และมีสภาพเป็นกรดที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้กุ้งเจริญเติบโตช้า ไม่เจริญเติบโต แม้กระทั่งอาจจะทำให้กุ้งตายได้ นอกจากนี้ค่าความเป็นกรด มีผลต่อความเป็นพิษของแอมโมเนีย ซึ่งเป็นพิษต่อสัตว์น้ำ (เจษฎา อรุณฤกษ์ และคณะ, 2563)

ความเป็นกรด-ด่าง หรือ ค่า pH (Potential of Hydrogen ion) เป็นค่าที่แสดงความเป็นกรด-ด่างของสาร ซึ่งในการเพาะเลี้ยงกุ้งค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงกุ้งมีผลต่อการเจริญเติบโตของกุ้ง ซึ่งค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำที่เหมาะสมในการเลี้ยงกุ้งควรอยู่ที่ระดับค่า pH 7.5 จะมีความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงกุ้ง ทำให้กุ้งกินอาหารเหลือน้อยที่สุด และกุ้งจะเจริญเติบโตดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (หัตถ์ชัย, 2531) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งควรอยู่ระหว่าง 7.5-8.5 ถ้าความเป็นกรด-ด่างของน้ำต่ำกว่า 6-4 กุ้งจะเจริญเติบโตช้าและอัตราการตายสูง และถ้าต่ำกว่า 5 อัตราการตายของกุ้งจะสูงขึ้น (บรรจง, 2529) และ Boyd (1987) ได้ศึกษาว่า pH ของน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งคือ 6-9

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำมีผลต่อการเจริญเติบโตของกุ้ง ในปัจจุบันได้มีเครื่องที่ใช้วัดค่า pH ของน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง โดยจากการศึกษาพบว่าเครื่องมือวัดดังกล่าวจะต้องทำการปรับเทียบทุกครั้งก่อนที่จะทำการวัด เพื่อให้ได้ค่าที่แม่นยำ ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้งาน รวมถึงหากต้องการเครื่องมือวัดค่าความ pH ที่มีความแม่นยำตัวเครื่องจะมีราคาที่สูง อีกทั้งเครื่องมือวัดดังกล่าวไม่สามารถให้ค่าที่แม่นยำได้หากทำการวัดแบบต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้มีความสนใจที่จะศึกษาและสร้างอุปกรณ์รับรู้ (Sensor) เพื่อวัดค่าความเป็นกรดของของเหลวโดยใช้คุณสมบัติทางไฟฟ้าผ่านอุปกรณ์รับรู้ที่สร้างจากแผ่นวงจรพิมพ์ที่มีราคาถูก เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการพัฒนาเครื่องวัดค่ากรดของของเหลวต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบและหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ กับค่าความจุไฟฟ้าของตัวเก็บประจุแบบซีทีวี

3. วิธีการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดซีทีวีที่เปลี่ยนแปลงตามค่า pH ที่ลดลงของน้ำ (ค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น)

3.1 ขอบเขตการวิจัย

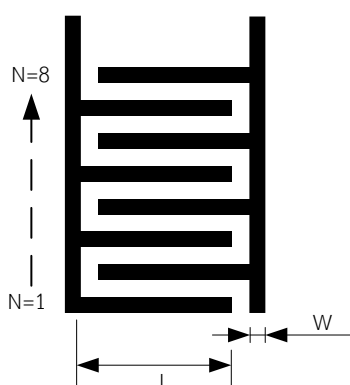
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) โดยมี

1. ตัวอย่างการทดสอบ คือน้ำกลั่น และมีการเติมน้ำส้มสายชูเพื่อเพิ่มค่าความเป็นกรดของน้ำ
2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรตาม คือ ค่าความจุทางไฟฟ้าของน้ำ ขณะที่ตัวแปรอิสระ จะประกอบด้วย

ชนิดของอิเล็กโทรดซีหวี ที่มีจำนวนของซีหวี (30 50 และ 70 ซี) ความกว้างของซีหวี (1 และ 2 มิลลิเมตร) ความยาวของซีหวี (20 40 และ 60 มิลลิเมตร) ที่ความเข้มข้นของความเป็นกรดของน้ำจาก pH7, pH6, pH5, pH4, pH3, pH2 และ pH1

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องวัดค่า LCR (ADEX Model AX-222) และอิเล็กโทรดซีหวี ดังภาพที่ 1 โครงสร้างของอิเล็กโทรดซีหวี ที่สร้างจากแผ่นวงจรพิมพ์ หรือแผ่น PCB (Printed Circuit Board) ที่มีลายของทองแดงมีลักษณะเหมือนซีหวี กำหนดให้ W คือ ความกว้างของซีหวี, L คือ ความยาวของซีหวี, N คือ จำนวนของซีหวี เช่น W1N30L20 หมายถึง อิเล็กโทรดซีหวีที่มีความกว้างของซีหวี 1 มิลลิเมตร มีจำนวนซีหวี 30 ซี และมีความยาวของซีหวี 20 มิลลิเมตร

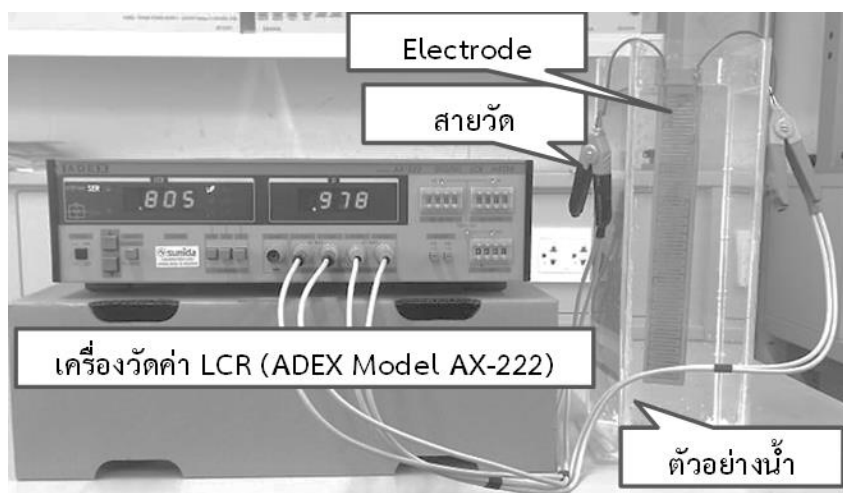
(ก)

(ข)

ภาพที่ 1 โครงสร้างของอิเล็กโทรดซีหวี

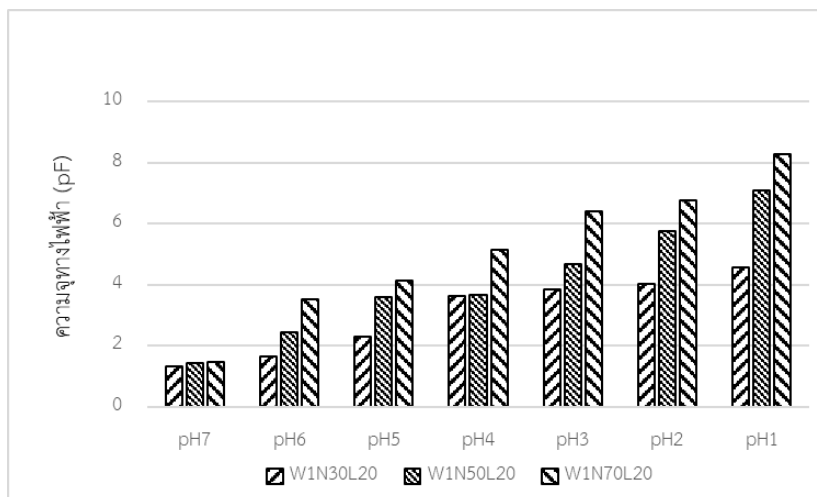
การดำเนินการศึกษากระทำโดยเติมน้ำกลั่นในภาชนะบรรจุและเติมน้ำส้มสายชู เพื่อเพิ่มค่าความเป็นกรดของน้ำ และทำการทดสอบค่า pH ด้วยยูนิเวอร์แซลอินดิเคเตอร์ เพื่อให้มีค่า pH ตั้งแต่ pH7 จนถึง pH1 ทำการวัดค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโทรดซีหวี ด้วยเครื่องวัดค่า LCR (ADEX Model AX-222) ทำซ้ำจำนวน 3 ครั้ง ในแต่ละค่า pH ดังภาพที่ 2 การวัดค่าความจุไฟฟ้าของตัวอย่างน้ำด้วยอิเล็กโทรดซีหวี

ภาพที่ 2 การวัดค่าความจุไฟฟ้าของตัวอย่างน้ำด้วยอิเล็กโทรดซีหวี

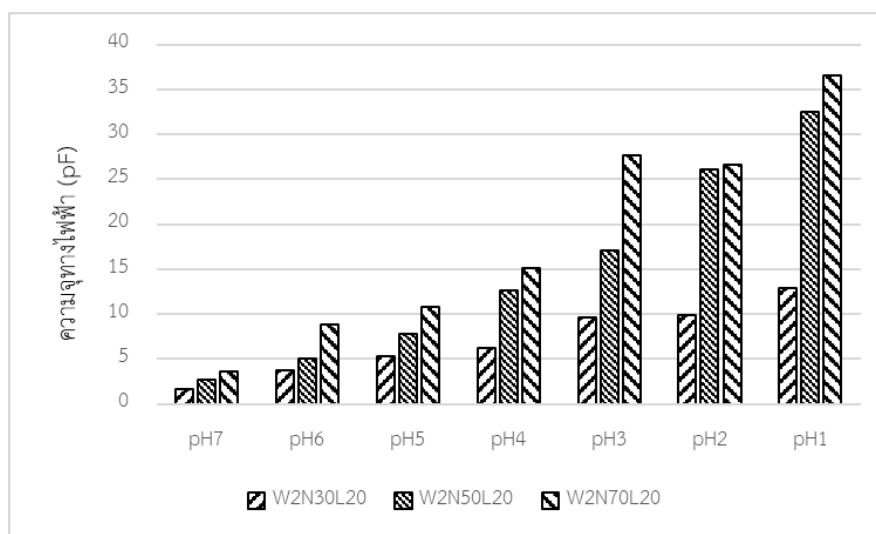
4. ผลการวิจัย

ค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโทรดซีทรี แสดงดังภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4 โดยทำการเปลี่ยนค่า pH จาก pH 7 – pH 1 และอิเล็กโทรดซีทรี ขนาดความกว้าง (W) 1 และ 2 มิลลิเมตร ความยาว (L) 20 ,40 และ 60 มิลลิเมตร จำนวนซีทรี (N) 20, 50 และ 70 ซี

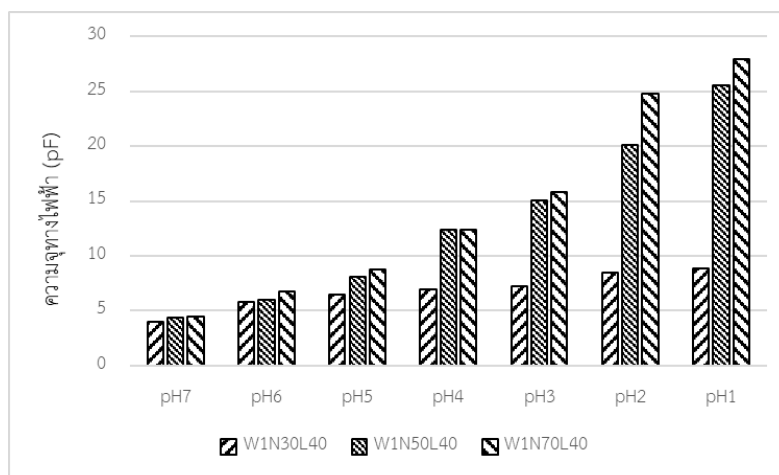
ภาพที่ 3 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กโทรดซีทรี W = 1 มม., N = 30, 50 และ 70 ซี, L = 20 มม.

จากภาพที่ 3 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโทรดซีทรีที่มีความกว้างของซีทรี (W) = 1 มิลลิเมตร จำนวนซีทรี (N) 30, 50 และ 70 ซี และความยาวของซีทรี (L) = 20 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W1N30L20 W1N50L20 และ W1N50L20 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 1.34 pF และ 1.42 pF และ 1.46 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W1N70L20 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 8.29 pF รองลงมาคือ W1N50L20 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 7.09 pF และ W1N30L20 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 4.57 pF

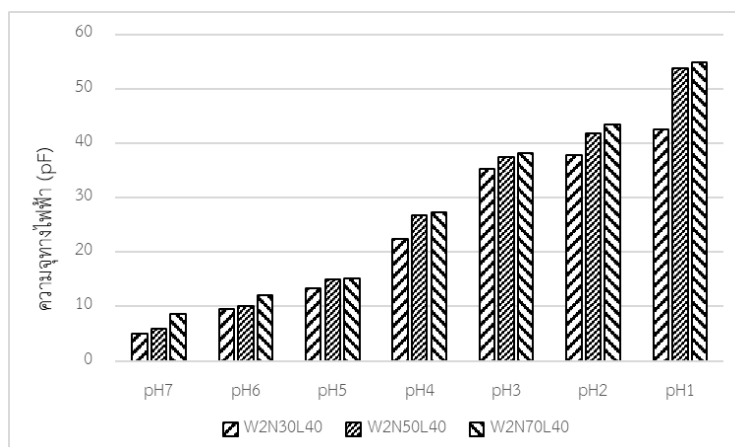
ภาพที่ 4 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กโทรดซีทรี W = 2 มม., N = 30, 50 และ 70 ซี, L = 20 มม.

จากภาพที่ 4 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กทรอนิกส์ซีวีที่มีความกว้างของซีวี (W) = 2 มิลลิเมตร จำนวนซีวี (N) 30, 50 และ 70 ซี และความยาวของซีวี (L) = 20 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W2N30L20 W2N50L20 และ W2N70L20 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 1.62 pF และ 2.67 pF และ 3.66 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W2N70L20 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 36.54 pF รองลงมาคือ W2N50L20 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 32.48 pF และ W2N30L20 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 12.94 pF

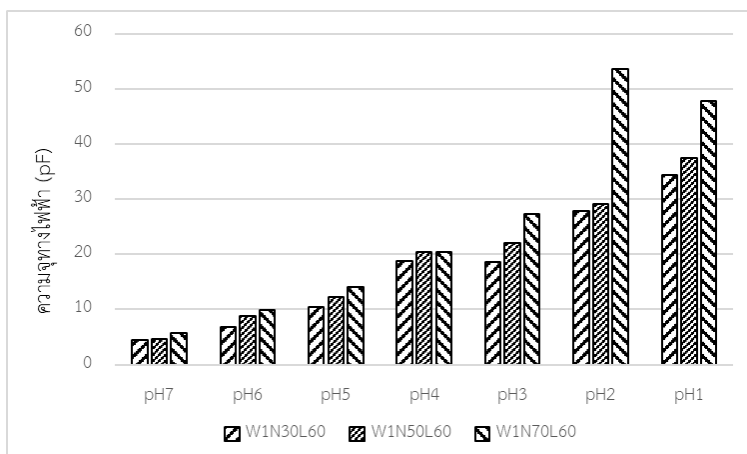
ภาพที่ 5 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กทรอนิกส์ซีวี $W = 1$ มม., $N = 30, 50$ และ 70 ซี, $L = 40$ มม.

จากภาพที่ 5 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กทรอนิกส์ซีวีที่มีความกว้างของซีวี (W) = 1 มิลลิเมตร จำนวนซีวี (N) 30, 50 และ 70 ซี และความยาวของซีวี (L) = 40 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W1N30L40 W1N50L40 และ W1N70L40 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 3.99 pF และ 4.41 pF และ 4.49 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W1N70L40 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 27.92 pF รองลงมาคือ W1N50L40 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 25.54 pF และ W1N30L40 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 8.86 pF

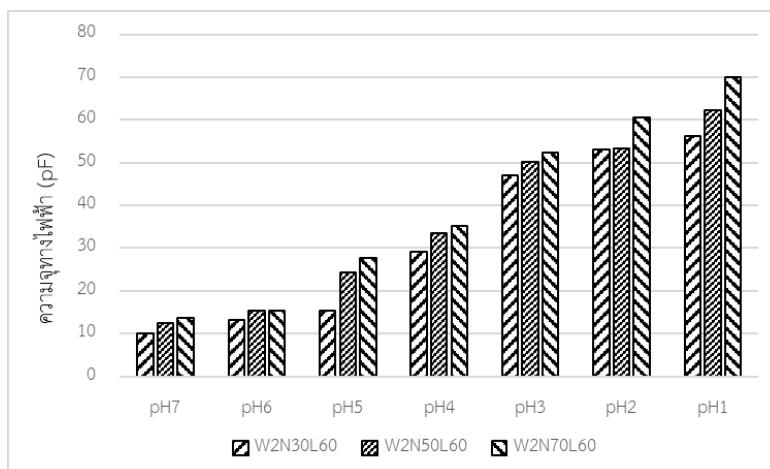
ภาพที่ 6 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กทรอนิกส์ซีวี $W = 2$ มม., $N = 30, 50$ และ 70 ซี, $L = 40$ มม.

จากภาพที่ 6 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดซีวีที่มีความกว้างของซีวี (W) = 2 มิลลิเมตร จำนวนซีวี (N) 30, 50 และ 70 ซี และความยาวของซีวี (L) = 40 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W2N30L40 W2N50L40 และ W2N70L40 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 5.04 pF และ 5.88 pF และ 8.72 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W1N70L40 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 54.87 pF รองลงมาคือ W1N50L40 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 53.74 pF และ W1N30L40 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 42.54 pF

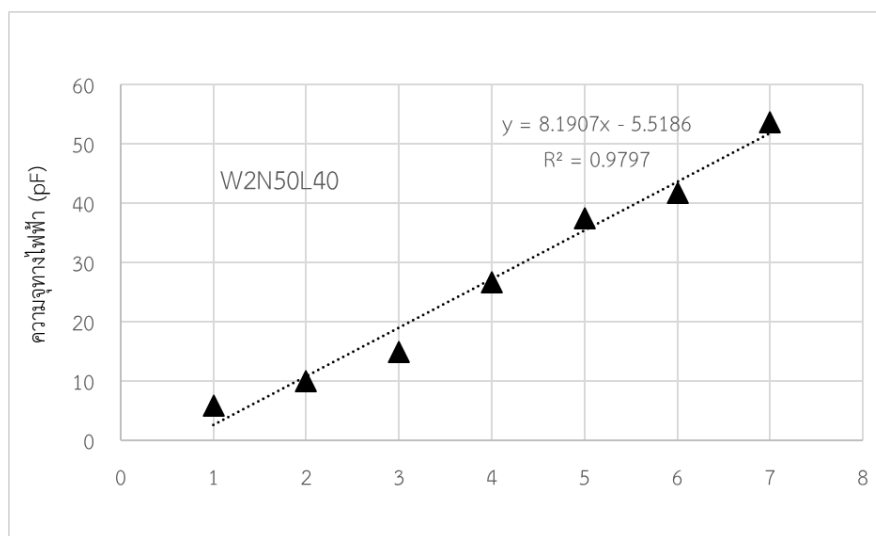
ภาพที่ 7 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กโตรดซีวี W = 1 มม., N = 30, 50 และ 70 ซี, L = 60 มม.

จากภาพที่ 7 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กโตรดซีวีที่มีความกว้างของซีวี (W) = 1 มิลลิเมตร จำนวนซีวี (N) 30, 50 และ 70 ซี และความยาวของซีวี (L) = 60 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W1N30L60 W1N50L60 และ W1N70L60 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 4.50 pF และ 4.67 pF และ 5.69 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W1N70L60 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 47.83 pF รองลงมาคือ W1N50L60 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 37.41 pF และ W1N30L60 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 34.43 pF

ภาพที่ 8 ค่าความจุทางไฟฟ้า (pF) ของอิเล็กโตรดซีวี W = 2 มม., N = 30, 50 และ 70 ซี, L = 60 มม.

จากภาพที่ 8 คือค่าความจุไฟฟ้าของอิเล็กทรอนิกส์ซีพียูที่มีความกว้างของซีพียู (W) = 2 มิลลิเมตร จำนวนซีพียู (N) 30, 50 และ 70 ซีพียู และความยาวของซีพียู (L) = 60 มิลลิเมตร จากการทดลองจะพบว่า ค่าความจุไฟฟ้าของน้ำที่มี pH7 จะมีค่าความจุไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด คือ W2N30L60 W2N50L60 และ W2N70L60 ตามลำดับ โดยมีค่าความจุไฟฟ้า 9.96 pF และ 12.59 pF และ 13.72 pF ตามลำดับ มีค่าความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเมื่อค่าความเป็นกรดเพิ่มขึ้น หรือ pH ลดลง และพบว่าที่ค่า pH1 จะพบว่า W2N70L60 มีค่าความจุทางไฟฟ้าที่สูงที่สุด คือ 70.03 pF รองลงมาคือ W2N50L60 จะมีค่าความจุไฟฟ้า 62.24 pF และ W2N30L60 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้า 56.15 pF

ภาพที่ 9 ค่าความจุทางไฟฟ้าของ W2N30L60

จากภาพที่ 9 ค่าความจุทางไฟฟ้าของอิเล็กทรอนิกส์ซีพียู W2N30L60 จะมีค่าความจุทางไฟฟ้าเพิ่มขึ้นตามความเป็นกรดของน้ำมีรูปแบบของสมการเส้นตรง ค่าความจุไฟฟ้า = $8.1907(\text{ค่าความเป็นกรดของน้ำ}) - 5.5186$ ที่ $R^2 = 0.9797$

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าอิเล็กทรอนิกส์ซีพียู หรือ อินเทอร์เน็ตอิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำมาตรวจวัดค่าความเป็นกรดของน้ำได้ โดยที่ค่าความจุทางไฟฟ้าจะมีค่าเพิ่มขึ้นในลักษณะของสมการเส้นตรงตามความเข้มข้นของกรดในน้ำ โดยที่จากการศึกษาพบว่าอิเล็กทรอนิกส์ซีพียู W2N30L60 สามารถวัดค่าความเป็นกรดของน้ำ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ภายใต้สมการเส้นตรงเท่ากับ 0.9797

6. เอกสารอ้างอิง

- นิติพงษ์ สมไชยวงศ์ และคณะ. (2560). การออกแบบและสร้างระบบควบคุมความเป็นกรด-ด่าง และออกซิเจนละลายน้ำในบ่อเลี้ยงปลาคาร์ฟ. วารสารการวิจัยการสะลงคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(3), วารสารฉบับพิเศษ เนื่องจากการโอกาสครบรอบ 44 ปี การก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อุทัย ไทยเจริญ และคณะ. (2558). รายงานวิจัยเรื่องความเป็นกรด-ด่าง. ศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์

- ณปภัช รุ่งรัตน์มณีมาศ และคณะ. (2562). การศึกษาค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มบรรจุขวด ที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต/กรุงเทพฯ.
- วรุตม์ บุญเยี่ยม และคณะ. (2558). ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการควบคุมค่าความเป็น กรด-ด่าง. มหาวิทยาลัยราช มงคลรัตนโกสินทร์.
- กนกนุช หิวกุณฑ และคณะ. (2563). ทำการศึกษาเรื่อง อุปกรณ์วัดค่า พี-เอช ในดิน. โรงเรียนบ้านนา (นายก พินาการ) นครนายก.
- แผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ (2563). แผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2561-2565.

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

Instructional Leadership in Digital Age of School Under Phrae Primary Educational Service Area Office 2

สันติ แสนเป็ก¹,
สกริพร เขาวนชัย²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Comp - AL., & Lee (2013) กำหนดว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ถือว่าดี และได้ทำการเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 คือ 45 คน รวม 345 คน วิธีการวิจัยที่ใช้ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปแปลผล และกำหนดชื่อองค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ 2.) การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี 3.) การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 4.) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา 5.) การมีกลไกมาตรในการนิเทศติดตาม และ 6.) กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

คำสำคัญ ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ยุคดิจิทัล, การบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this study was to analyze the components of instructional leadership in digital age of school under Phrae Primary Educational Service Area Office 2. The sample group were school principals and teachers under Phrae Primary Educational Service Area Office 2 using the sample size determination of Comp - AL., & Lee (2013) determined that the sample of 300 people was considered as good and increased the sample by approximately 15 percent, which is 45 people, totaling 345 people. The research method was exploratory factor analysis from analyzed the Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) and principal component with orthogonal rotation using Varimax rotation method, and then interpreted the results of composition analysis and defined the component name.

¹นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

The finding of this study revealed that instructional leadership in digital age of school under Phrae Primary Educational Service Area Office 2 had 6 components including promoting the use of technology for instruction, encouraging personnel to have skills to use technology, organizing the curriculum that encourage learner quality, enhancing the academic atmosphere at school, being friendly in the follow-up supervision and setting a vision that emphasizes academic excellence.

Keywords: instructional leadership, digital age, school administration, school principal

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัลเป็นแนวคิดกลวิธีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาทางออกให้แก่การพัฒนากระบวนการศึกษาของไทยให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง สภาพสังคมและครอบครัวในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลที่กำลังเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต จินณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัว เพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ เนื่องจากผู้บริหารมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาองค์การเป็นอย่างมากที่จะทำงานให้สำเร็จหรือล้มเหลวก็อยู่ที่ตัวผู้นำและ การใช้ภาวะผู้นำในการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้อื่นได้คิดและแสดงออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเป็นสำคัญ เช่น การศึกษาให้มีความสำคัญ ในเรื่องของความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ ว่ามีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อนำพาโรงเรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ไร้อุปสรรคทั้งกับความเปลี่ยนแปลงและไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ ณิธดา เวชญาลักษณ์ (2560) และสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคือภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการคือคุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถมีอิทธิพลชี้นำและ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนมีความรู้และสามารถคิดค้นริเริ่มพัฒนาสิ่งใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนพัฒนาครูและ พัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จิตติมา วรรณศรี (2557) ปัจจุบันเข้าสู่ยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยน ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

ผู้นำสถานศึกษาในยุคที่ผ่านมา เป็นบุคคลที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงาน ตามคำสั่งของหน่วยงานต้นสังกัด เกี่ยวกับงานบุคลากร การจัดซื้อจัดจ้าง การงบประมาณ และงานการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้เพียงเท่านั้น แต่ในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา (principals)จะต้องทำงานเพื่อให้ผู้อื่นมีความมั่นใจได้ว่าตนเองได้ทำหน้าที่เป็น เช่น ผู้นำ (as leader) เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Student learning) เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการใช้ภาวะผู้นำ (leadership) โดยภาวะผู้นำสถานศึกษา (School leadership) หมายถึง แต่ละบุคคลต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเชิงวิชาการ การประเมินผล และเทคนิคการสอน มีการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะร่วมกับครูการรวบรวมวิเคราะห์และใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ผู้นำถูกคาดหวังให้ทำงานร่วมกับครูนักเรียนผู้ปกครองสมาชิกในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ (Besenski, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคการศึกษาที่เป็นยุคดิจิทัล ย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลง

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาใน 3 ปีข้างหน้าของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ในพันธกิจที่ 2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิชาการของผู้เรียน การที่จะพัฒนาวิชาการผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการ เพื่อจะได้พัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาอันจะส่งผลไปยังความสามารถทางวิชาการของผู้เรียนให้มีการพัฒนา และข้อที่ 7.ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 แสดงว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ต้องการ พัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(Digital Technology) จากที่กล่าวมานั้น ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ยังผลไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 แหล่งได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 7 องค์ประกอบ 50 พฤติกรรม ได้แก่ 1. ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา ประกอบด้วย 6 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ Bamburg and Andrews (1990), สกล ความบุศย์ (2559), Hallinger and Murphy (2528) และ วิเชียร ทองคลี (2560) 2.ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์ (2557) และ สกล ความบุศย์ (2559) 3. ด้านพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 10 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์ (2557), จิตมา วรรณศรี (2557), สกล ความบุศย์ (2559), วิเชียร ทองคลี (2560) และ ชินวัตร เจริญนิตย์ (2562) 4. ด้านการนิเทศ ประกอบด้วย 6 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ สกล ความบุศย์ (2559) และ มณีรัตน์ สุดเต (2563) 5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ Hallinger and Murphy (2528) และ วันชัย ราชวงศ์ (2562) 6.ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ประกอบด้วย 8 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ Hallinger and Murphy (2528) และ มณีรัตน์ สุดเต (2563) 7. ด้าน การบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี ประกอบด้วย 8 พฤติกรรม มาจากแนวคิดของ วิเชียร ทองคลี (2560) และ วิสวะ ผลทอง (2562)

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในจังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2564 ผู้บริหาร 72 คน ครู 761 คน รวมทั้งสิ้น 833 คน โรงเรียน จำนวน 125 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Comp- AL., & Lee (2013) ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 300 คนถือว่าดี (As Goog) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คนและผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 45 คนเนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 70-90 Germa (1991 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช 2562) ผู้วิจัย จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 45 คนโดยจำแนกเป็นบริหารสถานศึกษาจำนวน 125 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และครูจำนวน 225 คนได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

5. เครื่องมือที่ใช้ในการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงอาศัยจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีในเอกสาร เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดพฤติกรรมที่เป็นตัวแปรและโครงสร้างของตัวแปร
2. รวบรวมข้อมูลที่ได้สร้างข้อคำถาม (Item) โดยยึดตามโครงสร้างของตัวแปรที่ผู้วิจัยคาดว่าจะสัมพันธ์กับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยพยายามตีความจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นการ กระทำการปฏิบัติกิจกรรมหรือตีความพฤติกรรมนามธรรมเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และได้ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 50 ข้อ
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะจากข้อคำถามจากพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา 2. ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 3. ด้านพัฒนาวิชาชีพครู 4. ด้านการนิเทศ 5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน 6. ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ 7. ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี Bambang and Andrews (1990), เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์ (2557), จิตมา วรณศรี (2557), สกล คามบุศย์ (2559), Hallinger and Murphy (2528), วิเชียร ทองคลี (2560), มณีรัตน์ สุดเต้ (2563), วิสวะ ผลทอง (2562), ชินวัตร เจริญนิตย์ (2562) และวันชัย ราชวงศ์ (2562)
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง มา ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะอีกครั้งแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. ตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลปรากฏว่าได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60– 1.00 จำนวน 50 ข้อและนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับครูและผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และ เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุคดิจิทัล จำนวนทั้งสิ้น 7 ด้าน 50 ข้อ ได้แก่

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

1. วิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ผู้วิจัยจะพิจารณาจากค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่อันดับ) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ กัลยา วาณิชยบัญชา (2564)

2. วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วย วิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ องค์ประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไป โดยในแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3. ตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

7. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1. การวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser – Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.982 แสดงว่าข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นั้นเหมาะสม กัลยา วาณิชยบัญชา (2564) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 32294.332 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือรายการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2. ผลวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วย วิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) แสดงตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และผลบวกสะสมร้อยละของความแปรปรวน

องค์ประกอบ	Eigen Values	% of Variance	Cumulative % of Variance
1	33.68	67.36	67.36
2	3.87	7.73	75.09
3	2.68	5.36	80.45
4	2.17	4.34	84.79
5	1.63	3.26	88.05
6	1.40	2.80	90.85

จากตาราง 1 พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1 ขึ้นไป อยู่ที่ 6 ค่า แสดงว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จัดเป็น 6 องค์ประกอบ

3. ผลการตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เช่น สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.869 ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.841 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.813 จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรม อย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.842

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง ส่งเสริมพัฒนาครู สนับสนุนให้ครูพัฒนาด้านวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอน เช่น ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.832 ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.823 การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.816 ประเมินผลครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.792

องค์ประกอบที่ 3 การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง หลักสูตรการสอน การใช้หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการ วัดและประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.755 จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.745 พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.744 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.741

องค์ประกอบที่ 4 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การสร้างเสริมบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร และ พัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.786 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.769 ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.766 จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆและส่งเสริมการนำมาใช้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.754

องค์ประกอบที่ 5 การมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การนิเทศ การวางแผนรูปแบบของการนิเทศ และ การสะท้อนผลการนิเทศ เช่น ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.784 สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.763 ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.762 ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.756

องค์ประกอบที่ 6 การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา เช่น บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้บรรลุผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.748 สรรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.736 กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.704 สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.694

8. สรุปผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 33.68 ประกอบด้วย 14 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 3.87

องค์ประกอบที่ 3 การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.68 ประกอบด้วย 8 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 4 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.17 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 5 การมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 1.63 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 6 การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 1.40 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

9. อภิปรายผล

องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ส่งเสริมครูให้เรียนรู้ การบูรณาการทักษะต่าง ๆ และอำนวยความสะดวก สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ที่หลากหลายให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินการสอนและบริหารเวลาในการจัดการเรียน การสอน จัดสภาพแวดล้อมที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล สร้างปฏิสัมพันธ์แรงจูงใจในการทำงานและให้รางวัลและคำชมเชย เพื่อทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อครูและนักเรียน ทั้งนี้เพราะ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัล เพราะผู้บริหารมีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้นำน้องจะต้องเป็นผู้นำทางในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลด้วยแล้วจึงต้องนำเทคโนโลยี มาใช้จัดการเรียน การสอน สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นต้องมี คำนึงถึงผู้เรียนและนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับ เอื้อมพร บ่อไทย (2563) ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้บริหารสนับสนุนการพัฒนาให้นักเรียนได้เรียนรู้เทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ธนกร จันทะนาม (2563) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กล่าวถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ในด้านการเรียนรู้และการสอน ว่า ผู้บริหาร ส่งเสริมการสอนแบบบูรณาการ ส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีหลากหลาย

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ส่งเสริมครูและบุคลากรให้พัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีใหม่ๆ พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพและให้คำแนะนำใน การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เพราะ การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้ เทคโนโลยี มีความจำเป็นอย่างยิ่งกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เพราะเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กร จึงต้องพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ และความสัมพันธ์ของคนในองค์กร สอดคล้องกับ ดาวรุ่งรณ ภิบาล (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องสนับสนุน ให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากร พัฒนาความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี ส่งเสริม ให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับ ธนกร จันทะนาม (2563) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควร มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับผ่องพรรณ พลราช (2560) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำ ในศตวรรษที่ 21 ว่า มีทักษะในการบริหารจัดการบุคคล ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรให้นำเทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมให้ครู ได้รับ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพครู สร้างความสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ วาโร เฟ่งสวัสดิ์ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการพัฒนาตนเองและทีมงาน ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการพัฒนาตนเองและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการใช้การสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และใช้เครือข่ายทางวิชาการในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 3 การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ โดยมีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ ประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้และใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะ องค์ประกอบด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นผู้นำในการจัดหลักสูตร ได้หลักสูตรที่เน้นผู้เรียน มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุน การเรียนการสอนตามหลักสูตร สอดคล้องกับ สมเกียรติ อินทสิงห์ (2563) กล่าวโดยสรุปถึงหลักสูตรที่ดี ต้องเกิดจากความสนใจของผู้เรียน และเน้นผู้เรียนเป็น มีการประเมินหลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตร มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหาร ต้องเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เกิด ในสิ่งที่กล่าวมา สอดคล้องกับชโลธร ปิงเมือง (2556) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ใน อำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 กล่าวถึง ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้เรื่องหลักสูตร ส่งเสริมการใช้และบูรณาการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ ผ่องพรรณ พลราช (2560) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ได้กล่าวว่า มีทักษะการวางแผน และการพัฒนาหลักสูตร คือ ผู้นำสถานศึกษาจะต้อง ออกแบบหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ปรับปรุงพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและ ในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน จัดการฝึกอบรมทบทวนความรู้เดิมและ ฝึกทักษะใหม่ เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชนทั้งนี้เพราะ การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพราะจะทำให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการ จัดการเรียนการสอน สอน สอดคล้องกับ สุกัญญา แฉ่มช้อย (2560) กล่าวถึง การบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ใน ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพและด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม โดยสรุปคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างพื้นที่การเรียนรู้ และปรับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ อาราดา ปรักมานนท์ (2562) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ใน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทใน การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการเพื่อ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริม การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับเอี่ยมพร บ่อไทย(2563) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 5 การมีกัลยาณมิตรใน การนิเทศติดตาม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและพร้อมให้ความร่วมมือรับการนิเทศและประเมินผล มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบและประเมินผลการนิเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนา การนิเทศ ครั้งต่อไป ทั้งนี้เพราะ การมีกัลยาณมิตร ในการนิเทศติดตาม เป็น องค์ประกอบที่สำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่จะช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนของครู มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2557) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทนักวิชาการ ว่า ต้องเป็นผู้นิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนหรือ การปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับชลธร ปิงเมือง (2556) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอดงเจริญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลาปาง เขต 3 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับ สมณา ศรีกังพาน (2560) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราด กล่าวถึง องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ใน ด้านการนิเทศการสอน

องค์ประกอบที่ 6 การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ สสำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านและให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ จนทำให้เกิดเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการสื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ตลอดจนจัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มียุทธศาสตร์ ที่มุ่งเน้นวิชาการ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มียุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นวิชาการ สอดคล้องกับ ณิชดา เวชญาลักษณ์ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ การพัฒนาวิสัยทัศน์ การบริหาร ที่จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ กรณัญญ์ ตาแปง

(2563) ทำวิจัยเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร ยุคดิจิทัลในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ด้านภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ ได้กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษา สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับคนในสถานศึกษา พัฒนาการนำเทคโนโลยีไปใช้ สอดคล้องกับ เอี่ยมพร บ่อไทย (2563) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 กล่าวถึง องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ ไว้ว่า พฤติกรรมและการปฏิบัติในด้านวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ในกรอบขอบเขตงานด้านวิชาการ

10. ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าคุณลักษณะที่สำคัญ/พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำองค์ประกอบจากการวิจัยนี้ ไปส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามองค์ประกอบให้ครบตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำ การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในการจัดกลุ่มตัวแปรที่จะมีความสัมพันธ์กันเข้าไปด้วยกันเพื่ออธิบายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แต่เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้ องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ครั้งนี้เป็นเกณฑ์

11. เอกสารอ้างอิง

- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์ศิริธรรมออฟเซต.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษารณัทัศน์ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: หจกทิพย์วิสุทธิ.
- สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2563). โปรแกรม Mplus กับ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางพฤติกรรม ศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์. (2557). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตระดับ ประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สกล ความบุศย์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- วิเชียร ทองคลี. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานมัธยมศึกษา (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มณีนรัตน์ สุดเต้. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2. วารสารมหาจุฬานาคปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2563. 344-362.
- วิเศษ ผลทอง. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชินวัตร เจริญนิทย์. (2562). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1(มกราคม-มีนาคม 2564).67-74.
- วันชัย ราชวงศ. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2562). 25-31.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2564). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows (พิมพ์ครั้งที่15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์พิษณุโลกดอทคอม.
- เอี่ยมพร บ่อไทย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนกร จันทะนาม. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดาววรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอน.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 29 (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2562.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: หน่วยพิมพ์เอกสาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชลอทร ปิงเมือง. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอดงเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อาราดา ปรักมานนท์. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- สุนา ศรีกงพาน. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา. เชียงใหม่: วन्दาคารพิมพ์.
- กรณัฏฐ์ ตาแปง. (2563). บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology press
- Bamburg, J.D. and R.L. Andrews.(1990). *Instructional Leadership, School Goals, and Student Achievement: Exploring the Relationship Between Means and Ends*. (Online). Available: <http://dbonline.igrouper.net/eric/detail.nsp>

การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

The Promotion of Student Affairs Administration of Students' Democratic
Characteristics in Ban Thung Phra School, Khon San District,
Chaiyaphum Province

รัชนิกร ทะน้อย¹,
จุฬารักษ์ โสตะ²,
อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยทำการศึกษาในกลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) คือ หลักการทำ P-A-O-R Spiral Cycle เป็นวงจรแบบเกลียวสว่าน 1 รอบ เริ่มตั้งแต่ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสังเกตผล และร่วมกับสะท้อนผลรวม คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยประชากรได้มาจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง จำนวน 77 คน โดยการวางแผน จัดหาพื้นที่ เพื่อจัดทำศูนย์พักคอยและ ให้ความรู้แก่ อสม แก่นำผู้นำชุมชนหมู่บ้าน และญาติในการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การปฏิบัติตัวเพื่อลดการติดเชื้อและแยกตัวออกจากครอบครัวและชุมชน รวมทั้งการดำรงวิถีชีวิตใหม่ รณรงค์ การเฝ้าระวังและจัดทีมเยี่ยมให้กำลังใจ เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 (COVID-19) และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแบบความพึงพอใจ เก็บข้อมูลช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน 2564 เก็บข้อมูลก่อนและหลังดำเนินการ วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติ เชิงพรรณนาเพื่อหาค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ paired t - test เพื่อหาความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังดำเนินการ

ผลการศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ก่อนการอบรม มีค่าเฉลี่ยความรู้ ($\bar{x}$ = 13.91) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 1.10) หลังการอบรม มีค่าเฉลี่ยความรู้ ($\bar{x}$ = 18.27) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.80) เมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < .000) มีช่วงความเชื่อมั่น (95% CI -4.65 ถึง -4.07) คะแนนความพึงพอใจ ทั้ง 5 ด้าน 20 ข้อ อยู่ในระดับมาก ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความเข้าใจ ด้านการนำความรู้

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการจัดการสุขภาพ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย/อาจารย์ประจำหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการจัดการสุขภาพ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย/อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

ไปใช้ และด้านวิทยากร มีความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.00) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.000) รองลงมาด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.93) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.12) อสม. ที่เป็นแกนนำ ลดความวิตกกังวล สามารถสร้างความเชื่อมั่น ในการให้การดูแลเบื้องต้น มีการติดตามเยี่ยมที่ศูนย์พักคอย โดยการปฏิบัติตัว ตามข้อปฏิบัติของการควบคุมโรค และใช้วิถีชีวิตใหม่อย่างเคร่งครัด ทำให้คนไข้เกิดความเชื่อมั่น ได้รับการดูแลและไม่รู้สึกถูกทอดทิ้ง และกักขัง รวมทั้งทำให้ ผู้ป่วย ญาติแลครอบครัว คนในชุมชน มีความเข้าใจที่ถูกต้องและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามวิถีชีวิตใหม่อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : การพัฒนา เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การเฝ้าระวัง ป้องกัน

Abstract

This action research aimed to study and develop the performance of village health volunteers in surveillance Prevention and control of coronavirus disease 2019 by conducting a study in the group Village Public Health Volunteers in Surveillance, Prevention and Control of Coronavirus Disease 2019 at Wang Saeng Sub-District Health Promoting Hospital, Rural District, Khon Kaen Province Using the concept of Kemmis & McTaggart (1988) is the principle of making a P-A-O-R Spiral Cycle, a 1-cycle spiral cycle, starting from joint planning. work together together to observe the results and together with the total reflection Selected populations and samples by selecting a specific method (Purposive sampling) where the population was obtained from the village health volunteers; working with personnel in Wang Saeng Sub-District Health Promoting Hospital, amounting to 77 people, by planning, procuring areas to set up a waiting center and Educating the village elders, community leaders, and village leaders and relatives in screening for high-risk groups and practices to reduce infection and isolate from family and community including living a new way of life Campaign for surveillance and organizing a visiting team to cheer up. Data were collected by using a questionnaire divided into 3 parts: general information of the respondents; A form of assessment of knowledge about the new way of caring for patients with COVID-19 (COVID-19) and knowledge of COVID-19 and satisfaction form. Data were collected during the months of May to November 2021. Data were collected before and after the operation. Analyze data with statistics Descriptive statistics were used to determine the frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, and statistic paired t-test to determine the difference between before and after the operation.

It was found that the sample group had knowledge before training, knowledge mean ($\bar{x}$ = 13.91), standard deviation (SD = 1.10) after training, knowledge mean ($\bar{x}$ = 18.27), standard deviation (SD = 0.80).) when testing the difference, it was found that The sample group had a statistically significant increase in knowledge (P-value < .000) with a confidence interval (95% CI -4.65 to -4.07). The satisfaction scores on all 5 aspects of 20 items were at a high level. Equipment, tools and facilities understanding in applying knowledge and lecturers They were very satisfied with the mean ($\bar{x}$ = 3.00) and the standard deviation

(SD = 0.000), followed by the service process process with the mean ($\bar{x}$ = 2.93) and the standard deviation (SD = 0.12) Volunteers who are the mainstays to reduce anxiety can build confidence in providing primary care There was a follow-up visit at the waiting center. by acting according to the rules of disease control and strictly implement a new way of life make the patient confident Being cared for and not feeling abandoned and confined, as well as enabling patients, relatives and family, people in the community to have the right understanding and cooperation in the correct implementation of the new way of life.

Keywords : Network of Village Health Volunteers, Development, Surveillance, Prevention and Control of COVID-19 Infection

1. บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ ที่พบว่ามีการระบาดตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2562 โดยรายงานครั้งแรกที่มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เชื้อไวรัส COVID-19 สามารถ แพร่กระจายจากคนสู่คนผ่านการไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลายของคน ผู้ติดเชื้อ จะมีอาการหลายแบบตั้งแต่ติดเชื้อไม่มีอาการ อาการเล็กน้อยคล้ายเป็น ไข้หวัดธรรมดา อาการปานกลางเป็นปอดอักเสบ และอาการรุนแรงมากจนอาจเสียชีวิต โดยองค์การอนามัย โลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และต่อมาได้ประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) หลังมีการ ลูกกลม ไปยังหลายประเทศในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 เวลามาตรฐานกรีนิช 07.45 น. มีผู้ติดเชื้อ ยืนยันแล้วมากกว่า 158,980,250 คน ใน 213 ประเทศและดินแดนที่มีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 3,307,139 คน และมีผู้ป่วยแล้วมากกว่า 136,547,403 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ประเทศไทยได้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคตั้งแต่เริ่มพบการระบาดในประเทศจีน ตรวจพบ ผู้ป่วยรายแรกเป็นผู้เดินทางจากประเทศจีน วันที่ 8 มกราคม 2563 ต่อมาได้มีการขยายการระบาดในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ติดเชื้อจากการเดินทางไปยังพื้นที่ที่ระบาดอาจมีอาการเล็กน้อยทำให้ไม่ได้มีการตรวจหาการติดเชื้อ จากนั้นมีการติดเชื้อที่เป็นกลุ่มก้อนใหญ่ขึ้นในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ทำให้ผู้ติดเชื้อเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนต้องมีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 ประเทศไทยได้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง การ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในประเทศไทยเข้าสู่จุดวิกฤตที่สุด มีผู้ป่วยติดเชื้อรายใหม่ประจำวันเป็น หลักหมื่น เสียชีวิตรายวันเป็นหลักร้อย สถานการณ์ระบบสาธารณสุขพบว่าเตียงผู้ป่วยไม่เพียงพอ ต้องให้ผู้ติดเชื้อไม่รุนแรง กักตัวที่บ้าน เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2564 พบผู้ป่วยติดเชื้อรายใหม่ 2,899 ราย พบผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 2,162,665 ราย ผู้ป่วย รักษาหาย 2,100,932 ราย ผู้ป่วยเสียชีวิตรายใหม่ 22 ราย ร้อยละ 0.98 เสียชีวิตสะสม 21,283 ราย พบผู้ติดเชื้อมากที่สุด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 51,610,281 ราย ติดเชื้อรายใหม่ 163,707 ราย รักษาหาย 40,474,346 ราย เสียชีวิตสะสม 826,719 ราย รองลงมาประเทศอินเดีย ผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 34,732,592 ราย ติดเชื้อรายใหม่ 6,543 ราย รักษา หาย 34,162,765 ราย เสียชีวิตสะสม 476,897 ราย และประเทศบราซิล ผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 22,209,020 ราย ผู้ติดเชื้อราย ใหม่ 4,079 ราย รักษาหาย 21,414,318 ราย เสียชีวิตสะสม 617,647 ราย กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่า จำนวนผู้ติดเชื้อรายวันใน ประเทศไทยจะค่อนข้างคงที่ แต่ยังคงพบผู้ติดเชื้อในระดับสูงอยู่ในหลายพื้นที่ ซึ่งยังคงต้อง เฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาส

พบจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอีก หากมีการผ่อนปรนมาตรการ หรือความ หละหลวมของการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-T ของประชาชน นอกจากนี้ อาจพิจารณาเพิ่มการคัดกรองเชิงรุก โดยใช้ Antigen test kit เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการตรวจหาการติดเชื้อ ของประชาชนให้สะดวก รวดเร็ว นำไปสู่การดูแล ที่เหมาะสมและแยกโรคได้เร็วขึ้นเพื่อลดการแพร่เชื้อ และลดความแออัดของการ เข้ารับการตรวจในโรงพยาบาล นอกจากนี้ ต้องเน้นย้ำให้ประชาชนงดการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม และปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน โรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งที่ออกจากบ้าน ล้างมือบ่อย ๆ เว้นระยะห่างและ ทำงานจากบ้าน (Work from home) หลีกเลี่ยงการเข้าไปในที่ชุมชนแออัด ไม่นั่งรับประทานอาหารในที่สาธารณะ และไม่จับ กลุ่มรับประทานอาหารร่วมกัน เพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายโรค (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น รายงานสถานการณ์โควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น EOC ข้อมูลวันที่ 19 ธันวาคม 2564 ผู้ติดเชื้อรายใหม่ 34 ราย ผู้ติดเชื้อยืนยันสะสม 26,886 ราย รักษาหายรายใหม่ 50 ราย รักษาหายกลับบ้าน สะสม 26,242 ราย กำลังรักษา 544 ราย เสียชีวิตสะสม 100 ราย กลุ่มงานควบคุมโรคทางระบาดวิทยา สาธารณสุขจังหวัด ขอนแก่น ได้ประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ระดับจังหวัดและอำเภอในทุกท้องถิ่นทุกกล่องภารกิจ แบบ Activated (Full) (งานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2564)

อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ข้อมูลวันที่ 19 ธันวาคม 2564 พบผู้ติดเชื้อยืนยันสะสม 635 ราย รักษาหายกลับ บ้านสะสม 497 ราย ผู้เสียชีวิตสะสม 2 ราย (งานควบคุมโรคติดต่อ รพ.ชนบท, 2564)

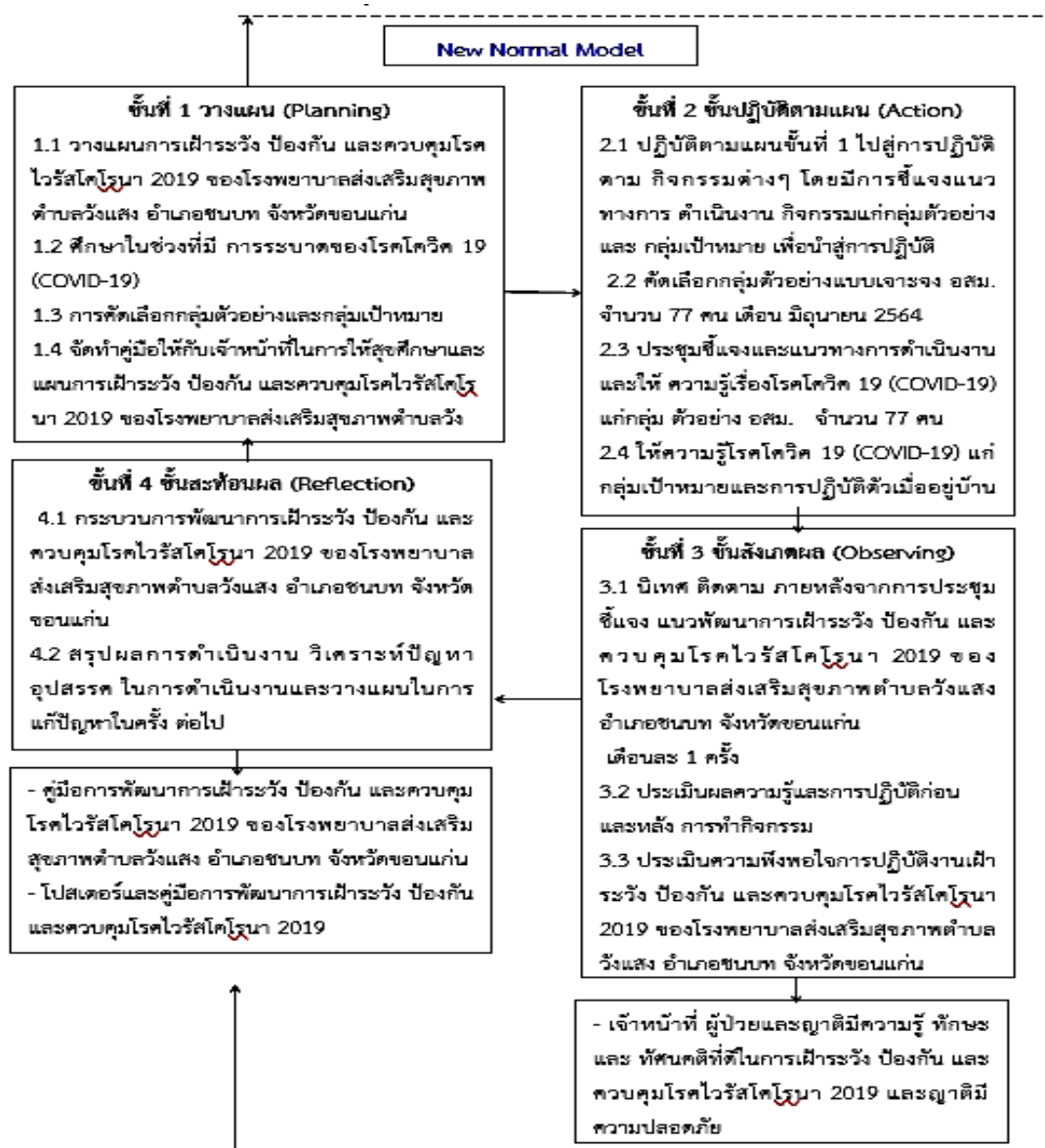
ตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 34 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต ข้อมูลวันที่ 19 ธันวาคม 2564 บ้านวังแสง หมู่ที่ 1 พบผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 12 ราย บ้านหูลิง หมู่ที่ 2 พบผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 10 ราย บ้านโนนศิลา หมู่ที่ 8 พบผู้ติดเชื้อสะสม 10 ราย และบ้านวังแสงใต้ หมู่ที่ 11 พบผู้ติดเชื้อสะสม 2 ราย (งานควบคุมโรคติดต่อ รพ.สต.วังแสง, 2564)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น มีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้น เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนชนบท จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kermis & McTaggart (1988) ซึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสถานการณ์ เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

มี 4 ขั้นตอนคือ 1. การวางแผน (Plan) 2. การปฏิบัติ (Action) 3. สังเกต (Observation) 4. การสะท้อนผล

(Reflection)

ระยะที่ 3 ระยะประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น ปลอดภัยไม่มีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผล ภาวะคุกคามต่อชีวิต ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน/พิการหรือเสียชีวิต

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง คือ เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยประชากรได้มาจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง จำนวน 77 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 77 คน

4.2 เครื่องมือและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้แนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) คือหลักการทํา P-A-O-R Spiral Cycle เป็นวงจรแบบเกลียวสว่านไม่มีวันสิ้นสุด เริ่มตั้งแต่ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสังเกตผล และร่วมกันสะท้อนผลรวมเป็น 1 วงรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวิธีใหม่โควิด-19 (COVID-19) และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

2. เครื่องมือเชิงกระบวนการประชุมกลุ่ม Brain storming, การสังเกต, สัมภาษณ์เชิงลึกในขั้นตอนการปฏิบัติ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การวิจัยในครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ดังนี้ ข้อมูลที่ได้จากศึกษาจากระยะเตรียมการ/ศึกษาสภาพการณ์ศึกษาในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผู้เก็บข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ทำงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเกิด การสัมผัสกับกลุ่มผู้ป่วยโรคโควิด-19 ในพื้นที่ การอบรมการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม (Content Validity) ซึ่งได้จากกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน นำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุง และนำไปทดลองใช้ในพื้นที่ใกล้เคียงไม่ซ้ำกับพื้นที่วิจัยจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าความเที่ยง (reliability) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

ความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำมาวิเคราะห์ และนำมาสังเคราะห์ข้อมูลก่อนข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์แบบสอบถาม หลังจากนั้น ผู้วิจัยลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

4.1 ระยะเตรียมการ/ศึกษาสภาพการณ์ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น ในช่วงที่ มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเข้าใจถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ความตื่นตระหนก

ตกใจ ความหวาดระแวง ความกลัวจนทำให้เกิดภาวะเครียด เพื่อเข้าใจปรากฏการณ์ ปัญหาและความ ต้องการที่แท้จริงของผู้มารับบริการ ขั้นตอนการดูแลรักษา การให้ข้อมูลการดูแลตนเองและการ ป้องกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และปฏิบัติดังนี้

- 1) ศึกษาสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19
- 2) ศึกษาแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มารับบริการในช่วงที่มีการระบาดของโรค COVID-19
- 3) ศึกษาแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่สงสัย PUI/COVID-19 หรือกลุ่มเสี่ยงหรือมาจาก พื้นที่เสี่ยง
- 4) วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยในช่วงที่มีการ ระบาดของโรค COVID-19 โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
- 5) การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย โดยการเตรียมความรู้จากการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร ตำรา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรค COVID-19 และแนวทางการดูแลผู้ป่วย ในช่วงระบาดของโรค COVID-19
- 6) การขออนุญาตลงพื้นที่ในการทำวิจัย โดยมีหนังสือจากทางวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ถึง สาธารณสุข อำเภอนบพ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตในการทำวิจัย

4.2 ระยะพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) – วางแผนการดูแลผู้ป่วยในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 - การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย – จัดทำคู่มือให้กับเจ้าหน้าที่และ อสม. ในการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ โปสเตอร์ในการดูแลผู้ป่วยและญาติที่มารับบริการในสถานบริการ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action) นำแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคโควิด-19 เช่นคู่มือ และโปสเตอร์ มาสู่ การปฏิบัติ โดยประชุมชี้แจงและแนวทางการดำเนินงานและให้ความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดย ทีมวิทยากร แพทย์เวชศาสตร์ฉุกเฉินและทีมวิทยากรที่ผ่านการดูแลผู้ป่วย PUI/COVID-19 หรือ กลุ่มเสี่ยง แก่กลุ่มเป้าหมายได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 77 คน เพื่อให้กลุ่มได้เข้าใจ เห็น ความสำคัญ และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ขั้นตอนที่ 3 สังเกต (Observing)

- ประเมินผลความรู้และการปฏิบัติก่อนและหลังการทำกิจกรรม
- ประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ อสม. ผู้ป่วยและญาติในการดูแลผู้ป่วยวิธีใหม่

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting) สรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานและวางแผนในการ แก้ปัญหาในครั้งต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล แล้วนำมา วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากระยะเตรียมการ/ศึกษา สภาพการณ์ศึกษาในช่วงที่มีการระบาดของโรค COVID-19 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานและความปลอดภัย นำข้อมูลมาทำความเข้าใจประเด็น จัดเป็นหมวดหมู่ และสรุปเนื้อหาบรรยายเชิงพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 ข้อมูลเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการวิจัย ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ Paired Sample T-Test

6. จริยธรรมในการวิจัย

ในการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการขอพิจารณาจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

7. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ อสม.

อสม. จำนวน 77 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (67 คน, ร้อยละ 87.01), เพศชาย (10 คน, ร้อยละ 12.99), อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 51 – 59 ปี (35 คน, ร้อยละ 45.45), รองลงมาอายุ 60 ปีขึ้นไป (17 คน, ร้อยละ 22.08), อายุ 41 – 50 ปี (15 คน, ร้อยละ 19.48) และอายุ 31 – 40 ปี (10 คน, ร้อยละ 12.99), อายุเฉลี่ยต่ำสุด 30 ปี, อายุสูงสุด 78 ปี, อายุเฉลี่ย สูงสุด 60 ปี

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 (COVID-19) และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19

จากการศึกษาพบว่า อสม. จำนวน 77 คน มีความรู้ก่อนการทดลอง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ข้อ 2 ไวรัส โควิด-19 มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศจีน, ข้อ 3 เมื่อเราได้รับเชื้อไวรัส COVID-19 แล้ว ผู้ได้รับเชื้อจะมีระยะฟักตัว 2-14 วัน โดยอาจไม่มีอาการป่วยที่สังเกตได้, ข้อ 4 เมื่อคนไข้ติดเชื้อ COVID-19 แล้ว จะมีโอกาสรักษาหายได้ ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย ของแต่ละคน หากร่างกายมีภูมิคุ้มกันแข็งแรง ก็อาจจะ เป็นแค่ไข้หวัด และสามารถหายได้เอง , ข้อ 7 เชื้อไวรัส COVID-19 แพร่เชื้อสู่คนโดยแพร่กระจายเชื้อจากละอองฝอยจากการไอหรือจาม น้ำลาย น้ำมูก, ข้อ 8 หากได้รับเชื้อ COVID-19 ผู้ได้รับ เชื้อจะมีอาการมีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก เจ็บคอ, ข้อ 17 คนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อคือการไปเดินเล่นในห้าง หลังเดินทาง กลับจากประเทศกลุ่มเสี่ยงที่มีการแพร่ระบาด , และข้อ 19 เมื่อมีการพบบุคคลที่สงสัยว่าเป็นผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 โทรแจ้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มารับผู้ป่วยที่บ้าน (ตอบถูก 77 คน, ร้อยละ 100) ที่ตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อ 16 WHO หรือองค์การ อนามัยโลก ให้มาตรการการดูแลตนเอง 4 ข้อเพื่อไม่ให้ติดเชื้อ COVID-19 ยกเว้น การหลีกเลี่ยงการสัมผัสใบหน้า ป้องกันเชื้อ โรคเข้าสู่ร่างกายผ่านทาง ตา จมูก ปาก (ตอบถูก 7 คน, ร้อยละ 9.10) รองลงมาคือ ข้อ 15 แอลกอฮอล์ลักษณะที่สามารถฆ่า เชื้อไวรัส COVID-19 ได้ คือ เอทิลแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นระหว่าง 70-90% (ตอบถูก 22 คน, ร้อยละ 28.60)

หลังการทดลอง ข้อที่ อสม. ทั้ง 77 คน (ร้อยละ 100) มีความรู้ มีจำนวน 15 ข้อ ข้อที่ อสม. มีความรู้น้อย คือ ข้อ 6 วิธีป้องกันไวรัส COVID-19 ที่ได้ประสิทธิภาพมากที่สุดที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ คืออะไร (ตอบถูก 30 คน, ร้อยละ 39.00) รองลงมาคือข้อ 13 Super Spreader คืออะไร (ตอบถูก 39 คน , ร้อยละ 50.60) ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ในภาพรวมก่อน ทดลอง ($\bar{x}$ = 13.91, S.D = 1.10), หลังการทดลอง ($\bar{x}$ = 18.27, S.D = 0.80)

เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ก่อนและหลังการทดลอง พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน ($\bar{x}$ = -4.36), S.D = 1.26) , มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ (P-value <.000, 95% CI (-4.65 ถึง -4.07)

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า อสม. จำนวน 77 คน ได้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจทั้ง 5 ด้าน 20 ข้อ ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก , ด้านความเข้าใจ , ด้านการนำความรู้ไปใช้และด้านวิทยากร มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด (77 คน, ร้อยละ 100), มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x} = 3.00$, $S.D = 0.000$) รองลงมา คือ ความพึงพอใจด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ มีความพึงพอใจมาก ข้อ 5. มีการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพไม่ฟุ่มเฟือย (62 คน, ร้อยละ 80.50), ความพึงพอใจปานกลาง (15 คน, ร้อยละ 19.50), ข้อ 6. ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยวิถีใหม่โควิด-19 (62 คน, ร้อยละ 80.50), ความพึงพอใจปานกลาง (15 คน, ร้อยละ 19.50) , มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x} = 2.93$, $S.D = 0.12$)

8. การอภิปรายผล

1.จากการศึกษาพบว่า ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาและพัฒนากิจการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนาเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการพัฒนามีความแตกต่างกัน เนื่องจากก่อนการดำเนินงานไม่มีตัวอย่าง แบบแผนที่ชัดเจน จึงได้ทำแบบตามความเข้าใจ การคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ หลังการทดลองแล้วได้ข้อสรุปในรูปแบบ มีแบบแผนที่ชัดเจนมากขึ้น มีตัวอย่างเกิดขึ้นภายในชุมชนตนเอง ร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาที่ละข้อ และแบ่งหน้าที่ในการทำงานเป็นระบบมากขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

2. อสม.ส่วนมากมีความรู้ สูง สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐวรรณ คำแสน (2564) ได้ศึกษาระดับของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนใน อำเภอนบพ จังหวัดสุพรรณบุรีผลการศึกษาพบว่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและ สหสัมพันธ์เพียร์สัน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับบุคลากรทางสุขภาพสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ และป้องกัน ตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้

และสอดคล้องกับการศึกษาของภูติ เทชาดิวัฒน์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใน การป้องกัน และควบคุมโรคโควิด-19 ในประเทศไทย พบว่า อสม. ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ต้องมีแนวทาง คือ การให้ข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ การคัดกรองเชิงรุก การรายงาน ลดการเดินทางลดเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง การให้บริการถึงบ้าน เพื่อเป็นการป้องกัน และควบคุมโรคโควิด-19 ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

1. ควรมีการจัดทำแผนให้เป็นระบบ เตรียมแผนการสนับสนุนในการดำเนินงานของ อสม. ในการเฝ้าระวังช่วงภาวะวิกฤติ ทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์การทำงาน รวมทั้งการช่วยเหลือเยียวยา อสม. ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับ อสม. ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มกำลัง และเกิดประสิทธิผลสำเร็จสูงสุด

2. ให้ความรู้แก่ญาติคอยให้กำลังใจ และไม่ทำให้คนไข้รู้สึกถูกกักขังเป็นเวลานาน และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ติดเชื้อโควิด ว่าหลักการรักษารอบ 28 วัน จะเดินทางเข้าสู่ครอบครัว สังคม และชุมชน ได้อย่างปลอดภัย และทำให้ชุมชนยอมรับในการเฝ้าระวังรักษาจนหายดีแล้ว

3. การดำเนินงาน ในพื้นที่ ความสามัคคีของ อสม. ได้ทุ่มเทเสียสละ พัฒนาระบบการป้องกันโรคโควิด-19 การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงที่เดินทางเข้ามาทุกช่องทาง การประสานงานกับภาคีเครือข่ายในชุมชน การสนับสนุนและพัฒนาความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ การเรียนรู้จากการเฝ้าระวังป้องกันโรคโควิด-19 ในชุมชน การเรียนรู้จากพื้นที่ใกล้เคียงนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานและความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรศึกษา การดูแลผู้ป่วยที่ติดเชื้อโควิดในระยะสีเขียว สังเกตอาการ แยกกักตัว HI : Home Isolation หรือการรักษาแบบแยกกักที่บ้าน คือ การดูแลรักษาผู้ที่ติดเชื้อเป็นโควิดแล้ว แต่ไม่มีอาการ HQ : Home Quarantine หรือการกักตัวที่บ้าน คือ การกักตัวผู้ที่ยังไม่ได้ติดเชื้อ แต่มีประวัติสัมผัสเสี่ยงในเรื่องการกักตัว (Quarantine)

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบ กลุ่มต่างๆ ได้แก่ Isolation ดูแลรักษาแยกกัก 1.1) ที่บ้าน HI : Home Isolation 1.2) ในชุมชน CI : Community Isolation 2.Field Hospital :โรงพยาบาลสนาม และ 3.Hospital: โรงพยาบาลหลัก

3. ควรศึกษาโดยสร้างความพึงพอใจให้กับครอบครัว สังคม ชุมชน ในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อหลังได้รับการรักษาจนหายดี และทุกคนต้องให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อโควิด-19 เว้นระยะห่าง ใช้ชีวิตแบบยอมรับและทำความเข้าใจและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของการเมืองเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

10. เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). ข้อมูลสำหรับการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019.

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/introduction/introduction01.pdf>.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 สำหรับ

การสมณานากอนามัย. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/introduction/introduction11.pdf>.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

หรือโควิด-19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง. https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/int_protection_030164.pdf.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). หลักการและแนวทางการสอบสวนโรค กรณีโรคโควิด-19.

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_srrt/g_srrt_110864.pdf.

กรมควบคุมโรคติดต่อ โรงพยาบาลชนบท. (2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. <https://th-th.facebook.com/>.

<https://th-th.facebook.com/>.

กรมควบคุมโรคติดต่อ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง. (2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.

https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1150920210610_033910.pdf.

กรมควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.

<http://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/COVID19/>.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2563). การจัดระบบ อสม. และภาคประชาชนสำหรับ Local quarantine และ Home

quarantine.ครั้งที่ 4.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/intro.php>

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/intro.php>

- ณัฐวรรณ คำแสน. (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, 4(1) มกราคม – เมษายน.
- ภูติท เตชาติวัฒน์ และคณะ. (2563). ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ในประเทศไทย. [http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/\(Full_paper_edit\)_A_Study_of_COVID-19_Surveillance,_Prevention_and_Control_in_Communities_\(1\)_dec_jan_21.pdf](http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/dyn_mod/(Full_paper_edit)_A_Study_of_COVID-19_Surveillance,_Prevention_and_Control_in_Communities_(1)_dec_jan_21.pdf).

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์

สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

The Development Approach Loan Services Quality of Khon Kaen Public Health Saving and Credit Cooperative Limited

รชารินทร์ อาลัยลักษณ์¹,

อารีย์ นัยพินิจ²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของสมาชิกในการใช้บริการด้านสินเชื่อ โดยการนำผลการศึกษามาปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประยุกต์ใช้เครื่องมือ SERVQUAL ในการตั้งคำถาม โดยแบ่งคุณภาพการบริการออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่การให้บริการที่เป็นรูปธรรม ความน่าเชื่อถือ ความมุ่งมั่นเต็มใจในการบริการการประกันความมั่นใจแก่ลูกค้า และการเอาใจใส่ลูกค้ารายบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นข้าราชการ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท เลือกใช้บริการด้านสินเชื่อประเภทการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน รองลงมา คือ การกู้ยืมเงินสามัญและการกู้ยืมเงินพิเศษ เหตุผลที่เลือกใช้บริการด้านสินเชื่อ คือ มีเงินเฉลี่ยคืนจากดอกเบี้ยที่จ่าย รองลงมาคือ สามารถใช้บุคคลค้ำประกันการกู้ยืมเงินได้ ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ผลการศึกษาประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้วัตกรรมการบริการด้านสินเชื่อสรุปได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีการรับรู้และเคยใช้บริการด้านสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์โดยภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการใช้วัตกรรมการบริการด้านสินเชื่ออยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด คือ 1) ระบบบัตรคิวอัตโนมัติ 2) ระบบ Line Notify และ 3) ระบบสินเชื่อออนไลน์

คำสำคัญ : คุณภาพการบริการ การบริการด้านสินเชื่อ สหกรณ์ออมทรัพย์

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This study aimed to investigate behavior and satisfaction in using loan services by applying the study results to improve the loan service quality of Khon Kaen Public Health Savings and Credit Cooperative Limited. The researcher used a questionnaire on the concept of “SERVQUAL” to collect data. The service quality was divide into 5 dimensions, namely tangible, reliability, responsiveness, assurance and empathy. The samples used in this study were 400 members of Khon Kaen Public Health Savings and Credit Cooperative Limited. The test statistics include percentage, mean and Standard deviation. According to the result, most of the respondents were female, with age rage 41–50, bachelor’s degree educated, bureaucratic, 15,001-30,000 baht income per month, use loan services in the type of emergency loans followed by ordinary borrowings and special borrowings. The reason for choosing loan services is the average amount of money returned from the interest paid, followed by the ability to use personal guarantees for borrowing. It was found that the level of members' satisfaction with the quality of loan services as a whole were ata high satisfactory level. Overall, the members' opinions on the use of loan services innovation were at a high level. From the analysis of data, the researcher proposed the guidelines for the improving the loan service quality of the Khon Kaen Public Health Savings and Credit Cooperative Limited are as follows: 1) Automatic queue system 2) Line Notify system and 3) Online credit system.

Keywords: Service Quality, Loan Service, Savings Cooperative

1. บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะบุคคลหรือสมาชิกที่มีอาชีพประเภทเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มิใช่การจัดตั้งขึ้นเพื่อหวังผลกำไร ดังนั้นสหกรณ์จึงเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในการดำเนินงานของสหกรณ์จำเป็นต้องอาศัยเงินทุน ซึ่งเงินทุนของสหกรณ์มีแหล่งที่มา 2 ทาง ได้แก่ ทุนจากภายใน คือ ทุนเรือนหุ้น จากการระดมค่าหุ้นจากสมาชิกและเงินรับฝากจากสมาชิก ทุนจากภายนอก คือ ดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินและการฝากเงินจากสหกรณ์อื่น โดยเงินทุนเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงการให้บริการกู้ยืมแก่สมาชิกที่จำเป็นเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินทุน โดยมีการหักชำระค่าหุ้นและหนี้อย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความมั่นคงในการบริหารจัดการสูง ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์จึงถือเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจประเทศไทย เนื่องจากเป็นแหล่งการออมเงินและกู้ยืมเงินของภาคครัวเรือนช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก โดยมีการให้บริการทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเงินฝาก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ด้านสวัสดิการ เช่น เงินขวัญถุงสมาชิก เงินสงเคราะห์สมาชิกเสียชีวิต สวัสดิการกรณีโสดหรือสมรสแต่ไม่มีบุตร ทุนการศึกษาบุตรสมาชิก ประกันชีวิตกลุ่ม และด้านสินเชื่อเพื่อให้สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากนายทุน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีสภาพคล่องสามารถใช้จ่ายได้เมื่อเกิดความจำเป็น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการลงทุน ปัจจุบันสำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ตั้งอยู่อาคารเลขที่ 22/9 ถนนศรีจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีสินทรัพย์รวม

12,406,000,525.57 บาท และมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 12,263 คน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด โดยมีจำนวนทั้งหมด 65 หน่วยงาน กระจายอยู่ใน 26 อำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด, รายงานกิจการประจำปี 2563)

จากสถิติปี 2559–2563 พบว่า จำนวนสมาชิกของสหกรณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากจำนวนที่เพิ่มขึ้นของข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและจากผลการดำเนินกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด รวมถึงการให้บริการและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก แสดงถึงความมั่นคงขององค์กรทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในการใช้บริการ จึงสนใจสมัครสมาชิกและใช้บริการจำนวนมาก (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด, 2563) อีกทั้งปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้รัฐบาลต้องประกาศใช้มาตรการล็อกดาวน์และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม หยุดการเคลื่อนที่ การรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก และส่งเสริมให้ทำงานที่บ้าน (Work from home) รวมถึงการหยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อลดการแพร่กระจายของโรคโควิด-19 จากการประกาศใช้มาตรการดังกล่าวทำให้สมาชิกมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สหกรณ์จึงเปิดโครงการเงินกู้สามัญเพื่อนช่วยเพื่อน (กู้ COVID-19) และโครงการพักชำระหนี้เพื่อเป็นการเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้แก่สมาชิก ทำให้สมาชิกสนใจใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์และเดินทางมาติดต่อขอรับบริการที่สหกรณ์จำนวนมาก ส่งผลให้สหกรณ์มียอดการปล่อยเงินกู้และดอกเบี้ยรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3/2563 ถึงไตรมาสที่ 1/2564 อย่างไรก็ตามจากการที่มีสมาชิกเข้าใช้บริการจำนวนมากขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพการให้บริการของสหกรณ์ เมื่อสมาชิกมาใช้บริการไม่เข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การกรอกเอกสารหรือชุดสัญญากู้ยืมเงินพร้อมแนบเอกสารประกอบ ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดและความล่าช้าในการให้บริการแก่สมาชิก ในบางกรณีสมาชิกต้องนำเอกสารกลับไปแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วจึงนำกลับมาส่งใหม่ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นเหตุให้สมาชิกเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในการให้บริการของสหกรณ์และได้ตำหนิถึงการให้บริการที่ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด, รายงานกิจการประจำปี 2563)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นสหกรณ์จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ หากสมาชิกไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการหรือรู้สึกไม่พึงพอใจในการให้บริการของสหกรณ์ย่อมมีผลกระทบต่อการให้บริการทั้งระบบของสหกรณ์ ทั้งนี้ในองค์กรธุรกิจนั้นการบริการที่ดีเป็นการสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้ผู้ใช้บริการถือเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสหกรณ์ ดังนั้น ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นปัญหาจึงต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสมาชิก ความพึงพอใจของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อศึกษาแนวทางการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกผู้ใช้บริการด้านสินเชื่อและลดระยะเวลาในการให้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด
3. เพื่อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรสำหรับการศึกษาค้างนี้ คือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ซึ่งมีจำนวน 12,263 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด, 2563) และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5 หรือ 0.05 (Yamane, 1973) การคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.97 คน ผู้ศึกษาจึงได้เก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ในการสุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ให้ครบจำนวนแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ จำนวน 400 ชุด โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรม ความพึงพอใจ การรับรู้ถึงคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น จำกัด รวมถึงประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อรวบรวมบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อรวบรวมข้อมูลและบันทึกพฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสมาชิก ประกอบด้วย 4 ข้อ คือ ประเภทของการบริการด้านสินเชื่อที่สมาชิกเลือกใช้บริการ ช่วงเวลาที่สมาชิกมาใช้บริการด้านสินเชื่อ ความถี่ในการใช้บริการด้านสินเชื่อและเหตุผลที่มาใช้บริการด้านสินเชื่อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ถึงคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ของสมาชิก เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดระดับคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ และด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและกำหนดมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) คือการให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นจากระดับความพึงพอใจ 5 ระดับในแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	= 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	= 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	= 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	= 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	= 1 คะแนน

ผู้ศึกษาจะนำคะแนนที่ได้จากการกำหนดดังกล่าวมาอภิปรายผลตามสูตรการหาอันตรภาคชั้น (Interval Scale)(กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของ} &= \text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีอันตรภาคชั้นค่าต่ำสุด} / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.8\end{aligned}$$

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลมาวิเคราะห์ช่วงระดับคะแนนจากการหาค่าเฉลี่ยและนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานในการแปลผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{คะแนน } 4.21 - 5.00 &= \text{พึงพอใจมากที่สุด} \\ \text{คะแนน } 3.41 - 4.20 &= \text{พึงพอใจมาก} \\ \text{คะแนน } 2.61 - 3.40 &= \text{พึงพอใจปานกลาง} \\ \text{คะแนน } 1.81 - 2.60 &= \text{พึงพอใจน้อย} \\ \text{คะแนน } 1.00 - 1.80 &= \text{พึงพอใจน้อยที่สุด}\end{aligned}$$

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยถามคำถามเชิงสำรวจประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อ โดยประเมินคำตอบโดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามแบบเปิดที่ถามคำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการเชิงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อรวบรวมบันทึกข้อมูลและเป็นแนวทางการพัฒนานวัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

3.3 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม (กรภัทร แท้วนตร, 2556) และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วจึงนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วและได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบ (try out) กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha โดยแปลผลค่าที่คำนวณได้ จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนการรับรู้ถึงคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อพบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 และในส่วนประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อเท่ากับ 0.916 ซึ่งมีความมากกว่า 0.8 นั่นคือแบบสอบถามชุดนี้มีคุณภาพระดับดี (Good) จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาได้ (Sekaran & Bougie, 2013)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ การให้คะแนนและนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS โดยมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

3.4.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับแปลความหมายข้อมูลด้านความพึงพอใจและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

3.4.3 ความถี่ (Frequency) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 พฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการด้านสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.50 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นข้าราชการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท เลือกใช้บริการด้านสินเชื่อประเภทการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน รองลงมาคือการกู้ยืมเงินสามัญและการกู้ยืมเงินพิเศษ ตามลำดับโดยสมาชิกส่วนใหญ่มีความสะดวกมาใช้บริการด้านสินเชื่อในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน มีความถี่ในการใช้บริการด้านสินเชื่อที่ไม่แน่นอน และเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อเนื่องจากมีเงินเฉลี่ยคืนจากดอกเบี้ยที่จ่าย รองลงมาคือ สามารถใช้บุคคลค้ำประกันการกู้ยืมเงินได้ ผลลัพธ์ตรงตามความต้องการของสมาชิก มีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เหมาะสม เป็นองค์กรที่มีชื่อเสียง มีขั้นตอนการให้บริการที่เข้าถึงง่าย พนักงานบริการด้วยความเป็นมิตรมีขั้นตอนการให้บริการที่รวดเร็ว มีโครงสร้างการสนับสนุนความช่วยเหลือ มีช่องทางการให้บริการที่หลากหลาย พนักงานมีทักษะ ความรู้และพร้อมให้บริการ บริเวณสำนักงานมีความสะอาด มีสถานที่ตั้งเหมาะสม และมีการจัดลำดับคิวการให้บริการที่เหมาะสม ตามลำดับ

4.2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

ผลการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่ใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด โดยคุณภาพการบริการแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ และด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ พบว่า ภาพรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก โดยทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ ลำดับต่อมาคือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการและด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ และด้านความน่าเชื่อถือ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ

4.3 ประสิทธิภาพและความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อของ

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบว่า มีการให้บริการด้านสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์และเคยใช้บริการด้านสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์ (โอนชำระหนี้ แจ้งยอดเงินกู้ผ่านSMS การการค้ำประกันเงินกู้) โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ การมีระบบการแจ้งเตือนเกี่ยวกับวงเงินกู้ยืมและการค้ำประกันผ่านSMS จะทำให้ได้รับข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว รองลงมาคือ การมีการให้ดาวน์โหลดเอกสารหรือสัญญากู้ยืมเงินผ่านทางเว็บไซต์จะได้รับความสะดวกมากกว่าการเข้ามาขอรับเอกสารด้วยตนเองที่สหกรณ์ และสมาชิกสามารถใช้โปรแกรมคำนวณสิทธิการกู้ยืมเงินได้ด้วยตนเองจะทำให้ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น และลำดับที่สามคือ ความสามารถขออนุมัติสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์ได้จะทำให้มีความสะดวกมากขึ้น ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ระบบบริการด้านสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์มีความปลอดภัยที่ดี

4.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ

ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุงอาคารและสถานที่ให้กว้างขึ้นมีห้องน้ำและสถานที่จอดรถเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ และต้องการให้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารให้มีความสะดวกและใช้งาน

ง่ายมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในการใช้ วัตรกรรมการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีระบบการสมัครใช้บริการระบบออนไลน์ (การตรวจสอบข้อมูลส่วนตัว ประวัติการกู้ยืมเงิน สิทธิการค้ำประกัน ใบเสร็จรายเดือน) ผ่านช่องทางออนไลน์เพียงทางเดียว โดยไม่ต้องเดินทางไปส่งเอกสารคำขอใช้ระบบออนไลน์ที่สหกรณ์อีก นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังต้องการให้มีการอนุมัติสินเชื่อบางประเภทผ่านระบบออนไลน์เพื่อลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสหกรณ์ อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านเห็นว่าถ้าสามารถออกแบบฟอร์มการขอกู้ยืมเงินผ่านแอปพลิเคชันและพิมพ์ออกมาเพื่อเซ็นอาจทำให้เกิดการปลอมแปลงเอกสารได้

4.5 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

จากการวิเคราะห์สภาพขององค์กร ณ ปัจจุบัน (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์ศักยภาพทางการแข่งขัน (Five Forces Model) ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงสภาพแวดล้อมทางการตลาดของธุรกิจสหกรณ์ สำหรับจุดแข็งและโอกาสประกอบด้วย สหกรณ์มีระบบการบริการด้านเงินกู้หลายประเภท มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและสามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อสมาชิกได้ รวมถึงการพัฒนาของเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้สามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้สะดวกและรวดเร็ว สมาชิกมีรายได้จากงานประจำ ส่วนจุดอ่อนและอุปสรรค ประกอบด้วย สหกรณ์ยังไม่มีระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัย ทัดเทียมกับสถาบันการเงินอื่น กล่าวคือ ไม่สามารถยื่นคำขอกู้ยืมเงินผ่านระบบออนไลน์ได้ ไม่มีระบบบัตรคิว การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเดินทางไปทำธุรกรรมทางการเงินที่สหกรณ์ของสมาชิก ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด เพื่อพัฒนาระบบการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด ให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกได้มากขึ้น ดังนี้

4.5.1 ระบบบัตรคิวอัตโนมัติ

การนำระบบบัตรคิวอัตโนมัติมาให้บริการแก่สมาชิกจะช่วยจัดลำดับการเข้าใช้บริการเพื่อลดปัญหาการลัดคิวของผู้มาใช้บริการและช่วยในการจัดประเภทการเข้าใช้บริการของสมาชิกไปยังช่องทางที่ให้บริการประเภทนั้นๆ นอกจากนี้ การนำระบบบัตรคิวอัตโนมัติมาใช้จะทำให้สหกรณ์มีข้อมูล สถิติจำนวนผู้ใช้บริการที่มีการกดบัตรคิวขอรับบริการแต่ละประเภททั้งรายวัน รายเดือน รายปี รวมถึงเวลาเฉลี่ยในการให้บริการแต่ละครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการให้บริการด้านสินเชื่อที่ลดระยะเวลาการให้บริการได้

4.5.2 ระบบ Line Notify

เป็นการส่งข้อความอัตโนมัติเพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับข้อมูลจำเป็นที่สมาชิกต้องรับทราบ เช่น การแจ้งเตือนเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในบัญชีออมทรัพย์ (เงินเข้า-เงินออก) สำหรับด้านสินเชื่อจะเป็นการแจ้งเตือนเมื่อคำขอกู้ยืมเงินของสมาชิกได้รับการอนุมัติจากสหกรณ์พร้อมทั้งแจ้งยอดการกู้ยืมเงิน และในส่วนของผู้ค้ำประกันจะได้รับข้อความแจ้งเตือนเกี่ยวกับการค้ำประกันตามสัญญากู้ยืมเงินที่ได้รับการอนุมัติ นอกจากนี้เมื่อใกล้ครบกำหนดชำระค่างวดสินเชื่อระบบจะส่งข้อความแจ้งเตือนล่วงหน้า 3 วัน เพื่อให้สมาชิกสามารถวางแผนการชำระได้ทันเวลา เมื่อสหกรณ์ได้รับการชำระเงินค่างวดสินเชื่อแล้วระบบจะส่งข้อความยืนยันการชำระค่างวดให้กับสมาชิก

4.5.3 ระบบสินเชื่อออนไลน์

การนำระบบสินเชื่อออนไลน์มาให้บริการแก่สมาชิกมีวัตถุประสงค์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกผู้ที่ต้องการใช้บริการด้านสินเชื่อ (การกู้ยืมเงิน) ของสหกรณ์แต่ไม่สะดวกเข้ามาติดต่อขอรับบริการที่สหกรณ์ ดังนั้น

ระบบสินเชื่อนอนไลน์จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่จะทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงการบริการด้านสินเชื่อ (การกู้ยืมเงิน) ของสหกรณ์ ได้สะดวกมากขึ้น ทั้งนี้สหกรณ์ต้องกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการระบบสินเชื่อนอนไลน์ที่ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต โดยสมาชิกต้องอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้บริการสินเชื่อนอนไลน์อย่างถี่ถ้วนพร้อมทั้งกดยอมรับหลักเกณฑ์ดังกล่าวของสหกรณ์จึงจะสามารถดำเนินการขออนุมัติสินเชื่อนอนไลน์ได้

5. อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของสมาชิกถึงคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

5.1.1 ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ

โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่แต่งกายเหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย สถานที่ให้บริการมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีเครื่องมือ อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย พร้อมให้บริการ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัทร แห้วนตร (2556) ที่พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการด้านสินเชื่อโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ มีชุดพนักงานที่เป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงการเป็นตัวแทนขององค์กร

5.1.2 ด้านความน่าเชื่อถือ

โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรก ได้แก่ สหกรณ์มีกระบวนการบริการที่เป็นระบบ ระเบียบ น่าเชื่อถือ ความเป็นธรรมของขั้นตอน วิธีการให้บริการ (เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เรียงลำดับก่อนหลัง) เจ้าหน้าที่ให้บริการแก่สมาชิก โดยยึดถือกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายเป็นสำคัญ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริลลิตา แฉ่งเปล้า (2559) ที่พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการด้านสินเชื่อโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถและตอบปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน รองลงมาคือ หน่วยงานมีระบบการทำงานที่ถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือและเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างมีคุณภาพสม่ำเสมอ

5.1.3 ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ

โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้มารับบริการได้รับบริการตรงตามความต้องการของการมารับบริการ เจ้าหน้าที่ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว ไม่ต้องรอนาน และเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความเต็มใจและยินดีให้บริการซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมประสงค์ ปะทีสอง (2560) ที่พบว่า สมาชิกมีการรับรู้ต่อการใช้บริการด้านสินเชื่อโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นหัวข้อ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีอัธยาศัยดี มีไมตรีจิต ยินดีให้บริการด้วยความเต็มใจส่วนการรับรู้ในระดับเห็นด้วยคือ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นพร้อมให้บริการแก่สมาชิกอยู่เสมอ

5.1.4 ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ

โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรก ได้แก่ มีการแจ้งข้อมูลจำเป็นที่สมาชิกต้องรับรู้ เช่น จำนวนงวดชำระหนี้ ส่งงวดชำระหนี้งวดละ...บาท ครบกำหนดชำระหนี้ สหกรณ์มีช่องทาง การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆหลายช่องทาง และเจ้าหน้าที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร ศรีเชียงหา (2562) ที่พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อสหกรณ์การเกษตรเชียงยืน จำกัด ในประเด็นด้าน

การให้ความเชื่อมั่นต่อสมาชิก ได้แก่ การให้บริการด้วยความสุขและเป็นมิตร มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ความเชี่ยวชาญและทักษะความรู้ของเจ้าหน้าที่ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรได้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกมั่นใจในการบริการ

5.1.5 ด้านการเอาใจใส่ผู้ให้บริการ

โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งความพึงพอใจสามลำดับแรกได้แก่ เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามหรือแสดงความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่เข้าใจความต้องการของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนันท์ โนนทิ้ง และอารีรัตน์ ภูธรธนะ (2558) ที่พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการสินค้าของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจังหวัดเลย จำกัด ในประเด็นด้านความเข้าใจในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ได้แก่ ได้รับการช่วยเหลือจากสหกรณ์เป็นอย่างดีในสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่สามารถวิเคราะห์ความต้องการของสมาชิกได้อย่างถูกต้อง

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประการณ์และความคิดเห็นของสมาชิก ในการใช้นวัตกรรมการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด

โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ท่านคิดว่าหากมีระบบการแจ้งเตือนเกี่ยวกับวงเงินกู้ยืมและการค้าประกันผ่าน SMS จะทำให้ได้รับข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ท่านคิดว่าหากมีการให้ดาวน์โหลดเอกสารหรือสัญญากู้ยืมเงินผ่านทางเว็บไซต์จะได้รับความสะดวกมากกว่าการเข้ามาขอรับเอกสารด้วยตนเองที่สหกรณ์และท่านคิดว่าหากสมาชิกสามารถใช้โปรแกรมคำนวณสิทธิการกู้ยืมเงินได้ด้วยตนเองจะทำให้ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น และท่านคิดว่าหากสามารถขออนุมัติสินเชื่อผ่านระบบออนไลน์ได้จะทำให้มีความสะดวกมากขึ้นซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรยุทธ ศรีจันทร์ และอรุณรุ่ง วงศ์กังวาน (2560) ที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้วงจรธุรกรรมการเงินโดยใช้เทคโนโลยีธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ประเทศไทยมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ความสะดวกสบาย ความวางใจ ความปลอดภัยประโยชน์ที่ได้รับและเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นด้านความสะดวกสบายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สามารถเรียนรู้การใช้งานได้ด้วยตนเอง สะดวกและไม่ต้องเดินทางไปดำเนินการกับธนาคาร สามารถเข้าถึงการบริการได้หลายช่องทาง สามารถใช้บริการได้ทุกที่และตลอดเวลา ประเด็นด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สามารถประหยัดเวลาและค่าบริการในการดำเนินธุรกรรม สามารถชำระค่าบริการได้ทันเวลา ประเด็นด้านความปลอดภัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นด้านระบบการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ให้บริการมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานและมีการแนะนำ ประชาสัมพันธ์ในการใช้งานแก่ผู้ใช้บริการ ประเด็นด้านเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เทคโนโลยีช่วยลดความเสี่ยงการบริการ

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเพิ่มช่องทางการให้บริการแก่สมาชิกโดยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริการ เพื่อให้สมาชิกสามารถเข้าถึงบริการของสหกรณ์ได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
2. ควรจัดให้มีการสำรวจความต้องการด้านการรับบริการจากสมาชิกเป็นประจำ เพื่อนำผลการสำรวจมาเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์อื่นในเขตพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการเปรียบเทียบและหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของสมาชิกในการใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของสมาชิกในการใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ เพื่อหาข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร แห้วเนตร. (2556). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสินเชื่อของหน่วยงานพัฒนาธุรกิจ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาปลาปาก จังหวัดนครพนม. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ณัฐนันท์ โนนทิ และอารีรัตน์ ภูธรรมะ. (2558). **คุณภาพการบริการสินเชื่อของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจังหวัดเลย จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**
- นิภาพร ศรีเชียงหา. (2562). **แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการบริการของสหกรณ์การเกษตรเขียงยืน จำกัด จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- วิรัตน์ ชนะสิมมา และทมัส แสงสว่าง. (2564). **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่ชำระภาษีท้องถิ่นกับเทศบาลตำบลหนองนาคำ กรณีศึกษาตำบลบ้านโคก อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.**
- วิมลธิดา แจ้งเปล่า. (2559). **การตัดสินใจในการเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชลบุรี จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- วีรยุทธ ศรีจันทร์, และอรุณรุ่ง วงศ์กังวาน. (2560). **ความไว้วางใจในวัฒนธรรมในวงจรธุรกรรมการเงินโดยใช้เทคโนโลยีธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.**
- สมประสงค์ ปะทิสอง. (2560). **แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ สำนักงานอัยการสูงสุด จำกัด กรณีศึกษาสมาชิกในเขตพื้นที่ภาค4. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด. (2563). **รายงานประจำปีสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด. ขอนแก่น: สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำกัด.**
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing (5th ed.).** New York : Harper Collins Publishers. pp.202-204.
- Likert, & Rensis. (1967). **“The Method of Constructing and Attitude Scale”.** In Reading in Fishbein, M (Ed.), **Attitude Theory and Measurement** (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2013). **Research Methods for Business. (6th ed.).** Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Ed.** New York: Harper and Row Publications

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ

อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

Factors Affecting Repeat Offenses of the Drug Inmates in Lom Sak District,

Phetchabun Province Prison

เกรียงศักดิ์ พิมพ์สุก¹,

กฤษณพงศ์ พุตระกูล²

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด และเพื่อเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำ คดียาเสพติด จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย One-way ANOVA และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน และด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ไม่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ค่านิยมในการมองเห็นเรื่องการจำหน่ายยาเสพติดทำให้มีเงินเพิ่มมากขึ้น เกิดทัศนคติต่อการจำหน่ายยาเสพติดว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ สร้างความสุขให้กับตนเอง และหลังจากที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำ ถูกดูถูกเหยียดหยามจากคนรอบข้างว่าเป็นคนชั่ว แนวทางป้องกันและแก้ปัญหา สังคมควรเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่เคยถูกต้องโทษจำคุก ได้กลับเข้าทำงานได้อย่างปกติในสังคม ผู้นำชุมชนควรเข้าถึงลูกบ้านเพื่อรับรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่แต่ละครอบครัวเพื่อสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

คำสำคัญ : การกระทำความผิดซ้ำ, ผู้ต้องขัง, คดียาเสพติด, เรือนจำ

Abstract

The aims of this mixed method research were to illustrate factors affecting the repeat drug-offenses of inmates and provide the recommendation guideline of prevention and solution for the repeat drug-offenses problem of inmates in the Lom Sak District, Phetchabun Province Prison. 206 participants were selected as the sample size, and the questionnaire was contributed as an instrument for data collecting. This methodology was applied for analyzing percentage, mean, One-way ANOVA. Simultaneously, the qualitative methodology was designed for in-depth interview with the commander, director, community

¹นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

²รองศาสตราจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

leader in the responsible prison area, and repeat drug-offenders by content analysis. The results revealed as these followings: 1) Overall, level of factors affecting repeat drug-offenses of inmates in the Lom Sak District, Phetchabun Province Prison were at moderate degree of family relationships, fellowships and residential environments. 2) Personal factors affecting on repeat drug-offenses of inmates in the Lom Sak District, Phetchabun Province Prison consist of family relationships, fellowships and residential environments did not dramatically affect those inmates' repeat drug-offenses at the statistical significance level. 3) According to the qualitative data embodied the increasing of the value on drug distribution, it provides their subsistence with more comfortable due to earning more money, the attitude of drug distribution is generated involved more income and step-up of well-being. After the impunity from prison and return to live with ordinary life in social and community reflects that they were disparaged by circulating people including to colleagues, friends or other people in community stigmatizing them as a prisoner. Nonetheless, the recommendations prevention and solution guidelines of social acceptance after return to employment for gone-by-inmates as ordinary people, religion needs to be psychological abstemiousness, avoidance of repeat drug-offenses, community leaders approach their villagers to perceive subsistence conditions of each households in order to assist or implement appropriate solutions, generate sharing activities within family for retaining warm-relationship, achieve and adjust in the sustainable career, avoidance of being in unpleasant environment, and persuasions of any drugs.

Keywords: Factors Affecting, Repeat Offense, Drug Inmates, Prison

1. บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย เกิดการแพร่ระบาดอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการครอบครองเพื่อจำหน่าย และการใช้ยาเสพติดเพื่อเสพ เกิดปัญหาและผลกระทบทุกภาคส่วนของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของกระบวนการยุติธรรมที่ส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยผู้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้กระทำความผิดหรือนักโทษล้นเรือนจำ และพบปัญหาอาชญากรรมที่ก่ออาชญากรรมตามมาอย่างชัดเจนจากผลของยาเสพติด รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดีพระราชบัญญัติยาเสพติดทั่วประเทศ พ.ศ. 2564 พบเป็นชาย 205,005 คน และหญิง 27,495 คน เทียบผู้ต้องขังทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 82.06 (กรมราชทัณฑ์, 2564) ด้วยปัญหาผู้กระทำความผิด ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมและการกระทำความผิดกฎหมายได้ง่ายและเพิ่มสูงขึ้น จะเห็นได้จากข่าวอาชญากรรมจากสื่อต่าง ๆ อาชญากรรมถือเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ซึ่งมีสาเหตุจากการพัฒนาและความเจริญทางเทคโนโลยี เกิดความเสื่อมโทรมทางสังคม คนในสังคมเข้าสู่วงจรอาชญากรรมง่ายขึ้น และเมื่อสถาบันครอบครัวเกิดความอ่อนแอทำให้เกิดช่องทางสู่กระบวนการปัญหาเสพติด แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้าง ยาเสพติดมีโทษต่อร่างกาย ทำให้ผู้เสพต้องการปริมาณยาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เนื้อสมองถูกทำลาย เกิดภาวะทางจิตประสาทหลอน ร่างกายทรุดโทรม อาจเสียชีวิตได้ (คม เหล่าบุตรสา, 2557) เกิดผลกระทบเป็นภัยต่อสังคมและบุคคลรอบข้าง นำไปสู่การเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น อาชญากรรม การแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ บุคลากรขาดคุณภาพ จึงมีผลต่อความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานนี้ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารเรือนจำ ผู้นำชุมชนในเขตท้องที่ และผู้ต้องขัง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด ที่กระทำผิดซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไปในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 425 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังชายและหญิง ที่ต้องขังในเดือนพฤศจิกายน 2565 เป็นผู้ที่กระทำผิดซ้ำคดีอาญาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร $n = N/(1+N(e)^2)$ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 206 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เลือกใช้วิธีตารางเลขสุ่ม (Random number) โดยกำหนดขึ้นจากคอมพิวเตอร์ที่ไม่ต้องจัดทำสลาก ซึ่งจะกำหนดรหัส 001 ถึง 425 แทนโดยมีเลขประจำตัวผู้ต้องขังเรียงจากน้อยไปหามากแล้วทำการสุ่มโดยตารางเลขสุ่ม (Random number) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 206 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว รวม 17 ข้อ เป็นมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินระดับความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2.2 แบบสัมภาษณ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 3 ชุด ชุดที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหารสังกัดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ สอบถามปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด การจัดกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูกระทำความผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดในเรือนจำ ควรมีโปรแกรมอะไรเพิ่มจากที่มีอยู่หรือไม่ อย่างไร แนวทางในการพัฒนาโปรแกรมอะไรเพิ่มหรือไม่ เพื่อช่วยไม่ให้ผู้ต้องขังที่ออกจากเรือนจำแล้วไม่กระทำผิดซ้ำอีก ชุดที่ 2 สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหน่วยงานส่วนท้องถิ่น สอบถามปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด อย่างไรบ้าง เพื่อช่วยไม่ให้ผู้ต้องขังที่ออกจากเรือนจำแล้วไม่กระทำผิดซ้ำอีก และชุดที่ 3 สัมภาษณ์ผู้ต้องราชทัณฑ์กระทำความผิดซ้ำคดีอาญาเสพติด สอบถามปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด วิธีปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อป้องกันไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเมื่อพ้นโทษ แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดอย่างไรเมื่อพ้นโทษ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหา เพื่อหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามได้ และแบบสอบถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดออก ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาได้ค่า IOC เท่ากับ 0.76 หมายความว่ามีความเที่ยงตรง สามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำไป Try-Out ในกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นที่ 95 % พบมีค่าเท่ากับ .85 ซึ่งแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม

3.4 การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนการศึกษา ได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการรวบรวมข้อมูลทั้งชี้แจงให้ทราบว่าการเข้าร่วมการศึกษานี้ให้เป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างทำแบบสอบถามหากผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาด้านจิตใจและอารมณ์อันเกิดจากแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ สามารถยุติการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ได้ หรือหากมีอาการคับข้องใจ ตื่นเต้น สามารถตอบแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ได้อีกครั้ง ตามความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะเก็บไว้เป็นความลับ และไม่ถูกเปิดเผยเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษานี้ได้ผ่านการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต เอกสารรับรองเลขที่ COA. No RSUERB2021-116 วันที่รับรอง 24 ธันวาคม 2564 ถึง 24 ธันวาคม 2566

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ เพื่อทราบลักษณะข้อมูลตัวแปรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และสถานภาพ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ วิเคราะห์ทดสอบการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระ กับปัจจัยส่วนบุคคลด้วย (One-way ANOVA) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 206 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 178 คน ร้อยละ 86.40 รองลงมาเป็นเพศหญิง 28 คน ร้อยละ 13.60 มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 68.00 รองลงมา อายุ 26-30 ปี ร้อยละ 22.30 อายุ 21-25 ปี ร้อยละ 9.70 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.50 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 32.50 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 24.80 ระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 5.80 ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 1.00 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 0.50 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 74.30 รองลงมา มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 16.00 มีอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 3.90ว่างงาน ร้อยละ 3.40 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 1.50 ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 1.00 มีรายได้ ก่อนต้องโทษอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 49.00 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท ร้อยละ 24.30 รายได้ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 15.50 รายได้ 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 5.30 รายได้มากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 4.90 และพบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 63.60 รองลงมา มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 19.40 มีสถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ 15.50

4.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการคบค้าสมาคมและความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.89) ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.52) และความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.75) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	2.52	0.647	ปานกลาง
2. การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน	2.89	0.767	ปานกลาง
3. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	3.75	0.894	มาก
รวม	3.01	0.426	ปานกลาง

4.3 ผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ พบว่า ระหว่างเพศชายและหญิง ไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.71) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	เพศ				t	Sig.
	เพศชาย		เพศหญิง			
	(n = 178)		(n = 28)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ความคิดเห็นต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด	3.01	0.42	2.99	0.42	0.24	0.71

4.4 ผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตาม อายุ การศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน การศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน รายได้ต่อเดือนต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.45), 0.05 (Sig. = 0.06), 0.05 (Sig. = 0.09), 0.05 (Sig. = 0.10) และ 0.05 (Sig. = 0.09) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามกลุ่มอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	0.79	0.45
	ภายในกลุ่ม	37.07	203	0.18		
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.18	6	0.36	2.05	0.06
	ภายในกลุ่ม	35.17	199	0.17		
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.68	5	0.33	1.89	0.09
	ภายในกลุ่ม	35.67	200	0.17		

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	1.63	5	0.32	1.83	0.10
	ภายในกลุ่ม	35.72	200	0.17		
สถานภาพสมรส	ระหว่างกลุ่ม	1.68	5	0.33	1.89	0.09
	ภายในกลุ่ม	35.67	200	0.17		
รวม		37.36	205			

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมีรายได้ 5,001-10,000 บาท และมีสถานภาพโสด

5.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอลำหลัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ = 2.89) ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ($\bar{X}$ = 2.52) และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.75)

5.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ ไม่มีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5.4.1 ส่วนใหญ่มีค่านิยมในการมองเห็นเรื่องการจำหน่ายยาเสพติดทำให้เกิดความสะดวกสบายในชีวิตมากขึ้น มีเงินเพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ๆ แล้ว สามารถหาเงินได้มากกว่า รวดเร็วกว่า และทำให้มีฐานะที่ดีขึ้น ให้ความรู้สึกรู้ว่าเมื่อตนเองมีเงินแล้ว จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม ได้มีความเท่าเทียมกันกับคนอื่นมากยิ่งขึ้น เกิดทัศนคติต่อการจำหน่ายยาเสพติดว่า ดีกว่าไปขอทาน หรือลักขโมยคนอื่น เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ และสร้างความสุขให้กับตนเอง ดังนั้นค่านิยมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดได้ง่ายที่สุด ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ต้องขัง

“...หนี้สินทางบ้านค่าใช้จ่ายในบ้านไม่พอจ่าย ครอบครัวแตกแยกกัน ชุมชนรอบข้าง การคบเพื่อน ความอยากได้ที่ไม่รู้จักพอ ความอยากได้อะไรก็มีในทางที่ผิด...” (ผู้ต้องขังชาย 2)

“...ไม่มีต้นทุนในการประกอบอาชีพ สังคมไม่ยอมรับ รายได้ไม่พอรายจ่าย คนในครอบครัวและสังคมดูถูกเหยียดหยาม สถานที่ทำมาหากินไม่เอื้ออำนวย...” (ผู้ต้องขังหญิง)

5.4.2 หลังจากที่ถูกโทษออกมาจากเรือนจำ และกลับมาใช้ชีวิตตามปกติในสังคมและชุมชน พบว่า ถูกดูถูกเหยียดหยามจากคนรอบข้าง จากคนที่รู้จัก เพื่อนหรือคนในชุมชน ว่าเป็นคนซึ่ก และพบว่า ส่วนหนึ่งถูกการเพิกเฉย การไม่ได้รับโอกาสให้กลับเข้ามาใช้ชีวิตในสังคมปกติ มีลักษณะการตีตรา ไม่ได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกับบุคคลที่ไม่เคยต้องโทษ และเกิดทัศนคติในทางลบต่อตน จนไม่ได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกับคนในชุมชน ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ต้องขัง

“...สภาพแวดล้อมการเป็นอยู่หลังปล่อยตัว สภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็งพอ ปัญหาเรื่องครอบครัวและการเงิน ความอยากได้อะไรเหมือนคนอื่น ขาดการยอมรับจากสังคมในด้านการหางานทำหลังปล่อยตัว...” (ผู้ต้องขังชาย 1)

5.4.3 สถาบันครอบครัว เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดที่สุดกับตัวผู้ต้องขัง สถาบันครอบครัวที่ดีจะส่งผลให้ตัวบุคคลได้ความอบอุ่น ได้รับการปลูกฝังแนวความคิดที่ดีที่ถูกต้อง ทำให้แนวโน้มที่จะกระทำผิดนั้นมีโอกาสลดน้อยลงได้ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“...โปรแกรมบำบัดความคิดและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ส่งเสริมให้ใช้ชีวิตประจำวันด้วยการพึ่งพา สร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิตโดยเน้นที่ผู้เสียและครอบครัวมีส่วนร่วม...” (ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาเรือนจำอำเภอหล่มสัก)

“...ไม่ข้องเกี่ยวกับเพื่อนที่เสพยาเสพติด หางานทำที่มั่นคง บริหารเวลาไม่ให้ว่างจนเกินไป ทำในสิ่งที่ตนรัก และชอบเป็นงานอดิเรก สร้างสัมพันธ์ไมตรีในครอบครัว หากิจกรรมทำร่วมกันในครอบครัว...” (ผู้ต้องขังชาย 1)

5.4.4 บุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูง จะสามารถมีคุณภาพชีวิตได้ดีกว่า พบว่า จะเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มในการตัดสินใจ มีแนวความคิดที่จะไม่เข้าไปยุ่งกับการกระทำความผิดได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษา บุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษามีแนวโน้มในการตัดสินใจ และมีแนวคิดในการกระทำความผิดที่สูงกว่า เพราะขาดความรู้ในการประกอบเหตุผล กระบวนการความคิดที่ขาดการหล่อหลอมจากสถาบันการศึกษา จะพบว่าอาชญากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“...เน้นแนวทางการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นเข้าในระบบการศึกษา เน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความชำนาญ ซึ่งต่างจากการอบรมด้านทฤษฎีที่ไม่สามารถเห็นปัญหาในการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้...” (ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาเรือนจำอำเภอหล่มสัก)

“...ส่งเสริมด้านกีฬา ส่งเสริมความรู้ความสามารถ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน...” (กำนัน ตำบลสักหลง)

5.4.5 สังคมหรือชุมชนใดมีบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การมองเห็นอาชญากรรมเป็นสิ่งไม่ดี ผิดกฎหมาย ต้องร่วมมือกันป้องกัน สังคมนั้นก็จะมีคุณภาพที่ดี ปลอดภัยที่ผิดกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม หากสังคมหรือชุมชนใดมองเรื่องอาชญากรรมเป็นเรื่องปกติ ไม่อยากเข้าไปยุ่ง สังคมนั้น ๆ ก็จะมีอาชญากรรมค่อนข้างสูง การให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม การยกย่องผู้ที่กลับตัวเป็นคนดี การให้รางวัลกับผู้ทำความดี จะทำให้ช่วยลดอาชญากรรมได้พบว่า สังคมนั้นจะมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่แข็งแกร่ง เพราะศาสนาทุกศาสนามีแนวคำสอนให้ประพฤติดี ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“...ส่งเสริมอาชีพไม่ให่ว่างงาน แก้ไขปัญหาด้านจิตใจ ส่งเสริมให้ครอบครัวมีรายได้ และเน้นด้านศาสนา วัฒนธรรมให้มากขึ้น...” (กำนัน ตำบลสักหลง)

“...จัดอบรมให้ผู้กระทำความผิดรู้ถึงโทษของยาเสพติด อบรมให้ทราบถึงกฎหมายนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกอบรมอาชีพให้ผู้ต้องขังมีงานทำ มีรายได้นำไปประกอบอาชีพ อบรมผู้กระทำความผิดให้รู้จักกรรมะ คำสั่งสอนของพุทธศาสนา อบรมให้รู้จักเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดีควรทำอย่างไรในปัจจุบัน...” (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสักหลง)

5.4.6 การบริหารงานทางการเมืองการปกครองที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การออกนโยบาย กฎหมายที่เข้มงวด มีการกวาดล้างในเรื่องการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม อัตราในการเกิดอาชญากรรมก็มีจำนวนลดน้อยลงไป ส่งผลให้ประชากรในรัฐเกิดคุณภาพชีวิตที่ดี อัตราการเกิดอาชญากรรมน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐที่ไม่มีความมั่นคง บ้านเมืองก็ขาดประสิทธิภาพในการดูแลรักษาความสงบ ปัญหาอาชญากรรมจะมีมากขึ้น ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“...ให้สังคมเน้นกฎแก้ไขหรือส่งเสริมให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขความเชื่อและมีกฎหมายควบคุมที่รุนแรงขึ้น...” (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลสักหลง)

“...การใช้กฎหมายที่ยังอ่อนแออยู่ ให้เพิ่มโทษให้อีกสักนิด ผู้กระทำความผิดที่รุนแรง ต้องได้รับโทษสูงสุด ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดไม่รุนแรงและสร้างคุณงามความดีต้องได้รับการอภัยโทษ ผู้บริหารเรือนจำต้องพบผู้ต้องขังสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แนะนำให้ความรู้ ความสนุกสนานให้ผู้ต้องขังคลายเครียด ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วต้องมีอาชีพรองรับเพื่อเลี้ยงตนและครอบครัวได้...” (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสักหลง)

6. อภิปรายผล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ 5,001-10,000 บาท และมีสถานภาพโสด สอดคล้องกับการศึกษาของ วีระชัย เหล่าลงอินทร (2552) เรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเป็นเพศชาย มีมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาของ นพรัตน์ หมอกมิต (2556) เรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติด กรณีศึกษา: เรือนจำพิเศษพัทยา พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่กระทำความผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอลำหลัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ = 2.89) ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ($\bar{X}$ = 2.52) และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.75) สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวสิต กลิ่นแข และคณะ (2563) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถอภิปรายได้ว่า ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่อง ในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านมีผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ติดยาเสพติด การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่อง “เพื่อนของท่านมักจะมาขอคำปรึกษา ขอร้องขอให้ความช่วยเหลืออยู่บ่อยครั้ง” และด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่อง “บิดา-มารดา ของท่านดูแลเอาใจใส่สนใจสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด” สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์ (2561) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด พบว่า ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและด้านทางสภาพทางเศรษฐกิจสังคมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอลำหลัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และสถานภาพ พบว่า ในแต่ละกลุ่มตามปัจจัยไม่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอลำหลัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ วีระชัย เหล่าลงอินทร (2552) ที่พบว่า ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาต้องโทษ อาชีพก่อนความผิดซ้ำ ไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำโดยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงการศึกษาของ นภา อินธิบาล (2562) พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดด้วยเช่นกัน

2. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ อำเภอลำหลัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้สังคมเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่เคยถูกต้องโทษจำคุกได้กลับเข้าทำงานได้อย่างปกติในสังคม ยึดเหนี่ยวทางจิตใจด้านศาสนา ผู้นำชุมชนควรเข้าถึงเพื่อรับรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่แต่ละครอบครัวเพื่อสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง จัดหากิจกรรมทำร่วมกันภายในครอบครัวเพื่อความสัมพันธ์ความอบอุ่น หลีกเลี่ยงเมื่อถูกเพื่อนชักจูง ดังทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของ Sutherland (1978) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักพฤติกรรมที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดนั้น เกิดจากการคบค้าสมาคมในกลุ่มผู้ต้องขังในคดียาเสพติดขณะอยู่ในเรือนจำด้วยกัน มีการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เช่น การที่จะประกอบอาชีพการมคดียาเสพติดขั้นนั้นจะต้องหลีกเลี่ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไรเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม และได้เครือข่ายของกลุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติดด้วยกัน เพื่อที่จะนำทักษะการเรียนรู้ของซึ่งกันและกันไปใช้ในการประกอบอาชีพการมคดียาเสพติดซ้ำอีก ผลการศึกษาของวีระชัย เหล่าลงอินทร (2552) พบว่า การจัดโครงการ กิจกรรมฝึกอบรม

เพื่อพัฒนาสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง การฝึกอาชีพภายในเรือนจำควรตรงตามความต้องการของผู้ต้องขัง จะสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงหลังพ้นโทษ และควรมีเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ ฐานทางครอบครัวบุคคลที่ดูแลก่อนต้องโทษและสภาพแวดล้อมในชุมชนแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นได้รับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรือนจำที่กรมราชทัณฑ์กำหนดมาแล้วก็ตาม ก็ยังถูกตีตราโดยกระบวนการยุติธรรมแล้วจะมีการเรียนรู้จากการกระทำผิดในครั้งแรก จึงคิดหวนที่กลับมากระทำผิดซ้ำโดยเฉพาะยาเสพติดมากกว่าคดีอื่น ๆ อย่างไม่รู้จักจบ นอกจากนี้ยังไม่ได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกับบุคคลที่ไม่เคยต้องโทษ มักถูกดูถูกเหยียดหยาม และเกิดทัศนคติในทางลบต่อตน จนไม่ได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกับคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ (2559) ที่กล่าวว่า คนสังคมมีการเหยียดหยามบุคคลที่เคยต้องโทษ รวมถึงสังคมไม่ได้ให้ความยุติธรรมกับคนที่เคยต้องโทษ มีทัศนคติที่ติดลบกับผู้เคยต้องโทษมาก่อน การไม่ได้รับการยอมรับทางสังคมจากชุมชนรอบข้างนั้นทำให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีได้ยาก เพราะส่วนใหญ่จะประสบปัญหากับการหางานสุจริต เจ้าของกิจการบริษัท หรือทางราชการไม่รับบุคคลที่เคยต้องโทษมาก่อน แม้กระทั่งวุฒิการศึกษาที่ได้รับมาจากเรือนจำก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถหาเลี้ยงชีพหรือใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติจนทำให้ต้องหันไปกระทำผิดอีกครั้งหนึ่ง รวมถึงสถาบันครอบครัว เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดสุดกับตัวบุคคล จะส่งผลให้ตัวบุคคลได้รับความอบอุ่น ได้รับการปลูกฝังแนวความคิดที่ดีที่ถูกต้อง ทำให้แนวโน้มที่จะกระทำผิดนั้นมีโอกาสลดน้อยลงได้ แนวคิดคิดการขัดเกลาทางสังคมของเสริมศรี ประสงค์สุข (2546) อธิบายว่า สาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับมาโดยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม นอกจากนี้บุคคลที่มีการศึกษาระดับสูง จะสามารถมีคุณภาพชีวิตได้ดีกว่า พบว่า จะเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มในการตัดสินใจ มีแนวความคิดที่จะไม่เข้าไปยุ่งกับการกระทำผิดได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษา พบได้ว่าอาชญากรรมส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะมีการช่วยเหลือ สนับสนุน ดูแลให้ทุกคนในรัฐได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นมาตรฐาน อันจะเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องการก่ออาชญากรรมได้ในอีกทางหนึ่ง บทบาทของสถาบันทางสังคม มีความสำคัญในด้านของบรรทัดฐานทางสังคม จาริต ประเพณีวัฒนธรรมของสังคมมีผลต่อการก่ออาชญากรรม อธิบายได้คือ สังคมหรือชุมชนใดมีบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การมองเห็นอาชญากรรมเป็นสิ่งไม่ดี ผิดกฎหมาย ต้องต่อการร่วมมือกันป้องกัน สังคมนั้นก็จะมีคุณภาพที่ดี ปลอดภัยที่ผิดกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม หากสังคมหรือชุมชนใดมองเรื่องอาชญากรรมเป็นเรื่องปกติ ไม่อยากเข้าไปยุ่ง สังคมนั้น ๆ ก็จะพบตัวเลขอัตราการเกิดอาชญากรรมค่อนข้างสูงนั่นเอง การให้โอกาสผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม การยกย่องผู้ที่กลับตัวเป็นคนดี การให้รางวัลกับผู้ทำความดี จะทำให้ช่วยลดอาชญากรรมได้อีกทาง สถาบันทางสังคมนั้นรวมถึงสถาบันทางศาสนาหากคนสังคมช่วยกันทำนุบำรุงศาสนา จะพบว่า สังคมนั้นจะมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่แข็งแกร่ง เพราะศาสนาทุกศาสนามีแนวคำสอนให้ประพฤติดี ดังนั้น ศาสนามีส่วนช่วยในเรื่องดังกล่าวได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพันธะทางสังคม ของ Travis Hirschi (1981 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี และคณะ, 2543) ที่กล่าวถึงความสำคัญของความเชื่อทางศาสนาที่ถูกต้องจะส่งผลระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลใดมีความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ทำผิดกฎระเบียบของสังคม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบ ดังนั้นเรือนจำควรแยกขังผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำออกจากผู้ต้องขังที่ต้องโทษครั้งแรก เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมลอกเลียนแบบ และเป็นการง่ายในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง ควรมีนักจิตวิทยาเพื่อให้คำปรึกษาผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำอย่างใกล้ชิด และผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวในระยะแรก

8.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้สังคมเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่เคยถูกต้องโทษจำคุกได้กลับเข้าทำงานได้อย่างปกติ ดังนั้นกระทรวงแรงงาน กรมราชทัณฑ์ และภาคเอกชน ควรจะร่วมมือในการจัดหางานหรืออาชีพรองรับให้แก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษตามความรู้ความสามารถ ประชาสัมพันธ์ให้สังคมภายนอกยอมรับและเปิดโอกาสผู้กระทำความผิด

8.1.3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวสามารถลดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังได้ ดังนั้น เรือนจำควรจัดกิจกรรม การพบญาติแบบใกล้ชิดเพิ่มเติมจากการเยี่ยมปกติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีในครอบครัว ทำให้ผู้ต้องขังมีกำลังใจที่จะกลับตัวประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม

8.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาเรื่องการสนับสนุนทางสังคมของภาครัฐที่มีต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำ

8.2.2 ควรมีการปรับเปลี่ยนโปรแกรมการให้บริการแก่ผู้ต้องขังเพื่อให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับผู้ต้องขัง เช่น โปรแกรมการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งควรได้รับการแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับผู้ต้องขัง โดยการสนับสนุนจัดหาอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนมั่นคงหลังจากการพ้นโทษ

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2564). คู่มือการดำเนินงานด้านการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ. ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://www.correct.go.th/popmaha/image/book2025621.pdf>.
- _____. (2564). รายงานสถิติผู้ต้องขังกระทำความผิดคดียาเสพติดเรือนจำอำเภอหล่มสัก. ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2564 จาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_table.php?date=2021-10-01&area=6&report=drug.
- คม เหล่าบุตรสา. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาในคดียาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรลำปางเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม. สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชวลิต กลุ่มแซ, เกษา ใจดี, ณัฐวรรณ เสมียนเพชร, สุพัตรา สมวงศ์ และทิพวรรณ สุวรรณโน. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน, วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 6(3), 253-261.
- นพรัตน์ หมอกมิต. (2556). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด กรณีศึกษา: เรือนจำพิเศษพัทยา. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภา อินธิบาล. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด : กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเทือง ธนิยผล. (2555). กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระชัย เหล่าลงอินทร์. (2552). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรมและสังคม. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เสริมศรี ประสงค์สุข. (2546). พฤติกรรมการกระทำผิด และการปรับตัวของผู้ต้องขังชายที่มี พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำ และทัณฑสถานในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรมและสังคม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอณณพ ชูบำรุง. (2561). **อาชญากรรมและอาชญาวิทยา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานนท์ ฉัตรเงิน และ เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์. (2559). **ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำห้วงในคดี
จำหน่ายยาเสพติด**. คณะรัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Sutherland, Edwin H. and Cressey, Donald R. (1978). **Criminology**. New York: J.B. Lippincott Company.

Travis Hirschi (1981) พรชัย ขันดี และคณะ, 2543) พรชัย ขันดีและคณะ. (2543). **ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา**.
กรุงเทพฯ : บุ๊คเน็ต.

ผลการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้ง เพื่อส่งเสริมทักษะ
การฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Effect of Developing through ZOOM Cloud Meetings Applications to Promote Affecting
Practice Skills for Website Development of Undergraduate Students

กัมปนาท คูศิริรัตน์¹,

นุชรรัตน์ นุชประยูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ 2) เปรียบเทียบการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์หลังการจัดกิจกรรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย ที่ลงทะเบียนรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากหมู่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการเรียนรู้กิจกรรม แอปพลิเคชันซูมคลาวด์คอมมิตติ้ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการฝึกปฏิบัติ แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนจัดกิจกรรม ขั้นตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลและสรุปผล สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า ผลประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ทุกด้านอยู่ในระดับ ดี คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 70.48 ผลการเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านประโยชน์ที่ได้รับทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.65)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน แอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งส์ ทักษะการฝึกปฏิบัติ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) assess the skills of web development practice, 2) comparison of website development practice after activities with 80% criteria and 3) assessing the students' satisfaction with the activities through the ZOOM Cloud Meeting application for the subject of Internet Technology and Web Development of undergraduate students. The sample group used in the research were undergraduate students. Department of Animation and Digital Media 21 students who registered for Internet Technology and Web Development courses, Semester 2 Academic Year 2020, by a simple random sampling method by drawing lots a group of classes. The researches tool was an activity learning plan, ZOOM cloud

¹อาจารย์สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²อาจารย์สาขาวิชาระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี

committing application, achievement test Practice Skills, Test practice observation form and student satisfaction assessment form. The research method consisted of 3 steps: Step 1: Preparation before activities; Step 2: Organizing activities to promote learning and practice skills. and step 3 evaluate and draw conclusions. The statistics used in the research were the arithmetic mean. standard Deviation and t-test dependent.

The results showed that the assessment of practical skills in all aspects of website development was at a good level, average 70.48 percent. The results of comparison of practical skills were 80% higher than the criteria. The results showed that the assessment of practical skills in all aspects of website development was at a good level. The results of comparison of practical skills were 80% higher than the criteria and Student's satisfaction assessment in learning management, learning activities and benefits all aspects were at a very high level ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.65).

Keywords: teaching management, ZOOM Cloud Meetings Application, Practice skills.

1. บทนำ

การศึกษาในยุคปัจจุบันได้ยึดแนวทางการจัดการศึกษาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการสอนหรือรูปแบบการสอนที่มีลักษณะการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการทำงานในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (จรัสศรี พัวจินดาเนตร, 2558) จากประสบการณ์การสอนรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ ในส่วนของการพัฒนาเว็บไซต์ พบว่า นักศึกษายังขาดกระบวนการวิเคราะห์ การวางแผนงานการพัฒนาเว็บไซต์ รวมทั้งการใช้เขียนโปรแกรมหรือใช้งานโปรแกรมสำหรับการพัฒนาเว็บไซต์ที่ยังขาดความชำนาญในการใช้งาน และไม่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี 2562 ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งประกาศเรื่องมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ด้วยให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งทางคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้สนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดทำการจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันซูม คลาวด์มีตติ้ง ซึ่งจะช่วยเหลือในอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ไม่ปกติ ที่จะต้องประยุกต์ใช้งานร่วมกับแอปพลิเคชันอื่น ให้เสมือนกับเป็นห้องเรียนเสมือนจริงที่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบเต็มรูปแบบ (วัชรวิชัย นันจันท์, 2558) โดยที่ผู้สอนสามารถใช้งานแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีตติ้งเป็นหลักในการสอน ทำให้ผู้วิจัยสนใจประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนด้วยแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีตติ้งที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนำไปใช้ร่วมกับการพัฒนาทักษะการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา เพื่อยกระดับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

จากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีตติ้งร่วมกับการฝึกปฏิบัติที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์ที่พบในกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญด้วยขั้นตอนการพัฒนาทักษะฝึกปฏิบัติ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือสร้างชิ้นงาน ขั้นที่ 3 ขั้นการทำงานถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงผล ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำเป็นธรรมชาติ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนลงมือทำงานด้วยตนเอง เน้นการฝึกปฏิบัติวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องซึ่งจะทำให้สามารถ ทำงานให้บรรลุ

ตามเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ ให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบและปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติกันได้ จึงนำขั้นตอนการฝึกปฏิบัติมาใช้ร่วมในการจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์ มิติตั้ง ตามแนวทางการจัดการสอนในศตวรรษที่ 21

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้ง เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษา โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่าผลประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับ ดี ผลเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติพัฒนาเว็บไซต์หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับ มาก ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปเป็นแนวปฏิบัติและแนวทางเสริมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้ง เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยนี้ได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน แนวทางการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้งและโปรแกรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันคลาวด์มิติตั้งที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ โดยประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 4 หน่วยเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 8 หลักการพัฒนาเว็บไซต์ หน่วยที่ 9 การเขียนโปรแกรมสำหรับพัฒนาเว็บไซต์ หน่วยที่ 10 การออกแบบเว็บไซต์ในส่วนประสานงานผู้ใช้ และหน่วยที่ 11 การพัฒนาส่วนประสานงานผู้ใช้

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ลงทะเบียนรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 43 คน จำนวน 2 หมู่เรียน ประกอบด้วยหมู่เรียน D1 จำนวน 23 คน และหมู่เรียน D2 จำนวน 21 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากหมู่เรียน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ และค่าประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ 80.33/80.14

6.2 แอปพลิเคชันซุ่มคลาวด์มิตตั้ง

6.3 แบบประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติเป็นลักษณะเป็นเกณฑ์ประเมินแบบรูบิก (rubric scoring) ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.67- 1.00

6.4 แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 3 ท่าน มีค่าระหว่าง 1.00-0.67

6.5 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.67- 1.00

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดในหนังสือยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบและลงนามแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งขอบเขตของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนผ่าน แอปพลิเคชันซุ่มคลาวด์มิตตั้ง โดยผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันซุ่มคลาวด์มิตตั้งรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการฝึกปฏิบัติ ด้วยการประยุกต์ขั้นการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ ที่ประกอบด้วย ขั้นการเลียนแบบ ขั้นการลงมือสร้างชิ้นงาน ขั้นการทำงานถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นการแสดงผล และขั้นการกระทำเป็นธรรมชาติ ในรายวิชาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติ ด้วยการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 5 สัปดาห์ จำนวน 20 ชั่วโมง โดยผู้สอนทำการจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชันซุ่มคลาวด์มิตตั้ง ในหัวข้อดังนี้ คือ การพัฒนาเว็บไซต์ การเขียนโปรแกรมสำหรับพัฒนาเว็บไซต์ การออกแบบเว็บไซต์ในส่วนประสานงานผู้ใช้ การพัฒนาส่วนประสานงานผู้ใช้ นักศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนการฝึกทักษะปฏิบัติ 5 ขั้น ดังนี้ คือ **ขั้นการเลียนแบบ** เป็นขั้นที่นักศึกษาเรียนรู้ สังเกต ปฏิบัติตามผู้สอน ผ่านแอปพลิเคชันซุ่มคลาวด์มิตตั้ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์ ในขั้นนี้จะทำให้นักศึกษาสามารถบอกถึงหลักการเบื้องต้น ขั้นตอนกระบวนการเครื่องมือที่ใช้ เทคนิค วิธีการในการพัฒนาเว็บไซต์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์ **ขั้นลงมือสร้างชิ้นงาน** ตามคำสั่ง เป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดใบงานให้นักศึกษาพัฒนาเว็บไซต์ โดยไม่มีแบบตัวอย่างตามคำสั่งของผู้สอน ในขั้นนี้นักศึกษาจะได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ ค้นพบปัญหาที่ช่วยเฝ้าระวังการเรียนรู้ **ขั้นการทำงานถูกต้องสมบูรณ์** เป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดโจทย์และให้นักศึกษาได้ทำชิ้นงาน เป็นขั้นที่นักศึกษาจะต้องฝึกฝนจนสามารถทำการพัฒนาเว็บไซต์ได้ถูกต้องสมบูรณ์ด้วยตนเอง **ขั้นการแสดงผล** เป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดชิ้นงานและให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการพัฒนาเว็บไซต์ จนกระทั่งสามารถทำได้ อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว เป็นขั้นที่นักศึกษาสามารถพัฒนาเว็บไซต์ได้คล่องแคล่ว และ**ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ** เป็นขั้นที่ผู้สอนให้นักศึกษาสร้างชิ้นงานตามข้อเสนอของนักศึกษา ในขั้นนี้นักศึกษาสามารถปฏิบัติพัฒนาเว็บไซต์ได้อย่างเป็นอัตโนมัติ สำหรับในการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ผู้สอนให้นักศึกษาทำการบันทึกหน้าจอลงมือปฏิบัติพัฒนาเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้สอนได้สังเกตการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาและทำลิงค์เชื่อมโยงเพื่อตรวจชิ้นงานของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผลและสรุปผล เป็นขั้นตอนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการเรียนการสอน ทำการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติและทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนการสอน จากนั้นทำการสรุปผลด้วยสถิติ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติและการประเมินความพึงพอใจทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการฝึกปฏิบัติกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบ t-test One sample test

9. ผลการวิจัย

9.1 ผลการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ผ่านแอปพลิเคชันซูม คลาวด์มิตติ้ง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงผลการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n=21)

ทักษะการฝึกปฏิบัติ	ระดับผลการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติ					
	ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสามารถในการวิเคราะห์งาน	14	66.67	4	19.05	3	14.28
2. ความสามารถในการวางแผนการพัฒนาเว็บไซต์	13	61.90	4	19.05	4	19.05
3. ความสามารถในการใช้ภาษา/เครื่องมือในการพัฒนาเว็บไซต์	15	71.43	3	14.28	3	14.28
4. ความสามารถในการปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์	15	71.43	4	19.05	2	9.52
5. ความสามารถในการประเมินการพัฒนาเว็บไซต์	17	80.95	4	19.05	0	0.00
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		70.48		18.10		14.28

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์ มิตติ้ง เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีคะแนนทักษะการฝึกปฏิบัติ ด้านความสามารถวิเคราะห์งานการพัฒนาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ระดับพอใช้ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ระดับปรับปรุง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ด้านความสามารถในการวางแผนการพัฒนาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 ระดับพอใช้ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ระดับปรับปรุง มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ด้านความสามารถในการใช้ภาษา/เครื่องมือในการพัฒนาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 ระดับพอใช้ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ระดับปรับปรุง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ด้านความสามารถใน

การปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 ระดับพอใช้ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ระดับปรับปรุง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ด้านความสามารถในการประเมินการพัฒนาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 ระดับพอใช้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.48 ค่าเฉลี่ยร้อยละระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 18.10 ค่าเฉลี่ยร้อยละระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 14.28 และจากการสังเกตการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งที่จัดขึ้น นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น ทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติในการวิเคราะห์วางแผน การใช้เครื่องมือ การสร้างชิ้นงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ชั้นเรียนนักศึกษาร่วมกันปรึกษาหารือในการสร้างชิ้นงานพัฒนาเว็บไซต์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของกัน ส่งผลต่องานที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องเหมาะสมและตรงต่อเวลา

9.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่จัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่จัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n=21)

รายการ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ 80%	$\bar{x}$	S.D.	t	p
1. ความสามารถในการวิเคราะห์งาน	5	4	4.38	0.67	2.61	0.08
2. ความสามารถในการวางแผนการพัฒนาเว็บไซต์	5	4	4.43	0.60	3.29	0.02
3. ความสามารถในการใช้ภาษา/เครื่องมือ	10	8	8.43	1.08	1.83	0.04
4. ความสามารถในการปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์	10	8	8.38	0.74	2.36	0.01
5. ความสามารถในการประเมินการพัฒนาเว็บไซต์	5	4	4.33	0.73	2.09	0.02
ภาพรวม	35	28	29.95	2.20	4.06	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการฝึกปฏิบัติรวม เท่ากับ 29.95 จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการฝึกปฏิบัติหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนทักษะการฝึกปฏิบัติแต่ละด้านสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

9.3 ผลประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้ง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n=21)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม	4.14	0.57	มาก
2.บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบตนเอง	4.33	0.66	มาก
3.บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อิสระ	4.05	0.67	มาก
4.บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษาเกิดการคิดที่หลากหลาย	4.14	0.79	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้านการจัดการเรียนรู้	4.17	0.67	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียน			
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.14	0.57	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้	4.10	0.77	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.19	0.60	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษากล้าคิดกล้าตอบ	4.57	0.68	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.14	0.73	มาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	3.90	0.77	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	3.90	0.54	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้านกิจกรรมการเรียน	4.14	0.69	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
12. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.33	0.58	มาก
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.29	0.50	มาก
14. การจัดการเรียนรู้นักศึกษารู้ความเข้าใจด้วยตนเอง	4.24	0.44	มาก
15. การจัดการเรียนมีความสะดวกในการเรียนรู้ซ้ำได้	4.00	0.55	มาก
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาพัฒนาทักษะฝึกปฏิบัติสูงขึ้น	4.38	0.72	มาก
17. การจัดการเรียนรู้ทำให้บูรณาการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.29	0.64	มาก
18. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้น่าไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.95	0.67	มาก
19. กิจกรรมการเรียนการสอนมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน	4.19	0.68	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.21	0.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$ S.D. = 0.68) ด้านกิจกรรมการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.69) และด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ S.D. = 0.67)

10. อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้ง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผลประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ทุกด้านอยู่ในระดับดี ผลการเปรียบเทียบทักษะฝึกปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ผลที่ได้นี้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมนี้ ทำให้นักศึกษามีทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์อยู่ในระดับ ดี โดยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนี้ ส่งผลต่อการเรียนรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาที่ดีขึ้น

1. ผลการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้ง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับดี เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งสามารถแสดงผลเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แบบเรียลไทม์ เมื่อนำมาใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนทักษะการฝึกปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติไปพร้อมกับผู้สอน จะทำให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ได้อย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งยังสามารถบันทึกเพื่อให้นักศึกษากลับมาดูย้อนหลังได้ สอดคล้องกับเครือหยุก แยมส์ศรี (2562) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้แอปพลิเคชัน Zoom cloud meeting ช่วยสอนในรายวิชาปฏิบัติการผดุงครรภ์ พบว่า แอปพลิเคชัน Zoom cloud meeting ช่วยสอนสามารถเพื่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ เนื่องจากในแอปพลิเคชันมีภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง สอดคล้องกับ Setiani (2020) ที่กล่าวว่าแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งมีคุณสมบัติของการแชร์หน้าจอที่สามารถนำเสนอสื่อการสอนทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย รวมถึงนักศึกษสามารถเข้ามาดูย้อนหลังได้ไม่จำกัดครั้ง ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้าข้อมูลร่วมกันของนักศึกษา (Suardi, 2020) และเมื่อนักศึกษาได้ฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจะเกิดความชำนาญเฉพาะตัว สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของฮอร์นโดล์ (Hergenhahn and Olsom, 1993) ที่กล่าวว่า การฝึกทักษะใดก็ตามควรให้นักศึกษาได้ฝึกฝนกระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ ก็จะทำให้นักศึกษาเกิดทักษะในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่จัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้ปฏิบัติซ้ำจนก่อให้เกิดความชำนาญ นักศึกษาเกิดการจดจำ เข้าใจการใช้เครื่องมือและรู้ถึงเทคนิคการพัฒนาเว็บไซต์มากขึ้น จนกระทั่งสามารถทำได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Alice and David , 2013) ที่เรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดเตรียมให้นักศึกษา และขณะที่นักศึกษาพัฒนาเว็บไซต์ ผู้สอนคอยสังเกตการณ์ฝึกปฏิบัติของนักศึกษาจากการสอบถามนักศึกษาและข้อคำถามจากนักศึกษาเมื่อเกิดข้อผิดพลาด หรือนักศึกษาไม่สามารถทำได้ หรือทำไม่ถูกขั้นตอน ก็จะคอยแนะนำคำปรึกษา สาธิตวิธีการทำงานนักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ สอดคล้องกับสิริณี บรรจง (2553) ที่กล่าวว่า ทักษะปฏิบัติสามารถพัฒนาด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้ได้สังเกตการณ์ฝึกปฏิบัติของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาได้ทำการศึกษาการปฏิบัติพัฒนาเว็บไซต์ตั้งแต่ต้นจนจบจากผู้สอน จึงมองภาพรวมของการปฏิบัติเข้าใจเบื้องต้น และสามารถวางแผนการสร้างชิ้นงานได้เบื้องต้น รวมถึงขนาดช่วงเวลาในการสอนฝึกปฏิบัติผู้สอนสามารถขอคูนำจอนักศึกษาและสอบถามผ่านช่องทางการสนทนา และด้วยรูปแบบกิจกรรมการสอนที่ได้นำมาใช้ที่มีการฝึกปฏิบัติซ้ำทำให้เกิดความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือและเกิดความชำนาญได้ในที่สุด รวมทั้งการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งสามารถนำไปใช้ในการปรึกษาหารือและวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Dewi Handayani (2020) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้โมเดลการเรียนรู้รูปแบบโครงการด้วยแอปพลิเคชันวอสแอปและแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้งในการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 70 ใช้แอปพลิเคชันซูมคลาวด์มิตติ้ง

ในการประชุมแบบโต้ตอบในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในการปรึกษาและทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีมติตั้ง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการพัฒนาเว็บไซต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ มาก เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อจัดลำดับความพึงพอใจจำแนกเป็นรายด้านที่มีลำดับสูงสุด พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากผลที่นักศึกษาได้รับการจัดกิจกรรมที่สะท้อนถึงกิจกรรมที่ส่งผลต่อตัวนักศึกษาที่ทำให้ทักษะการฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มีการลงมือปฏิบัติจริง ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมที่ผู้สอนได้ ดำเนินการในการทำกิจกรรมสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการในการแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนถึงกิจกรรมที่นักศึกษาต้องการในชั้นเรียน และด้านการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนต้องออกแบบ การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสการทำกิจกรรมได้อิสระ มีความรับผิดชอบตนเอง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการคิดที่ หลากหลาย เพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นให้กับนักศึกษา สอดคล้องกับ ประกอบ ผลงาม (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อแนะนำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบูนม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนสนุกกับการเรียนการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ไม่กดดัน และมีความสนใจ ความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อูมาสววรรค์ ชูหาและคณะ (2562) ได้ศึกษา ความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน Zoom cloud meeting ช่วยสอนในรายวิชาปฏิบัติการผดุงครรภ์ พบว่า นักศึกษามี ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยแอปพลิเคชันซูม คลาวด์มีมติตั้งได้ผลดี เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูง เป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงการใช้อุปกรณ์ซูมคลาวด์มีมติตั้ง เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบตนเอง เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมอิสระ ทำให้นักศึกษาเกิดความคิดที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงได้จากอุปกรณ์มือถือส่วนตัวจากทุกที่ ทุกเวลาอย่างสมบูรณ์ (Adenegan and Abiodun, 2018)

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์ คือ ผู้สอนควรมีบทบาทมากกว่าการถ่ายทอดความรู้อย่างเดียว แต่ต้อง เป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแลและติดตามนักศึกษาในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมทั้งการกำหนดใบงานหรือกิจกรรมสร้างชิ้นงานที่ต้อง มีการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความชำนาญ จะทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาประสบความสำเร็จและได้คุณลักษณะ ของนักศึกษาในอุดมคติ สำหรับการประเมินชิ้นงานควรมีการแจ้งผลประเมินให้นักศึกษาทราบทั้งในแง่ดีและบกพร่อง เพื่อให้ นักศึกษานำไปปรับปรุง รวมทั้งให้กำลังใจและชมเชย รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนต้องชัดเจน เป็นระบบ ครบรอบด้าน โดย พิจารณาถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาและนักศึกษา ส่วนอาจารย์ผู้สอนต้องมีการพูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอกับนักศึกษา เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

11.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีมติตั้งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อยืนยันประสิทธิผลการจัดกิจกรรมนอกจากนี้ควรมีการ เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีมติตั้ง เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มปกติ และศึกษาการนำแอปพลิเคชันซูมคลาวด์มีมติตั้งใช้ร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ทักษะทำงานเป็นทีม และความคิดสร้างสรรค์

12. เอกสารอ้างอิง

- เครือหอย แยมศรี. (2562). ประสิทธิภาพของการใช้แอปพลิเคชัน Zoom cloud meeting ช่วยสอนในรายวิชาปฏิบัติการผดุงครรภ์. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*, 16(2), 36-42.
- ประกอบ ผลงาม, ญัฐนันท์ สุ่มมาตย์. (2564). การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อแนะนำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบุษม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 11(4), ตุลาคม – ธันวาคม.
- วัชรวิทย์ นันจันที. (2558). Line For Instruction โลก ทางเลือกใหม่เพื่อการเรียนการสอน. ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://lineforinstruction.blogspot.com/>.
- สิริมณี บรรจง. (2553). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา.
- อุมาสวรรค์ ชูหา และคณะ. (2562). การศึกษาความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน Zoom cloud meeting ช่วยสอนในรายวิชาปฏิบัติการผดุงครรภ์. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*, 16(2), 176-182.
- Adenegan K. E. and Abiodun O. A. (2018). Usage of Zoom Cloud Meeting for Virtual Meetings and E-Learning. In: *Sustainable Development Goals Paradigm Shift: An Educational Approach*. The Green Institute. pp.1-13.
- Alice Y. Kolb and David A. Kolb. (2013). *The Klob Learning Style Inventory 4.0: Guide to Theory, Psychometrics, Research & Applications*. 1 September 2021, Retrieved from http://www.researchgate.net/publication/303446688_The_Kolb_Learning_Style_Inventory_40_Guide_to_Theory_Psychometrics_Research_Applications.
- Dewi Handayani. (2020). The Application of The PjBL Model uses WhatsApp and Zoom Meetings in Learning. *Internation journal of chemistry education research*, 4(2), 46-52.
- Hergenhahn, B.R. & Olsen, M. H. (1993). *An Introduction to Theories of Learning* 14th ed Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Setiani A. (2020). Efektivitas Proses Belajar Aplikasi Zoom di Masa Pandemi dan Setelah Covid-19. In *Prosiding Seminar Nasional Pascasarjana (PROSNAMPAS)* vol. 3, pp.523-530.
- Suardi M. (2020). The Effectiveness of Using the ZOOM Cloud Meetings Application in the Learning Process. In: *Internation Conference on Science and Advanced Technology*. pp 253-263. India.

แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศของการกีฬาจังหวัดขอนแก่น Guideline For Management of Sport Development for Excellence of Sport, Khon Kaen

ชีวิน อ่อนละอ¹,

สุชาติ บางวิเศษ²,

กานนท์ แสนเภา³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศ ของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬาที่ขึ้นทะเบียนสังกัดสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่นที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ประจำปี 2562 จำนวน 242 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบกำหนดเกณฑ์ (Criterion sampling) เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นที่ 0.95 การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น ตามระดับความคิดเห็นของนักกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศ ของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น 2.1) ควรมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ครอบคลุมการแข่งขันกีฬา 2.2) สถานที่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ทางการกีฬาที่มีมาตรฐาน 2.3) การบริหารจัดการบุคลากรมีความยุติธรรมการจัดสวัสดิการเพื่อสร้างแรงจูงใจ 2.4) มีการจัดการจัดทำฐานข้อมูลการแข่งขันกีฬารายบุคคล เพื่อการเตรียมทีม ฝึกซ้อม และเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาด้านบุคลากรกีฬา นักวิทยาศาสตร์การกีฬาของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารด้านกีฬาและผู้ปฏิบัติงานของจังหวัดมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา กีฬา เป็นเลิศที่ชัดเจน ข้อเสนอแนะคือ การพัฒนา กีฬา สู่ความเป็นเลิศ ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กีฬา ด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์การกีฬา โภชนาการทางการกีฬา และด้านชีวกลศาสตร์การกีฬา เพื่อพัฒนา กีฬา และบุคลากรทางการกีฬาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, กีฬา สู่ความเป็นเลิศ

¹อาจารย์ประจำวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา หนองคาย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current conditions in sports development management towards sports excellence. and 2) to present guidelines for management of sports development towards excellence in sports in Khon Kaen Province. The sample group used in the research was 242 athletes and sports trainers registered under the Sports Association of Khon Kaen Province who participated in the 2019 National Games.) and a group of 5 key informants were selected by using a quantitative research method. (Quantitative Research) and Qualitative Research. Quantitative research collected data from questionnaires with a confidence value of 0.95. Qualitative research collected data from a semi-structured interview. and data analysis by descriptive and analytical methods.

The results showed that

1. Current conditions in the management of sports development towards excellence in sports Khon Kaen according to the opinion of the athletes and sports trainer Overall, all aspects were at a high level.

2. Guidelines for management of sports development towards sports excellence in Khon Kaen Province 2.1) There should be a budget spending plan that covers sports competitions. 2.2) Location, materials, equipment. Sports science tools with standards 2.3) Personnel management is fair, welfare arrangements to create incentives 2.4) A database of individual sports competitions has been established. for team preparation, training and participating in sporting events effectively Integration to create a network of cooperation with agencies involved in the creation and development of sports personnel the provincial sports scientist continued Sports executives and provincial practitioners are involved in the goal setting. and a clear action plan for the development of sports excellence the suggestion is Developing sports towards excellence There should be integration among agencies involved in the development of sports such as sports science. sports nutrition and sports biomechanics to continuously develop sports and sports personnel.

Keywords: management, sports to excellence

1. บทนำ

การพัฒนาด้านการกีฬามีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ โดยจะเห็นได้จากทิศทางการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จากการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ของ

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545 – 2549) และ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 – 2554) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550) การกีฬาถือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ทุกประเทศนำมาใช้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านร่างกาย จิตใจ ความรับผิดชอบต่อสังคม จะเห็นได้จากประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจได้ให้ความสำคัญของการกีฬาเป็นอย่างมาก โดยรัฐบาลมีการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมกีฬาภายในประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกิจกรรมกีฬาต่างๆ (อัส แสนภักดี, 2558: 1) รวมทั้งได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมกีฬาทั้งการแข่งขันและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ จากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ กีฬาเอเชียนเกมส์ และกีฬาโอลิมปิกเกมส์ ที่มีประชาชนจากทั่วโลกที่ให้ความสนใจเข้าชมการแข่งขันกีฬานานาชาติเป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากความโดดเด่นทางด้านผลงานในกีฬากีฬาและทีม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน ขับเคลื่อนนโยบายและแผนพัฒนาด้านกีฬาของประเทศ จึงจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560 – 2564) และยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2560 – 2564) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนากีฬาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560 – 2564) และมีนโยบายด้านการกีฬาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดขอบเขต แนวทางและคุณลักษณะ และทำการประเมินเพื่อคัดเลือกจังหวัดที่เหมาะสมสำหรับการจัดการกีฬา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560: 34-35) ในส่วนของจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านมามีการบริหารจัดการกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 40 หรือ ขอนแก่นเกมส์ เป็นการแข่งขันกีฬาของประเทศไทย จัดขึ้นตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม ถึงวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2555 โดยมี สมรักษ์ คำสิงห์ เป็นผู้จุดคบเพลิงในพิธีเปิดการแข่งขัน แม้การแข่งขันในปีนี้ได้จัดล่าช้าออกไปจากเดิม เนื่องจากอุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554 อย่างไรก็ตาม การแข่งขันมวยไทยสมัครเล่นในปีนี้อาจถือว่าเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากมีนักมวยไทยที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมแข่งขันทั้งประเภทชายและหญิงหลายทางจังหวัดขอนแก่นเตรียมจัดงานนับถอยหลังสู่กีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 40 (Count down to Khonkaen Game) และปล่อยขบวนวิ่งคบเพลิงไฟพระฤกษ์ โดยมี ธนวัฒน์ พลอยโสภณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เปิดเผยมว่าตามที่จังหวัดขอนแก่นได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 40 ระหว่างวันที่ 3 – 13 มีนาคม 2555 ขอนแก่นเกมส์ และกีฬาคนพิการแห่งชาติ ครั้งที่ 30 นครขอนแก่นเกมส์ ระหว่างวันที่ 21- 25 มีนาคม 2555 ซึ่งงานดังกล่าวจังหวัดได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้คนขอนแก่นมีส่วนร่วมกับการนี้ โดยกำหนดจัดกิจกรรมนับถอยหลังสู่กีฬาแห่งชาติ ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555 ณ บริเวณลานข้าวเหนียว ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่น อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น สำหรับกีฬาแห่งชาติครั้งนี้ส่วนใหญ่จะจัดในพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่นโดยมีกีฬาเข้าร่วมแข่งขันจำนวน 39 ชนิดกีฬา และกีฬาสาธิต 2 ชนิดกีฬา ส่วนกีฬาคนพิการแห่งชาติมี 17 ชนิดกีฬา 1 กีฬาสาธิต โดยพิธีจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 13.30 น. โดยมี สมบัติ ตรีวัฒน์สุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานเปิดงานจากนั้นจะมีพิธีปล่อยขบวนวิ่งคบเพลิงและอัญเชิญไฟคบเพลิง ขบวนวิ่งแบ่งเป็น 2 เส้นทางคือเส้นทางไปจังหวัดนครราชสีมาคือจากห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่น-โฮมฮับ นำขบวนวิ่งโดย ทรงพล จำปาพันธุ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น และเส้นทางไปจังหวัดอุดร คือจากห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่นไปถึงโลตัสเอ็กตรา นำขบวนวิ่งโดย พยัต ชาญประเสริฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น มีผู้ร่วมขบวนวิ่งทีมละ 6 คน ตามด้วยขบวนทหาร 50 นาย ส่วนขบวนอัญเชิญไฟพระฤกษ์ สมบัติ ตรีวัฒน์สุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น จะเป็นผู้อัญเชิญ พร้อมหัวหน้าส่วนราชการ พ่อค้าประชาชนชาวขอนแก่นร่วมพิธีโดยขบวนก็จะประกอบด้วย รถตำรวจนำ วงดุริยางค์ ขบวนนางรำโปรยดอกไม้ รถบุษบก พระบรมฉายาลักษณ์ขบวนกลองยาว ตำรวจข้าราชการชุดปกติขาว ขบวนนักกีฬา ประชาชนชาวขอนแก่น และรถพยาบาลปิดท้าย สำหรับการบริหารจัดการกีฬาของจังหวัดขอนแก่น ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาทิ พันโทจรูญ แสงอุดม รองผู้ว่าการ กกท. ฝ่ายกีฬาเป็นเลิศและวิทยาศาสตร์การกีฬา พร้อมด้วยนายวรทัศน์ ธุลีจันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานการประชุมนำเสนอความพร้อมจังหวัด

ขอนแก่นขอรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 39 (พ.ศ. 2566) และกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 49 (พ.ศ.2567) ได้นำคณะกรรมการฯ เดินทางไปสำรวจสนามที่ใช้เตรียมรองรับการแข่งขันฯ ซึ่งประกอบด้วย 3 ศูนย์ การแข่งขัน 1) สนามกีฬากลาง โรงยิม 4,000 ที่นั่ง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) ศูนย์การแข่งขันสนามกีฬาภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 3) ศูนย์การแข่งขันโรงเรียนกีฬา จังหวัดขอนแก่น และฟิสิกส์ อารีน่า ของสมาคมกีฬาอีสปอร์ต ซึ่งเป็นศูนย์การแข่งขันติดอันดับต้น ๆ ของเอเชีย และสุดท้ายที่พักนักกีฬา และศูนย์สื่อมวลชน ที่โรงแรมเจริญธานี และการเตรียมการของการจัดการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาเมืองในภาพรวม 2) ด้านการแพทย์และพยาบาล 3) ด้านคมนาคม 4) ด้านรักษาความปลอดภัยและการจราจร 5) ด้านที่พักนักกีฬา 6) ด้านความพร้อมของสนามแข่งขันฯ 7) ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และ 8) งบประมาณและสิทธิประโยชน์ คณะกรรมการฯ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกับจังหวัดขอนแก่น ให้จัดทำข้อมูลเพิ่มเติมให้ชัดเจน ในเรื่องสถานที่จัดการแข่งขัน ฝึกซ้อม คณะทำงานภายในจังหวัด การมีส่วนร่วม และด้านอื่นๆ ที่สามารถใช้โอกาสนี้ยกระดับการแข่งขันขึ้นไปให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล

การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการพิจารณาคัดเลือกจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาคที่มีความพร้อมตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) การส่งเสริมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย (Sport for Life) 2) การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) 3) การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ (Sport Event) และ 4) การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาและการท่องเที่ยว (Sport Industry and Tourism) เพื่อให้เป็นเมืองกีฬาต้นแบบ โดยจังหวัดจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาสู่เมืองกีฬา อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้ในแต่ละจังหวัด มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านกีฬาให้มีความสามารถ ก้าวไปสู่ระดับประเทศและนานาชาติในอนาคตอย่างยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) สำหรับจังหวัดขอนแก่น เป็นหนึ่ง ที่มีความพร้อมตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกการกีฬาในด้านต่าง ๆ โดยด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) ข้อมูลสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว คือ ผลการแข่งขันกีฬาระดับชาติ และกีฬามหาวิทยาลัยนานาชาติ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในด้านกีฬาของจังหวัดขอนแก่น และยังสามารถพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านกีฬาให้มีความสามารถมากขึ้น เพื่อพัฒนาให้เป็นนักกีฬาทีมชาติที่มีขีดสมรรถนะสูงสุด ส่งเสริมการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศของจังหวัดขอนแก่นให้สามารถสร้างชื่อเสียงแก่ประเทศจนเป็นที่รู้จักในระดับโลก การพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) และพัฒนาต่อเนื่องในศูนย์พัฒนานักกีฬา ซึ่งมีอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามหลักการวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อพัฒนาให้เป็นนักกีฬาทีมชาติที่มีขีดสมรรถนะระดับโลกต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560)

ทั้งนี้การพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ จะพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้น ต้องมีกระบวนการบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน เช่น ด้านบุคลากรทางการกีฬา ทั้งผู้ฝึกสอนนักกีฬา นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ด้านสถานที่และอุปกรณ์ในการฝึกซ้อม ด้านกระบวนการวางแผนการฝึกซ้อม จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการมีความสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการปัจจัยด้านต่างๆ ผ่านกระบวนการวิธีปฏิบัติอย่างมีระบบแบบแผนมีการบริหารงานที่ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นว่าการศึกษาวิจัยด้านการบริหารจัดการด้านการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกีฬาสู่ความเป็นเลิศที่ประสบความสำเร็จ และยั่งยืนเป็นหนึ่งในของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา ที่ขึ้นทะเบียนสังกัดของสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่น และเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ประจำปี 2562 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 45) จากประชากรจำนวน 608 คนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 236 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวน 250 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นการเก็บตัวอย่างจากนักกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬาในสังกัดสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่น

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบกำหนดเกณฑ์ (Criterion sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Moser & Korstjens, 2018 : Suri, 2011) คือ 1) เป็นผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการกีฬาของจังหวัดขอนแก่น ไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) เป็นผู้บริหารที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อกำหนดเกณฑ์มาแล้ว จึงได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นายกสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่น 2) ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น 4) และ 5) ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1. การบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของเมืองกีฬา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยการบริหารจัดการ 4 ด้าน (4M) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารการจัดการ

2.2. แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นสำหรับสอบถามความคิดเห็นของนักกีฬาและผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีต่อสภาพปัจจุบันปัญหา ในการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักกีฬาและผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีต่อสภาพปัญหาปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้หลักการบริหารจัดการ 4 ด้าน (4 M) ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารการจัดการ ด้านวิธีปฏิบัติ และด้านขวัญและกำลังใจ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของ กก.กีฬา จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (open-ended form)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) คือมีการวางกรอบในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับแนวการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น โดยใช้หลักการบริหารจัดการ 4 ด้าน (4 M) ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารการจัดการ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (item - objective congruence index (IOC) คือ 0.93 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่ยอมรับทางสถิติ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น คือ 0.96

4.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพ ปัญหาปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิง ปริมาณมาตั้งเป็นประเด็นคำถาม โดยมีปัจจัยการบริหารจัดการ 4 ด้าน (4M) จากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น ถึงนายกสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตใช้ชื่อหน่วยงาน และเก็บข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 242 ฉบับ ไปยังสมาคมกีฬาต่าง ๆ รวมถึงสถานที่ฝึกซ้อมกีฬาของผู้ฝึกสอน และนักกีฬาด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องช่วยบันทึกข้อมูล และการ จดบันทึกข้อมูล และนำเสนอด้วยในรูปแบบความเรียงโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เป็นแนวทางการบริหารจัดการด้านการ พัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักกีฬาและผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีต่อสภาพปัจจุบันปัญหา ในการบริหารจัดการด้านการกีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น นำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการกีฬาสู่ความเป็นเลิศของกีฬา จังหวัดขอนแก่น โดยการพรรณนาวิเคราะห์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วสรุปความในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของ การกีฬา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของนักกีฬาและผู้ฝึกสอน กีฬา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศของ การกีฬา จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 โดยสรุปประเด็นปัญหาปัจจุบันที่พบมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร รองลงมาคือ ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการจัดการ รายละเอียดตาม สภาพปัจจุบัน และปัญหา ดังนี้

6.1.1 **สภาพปัจจุบัน** จากผลการศึกษาการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศ ของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร พบว่า สภาพปัจจุบัน ที่พบมากที่สุด คือ มีนักวิทยาศาสตร์การกีฬา ปฏิบัติงานในการฝึกซ้อม และแข่งขัน รองลงมาคือ มีการจัดอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา และมีการทดสอบสมรรถภาพก่อนซ้อม, ระหว่างซ้อม, ก่อนแข่งขันอย่างสม่ำเสมอตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา

2) ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ พบว่า สภาพปัจจุบัน ที่พบมากที่สุด คือ มีเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์การ กีฬาที่ทันสมัย รองลงมาคือ มีการนำเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้สำหรับการฝึกซ้อมและแข่งขัน และมี เครื่องมือสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย และรักษาอาการบาดเจ็บของนักกีฬา ด้านสถานที่ปัญหาที่พบมีที่พักที่มีคุณภาพ เหมาะต่อการพักผ่อน รองลงมาคือ มีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการฝึกซ้อมและแข่งขันมีศูนย์ฝึกเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายที่มี มาตรฐาน

3) ด้านงบประมาณ พบว่า สภาพปัจจุบัน ที่พบมากที่สุด คือ มีความรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณใน ส่วนต่าง ๆ รองลงมาคือ มีเงินรางวัลสนับสนุนส่งเสริมผลการแข่งขันที่ชัดเจน และมีขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างเป็น ระบบ

4) ด้านการจัดการ พบว่า สภาพปัจจุบัน ที่พบมากที่สุด คือ มีกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา กีฬา อย่างชัดเจน รองลงมาคือ มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกนักกีฬาเพื่อเก็บตัวฝึกซ้อมและแข่งขัน และนักกีฬาและผู้ฝึกสอนกีฬามีส่วน ร่วมในการวางแผนการดำเนินการ

6.1.2 **สภาพปัญหา** และข้อเสนอจากผลการศึกษาการบริหารจัดการด้านการพัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศ ของการกีฬาจังหวัดขอนแก่น มีรายละเอียด คือ

1) **ด้านการบริหารจัดการบุคลากร (Man)** ประกอบด้วย 1) ควรมีการบูรณาการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกีฬาในการสร้างและพัฒนาด้านบุคลากรกีฬา และนักวิทยาศาสตร์การกีฬาของจังหวัด อย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารทางด้านกีฬาของจังหวัดควรให้ความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ถ่ายทอด หรือชี้แจงนโยบายแนวทางไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน และ 3) ควรมิ การดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้ได้นักกีฬาที่มีความสามารถเป็นเลิศมาร่วมทีม และผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามชนิด กีฬา

2) **ด้านงบประมาณ (Money)** ประกอบด้วย 1) ควรมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ มีระบบและ กลไกในการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนครอบคลุมตามปฏิทินการแข่งขันกีฬาในรอบปี ลำดับความสำคัญ จำเป็นเร่งด่วนของ กิจกรรมที่ต้องใช้เงินงบประมาณ 2) ควรกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ควบคุมค่าใช้จ่ายใน ฝ่ายต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด และ 3) ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาเป็น สปอนเซอร์ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมกีฬา

3) **ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ (Materials)** ประกอบด้วย 1) ควรมีการบริหารจัดการด้านการให้บริการสนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬาของแต่ละชนิดกีฬาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 2) ควรวางแผนความต้องการใช้สนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬา เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน 3) ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาสนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอต่อความต้องการ 4) ควรมีการจัดหาเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีมาตรฐานและทันสมัยเหมาะสมกับประเภทและชนิดกีฬา เพื่อใช้ทดสอบ ฟันฟู และพัฒนาสมรรถภาพนักกีฬาให้มีความสามารถมากขึ้น 5) ควรจัดอบรมนักวิทยาศาสตร์การกีฬาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาให้มีความเชี่ยวชาญเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และ 6) ควรวางแผนความต้องการใช้งานเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การกีฬา เทคโนโลยีการกีฬาเพื่อให้ครอบคลุมกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

4) **ด้านการจัดการ (Management)** ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารทางด้านกีฬาของจังหวัดและผู้ปฏิบัติงานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานประจำปีในการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง 2) ควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านกีฬาของจังหวัดเพื่อนำมาวางแผนการปรับปรุงพัฒนาต่อไป และ 3) ควรมีการบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกีฬาในการวางแผนพัฒนากีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา รวมถึงงานวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ทางการกีฬา

6.2 สรุปแนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น ควรมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ครอบคลุมการแข่งขันกีฬา เครื่องมือวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีมาตรฐานมีความยุติธรรม การจัดสวัสดิการเพื่อสร้างแรงจูงใจ มีการจัดทำฐานข้อมูลการแข่งขันกีฬารายบุคคล เพื่อการเตรียมทีมฝึกซ้อม และเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้าง และพัฒนาบุคลากรด้านกีฬา และแผนปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาที่เป็นเลิศและชัดเจน ข้อเสนอแนะคือ การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ควรมีการบูรณาการร่วมกันกับเครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบูรณาการร่วมกัน

7. อภิปรายผล

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการด้านการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการบุคลากร อีกประการหนึ่งคือการสร้างขวัญและกำลังใจ ควรมีระบบและกลไกการจัดสวัสดิการที่ยุติธรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการสร้างผลงานของนักกีฬา สอดคล้องกับ (Houlihan and Green, 2008 : 4-5) กล่าวว่า สวัสดิการเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานักกีฬาโดยการสนับสนุนการอาชีพของนักกีฬาทั้งระหว่างเป็นนักกีฬาและหลังจากเลิกเล่นกีฬา สอดคล้องกับ (ภุชณะ บุญประสิทธิ์, 2560 : 282) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมนักกีฬายูนิธสุไทยสู่ความเป็นเลิศ พบว่า การส่งเสริมสวัสดิการในกีฬายูนิธสุ ประกอบด้วย การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือบุคลากรกีฬายูนิธสุ การให้ทุนการศึกษาและเงินรางวัลแก่นักกีฬาและบุคลากรกีฬาที่สร้างชื่อเสียงและการเลื่อนระดับวิทยฐานะให้กับบุคลากรกีฬายูนิธสุที่ทำผลงานดีเด่น ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีมาตรฐานและทันสมัย ใช้ทดสอบ ฟันฟู และพัฒนาสมรรถภาพนักกีฬาให้มีความสามารถมากขึ้น สอดคล้องกับ (ศราวุฒิ อารีราษฎร์, 2561: 78) กล่าวว่า ควรมีการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ช่วยในการฝึกซ้อมและพัฒนาสมรรถภาพนักกีฬาทางน้ำให้มีความสามารถมากขึ้น โดยทำความร่วมมือกับคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา ในการพัฒนานักกีฬาในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับ (ฉัตรชัย สุขสันต์, 2561: 152) กล่าวว่า การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยบูรพา จะต้องจัดหาสวัสดิการ และงบประมาณอย่างเพียงพอควรจัดให้มีระบบและกลไกการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมแก่ชมรมกีฬา กิจกรรมกีฬา และนักกีฬาในช่วงการฝึกซ้อมและแข่งขันมีระเบียบและกลไกในการสนับสนุนนักกีฬาที่มีความสามารถสูง เช่น ทุนการศึกษาการงดเว้นค่าเทอมและสวัสดิการทางด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ (ชำนาญ รื่นพานิช,

2559 : 221) ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างความเป็นเลิศของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ พบว่า การมีส่วนร่วมพัฒนาเครือข่ายองค์กรกีฬาของภาคีหุ้นส่วนในการพัฒนานักกีฬา ที่มีประเด็นในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ในการสร้างความเป็นเลิศของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติให้เกิดผลสำเร็จ และดังที่ (ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์, 2558 : 3-6) กล่าวว่าควรจัดอบรมหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาที่เหมาะสมได้แก่ การบูรณาการสหสาขาวิชาด้านการกีฬา โดยใช้วิทยากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กรกีฬาที่นำไปใช้ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ควรมีการบริหารจัดการด้านการให้บริการสถานที่สนาม และวัสดุอุปกรณ์กีฬาแต่ละชนิดกีฬาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ (ศราวุฒิ อาริราชกุล, 2561 : 83) ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกควรมีการจัดสถานที่สนามสำหรับการฝึกซ้อม และแข่งขันกีฬาทางน้ำ ให้พร้อมใช้งาน ควรมีการตรวจสอบ และจัดเตรียมอุปกรณ์กีฬาทางน้ำ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จัดสถานที่ทำงานของชมรมกีฬาทางน้ำอย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานมีจำนวนเพียงพอและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย สำหรับด้านการจัดการ ผู้บริหารด้านกีฬาของจังหวัด และผู้ปฏิบัติงานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานประจำปีในการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ (ฉัตรชัย สุขสันต์, 2561 : 151-154) กล่าวว่าในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศควรมีการจัดทำแผนการส่งเสริม และแผนพัฒนาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวมีการกำหนดโครงสร้างและพันธกิจของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและสัมพันธ์กับหน่วยงาน และมอบอำนาจหน้าที่ให้กับ ผู้รับผิดชอบต่าง ๆ ตามหน้าที่ประจำควรจัดตั้งคณะกรรมการการบริหาร และการประเมินผลกีฬาเพื่อความเป็นเลิศสู่การพัฒนา นักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันและพัฒนาความสามารถตนเองอยู่เสมอ และมีระบบในการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน และเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับ เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยกำหนดดัชนี ตัวชี้วัดการบริหารกีฬาสู่ความเป็นเลิศที่ชัดเจน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการพัฒนานักกีฬาที่มีความยั่งยืนของจังหวัดต่อไป

แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศของการกีฬา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการบุคลากร (Man) ควรมีการบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกีฬาในการสร้างและพัฒนาด้านบุคลากรกีฬา และนักวิทยาศาสตร์การกีฬาของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารทางด้านกีฬาของจังหวัดควรให้ความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ถ่ายทอดหรือชี้แจงนโยบายแนวทางไปสู่ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน และ 3) ควรมีการดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้ได้นักกีฬาที่มีความสามารถเป็นเลิศมาร่วมทีม และผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามชนิดกีฬา ด้านงบประมาณ (Money) ควรมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ มีระบบและกลไกในการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนครอบคลุมตามปฏิทินการแข่งขันกีฬาในรอบปี ลำดับความสำคัญ จำเป็นเร่งด่วนของกิจกรรมที่ต้องใช้เงินงบประมาณ ควรกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ควบคุมค่าใช้จ่ายในฝ่ายต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ (Materials) ควรมีการบริหารจัดการด้านการให้บริการสนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬาของแต่ละชนิดกีฬาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ควรวางแผนความต้องการใช้สนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬา เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาสถานกีฬา และวัสดุอุปกรณ์กีฬา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอต่อความต้องการ และด้านการจัดการ (Management) ผู้บริหารทางด้านกีฬาของจังหวัดและผู้ปฏิบัติงานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานประจำปีในการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559 : 33) ควรบูรณะและพัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาให้ได้มาตรฐานตามความเหมาะสมสำหรับการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศตั้งแต่ระดับท้องถิ่น โดยการร่วมมือกับท้องถิ่นในการ

ซ่อมแซม ปรับปรุง และพัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาในท้องถิ่นให้อยู่ในสภาพที่ดีและได้มาตรฐานทั่วประเทศ และควรสนับสนุนองค์กรกีฬาทั่วประเทศในการวางแผนและปรับปรุงศูนย์ฝึกกีฬาที่อยู่ภายใต้การดูแลตามหลักมาตรฐานสากล

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

- 1) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกีฬาทั้งภาครัฐ และเอกชนในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านกีฬาของจังหวัดมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน และต่อเนื่อง
- 2) ด้านงบประมาณ ถือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างขวัญ และกำลังใจของบุคลากรทางการกีฬา ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้รางวัล สวัสดิการ และยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อให้นักกีฬามีแรงผลักดันในการพัฒนาตนเองให้แสดงศักยภาพทางกีฬาที่สูงที่สุด
- 3) ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ เช่นเครื่องมือวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านกีฬา ควรนำมาใช้ในการฝึกซ้อม แข่งขัน และหลังการแข่งขัน เพื่อเป็นตัวช่วยในการดึงความสามารถของนักกีฬาออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรการกีฬาอย่างสม่ำเสมอ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา โภชนาการทางการกีฬา และด้าน ชีวกลศาสตร์การกีฬา

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- (1) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการบุคลากร การสร้างขวัญ และกำลังใจให้นักกีฬา สู่ความเป็นเลิศในการแข่งขันกีฬา
- (2) ควรทำการศึกษาการบริหารจัดการในด้านงบประมาณ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกีฬาสู่ความเป็นเลิศ หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นความสำเร็จของการกีฬา เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศในภูมิภาค

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กฤษณะ บุญประสิทธิ์. (2560). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมนักกีฬายูนิธไทยสู่ความเป็นเลิศ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรชัย สุขสันต์. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชำนาญ รื่นพานิช. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การกีฬา), สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา, ภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และสุขภาพ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็น เพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

- ศราวุฒิ อารีราษฎร์. (2561). แนวทางการจัดการส่งเสริมกีฬาทางน้ำสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัช แสนักดี. (2558). รูปแบบของปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา) : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Houlihan, B., & Green, M. (2008). *Comparative elite sport development: Systems, structures and public policy*. Great Britain: Elsevier.

วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

A Study of Quality Culture in Secondary Schools in the Secondary

Educational Service Area Office Nan

สิงห์วัฒน์ สารถ้อย¹,สถิรพร เขาวนชัย²

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาวรรณกรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการให้ขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่มุ่งเน้นถึงวัฒนธรรมคุณภาพร่วมกัน เพื่อให้ครูและบุคลากรได้มองเห็นภาพหรือทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ผลตอบแทนที่ชัดเจนโปร่งใส ยุติธรรม อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจ เชื่อมั่นในศักยภาพของครูและบุคลากร ให้ได้แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

คำสำคัญ: วัฒนธรรมคุณภาพ, แนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามัธยมศึกษา

¹นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Abstract

The article of this research was to study 1. the quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan, and 2. the guidelines to promote quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan. 2. The research followed to 2 phases. Phase 1 study of quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan. The samples are 306 administrators and teachers in the secondary educational service area office Nan. Set the sample size according to sample stratified sampling. The instrument used to collect data were record form and questionnaires with 5 levels. Analyzing data used mean and standard deviation. Phase 2 study of the guidelines to promote quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan. The interviewer is 5, who has expeted for educational administration. The instrument used to collect data was interviews. Analyzing data used content analysis.

The result of the research revealed that:

1. The quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan overall was a high level and all 6 factors of quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan were at a high level too.

2. And the guidelines which promote the quality culture in secondary school in the secondary educational service area office Nan were creating work manual by administrators should set visions and organization values in order that the teachers and staff will see the same path and goal. Moreover, administrators should have unambiguous and fair promotion for teachers and staffs in order to encourage them to improve themselves and to have better performance which rely on teamwork, trust in teachers' and staffs' quality and let them perform freely, fully and effectively.

Keywords: Quality Culture, Guidelines to Promote Quality Culture, The Secondary Educational Service Area Office Nan

1. บทนำ

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สืบส่ง ปลุกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขและยั่งยืน (พระราชบัญญัติ วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2553) การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องเข้าใจบริบทและเงื่อนไขสิ่งแวดล้อม ศักยภาพของมนุษย์ ตลอดจนสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2544) โดยจะเห็นว่าวัฒนธรรมเป็นรากฐานที่กำหนดทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม และเป็นหลักในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ (วันชัย มีชาติ, 2556)

ทั้งนี้วัฒนธรรมที่เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ คือ วัฒนธรรมคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบแผนการปฏิบัติงานหรือการดำรงชีวิตร่วมกันของบุคลากร โดยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติจนกลายเป็นระเบียบ ค่านิยม ความเชื่อ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งหากทุกคนในองค์กร รับผิดชอบงานหรือปฏิบัติงานในการกิจใดก็

ตาม โดยคำนึงถึงคุณภาพของผลงาน ที่เกิดจากการวางแผน วางระบบ ตื่นตัวรับรู้ข่าวสาร การทำงานเป็นทีม ตรวจสอบ ปรับปรุงตลอดเวลา (วิชัย สกุลโรจนประวัตติ, 2553) ก็จะทำให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โดยในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ค่านิยม ทศนคติ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม ผู้นำ แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพขึ้น จะต้องอาศัย “รูปแบบ” ที่รับรู้และเข้าใจและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนินงานให้องค์กรบรรลุค่านิยมร่วม โดยค่านิยมร่วมโดยทั่วไปของสถานศึกษา นั้นก็หมายถึง “คุณภาพของศิษย์” นั่นเอง (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2557)

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 3 ปี พ.ศ.2563 – 2565 ที่ได้ดำเนินการประเมินศักยภาพการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) พบว่า จุดอ่อน (Weaknesses) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คือ การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่อง และการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ อีกทั้งบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราเงินเดือนน้อย ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีภาระงานมากทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น, 2563) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการบริหารจัดการ การศึกษาในสถานศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพ โดยส่วนหนึ่งเกิดจาก สถานศึกษายังขาดวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาที่ดีในการปฏิบัติงาน

จากความเป็นมาในข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ได้ตระหนักถึงสร้างวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ที่จะเป็ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จึงสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพ และแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูใช้ประกอบการวางแผน ตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน และครู 1,397 คน รวมทั้งหมด 1,427 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 306 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครู 276 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 32 ข้อ สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach'Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
2. เป็นอาจารย์ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
3. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์การศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นโดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจากข้อระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวม

วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 306)		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{x}$	S.D.	
1 ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ	4.07	0.72	มาก
2 ด้านการทำงานเป็นทีม	4.14	0.66	มาก
3 ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร	4.06	0.68	มาก
4 ด้านการให้ขวัญกำลังใจ	4.15	0.69	มาก

วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 306)		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{x}$	S.D.	
5 ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร	4.08	0.74	มาก
6 ด้านการให้อำนาจในการปฏิบัติงาน	4.13	0.68	มาก
รวม	4.10	0.64	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการให้ขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$)

4.2 ผลการศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

4.2.1 ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกันกับครูหรือบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้มองเห็นภาพหรือทิศทางของการดำเนินงาน รวมถึงการสร้างค่านิยม ที่มุ่งเน้นคุณภาพร่วมกัน ร่วมมือกันขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานบนพื้นฐานของค่านิยมที่เน้นคุณภาพ มีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับความสำคัญก่อน-หลัง รวมทั้งเป็นผู้นำในการเสนอแนะรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมาปรับใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่ทำท่ายให้ครูหรือบุคลากรได้ใช้ศักยภาพและความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการทำงานที่ยืดหยุ่นเพื่อจัดการกับประเด็นการบริหารคุณภาพที่ซับซ้อน และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว
- 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างในการทำงานที่มุ่งเน้นคุณภาพแก่ครู และบุคลากร มีการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และเทียบเคียงกับโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นไปในระดับสากล หรือในระดับนานาชาติเพื่อทำท่ายความสำเร็จของโรงเรียน

4.2.2 ด้านการทำงานเป็นทีม มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ที่มีความเป็นกันเอง อ่อนน้อม มีความกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ โดยที่ทุกคนช่วยกันทำงานอย่างจริงจัง และจริงจัง ให้กำลังใจซึ่งกันและกันไม่แสดงอาการให้เห็นถึงความเบื่อหน่าย และท้อแท้ในการปฏิบัติงาน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ซื่อสัตย์ ไม่มีลัทธิลบลบกัน และสามารถแก้ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานให้กับครูและบุคลากรอย่างชัดเจน โดยให้สมาชิกทีมงานทุกคนมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยอมรับและให้ความสำคัญกับภารกิจหลักของทีมงาน
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นตรวจสอบ และทบทวนบทบาทของครูแต่ละคน เพื่อให้ครูและบุคลากรทุกคนได้เข้าใจ และปฏิบัติตามบทบาทของตนเอง รวมทั้งได้เรียนรู้เข้าใจในบทบาทของผู้อื่นในทีมว่าบทบาทที่มีความสำคัญ

รวมทั้งบทบาทในการช่วยรักษาความเป็นทีมงานให้มั่นคง เช่น การประนีประนอม การอำนวยความสะดวก การให้กำลังใจซึ่งกัน และกัน เป็นต้น

4.2.3 ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ครูได้นำเสนอผลงาน นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้จัดสัมมนา หรือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆ ที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ มีการนำเสนอ และนวัตกรรมที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงจัดหาสื่อเทคโนโลยีตามความเหมาะสมและเพียงพอ
- 5) สถานศึกษาควรมีระบบ และกลไกในการพัฒนาทักษะของบุคลากร รวมทั้งมีการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของครู และบุคลากรอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

4.2.4 ด้านการให้ขวัญกำลังใจ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติในการให้ขวัญ และกำลังใจ การให้ผลตอบแทนต่างๆ ของครูและบุคลากรที่รอบคอบ รัดกุม โดยจัดทำเป็นแนวปฏิบัติให้ครู และบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวปฏิบัติให้มากที่สุด เพื่อทุกคนจะได้ทราบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และถือปฏิบัติตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อตรง โปร่งใสในการดำเนินงาน และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือการพิจารณาผลตอบแทน หรือรางวัลต่าง ๆ ที่ครูและบุคลากรจะได้รับอย่างเท่าเทียม
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกกลุ่ม/ฝ่ายงาน เช่น การจัดประชุมสภากาแฟ, ศึกษาดูงาน, มอบของขวัญในวันสำคัญต่าง ๆ ของบุคลากร
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานของครูและบุคลากรเวียนตามกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อนำข้อเสนอแนะ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่พบมาพิจารณาการจัดสวัสดิการ การส่งเสริมพัฒนา หรือการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่

4.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ รวมไปถึงแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งอาจใช้การประชุมในรูปแบบการระดมสมอง เพื่อร่วมกันวางแผนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยที่เน้นกระบวนการความเป็นประชาธิปไตย
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสะท้อนคิด หลังจากมีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ หรือ ที่เรียกว่า AAR (After Action Review) เป็นการทบทวนเพื่อร่วมกันสะท้อน และทบทวนกระบวนการต่าง ๆ นำบทเรียนที่ได้จากความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้นมาพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรนำผลจากการทำ AAR มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในโอกาสต่อไป โดยสถานศึกษาอาจจัดเวทีแสดงหรือนำเสนอผลงานของนักเรียน ครูและ บุคลากรเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดบรรยากาศในทางวิชาการ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2.6 ด้านการมอบอำนาจในการปฏิบัติงาน มีแนวทางส่งเสริมดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพิจารณาในการกำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่สามารถจะหมุนเวียนเปลี่ยนงาน เพื่อให้ครู และบุคลากรได้มีโอกาสสัมผัสงานอื่น ๆ ที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในงานเดิมที่ทำอยู่ซึ่งอาจส่งผลให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในงานเพิ่มมากขึ้น
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความไว้วางใจ และมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของครูและบุคลากรเมื่อมอบอำนาจแล้วควรให้โอกาสได้แสดงฝีมืออย่างเต็มที่ โดยออกเป็นคำสั่งของโรงเรียนที่ชัดเจน
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรคอยเป็นพี่เลี้ยง อำนวยความสะดวก สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีโอกาส และเป็นพลังหนุนเสริมเมื่อพบปัญหา และอุปสรรค
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ครู และบุคลากรเกิดความสามารถในการทำงาน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้บรรลุผลสำเร็จของตนเอง และสถานศึกษา

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน พบว่า วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ในการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน มีระบบการทำงานที่สร้างแบบแผนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการทำงาน สร้างการมีส่วนร่วม ขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2555) ที่กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ว่าวัฒนธรรมคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา หากองค์กรขาดวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ก็ส่งผลให้ขับเคลื่อนการพัฒนาได้ยาก ในทางกลับกันหากองค์กรใดมีวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็งการพัฒนาในด้านใดๆ ก็จะประสบความสำเร็จได้โดยง่าย และสอดคล้องกับ ภาวนา กิตติมลชัย (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา: ในเครือข่ายอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ระดับวัฒนธรรมคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา: ในเครือข่ายอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารและบุคลากรให้การยกย่องและชื่นชมผู้ที่ได้รับรางวัลด้วยความยินดีและด้วยความจริงใจ ฉะนั้นแล้วครูและบุคลากรจึงเกิดความภาคภูมิใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาบุคคลที่จะได้รับการยกย่องและการให้รางวัลอย่างโปร่งใส ชัดเจน โดยจัดทำเป็นแนวปฏิบัติให้ครู และบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวปฏิบัติให้มากที่สุด ซึ่งเห็นได้ว่าหากผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการให้ขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงานแก่ครูและบุคลากร ก็จะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดคุณภาพที่ดีตามมา สอดคล้องกับ สุเชษฐ์ ศรีบุญเรือง (2561) กล่าวว่า การที่บุคลากรได้รับการยกย่องให้รางวัล ที่โปร่งใส ชัดเจน หลากหลายตาม ความสำเร็จของงาน สามารถเป็นตัวชี้ถึงวัฒนธรรมคุณภาพที่ดีของสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้ และสอดคล้องกับ มารยาท แซ่อึ้ง (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงาน วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

และปริณิธล ได้กล่าวว่า ในการทำงานทุกคนล้วนต้องการกำลังใจและการได้รับความสำคัญจากผู้อื่น การยกย่องและการให้รางวัลเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งที่จะสื่อให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับนั้นได้ทำสิ่งที่ดีหรือประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ สถานศึกษาที่ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายในการยกย่องครู อาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายคุณภาพ จะเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งให้ครู อาจารย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร และได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมส่งให้ครูได้มีการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน ที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา อาจจะยังขาดการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากร ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับมัญญุ เศษแอ (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และฝึกอบรมด้านคุณภาพการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากร เป็นการพัฒนาทักษะ ความรู้ กระบวนการ โดยมีการประเมินผลและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ สุวิทย์ ศรีวันทนาสกุล (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพและแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เฉลี่ยจากมากไปน้อย 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการพัฒนา และด้านการประเมินคุณภาพ

2. ผลการศึกษาแนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน พบว่า

2.1 ด้านการให้ขวัญกำลังใจ พบว่าเป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติในการให้ขวัญ และกำลังใจ การให้ผลตอบแทนต่าง ๆ ของครูและบุคลากรที่รอบคอบ รัดกุม ด้วยความยินดีและด้วยความจริงใจ โดยให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวปฏิบัติให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและส่งเสริมด้านการให้ขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ และพัฒนาแนวทางการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2550) ที่กล่าวถึงการให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรว่า ผู้บริหารควรแสดงว่าเห็นคุณค่าของบุคลากรโดยมอบสิ่งพิเศษให้ทั้งที่สัมผัสได้ เช่น เงิน สิ่งของ และสัมผัสไม่ได้ เช่นการยกย่องชมเชย การสรรเสริญ แก่บุคลากรที่ได้รับการยอมรับในประสิทธิภาพของการทำงาน ความพยายาม และความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ที่สมควรได้รับอย่างเต็มที่เพื่อตอบแทน สร้างแรงจูงใจ ความภาคภูมิใจ และความพึงพอใจของบุคลากร และสอดคล้องกับ วิไลศักดิ์ วรรณศรี (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนชุมชนแพศึกษา พบว่า การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนชุมชนแพศึกษา ในด้านกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีการสร้างแรงจูงใจปฏิบัติงาน จากการกำหนดสิ่งจูงใจผลตอบแทนให้การปฏิบัติงาน สัมฤทธิ์ผล เสริมสร้างการทำงานในลักษณะการเกื้อกูลเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถการปฏิบัติงาน และสร้างความ ภาคภูมิใจในการทำงานให้กับบุคลากร

2.2 ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร พบว่าเป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อรูปแบบใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ มีการนำเสนอ และนวัตกรรมที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ รวมถึงจัดหาสื่อเทคโนโลยีตามความเหมาะสมและเพียงพอ

นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการวางแผนและพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เป็นระบบ รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ครูและบุคลากร ได้นำความรู้ทักษะได้รับการพัฒนาตนเอง มาปรับประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สรรพชญ พันธ์ดี (2552) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะของบุคลากร ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรอยู่เป็นประจำ การดำเนินงานที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะฝีมือหรือความรู้ในงานที่ทำเป็นอย่างดี หากไม่แล้วแม้ว่าบุคลากรผู้นั้นจะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานก็ไม่สามารถที่จะกระทำได้ เนื่องมาจากความไม่พร้อมด้านทักษะ ฝีมือ หรือความรู้ตัวเอง และสอดคล้องกับ หทัยนิต คำโสง(2562) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ:กรณีศึกษา โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน พบว่า แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ในด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการประเมินครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านให้ขวัญกำลังใจ มีระดับการปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยน ถึงประเด็นปัญหาในการให้ขวัญและกำลังใจ รวมถึงแนวทางส่งเสริมการให้ขวัญกำลังใจครูและบุคลากรในรูปแบบอื่นๆเพิ่มเติมจากที่เคยกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ

2. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฯ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร เข้ารับการอบรมและพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถของตนเอง เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฯ

2. ควรศึกษากลยุทธ์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฯ

7. เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติพุทธศักราช 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 69 ลงวันที่ 1พฤศจิกายน 2553. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2544). **กรอบและทิศทางการพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- วันชัย มีชาติ. (2556). **พฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย สกฤโรจนประวัตติ. (2553). “การประกันคุณภาพการศึกษา วัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา”.วารสารรามคำแหง. 27(4) : 118-129.

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). **วัฒนธรรมคุณภาพ : สร้างคน สร้างชาติ**. กรุงเทพฯ:สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ. (2563). **แผนการปฏิบัติการปีงบประมาณ 2563-2565**. น่าน:กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). **บันทึกสมศ. 2555: แผนกลยุทธ์สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา**. (องค์การมหาชน). ฉบับที่ 2. ประจำปีงบประมาณ 2554-2558.
- ภาวนา กิตติวิมลชัย. (2556). วัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา: ในเครือข่ายอุดมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 13(1). 132-136.
- สุเชตร์ ศรีบุญเรือง. (2561). **การพัฒนาตัวบ่งชี้วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มารยาท แซ่อึ้ง. (2552). **การศึกษากาการบริหารงานวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริการการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนูญ เศษแอ. (2560). **การวิเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. **วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 28(2), 23-33.
- สุปวิทย์ ศรีวันทนาสกุล. (2563). **การศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพและแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2**. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**, 8(1), 118-133.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2550). **พัฒนาของนโยบายคุณภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ**. (วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิไลศักดิ์ วรรณศรี. (2564). **การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนชุมแพศึกษา**. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 11(1). หน้า 85.
- สรเพชญ พนัสบดี. (2552). **การบริหารคุณภาพQuality management ปทุมธานี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ**.
- หทัยนิต คำโฮง. (2562). **การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ:กรณีศึกษาโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน**. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 9(พิเศษ). หน้า 93.

**Boosting English Reading Aloud and Spelling Skills of Prathomsuksa Students
at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province
through Phonic Exercises**

Prakorb Phon-ngam¹,
Kanasatra Kaewsanthip²

Abstract

Reading aloud and spelling skills are important for literacy as well as for communication. This article presented: 1) problems in English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School in Chiang Khan District, Loei Province, 2) a development of phonic exercises entitled “Developing English Reading Aloud and Spelling Skills of Prathomsuksa Students at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province through Phonic Exercises” with pre-set criteria of 80/80, 3) a comparison of English reading aloud and spelling skills of the students before and after learning with the exercises developed, and 4) students’ satisfaction toward phonic exercises developed. The sample gained by a simple random sampling technique was 33 students studying in Prathomsuksa 4-6 at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province, in the academic year 2 / 2019. The research tools comprised: 1) an English test to examine the students’ problems, 2) the phonic exercises for reading aloud and spelling skills, 3) the pre-test and post-test, and 4) a set of satisfaction questionnaire. The data was analyzed by the E1/E2, frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent sample.

The study found that 1) 69.70 percent of the students had problems in reading aloud and spelling skills. Most of them had difficulty with consonants and vowels written with double letters and split diagraphs, 2) the phonic exercises for English reading aloud and spelling skills of the students comprised 5 units, and the efficiency of each unit met the pre-set criteria of 80/80, 3) the students’ reading aloud and spelling skills acquired after learning through the phonic exercises were higher than what they had before at the statistical significance level of .01, and 4) the students’ satisfaction toward the phonic exercises developed was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.51, SD = 0.26).

Keywords: Boosting English Reading Aloud and Spelling Skills, Ban Buhom School students, Phonic Exercises

¹Retired Assistant Professor Dr., English Studies Program, HUSO, Loei Rajabhat University

²Lecturer, English Program, HUSO, Loei Rajabhat University

1. Introduction

English reading aloud and spelling skills are important factors of literacy as well as for communication efficiently. Thus the Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education set English for Communication as the No.1 Learning Content in the core course required that after finishing Prathomsuksa 6 students should have an ability to correctly read statement, news, announcement, advertisement, prose, and short scripts. Additionally, students should be able to explain, write sentences or statements related to the the media that is not an essay, as stated by Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2008.)

Buham School of Tambon Buham in Chiang Khan District of Loei Province, located at Moo 7, Ban Buham, Tambon Buham, Chiang Khan District, Loei Province, provided 2 levels of basic education: pre- primary level and primary level. In the academic year 2019, there were 13 teachers and 124 students comprised of 22 kindergarten students and 102 primary school students.

Master of Arts in English Studies Program and Bachelor of Arts in English Program of Loei Rajabhat University had a mission to train students to have competence and performance in English and to be able to use such language knowledge for their career and community development. Another mission of the English Program was to empower local communities in various fields to make the community strong and self-reliant. Improving English language skills for primary school students and school staff is one of the communities strengthening, so they would have knowledge and ability in listening, speaking, reading and writing, and use English better for communication.

According to the pilot project of the research, studying on the English proficiency levels of listening, speaking, reading and writing of Prathomsuksa 4 - 6 students of Ban Buham School, in the beginning of an academic year 2019, the result showed that students could pass the exam at each level of the course, but still they had a limited skill level. Only a small number of students could read and write fluently. Many students had difficulty in reading aloud and spelling since they did not have a variety of learning materials that were relevant to their needs. In order to manage the teaching and learning English effectively, the suitable content is necessary to be designed to meet the learners' problems. Therefore, the research team had surveyed the problems and created learning media for solving students' problems in order to improve the efficiency of teaching and learning English.

Phonics is a method of teaching learners to read by correlating sounds with letters in an alphabetic writing system. There are many kinds of phonics methods, but this study used the synthetic phonics method. Bald (2007) mentioned that synthetic phonics method is the approach which children try to recognize fundamental letter-sound relationship, and then blend sounds to make a full word. For example, students learn the letter-sound of 'p', 'e' and 'n' then blend them together to be a word "pen". Johnston, Rhona S. and Watson, Joyce E, (2004) used a synthetic phonics method with 5-year-old

new school entrants and found that the method could help children with reading, spelling, phonemic awareness, and phonemic awareness.

In the field of pronunciation, Hewings (2004) addressed problems related to pronunciation that mispronunciation may cause learners fail to deliver the message though the correct terminology is used. The learners themselves might fail to understand the message that others have said. In addition, there is the possibility that the audiences misunderstand what learners wanted to communicate. Furthermore, the importance of helping the learners to recognize the relationship between pronunciation and spelling was concerned. If they know such relationships, they will be able to pronounce the words correctly. In the same way when hearing new words, they will be able to spell them correctly as well. In this regard, Mongkol Kulprasert (2005) stated that the main problem of most Thai in learning English was that any word they had never read, they could not read, or had no confidence to read, especially the pronunciation of specific names, such as names of people, things, and places. As a result, researchers had tried to solve reading and pronunciation problems in a variety of ways. Maliwan Sangcharee and Yajai Pongboriboon (2018) had implemented Phonics teaching to improve English reading and writing skills in the learning unit entitled "Let's Learn English" for students in Prathomsuksa 6, Ban Dok Paen School, Mueang District, Khon Kaen Province, and the results showed that: for English reading and writing skills, 72.28 % of students passed the criteria from 83.33%, and for learning achievement, the students passed the criteria 75.00% from 83.33%. The remarks from research showed that teachers' encouragement for the students to be aware of phonics, (hearing and pronunciation) helped to establish a connection between the sounds heard and the way the sounds written in words.

Jiraporn Suea-in (2014) studied the development of English reading skills with phonics teaching for Prathomsuksa 2 students at Boonkhum Ratbamrung School. She found the students had better English reading skills, after they had completed the phonics class. The students' satisfaction with phonics teaching was at the highest level. In addition, Marisa Panprame (2018) had analyzed and evaluated phonics teaching materials for primary 1-3 students in schools under Bangkok Metropolitan Administration, Nong Khaem District Office. She found that the content of the phonics teaching materials provided were correctly based on the principles of phonics instruction. The language was appropriate for students' level and grammatically correct. The learning activities were consistent with the content of the lessons, the aims of the school curriculum and phonics instruction. The materials helped promote students to achieve the objectives of the lessons. The pictures provided in the materials were beautiful and conveyed clear meaning. There were teacher's manuals, quizzes, lesson plans and other effective materials. Teachers' opinions toward phonics teaching materials were at a high level, and students' opinions toward phonics teaching materials were also at a high level.

For the concept of the language skills exercises, Pranee Jinarit (2009) defined the skill exercises as tasks that teachers assign students to do on their own after the lesson to review and practice skills they have learned. Kanisorn Sripraphai (2012) defined that exercises, skill exercises, or practice sets are words

that have similar meanings. It is a task or activity that the teacher assigns learners to do in order to practice skills and review the knowledge that has already been learned to become proficient, accurate, and fluent so that the knowledge can be used to solve problems automatically. Boonnam Kesee (2013) gave the meaning of exercises as learning and teaching materials created for students to practice on their own until they gain more knowledge and understanding. The activities in the exercises will cover the content that has already been learned, enabling students to have knowledge and more skills, and to see progress from their own learning outcomes. From what mentioned above, it can be seen that skill exercises are extremely important. Thanida Ruangwiset (2007) said that in learning and teaching, students may forget the knowledge they have learned if there is a lack of skill exercises after studying. This will result in ineffective teaching and learning. For this reason, there were many studies and researches on the use of different types of skill exercises to help enhance students' skills. For example, Sophita Torai (2015) developed reading aloud skills entitled English Pronunciation Skill Development of the M.1 Students through the additional English Reading Exercise for Mathayom Suksa 1 Students at Triam Bundit Pitchalai School, Hat Yai District, Songkhla Province. The sample was 19 students. Five sets of tests were taken before and after studying with skills exercises. After that, the scores from the pre-test and post-test were compared to find out English pronunciation proficiency. The study found that the sample group had higher reading proficiency in all 5 sets after studying with the skill-reinforcement exercises. Likewise, Suchada Inmee (2013) developed phonics posters for practicing English vocabulary pronunciation for grade 3 students and compared the students' pronunciation ability before and after receiving practices with the phonics posters, and examined the students' satisfaction over using the phonics posters. The results showed that the phonics poster material for drilling grade 3 students' skills on vocabulary pronunciation was at 78.17/76.75 efficiency criterion. The pronunciation ability of the students before and after using phonics posters was significantly different at the 0.01 level, showing that the posttest mean score was higher than the pre-test. The students were satisfied with the phonics poster materials used for practicing vocabulary pronunciation overall at a high level in terms of the appearances including the use of attractive letters, colors of words, and pictures showing meaning of the words. The research findings showed that creating learning materials for vocabulary pronunciation practice helped the students gain better pronunciation of English. The phonics poster materials were useful, which could be a model for other material development in English learning and instruction.

Arporn Sripet (2009) studied the development of English pronunciation skills using the phonetics practice set for students in Prathomsuka 6, Municipality School 5, Wasunthraphiwat under Na San Municipality. The purposes were to create a phonetics practice kit for Prathomsuksa 6 students with efficiency criteria of 80/80, to compare the achievement in English reading aloud of Prathomsuksa 6 students before and after learning with the English phonetics practice kit, and to study the students' opinions and satisfaction towards the phonetics practice kit. The results showed that the English pronunciation skills practice kit was in good quality with an average of 3.80–4.40. The students' English

pronunciation skills after using the phonetics practice kit were higher than before using the phonetics practice kit. The students' satisfaction toward using the phonetics English pronunciation practice kit was at a good level with an average of 3.54–4.18. Moreover, Pimporn Puangchuen (2018) has studied the development of an instructional package in the phonic style for supporting reading and spelling skills of Prathomsuksa 1 students. The purposive sampling group was 20 primary school students in the second semester of the academic year 2016 at Ban Thungsang Community School, Uthai Thani Province. The results showed that the instructional package in the phonic style for supporting reading and spelling skills of Prathomsuksa 1 students had an efficiency index of 0.6771. Students learned with the instructional package in the phonic style had reading and spelling skills higher than 75 percent at statistically significant level of .05. The students' satisfaction toward the instructional package in the phonic style for supporting reading and spelling was at the highest level with a mean of 4.53 and a standard deviation of 0.50.

As mentioned earlier, Phonics and skill exercises were teaching methods, and learning materials that could help develop English pronunciation and spelling skills of students. Therefore, this research project had started to develop skills in reading aloud and spelling English of students in order to boost English reading aloud and spelling skills and to create phonic exercises to help students in Buhom School and schools nearby in the communities that need English language learning materials.

2. Research objectives

Objectives of this study were as follows:

2.1 To study problems in English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School in Chiang Khan District, Loei Province.

2.2 To develop phonic exercises to boost English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa Students at Ban Buhom School, with pre-set criteria of 80/80.

2.3 To compare English reading aloud and spelling skills of the students before and after learning with the exercises developed.

2.4 To study students' satisfaction toward phonic exercises developed.

3. Research hypothesis

After learning with the phonic exercises developed, Prathomsuksa students at Ban Bu Hom School had higher level skills in reading aloud and spelling English than what they had before learning with the exercises.

4. Research Methodology

This experimental research conducted on a single group using one-group pre-posttest design, and aimed to improve English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province. The delimitation of the study was as follows.

4.1 Population and samples

1) The population in this research was 124 students at Ban Buhom School, Buhom Sub-district, Chiang Khan District, Loei Province.

2) The sample gained by the simple random sampling consisted of 33 students studying in Prathomsuksa 4-6 at Ban Buhom School, Buhom Sub-district, Chiang Khan District, Loei Province, in the Academic Year 1/2019.

4.2 Research Tools

There were 4 research tools:

1) A test to study the problems of reading aloud and spelling English of Ban Buhom School students. The difficulty index values ranged from 0.20 to 0.83 and the discrimination values ranged from 0.20 to 0.71. The reliability value of the whole issue was 0.89.

2) Phonic exercises to boost reading aloud and spelling skills for students of Ban Buhom School, each set of the exercises met the specified criteria of E1/E2: 80/80.

3) The pre-test and post-test with difficulty index values ranged from 0.37 to 0.70 and the discrimination values ranged from 0.35 to 0.94. The reliability value of the whole issue was 0.86.

4) A questionnaire on students' satisfaction toward phonic exercise developed.

4.3 Theoretical frameworks

The theoretical framework used in this study based on the synthetic phonics concept of developing reading aloud and spelling skills.

5. Data collection

Data collection procedures were as follows:

5.1 A set of test had been used to explore the problems of reading aloud and spelling skills of the students in Buhom School.

5.2 Created phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills with the efficiency pre-set criteria of 80/80. The content was based on problems found, the community context, and the need of students and teachers in Buhom School related to the school's curriculum. Next, the exercises were reviewed by experts. Then, the exercises were improved and rewritten using suggestions from the experts. After that, each set of the exercises were tested with a one-by-one group, a small group, and a field group with students in the community school, Chiang Khan District, Loei Province.

5.3 The finalized phonic exercises were made in print to use with the sampling group consisted of 33 students in Prathomsuksa 4-6. Finally, reading aloud and spelling skills between the pre- and post-test were compared.

6. Data analysis

The data analyses in this research were as follows:

6.1 Analyze students' problems on English reading aloud and spelling skills using frequency distribution and percentage.

6.2 Analyze of the effectiveness index of phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills for students of Ban Buhom School using criteria of E1/E2 (80/80).

6.3 Analyze the comparison result of reading aloud and spelling skills, before and after using the phonics exercises. The statistics used in analyzing the data were mean, standard deviation, and a t-test for dependent sample.

6.4 Analyze students' satisfaction toward phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Buhom School using mean and standard deviation.

7. Research Results

The results of the research were as follows.

7.1 Problems in English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province

Words that students had difficulty in spelling and pronouncing were those words with two letters represent one consonant or one vowel. Examples are elephant, three, thirteen, teacher, school, share, child, photograph, meat, boat, chair foreign and house. The students also had difficulty with words containing with more than one vowel letters represent one sound but are in split diagraphs like kite, white, time, home, joke, stone, use, price, and orange. In the same way, when students listened to the sounds to spell out the words they heard, it turned out that there were words found to be frequently misspelled, such as child, people, photograph, foreign, and niece, among others. In this regard, the problem of reading aloud and spelling English words of students could be summarized as shown in Table 1.

Table 1 Problems in English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School

Area of Evaluation	Problems found	No. of students	Percentage
1. Reading words aloud	Unable to read aloud the given words	23	69.70
2. Spelling	Unable spell the given words	23	69.70
3. Reading letters aloud	Unable to read aloud the given letters	12	36.36
4. Writing letters	Unable to write the heard letters	12	36.36
5. Recognizing letters	Unable to recognize all letters	9	33.00

From Table 1, The biggest problems were those of unable to spell and read aloud the words in the textbook correctly (69.70 %), and the smallest problem was that of unable to recognize all the English letters (33.33%).

7.2 The development of phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills for students of Ban Buhom School using the criteria of 80/80

Phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students at Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province, created to boost English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa 4-6 students comprised 5 sets of exercises: 1) Alphabets, 2) Consonants, 3) Vowel Sounds, 4) Vocabulary and Sentences, and 5) Conversation. Each set contains the content including the knowledge necessary to read aloud and to write Basic English, activities to boost reading and writing skills, end-of-chapter exercises for classroom practice and homework for students to practice for more accuracy. The efficiency of the phonic exercise for boosting English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students of Ban Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province was shown in Table 2.

Table 2. Efficiency of the phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills

Unit	E1	E2	Interpretation
Unit 1 Alphabets	81.24	80.57	met the criteria
Unit 2. Consonants	80.71	80.57	met the criteria
Unit 3. Vowels	80.05	80.00	met the criteria
Unit 4 Vocabulary and Sentences	80.51	80.28	met the criteria
Unit 5 Conversation	81.21	80.26	met the criteria

From Table 2, the phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students in Buhom School, Chiang Khan District, Loei Province comprised 5 units, and each unit met the E1/E2 efficiency pre-set criteria of 80/80.

7.3 A comparison of English reading aloud and spelling skills of the students before and after learning with phonic exercises developed

The results from a comparison of English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa students in Buhom School before and after learning with phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills showed in Table 3.

Table 3. A comparison of English reading aloud and spelling skills of the students before and after learning with phonic exercises developed

Score Comparison	Pretest		Posttest		t	Sig.
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
	10.30	1.83	14.70	2.71		

**Statistically significant at the level of 0.01

Table 3 shows that students' skills gained after the treatment were getting better, as the figures show the students' achievements mean scores on English reading aloud and spelling skills after using the exercises was higher than that before using them with a statistical significance at the 0.01 level.

7.4 Students' satisfaction toward phonic exercises developed.

Students' satisfaction toward the phonic exercises showed in Table 4.

Table 4: Students' satisfaction towards the phonic exercises developed

No	Items	$\bar{x}$	SD	Level of satisfaction
1	Suitability of the content about reading aloud	4.67	0.48	highest
2	Suitability of the content about spelling	4.52	0.57	highest
3	Clearness of pronunciation explanation	4.48	0.57	high
4	Clearness of spelling explanation	4.33	0.54	high
5	Appropriateness of pictures and captions used	4.27	0.45	high
6	Appropriateness of words used for practices	4.58	0.66	highest
7	Appropriateness of sentences used for practices	4.55	0.62	highest
8	Appropriateness of activities used for practices	4.52	0.57	highest
9	Appropriateness of teaching aids used for practices	4.58	0.75	highest
10	The fonts used in the exercise books	4.61	0.70	highest
Average		4.51	0.26	highest

From Table 4, Students' satisfaction toward the phonic exercises averaged at the highest level ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.26). The item that gained the highest satisfaction was that of the contents about reading aloud which was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.48), and the lowest one was that of the appropriateness of pictures and captions used which was at a high level as well ($\bar{x}$ = 4.27, S.D. = 0.45).

From open-ended questions, some students added as follows:

- 1) They liked the phonic exercises developed since it helped them gain knowledge for reading aloud and spelling words (14 students).
- 2) There were numbers of words that the spelling and pronunciation rules were exceptional, complicated and difficult to follow. (14 students)
- 3) They wanted to learn with more games and songs about reading and spelling (8 students)
- 4) Additional activities in phonic exercises helped them understand the lessons better. (7 students)

8. Discussion

Discussion on research findings were as follows:

8.1 There were 69.70 percent of the students who had problems in reading aloud and spelling skills. Most of them had difficulty with consonants and vowels written with double letters and split diagraphs. It showed that the students lacked knowledge of phonics. As mentioned by Puchong Matchimo (2016: 4) and Narumon Supinno (2014) students lacked basic reading aloud skills because they could not distinguish between consonant and vowel sounds in English, as they were not trained enough to read words. Students needed materials that could help them with their difficulties. This was related to Nalinrat Rittiwattananusorn (2009: 3) and Kitima Baoyam (2010: 4). They found that English teachers should assess the skill level of students in order to manage the teaching to suit each student's ability.

8.2 The phonic exercises on English reading aloud and spelling skills developed comprised of 5 units, and each unit met efficiency pre-set criteria of 80/80. The researchers created English reading aloud and spelling skills exercises through several steps. The first few steps were studying and analyzing students' problems, analyzing real context of the community, and reviewing the principles and contents of documents, texts, researches, curriculum and other documents related to teaching English. Then the second steps were designing content, getting checked and editing content according to experts' suggestions on the creation of phonic exercises before taking them to test, in the final step, for the efficiency with one-by-one method, small group method, and field group method in order to improve phonic exercises to be appropriate for the sample. In addition, the created exercises were interesting and useful for the students because the contents were relevant to the local context, and the phonic exercises were examined to find the efficiency according to the specified criteria. As mentioned above, it was corresponded with Suchada Inmee (2013) who developed a poster-style phonics reading material for practicing English vocabulary skills of Prathomsuksa 3 students with the efficiency according to the criteria. The results showed that phonics posters for practicing pronunciation of English words of Prathomsuksa 3 students were effective at 78.17/76.75, and coincided with Pimporn Puangchuen (2018) who developed a series of Phonics teaching activities to promote reading aloud and spelling skills for Prathomsuksa 1 students by comparing students' reading aloud and spelling skills with criteria of 75 percent. It was also corresponded with the study on the development of the English reading learning activities using the spelling-learning method for group learning with TAI technique according to the 80/80 criteria done by Puttinat Patthanang (2017). The results showed that the learning activities of English reading using the spelling-learning method, and cooperative learning group TAI technique of Prathomsuksa 1 students had an efficiency of (E1/E2: 85.14. 88.00). From the information mentioned, it showed that in the creation of skill development exercises was operated in accordance with the creation process. There was a study on the problem and needs, a study on curriculum content. There were improvements made from experts' suggestions in order to make exercises appropriate for students. The try out was also performed in order to find problems when using with students, so the exercises could be improved accordingly.

8.3 Comparison of English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa school students at Ban Buhom School before and after learning with the phonic exercises developed showed that students' skills after the treatment were better as the figures showed the students' achievements mean score on English reading aloud and spelling skills after using the exercises was higher, than that of before using them, with a statistical significance at the 0.01 level, which was in accordance with the assumptions. The phonic exercises for boosting English reading aloud and spelling skills of Prathomsuksa at Buhom School had an efficiency according to the specified criteria, since the exercises were tried out and improved through the process in order to make the content appropriate for learners, the contents up to date, and the objectives corresponded with problems and needs of students and community. The students could use the phonic exercises to study on their own which was coincided with the research performed by Jiraporn Suea-in (2014) who studied the development of English reading ability by phonics teaching of Prathomsuksa 2 students at Boonkhum Rat Bamrung School, the findings showed that phonics teaching had an effectiveness at a highest level, the students reading skills was higher than before learning with phonics teaching at a statistic significant level of .01.

8.4 Students' satisfaction toward the phonic exercise averaged at the highest level ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.26). From open-ended questions, some students added that they liked the phonic exercises developed since they could gain knowledge for reading aloud and spelling words. Still, there were numbers of words that the spelling and pronunciation rules are exceptional and hard to follow. Students wanted to learn with more games and songs about reading and spelling, and additional activities in phonic exercises helped them understand the lesson better. Even though some numbers of students found it difficult because some words in English are not spelt as they are pronounced, many of them were happy with the phonic exercises developed. These happened because the content in each exercise was applied from the curriculum and students' daily life. There were also a variety of activities that made the students enjoy learning, doing activities and doing exercises on their own; there were no pressure in learning so the students were happy resulting high satisfaction in learning. This coincided with Suchada Inmee (2013), on the development of English pronunciation using the phonic poster media to develop reading words aloud. She found that the learners had a high level of satisfaction with the practice of reading aloud. This was also corresponded with Petcharanee Lonan (2011), who developed a reading and writing skill exercises to distribute spellings for Prathomsuksa 1 school students at Ban Srinaman School Santisuk District, Nan Province. The study found that the students' satisfaction toward the learning activities of reading skills exercises and spelling distribution for Prathomsuksa 1 students overall was at the highest level with a mean of 4.70 and the standard deviation of 0.45. Additionally, it was corresponded with the work of Jiraporn Suea-in (2014) who studied the development of English reading ability by phonics teaching of Prathomsuksa 2 students at Boonkum Ratbamrung School. After teaching phonics, the students had the highest satisfaction with phonics teaching, with a mean of 2.94 and a standard deviation of 0.12.

9. Conclusion and suggestion

Phonics could be an alternation among many methods for teachers to help young children to learn basic sounds out of written forms, both consonants and vowels. However, it is noted that words that teachers use in the phonics class for beginners to read and spell words should be the basic ones that the way to spell out and the way to pronounce are phonetically related. Those words with exceptional rules to the phonics are too difficult for the beginners; teachers may need additional methodologies for complicated words.

10. References

- Arporn Sripet. (2009). **Developing English pronunciation skills using phonetics reading exercise for Prathomsuksa 6 students at Municipal School 5, Wasuntharaphiwat.** Surat Thani: Municipal School 5 Wasuntharaphiwat.
- Bald, J. (2007). **Using phonics to teach reading and spelling.** London: Paul Chapman.
- Boonnam Kesse. (2013). **Report on the use of stem of linear equations exercise of Mathayomsuksa 3, Phanthong Satchanupham School, Phanthong District, Chonburi Province.** Chonburi: Phanthong Satchanupham School.
- Elish-Piper L. (2009/2010). Information and ideas for parents about phonemic awareness and phonics. **Illinois Reading Council Journal**, 31(1), 52-54.
- Hewings, M. (2004). **Pronunciation practice activities.** Cambridge: Cambridge University Press.
- Jiraporn Suea-in. (2014). **Developing English reading ability by teaching phonics, Prathomsuksa 2 students at Boon Khum Ratbamrung School.** Thesis of Master of Education Program in curriculum and instruction, College of Education, Dhurakij Pundit University.
- Kanisorn Sripraphai. (2012). **The Development of the Thai reading comprehension skills practice for students in Prathomsuksa 3, Khao Chamao District Rayong Province.** Master of Education Thesis (Curriculum and instruction program) Burapha University.
- Kitima Baoyam. (2010). **The Development of packages on English reading comprehension Prathom Suksa IV Level.** Master' Thesis. Department of curriculum and instructional Development, Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Maliwan Sangcharee and Yajai Pongboriboon. (2018). The Use of phonics in developing the English reading and writing skills in the unit of learning "Let's Learn English" For Grade 6 Students. **Journal of Research and Development Buriram Rajabhat University**, 13(2), 107-118. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/1640902>.
- Marisa Panprame. (2018). **Evaluation of phonics teaching materials for Primary 1-3 Students of Bangkok, Nongkham District.** Independent Study, Master of Education, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University.
- Mongkol Kulprasert. (2005). **Principles of English reading and writing 2005.** Bangkok.

- Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. (2008). **2008 Basic education core curriculum**. Bangkok: Teachers Council of Thailand Printing House, Ladprao.
- Narinrat Ritwattannanusorn. (2009). **Development reading skill of Mathayom Suksa 3 by using David Kolb Learning Styles**. Master Thesis. Department of curriculum and instructional, Maha Sarakham University.
- Narumon Supinno. (2014). **The Effects of using the phonics method to develop English pronunciation, reading ability and attitude towards the phonics teaching method of Prathom Suksa II students at Ban Na Pa Paek School in Mae Hong Son Province**. Master Thesis. Department of curriculum and instructional, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Petcharanee Lonan. (2011). **The Development of reading and writing skills exercises with spelling distribution for Prathomsuksa 1 school students at Ban Srinaman School Santisuk District, Nan Province**. Nan: Academic work, Baan Srinaman School Santisuk District, Nan Province.
- Pimporn Puangcheun. (2018). **Development of instructional package phonics style for supporting to reading and spelling skills for grade 1 students**. Independent study, M.Ed. in curriculum and instruction, 2018. Naresuan University.
- Pranee Jinarit. (2009). **Effects of the use of the Mathematics skills practice exercise on educational achievement and attitudes toward Mathematics of Prathomsuksa 6 students at Keha Pracha Samakkee School, Nakhon Ratchasima Province**. Master of Science Thesis, Department of Education, Graduate School, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Puchong Matchimo. (2016). **Using spelling technique together with the 2W3P learning organization for developing students' English skill at the 5th grade level**. Master Thesis. Department of curriculum and instructional, Rajabhat Maha Sarakham University.
- Puthinath Patthanang. (2017). **Development of English reading skills using spelling learning together with TAI cooperative learning technique for grade 1 students**. Thesis M.Ed in curriculum and instruction, 2017. Mahasarakham Rajabhat University.
- Sopita Torai. (2015). **English pronunciation skill development of the M.1 students Through additional English reading exercise**. 6th Hat Yai National Academic Conference, June 26, 2015, Hat Yai University.
- Suchada Inmee. (2013). Development of English pronunciation with phonics posters for Prathomsuksa 3 students. **Veridian E-Journal of Silpakorn University**, 6(3). (2013): Humanities, Social Sciences and Science edition (September-December 2013).
- Thanida Ruangwiset. (2007). **Developing difficult Spelling skills using peer-assisted learning process skills exercises, Thai language subject, Prathomsuksa 3, Ban Hua Moo School, Maha Sarakham Educational Service Area Office 2**. Independent Study, M.Ed. Mahasarakham: Mahasarakham University.

การพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์

The Development of Chinese Listening and Speaking Ability of Grade 5. Students Using Context-Based Learning (CBL) with Social Media

LUO QIN¹,

ปริณ ทนชัยบุตร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป และ 2) พัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านทุ่ง (ทุ่งประจักษ์นคราห์) อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (2) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู (3) แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และ (4) แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนท้ายวงจร วงจรละ 10 ข้อ จำนวน 30 ข้อ (5) แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาจีนท้ายวงจร วงจรละ 2 สถานการณ์ จำนวน 6 สถานการณ์ และ 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียน มีข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 15 ข้อและ (2) แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียน จำนวน 6 สถานการณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละ (%)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 23.40 คิดเป็นร้อยละ 78.00 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 79.41 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และ 2) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการพูดภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 คิดเป็นร้อยละ 75.33 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : ความสามารถในการฟัง, ความสามารถในการพูด, การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน, การใช้สื่อสังคมออนไลน์

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop Chinese listening ability of Mathayom Suksa 5 students by using Context-Based Learning (CBL) integrated with social media with students who obtained an average score about 70 percent and more than 70 percent onward, 2) to develop Chinese speaking ability of Mathayom Suksa 5 students by using Context-Based Learning (CBL) integrated with social media with students who obtained an average score of about 70 percent and more than 70 percent onward. In this study, the target group was selected by a purposive sampling method from thirty-four Mathayom Suksa 5 students in 5/2, during the first semester, academic year of 2021 at Banthum (Thumprachanukroh) School, under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 1. This study employed an action research methodology design, which was divided into three categories: 1) Operation tools: twelve lesson plans by using Context-Based Learning (CBL) integrated with social media social media, twelve hours, 2) Reflection tools: a) Student observation form, b) Teacher observation form, c) Students interviewing, d) Chinese listening end cycle test, ten items per cycle, in total thirty items, and f) Chinese speaking, two-end cycle test, in six situations, 3) Assessment tools: a) a Chinese listening test (Four Multiple-choice, 15 items), and b) Chinese speaking test in six situations. After that, the data were analyzed into statistical data with mean ($\bar{X}$), standard and percentage (%)

The results indicated that: 1) the students had average scores in Chinese listening at 23.40 or 78.00 percent in total and show that there were twenty-seven students who passed the tests at 79.41 percent, which was higher than defined, 2) the students had average scores in Chinese speaking at 22.60 or 75.33 percent in total and show that there were twenty-nine students who passed the tests at 85.29 percent, which was higher than defined.

Keywords: Listening ability, Speaking ability, Context-Based Learning Management, Using Social Media

1. บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ภาษาจีนเป็นภาษาทางการที่เป็นที่ยอมรับของสหประชาชาติ และเป็นภาษาสากล มีผู้ใช้ในฐานะเจ้าของภาษาเป็นจำนวนถึง 1 ใน 6 ของประชากรโลก นับว่าเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดในประเทศไทย ดังนั้น ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชาวไทยได้ศึกษาภาษาจีน มีความสามารถในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารกับชาวจีนอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้แพร่หลายในประเทศไทย อันจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศให้กระชับยิ่งขึ้น (สำนักยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย, 2553)

การจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพและพร้อมกับการนำไปประกอบอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนภาษาจีนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนและแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการฟังและการพูด ซึ่งถือเป็นความสามารถที่สำคัญของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันการสอนความสามารถทางภาษาต่างประเทศนั้นจะเริ่มจากการฟังและมาถึงการพูดก่อน และถือได้ว่าเป็นจุดสำคัญของการสื่อสาร การสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ จะสื่อสารกันได้อย่างน้อยที่สุดก็ต้องฟังรู้เรื่องก่อนแล้วจึงจะทำให้สามารถพูดได้ตอบได้ หรือพูดได้ พูดเป็น หรือใช้เป็น และเป็นประโยชน์ นอกจากการโต้ตอบแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกันก็ควร รวมไปถึงการเล่าเรื่อง บรรยายแสดงความคิด ความเห็น ความรู้สึก วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งก็ต้องมีการประเมินที่ได้ยินได้ฟังมา จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง จึงถือว่าสุดยอดในการเรียนรู้ทางภาษา¹ การสอนความสามารถการพูดและการฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ภาษาจีน การเรียนการสอนในระดับเริ่มเรียนรู้ภาษานั้น คงต้องเน้นการมีส่วนร่วมทางภาษาให้มากที่สุด คือนักเรียนต้องเรียนรู้จากการฟังและพูดอย่างเป็นธรรมชาติจนเกิดความสามารถ เริ่มจากการพูดในชีวิตประจำวันในครอบครัว แล้วค่อยขยายออกไปสู่โลกภายนอกมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นสูงขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาภาษาจีน ส่วนมากจะมีจุดอ่อนด้านการฟังและการพูดภาษาจีน พูดได้ตอบ สื่อสารไม่ได้ และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ นุจริย สุทธิพันธ์ (2560) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาต่อความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดตอบโต้กับผู้สอนได้ในขณะที่ผู้สอนทำการสอน เกิดอาการงีบหรือไม่สามารถปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้สอนชี้แจงได้ เนื่องจากฟังสิ่งที่ผู้สอนพูดไม่เข้าใจ การฟังเป็นพื้นฐานสำคัญของความสามารถทางสังคม ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการเรียนการสอนมุ่งเน้นวัดผลประสงค์ แต่ไม่มุ่งเน้นด้านการฟังและการพูดในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งหลักสูตรของไทยจะเน้นให้ฟังพูดก่อนถึงจะเริ่มอ่านเขียน แต่การเรียนการสอนในปัจจุบันจะเน้นเขียนและอ่านมากกว่านำมาใช้ในชีวิตประจำวัน² และสอดคล้องกับ วรากร แซ่พุ่น (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนรู้ภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยะลา พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนรู้ จุดอ่อนในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนมากที่สุดคือความสามารถในการพูดภาษาจีน ปัญหารองลงมาคือด้านการเขียนและการอ่าน การสอนภาษาจีนในประเทศไทยโดยทั่วไปยังใช้ระบบเก่าซึ่งเน้นการท่องจำ อ่าน คัด เขียน โดยไม่เกิดแรงจูงใจในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริง³ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีนในปัจจุบัน นักเรียนส่วนมากมีปัญหาด้านการฟังและการพูดภาษาจีน เนื่องจากความสามารถในการฟังและการพูดมีความสำคัญในการสื่อสารและการเรียนรู้ภาษาจีน จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน (Context-Based Learning) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนหรือสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การเข้าสู่บทเรียนด้วยบริบท ขั้นที่ 2 การตั้งข้อสงสัยและการวางแผน ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ และขั้นที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบัน เครือข่ายออนไลน์มีส่วนสำคัญในการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงนำสื่อสังคมออนไลน์มาช่วยในการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน ซึ่งประเภทสื่อสังคมออนไลน์ มีด้วยกันหลายชนิด ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนภาษาจีนบางชนิด โดยเลือกตามลักษณะ และความต้องการของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ Facebook YouTube Google และ TikTok ได้นำไปสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน โดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงของบริบทมากขึ้น และดึงดูดความสนใจของนักเรียน ให้เกิดกระตือรือร้นในชั้นเรียน และนำสถานการณ์เหล่านี้มาเป็นจุดเริ่มต้น ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาจีน และทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกฟังและพูดภาษาจีนจริง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ อัน

ที่สำคัญ คือ ได้พัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีน เกิดความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์จริง เกิดความคุ้นเคย ความกระตือรือร้นและกิจกรรมการเรียนรู้⁴ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน (Context-Based Learning) ร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้จัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เน้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและสามารถจัดสถานการณ์ที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1992) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Act) ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตผล (Observe) ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินสะท้อนกลับ (Reflect)⁶ ซึ่งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) มีทั้งหมด 3 วงจรปฏิบัติการ

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านท่ม (ท่มประมาน-เคราะห์) อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนที่เรียนภาษาจีน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย และ 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งหมด 3 วงจรปฏิบัติการ ๆ ละ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาสอน 12 ชั่วโมง ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2) เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (2) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู (3) แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน (4) แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนท้ายวงจร ลักษณะข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก วงจรละ 10 ข้อ จำนวน 30 ข้อและ (5) แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียนท้ายวงจร ประกอบด้วย 6 สถานการณ์ วงจรละ 2 สถานการณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.26–0.80 ค่าอำนาจจำแนก

ระหว่าง 0.27–0.77 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียน มีลักษณะข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.60– 1.00 มีความยากง่ายระหว่าง 0.23–0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.27–0.77 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และ (2) แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียน จำนวน 6 สถานการณ์ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 สำหรับการหาประสิทธิภาพของแบบวัดใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1951 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)⁸ ซึ่งมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดย 1) ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมและชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและผู้ช่วยวิจัย โดยใช้การอภิปรายซักถามเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ในเรื่องของวิธีการจัดกิจกรรม ขั้นตอน และแนวปฏิบัติต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่เข้าสังเกตการสอนตามกำหนด และทำการบันทึกข้อมูลจากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลังจากสิ้นสุดการสอนในแต่ละชั่วโมง และใช้แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละชั่วโมง โดยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ร่วมกับผู้ช่วยวิจัย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปและ 3) การวัดผลและประเมินผล หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 12 ชั่วโมง จากนั้นผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนหลังเรียน เพื่อเป็นการวัดผลและประเมินผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่ศึกษาดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ความสามารถในการฟังภาษาจีน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการคำนวณร้อยละ (%) เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาจีนร้อยละ 70 ขึ้นไปสำหรับความสามารถในการพูดภาษาจีน ทำการวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนความสามารถในการพูดภาษาจีนร้อยละ 70 ขึ้นไปและ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครู นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อบกพร่องอุปสรรคในการเรียนการสอน และหาแนวทางแก้ไข ซึ่งนำข้อมูลเหล่านี้ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

4. ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนใช้วิธีการดำเนินการวิจัยตามลักษณะของวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง จากนั้นทำการวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบวัดมาหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 และเกณฑ์จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 23.40 คิดเป็นร้อยละ 78.00 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 79.41 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการพูดภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 คิดเป็นร้อยละ 75.33 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.3 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์

4.3.1 วงจรปฏิบัติการที่ 1 ขั้น Planning ผู้วิจัยได้วางแผนการจัดการจัดการเรียนการสอนในการเตรียมตัวของนักเรียน ผู้ช่วยวิจัยและสื่อต่างๆ ขั้น Act & Observing ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระหว่างนั้น ผู้ช่วยวิจัยได้ทำการสังเกต จดบันทึกข้อมูลต่างๆ ขั้น Reflecting เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์ผลและ Re-Planning นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาพิจารณาว่าร่วมกันอีกครั้ง เพื่อสรุปสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะที่ควรนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การใช้เวลา ภาษาในการพูด และสื่อไม่มีความหลากหลาย

4.3.2 วงจรปฏิบัติการที่ 2 ขั้น Planning ครูปรับปรุงในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ โดยใช้สื่อที่หลากหลายและชี้แจงหน้าที่ในการทำงานกลุ่มขั้น Act & Observing นักเรียนดูสื่อการสอนที่ครูนำมาและร่วมวิเคราะห์ สรุปผลโดยใช้เทคนิคต่างๆ ในการพูดและการฟัง ผู้ช่วยวิจัยและผู้วิจัยสอบถามและสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล ขั้น Reflecting เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์ผลปรับปรุงแก้ไขต่อไป และ Re-Planning นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาพิจารณาว่าร่วมกันอีกครั้ง เพื่อสรุปสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะที่ควรนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การใช้เวลา ไม่เห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่ม และระยะเวลาทำงานในช่วงไม่เพียงพอ

4.3.3 วงจรปฏิบัติการที่ 3 ขั้น Planning ครูปรับปรุงในส่วนของเวลา สื่อการเรียนรู้และการอธิบายหน้าที่ในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ขั้น Act & Observing นักเรียนเรียนรู้จากสื่อการสอนและร่วมวิเคราะห์ สรุปผลโดยใช้สื่อออนไลน์ ผู้ช่วยวิจัยและผู้วิจัยสอบถามและสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล ขั้น Reflecting ผู้ช่วยวิจัยและผู้วิจัยร่วมสังเกต จดบันทึกของเพื่อนำมาสรุปวิเคราะห์ผล และนำผลที่ได้มาพิจารณาว่าร่วมกันเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไปและ Re-Planning นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาพิจารณาว่าร่วมกันอีกครั้ง เพื่อสรุปสภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะที่ควรนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การควบคุมเวลา การพูดที่เร็ว และระยะเวลาในการส่งชิ้นงาน

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการและผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.1 ความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียน

ความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักเรียนมีผลการวัดความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 34 คน มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.40 คิดเป็นร้อยละ 78.00 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 79.41 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้รับการฝึกและปฏิบัติตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง และนอกจากนี้ยังพบว่า การสอนความสามารถการพูดและการฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ภาษาจีน การเรียนการสอนในระดับเริ่มเรียนรู้ภาษานั้น คงต้องเน้นการมีส่วนร่วมทางภาษาให้มากที่สุด คือนักเรียนต้องเรียนรู้จากการฟังและพูดอย่างเป็นธรรมชาติจนเกิด

ความสามารถ เริ่มจากการพูดในชีวิตประจำวันในครอบครัว แล้วค่อยขยายออกไปสู่โลกภายนอกมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นสูงขึ้น ซึ่งดังที่ ธัญญรัตน์ มะลาศร (2560) ได้กล่าวว่า การสอนความสามารถฟังและการพูดนั้น ครูผู้สอนพูดให้นักเรียนฟังแล้วจะต้องทดสอบการฟังของนักเรียน โดยการให้นักเรียนออกมาพูดด้วย จึงจะรู้ว่านักเรียนออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ การพูดเป็นความสามารถที่มีความสำคัญอย่างยิ่งควบคู่กับความเข้าใจในการฟัง⁹ การพูดเป็นความสามารถที่จะฝึกควบคู่กันไปกับการฟังเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเรียนรู้ภาษาจีนในฐานะภาษาที่สอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร¹⁰ นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยผ่านเครือข่ายออนไลน์อินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ที่บุคคลสามารถโต้ตอบกันได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างเนื้อหา และเป็นการนำเสนอแบ่งปันเนื้อหา รูปภาพเสียง ข้อความ คลิปวิดีโอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน การแบ่งปันเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคคลสองคนหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของการเข้าร่วมในเครือข่ายออนไลน์เดียวกัน ส่วนการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนั้น มีการประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แบ่งปันข้อมูลข่าวสารใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนและใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนทั้งในรูปแบบของสื่อการสอนแหล่งข้อมูลการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ดังนั้น สื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนล้วนมีประโยชน์ ถ้าเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับศิริรัตน์ นาอุดม (2553) ศึกษาการพัฒนาความสามารถฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนนสมบูรณ์ประชาสรรค์ โดยใช้กลวิธีฝึกตาม แนวการสอนแบบฟังพูด พบว่า ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนนสะอาดสมบูรณ์ประชาสรรค์ที่ได้รับกลวิธีฝึกตามแนวการสอน แบบฟัง-พูด โดยยึดขั้นตอนภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ภาษาอังกฤษในด้านความสามารถฟัง และการพูดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้¹¹ และยังสอดคล้องกับ Escola (1980) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชาวเยอรมันจำนวน 61 คนเป็นกลุ่มทดลอง 30 คนและเป็นกลุ่มควบคุม 31 คนนักเรียนทั้งสองกลุ่มใช้หลักสูตรและแบบเรียนเหมือนกันได้รับการสอนจากครูคนเดียวกันและใช้เวลาในการเรียนเท่ากันกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการฟังและการพูดโดยการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารกลุ่มควบคุมได้รับการฝึกสอนตามปกติผลการศึกษาพบว่า ความสามารถของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทำให้นักเรียนมีพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดและมีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ¹²

5.2 ความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียน

ความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบพื้นฐาน ร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักเรียนผลการวัดความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 34 คน มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 คิดเป็นร้อยละ 75.33 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักเรียนได้มีความสามารถในการพูดภาษาจีนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ หรือสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งจะนำสถานการณ์เหล่านี้มาเป็นจุดเริ่มต้น และช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาจีน ดังข้อความสนทนต่อไปนี้ “ขอบ กิจกรรมนี้เพราะมีการถามโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนบ่อยๆ และมีการพูดคุยและฝึกการออกเสียงครับ” (บันทึกความคิดเห็น/นักเรียนคนที่ 1, 10 พฤศจิกายน 2564) “ครูควรควร

เลือกสื่อออนไลน์ที่หลากหลาย ซึ่งนักเรียนมีความสนใจเนื่องจากขณะนี้มีการใช้สื่อออนไลน์ที่กว้างขวาง” (บันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู/ผู้ช่วยวิจัย, 25 ตุลาคม 2564) ประกอบกับ การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน (Context-Based Learning) นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนหรือสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การเข้าสู่บทเรียนด้วยบริบท ขั้นที่ 2 การตั้งข้อสงสัยและการวางแผน ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ และขั้นที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ด้วยเหตุนี้ปัจจุบัน เครือข่ายออนไลน์มีส่วนสำคัญในการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำสื่อสังคมออนไลน์มา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน ซึ่งประเภทสื่อสังคมออนไลน์ มีด้วยกันหลายชนิดมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนภาษาจีนบางชนิด โดยเลือกตามลักษณะ และความต้องการของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ Facebook YouTube Google และ TikTok ได้นำไปสอดแทรกกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน โดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงของบริบทมากขึ้น และดึงดูดความสนใจของนักเรียน ให้เกิดกระตือรือร้นในชั้นเรียน และนำสถานการณ์เหล่านั้นมาเป็นจุดเริ่มต้น ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาจีน และทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกฟังและพูดภาษาจีนจริง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ได้พัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีน เกิดความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์จริง เกิดความคุ้นเคย ความกระตือรือร้นและกิจกรรมการเรียนรู้⁴ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้⁵ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรณภา สุขสังข์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ กิจกรรมเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง-พูด ก่อนการเรียนและหลังการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเพื่อการ สื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียน โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01¹⁵ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zhu Qiong Lei (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาความสามารถการฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนโดยใช้แนวคิดของกาเย่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดของกาเย่ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีน 3) ศึกษาความคงทนความสามารถในการฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนโดยใช้แนวคิดกาเย่ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนโดยใช้แนวคิดของกาเย่ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการฟังและการเขียนพินอินภาษาจีนมีคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 53.33 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 46.66 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการฟังและการเขียนพินอินภาษาจีนมีคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 53.33 และที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 46.66 3) นักเรียนมีความคงทนในการฟังและการเขียนพินอินภาษาจีนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ครั้งที่ 2 ที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 83.33 และที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 16.66 4) ผลของความพึงพอใจต่อการฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนโดยใช้แนวคิดของกาเย่ภาพรวมระดับความพึงพอใจมากค่าเฉลี่ย 3.61

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงว่าการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐาน ร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็น การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดและการฟังภาษาจีนของนักเรียนส่งผลให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและพูดภาษาจีนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนใช้วิธีการดำเนินการวิจัยตามลักษณะของวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง จากนั้นทำการวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบวัดมาหารค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 และเกณฑ์จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 สรุปผล การวิจัยได้ดังนี้

4.1 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 23.40 คิดเป็นร้อยละ 78.00 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 79.41 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการพูดภาษาจีนเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 คิดเป็นร้อยละ 75.33 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาหรือมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปใช้ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะพูดและฟังตามบริบทหรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเองเพราะฉะนั้นในการกำหนดสถานการณ์ปัญหาของครูควรให้สอดคล้องกับชีวิตจริงและสภาพที่เป็นอยู่ของผู้เรียน ดังนั้นควรให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่ใกล้ตัวก่อนที่จะนำไปสู่สถานการณ์ใหม่ที่ไกลตัวออกไปเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีมุมมองความคิดที่เปิดกว้างผ่านการเรียนรู้ทางภาษาจีน รวมทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตามและเป็นการส่งเสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มเพื่อนและชุมชนต่อไป

7.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การนำการจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยควรชี้แนะแนวทางและให้เวลาในการทำกิจกรรมพอสมควรและครูไม่ควรรีบสรุปบทเรียนเร็วเกินไป ซึ่งเป็นการสกัดกั้นความคิดและการพูดแสดงออกผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยควรสร้างกติกาและแนวปฏิบัติในการพูดเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้นในระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

7.1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชั้นที่ 4 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดที่สำคัญที่ได้จากการทำกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานหรือแสดงหน้าชั้นเรียนร่วมกันในแต่ละกลุ่ม และสามารถรวบรวมหรือนำความรู้ที่ต่างกันจากกลุ่มอื่นมาช่วยในการเรียนรู้แนวคิดใหม่ ดังนั้นควรเลือกประเด็นที่น่าสนใจและเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ดี และนำไปสู่ขั้นที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่สื่อสังคมออนไลน์กับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาต่อไปได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟังและพูดเป็นความสามารถที่น่าสนใจและสามารถเชื่อมโยงไปยังความสามารถด้านอื่นๆ ได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรต่างๆ เช่น ความสามารถในการพูดแสดงความคิดเห็น การฟังอย่างมีวิจารณญาณ การพูดเชิงเหตุผล เป็นต้น

7.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมกลุ่มนักเรียนยังมีความวิตกกังวลและยังขาดความมั่นใจในการทำงาน ส่วนใหญ่นักเรียนกลุ่มเก่งจะทำงานที่ได้รับมอบหมายเพียงคนเดียวขาดการร่วมมือกันในการทำงานเป็นทีม ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือหรือร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

7.2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟังและพูดนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่นำไปสู่ การพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ในรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมได้หลากหลายภายใต้บริบทเป็นฐานและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียนผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ภายใต้บริบทเป็นฐานซึ่งในปัจจุบันเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

ธัญญารัตน์ มะลาศรี. (2560). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 4(3), 81-89.

นุจริย์ สุทธิพันธ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการฟังภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรภาษาจีนมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ภาคนิศึกษานักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ In Country Study Program ประจำปีการศึกษา 2560. เอกสารการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยมหาดไทย.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วรกร แซ่พุ่น. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 12(ฉบับพิเศษ), 126-136.

วรรณภา สุขสังข์. (2560). การพัฒนาความสามารถการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ กิจกรรมเพื่อ. การสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภณัฐ จันทศึกษา. (2551). รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริรัตน์ นาอุดม. (2553). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนนสมบูรณ์ประชาสรรค์ โดยใช้กลวิธีการฝึกตามแนวการสอนแบบฟัง-พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สาคร แสงผึ้ง. (2546). การวิเคราะห์ข้อสอบแบบเลือกตอบโดยวิธี B-Index และการวิเคราะห์ข้อสอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์. เชียงใหม่ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.

อนุชา แป้นจันทร์. (2556). การจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้ข่าวเป็นสื่อ เรื่อง สภาพสมดุลเพื่อพัฒนาการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 4(18), 31-44.

- De Jong, O. (2006). **Context-based chemical education: How to improve it.** Chemical Education International, 8(1), 1-7.
- Escola, Y.H. (1980). **Certain Effects of Selected Activities of Communicative Competence Training on the Development of German: A Case Study.** Dissertation Abstracts International.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1992). **The Action Research Planner (3rd ed.).** Geelong: Deakin University Press.
- Liu Xun. (2007). **Basic Theories of Teaching Chinese as Second Language,** Beijing Language University Press.
- Zhu QiongLei. (2559). **การพัฒนาความสามารถการฟังการเขียนระบบพินอินภาษาจีน โดยใช้แนวคิดของกาเยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาดุสิตพนินขยการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.**

แนวทางการพัฒนารอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา Approach for developing a growth mindset of school administrators

นิทัศน์ มาสาลี¹,
วัลลภา อาริรัตน์²,
เสาวณี สิริสุขศิลป์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาองค์ประกอบรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการวิจัยเชิงเอกสารและยืนยันองค์ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาแนวทางการพัฒนารอบความคิดเติบโตใช้เครื่องมือประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับดูแลและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและวิจัย จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้การวิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนารอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วยหลักสำคัญ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ 2) การพัฒนาเจตคติ และ 3) การพัฒนาทักษะสู่การปฏิบัติ สู่วิธีการปฏิบัติ ทั้ง 6 องค์ประกอบ 1) ความคิดที่มุ่งเน้นการรอบรู้ 2) การมุ่งเน้นเป้าหมาย 3) การยอมรับความสำเร็จ 4) การเปิดใจกว้างกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลง 5) ความทะเยอทะยาน 6) ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ: แนวทาง การพัฒนารอบความคิดเติบโต ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the guidelines for the development of the growth mindset of the school administrators. The research consisted of studying the components of the growth mindset of the school administrators through documentary research and confirming the components by in-depth interviews. This qualitative study of the development of growth mindset used two instruments consisting of interview form and focus group discussion form. There were 9 qualified persons selected through purposive Sampling. The sample were consisted of three groups. Group 1 were 2 practitioners at the policy level from the Office of the Basic Education Commission who supervise and act in promoting and supporting education, Group 2 were 2 university professors with the expertise in education and research

¹นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

administration, and group 3 were 4 administrators of educational institutes under the Office of the Basic Education Commission with at least 10 years of experience with knowledge and understanding about educational administration. Data were analyzed using a triangular analysis.

The results of the research found that the development of the growth mindset of school administrators consisted of three main components: 1) cognitive development, 2) attitude development, and 3) practical skills development. The method of development comprised 6 elements, they are 1) Awareness-focused thinking 2) Goal-focused 3) Acknowledgment of success 4) Open-minded to changing circumstances 5) Ambition 6) Commitment to self-improvement

Keywords: guidelines, development, growth mindset, school administrators

1. บทนำ

โลกภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง อย่างฉับพลัน ทั้งจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสู่ยุค พลิกผันทางดิจิทัล (digital disruption) ทั้งจากการสื่อสารที่ฉับไวผ่านสื่อสังคมออนไลน์สู่โลกไร้พรมแดน ทั้งภัยจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่รวมถึงโรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง ต่อวิถีชีวิตและวิถีสังคมจนหลายอาชีพ ทำให้องค์กรต่างๆต้องปรับตัว นำไปสู่ความพยายามในการแสวงหาแนวทางหลายประการเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ของตนเองทางเขาวนปัญญาหรือทักษะ แม้ว่าเทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง แต่หัวใจของการบริหารการเปลี่ยนแปลงกลับอยู่ที่คน ดังที่ (Dweck, 2006) ให้ความเห็นว่า สิ่งแรกในการรับมือการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลไม่ใช่สมรรถนะทางเทคโนโลยี แต่ เป็น “กรอบความคิดเติบโต” (Growth mindset) ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านความเชื่อเพื่อนำไปสู่การพัฒนาได้ ทั้งด้านเขาวนปัญญา ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนานี้ สามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความพยายาม การเรียนรู้ และการฝึกฝน ทั้งนี้ กรอบความคิดเติบโตจะนำไปสู่การจูงใจ ให้ผู้ที่มีกรอบความคิดประเภทนี้แสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา (Dweck, 2015)

สำหรับผู้บริหาร ในยุคของการเปลี่ยนแปลงมีความจำเป็นต้องปรับความเชื่อหรือทัศนคติเกี่ยวกับความสามารถในการเติบโตและพัฒนาได้ การตระหนักในการพัฒนาสมรรถนะตนเอง การเรียนรู้เพื่อรับสิ่งใหม่ การเปิดใจยอมรับประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ การคิดเชิงระบบในองค์ความรู้ใหม่ที่มีความสมดุลทั้งด้านคุณลักษณะความรู้ ทักษะ (Brent Gleeson 2019) ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคของการสร้างสรรค์ Ideaและการสร้างทัศนคติเชิงบวกทางด้านอารมณ์ หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการ บริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำทางสู่สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน และ ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

มีนักวิชาการกล่าวถึงกรอบความคิดเติบโตเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาในบทความวิชาการ ต่างประเทศ แต่งานวิจัยยังเป็นรูปธรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการพัฒนากรอบความคิดเติบโตเติบโตจึง เป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต ผู้บริหารสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึง หลักการแนวคิด และวิธีการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาและจัดทำร่างแนวทางการพัฒนา รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา โดยประกอบด้วย 6 ด้าน คือ (1) ความคิดที่มุ่งเน้นการรอบรู้ (2) การมุ่งเน้นการเรียนรู้เป้าหมาย (3) การยอมรับความสำเร็จ (4) การเปิดใจกว้างกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลง (5) ความทะเยอทะยาน (6) ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบการร่างการพัฒนาระบบแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

4. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับดูแลและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและวิจัย จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น

แบบบันทึกการดำเนินการสนทนากลุ่มประกอบด้วยประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 1. ชื่อแนวทาง 2. วัตถุประสงค์ 3. หลักการและแนวคิด 4. วิธีการปฏิบัติ

6. ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าประกอบกรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาจากการวิจัยเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1 มิติด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ประกอบด้วย

1) คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) สามารถเข้าใจและเชื่อว่าความสามารถเชื่อกในศักยภาพผู้ร่วมงานว่าสามารถเติบโตพัฒนา มีความคิดยืดหยุ่นในการดำเนินชีวิตและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2) การพัฒนาศักยภาพของคนที่มีกรอบความคิดเติบโต (Growth mindset) สามารถบูรณาการในการปฏิบัติงานทั้งในด้านกระบวนการเรียนรู้ การจัดการปัญหา การพัฒนาบุคลากรและความสามารถในการปรับตัว

3) ตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ให้ทราบถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรม การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกรอบความคิดเติบโต

4) กรอบความคิดแบบเติบโตจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ การไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว การเห็นคุณค่าของความพยายาม การเรียนรู้จากคำวิจารณ์ และการมองหาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น

5) การมองหาตัวอย่างหรือบทเรียนที่สร้างแรงบันดาลใจให้ตนเองและผู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะและเครื่องมือที่จำเป็นในการสร้างและพัฒนากรอบความคิดเติบโตในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. มิติด้านการพัฒนาเจตคติ (attitude) ประกอบด้วย

1) ความเชื่อที่มีต่อคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ทั้งด้านเชาวน์ปัญญา ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการพัฒนานี้ สามารถเกิดขึ้นจากความพยายาม การเรียนรู้ และการฝึกฝน

2) มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ มีความพยายามในการแสวงหาแนวทางหลายประการเพื่อพัฒนา ศักยภาพด้านต่าง ๆ ของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินและการทำงาน

3) ผู้บริหารที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต จะใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิตหรือมีวิถีคิดแบบ lifelong learning skill จะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นเป็นแรงผลักดันและสนใจให้ตนเองสำเร็จ เช่นกัน

4) ผู้บริหารมองเห็นศักยภาพของผู้ร่วมงานและพร้อมที่จะให้โอกาสพวกเขาได้ค้นพบตนเอง และเสริม หนุนให้เกิดการพัฒนา รวมทั้งสร้างพลังเครือข่ายซึ่งกันและกันต่อไป

5) กรอบความคิดที่เชื่อว่าคนสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ส่งผลให้บุคคลมีลักษณะชอบการเรียนรู้ และการฝึกฝน เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเน้นการเรียนรู้จากกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ ทำให้บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

3. มิติการพัฒนาทักษะสู่การปฏิบัติ (Practice)

ประกอบด้วย

1) การแลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน และสะท้อนคิด (Feedback & Reflection) ทำให้ เกิดการเรียนรู้ระหว่างบุคคล และในการทำงานเป็นทีม

2) การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) เกิดมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน

3) การนำระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อสร้างพลังเชิงบวกด้วยการใช้วิธีการสุนทรียสาธก (Appreciative Inquiry) เพื่อค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวคนในองค์กร นำมาพัฒนาศักยภาพ บ่มเพาะและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4) การใช้ทักษะเสริมความคิดให้เป็นระบบมากขึ้น ในการพัฒนาการทำงานเช่น Systematic thinking, analysis thinking, Strategic thinking และ Creative thinking

5) การพัฒนาระบบการคิด รวมทั้งการให้เครื่องมือและวิธีการ เพื่อช่วยให้สามารถคิดวิเคราะห์และ สร้างสรรค์แก้ปัญหาการเป็นสิ่งที่จำเป็น และเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรก้าวเดินได้อย่างมั่นคง และได้ตามเป้าหมาย

7. การอภิปรายผล

แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ชื่อแนวทาง 2) วัตถุประสงค์ 3) หลักการและแนวคิด และ 4) วิธีการปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย มิติด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) มิติด้าน การพัฒนาเจตคติ (Attitude) มิติการพัฒนาทักษะสู่การปฏิบัติ (Practice) จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนากรอบ

ความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมี ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างแนวทางอย่างเป็นระบบตามแนวคิดการสร้างแนวทางของ Benjamin S. Bloom and Other (1971) และแนวคิด ภัทรวุฒิวัฒน์ศัพท์ (2021) เป็น โดยขั้นตอนการสร้างแนวทางประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญคือ 1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ในประเด็นที่ต้องการศึกษา 2) การร่างหรือการสร้างแนวทางตามขั้นตอนและองค์ประกอบที่กำหนด 3) การตรวจสอบแนวทางในส่วนของการตรวจสอบ แนวทางใช้วิธีการตรวจสอบแนวทางโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (characteristic) อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้การประชุมอภิปรายเพื่อหาฉันทามติด้วยเทคนิคโฟกัสกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้ปฏิบัติที่มีผลงานโดดเด่นด้านทางการศึกษา ทั้งกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มนักปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีที่ King et al. (2001) ใช้ในการวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์จะได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความสอดคล้อง ความสำคัญและความจำเป็นของรายการและเชิงคุณภาพในลักษณะของเหตุผลประกอบ

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ร้อยแก่นสารสินธุ์ สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และทิศทางในการดำเนินงานของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพได้
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตของผู้บริหารไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน จัดทำกิจกรรม โครงการ หรือดำเนินการในสถานศึกษา เพื่อความเหมาะสมในการปรับเปลี่ยนซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานศึกษาของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานศึกษาสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้ในการวัดประเมินผลความสามารถตามกรอบความคิดเติบโตสำหรับผู้บริหารเพื่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
2. สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำแนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโตสำหรับผู้บริหาร ไปใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพสำหรับผู้บริหารใหม่ระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ก่อนการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานจริง
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นฐานการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ และการวัดและประเมินจากตัวบ่งชี้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต

9. เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. Vol. 12 No. 1 (2016): มกราคม-มิถุนายน 2559, from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMKKU/article/view/56340>.
- ภัทรวุฒิวัฒน์ศัพท์. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบร่วมรู้สึกลำดับสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- Dweck, C.S. (2006). **Mindset: The New Psychology of Success**. Retrieved December 4, 2018, from <https://www.amazon.com/Mindset-Psychology-Carol-S-Dweck/dp/0345472322>.
- Bloom, Benjamin S. and Other. (1971). **Handbook on formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: McGraw-Hill.
- Brent Gleeson. (2019) 7 **Mindsets Necessary for Successful Leadership Development**. <https://www.forbes.com/sites/brentgleeson/2018/05/31/7-mindsets-necessary-for-successful-leadership>.
- King, R. H.; Eason, P. E.; Kerton, D. K.; Dunshea, F. R., (2001). **Evaluation of solvent-extracted canola meal for growing pigs and lactating sows**. Aust. J. Agric. Res., 52 (10): 1033-1041.

The loop seal aeration affects the suspension density at the dense bed zone in a circulating fluidized bed

Atipong Armatsombat¹,
Pongsakorn Tawanwech²

Abstract

A suspension density influences thermal load in a circulating fluidized bed boiler (CFBB). This research studied the loop seal aeration affecting the cross-sectional average suspension density in the riser. The experiment in the riser had a cross-sectional area of $100 \times 100 \text{ mm}^2$ and 4500 mm high above the distributor plate. A loop seal was constructed with the same cross-sectional area where the supply and recycle chambers were incorporated. The sand with an average diameter of $310 \text{ }\mu\text{m}$ was used as the bed particle and a density of 2500 kg/m^3 . It was found that the suspension density in the dilute bed and dense bed zones increased with the superficial velocity within the loop seal, but it decreased along with the riser height. In the dense bed zone, the sensitivity of suspension density increased with the superficial velocity at 5 m/s and 6 m/s but was constant at 7 m/s and was inversely related to the superficial velocity.

Keywords: Loop seal, Suspension density, CFB, Dense bed, Superficial velocity

1. Introduction

Circulating fluidized beds (CFB) are used for steam production (CFBB) in CFB boilers [22, 7, 32, 18] and a gasifier in CFB reactors (CFBR) [9, 33, 11, 35], which are popularly present due to many advantages, such as high combustion efficiency, using various fuels, and the simple structure. In addition, it also releases less pollution into the atmosphere (NO_x and SO_x) [2] compared to other generators.

The CFBB operates by burning fuel inside a riser to exchange thermal energy with the membrane water tubes installed on the inner walls. Both suspension density and solid circulation rate affect the heat transfer between particles and membrane tubes, so they are very essential factors for steam production rate.

The cross-sectional average suspension density, which causes by air supplied through a distributor plate at the bottom of a riser, decreases along with riser height [13, 14, 5, 8, 34] but slightly increases at the riser exit due to the influence of the reflection of particles [6], so the characteristics of riser exit affect the suspension density [23, 28, 4, 24]. The suspension density increases with the particle

¹ Production Technology Department, Faculty of Science and Technology, College of Asian Scholars, Khon Kaen

² Business Computer Department, Faculty of Business, College of Asian Scholars, Khon Kaen

size and density [12, 10] because of the influence of the solid circulation rate. In addition, the secondary aeration affects the suspension density along the riser height and the inflection point between the dilute bed zone and dense bed zone [3, 17].

The solid circulation rate in the CEB system is controlled by a loop seal that is a non-mechanical valve because it can operate under high pressure and temperature and has an uncomplicated structure. A loop seal consists of a supply chamber and a recycle chamber, and it operates by the air supplied through a distributor plate at both chambers to drive solid particles from the return leg toward the riser [19]. The supply chamber connected to a return leg has a higher pressure than the recycle chamber connected to a riser because the solid particles accumulate in the supply chamber more amount than [1], so solid particles can continually move from a return leg through a loop seal toward a riser. The solid particles inside the loop seal behave like fluids, that are called fluidization behavior [27].

The air supplied on the loop seal drives the solid particles into a riser, so the solid circulation rate increases with the superficial velocity and air flow rate in the loop seal [30, 21]. The loop seal structures and the characteristic aerations also affect the solid circulation rate [20, 31, 26] because of the influence of the moving pattern of the solid particles inside the loop seal. The particle inertia resists the movement of solid particles in the CFB system [29], so the solid circulation rate decreases with the size and density of solid particles that increase. In addition, the solid circulation rate also increases with the bed inventory [25] because the solid particles circulate more in the system.

However, the heat transfer between the solid particles and the membrane water tubes in the riser increases with the cross-sectional average suspension density and the solid circulation rate. Therefore, air supplied on the loop seal affects the suspension density in the riser due to the influence of the solid circulation rate. This research studied the loop seal aerations affecting the cross-sectional average suspension density at the dense bed zone in the riser.

2. Experimental setup

This research experimented with a circulating fluidized bed system, as shown in Fig. 1, in which the riser had a cross-sectional area of $100 \times 100 \text{ mm}^2$ and 4500 mm high above the distributor plate. The solid particles inside the riser are carried by air supplied through a distributor plate to rise and

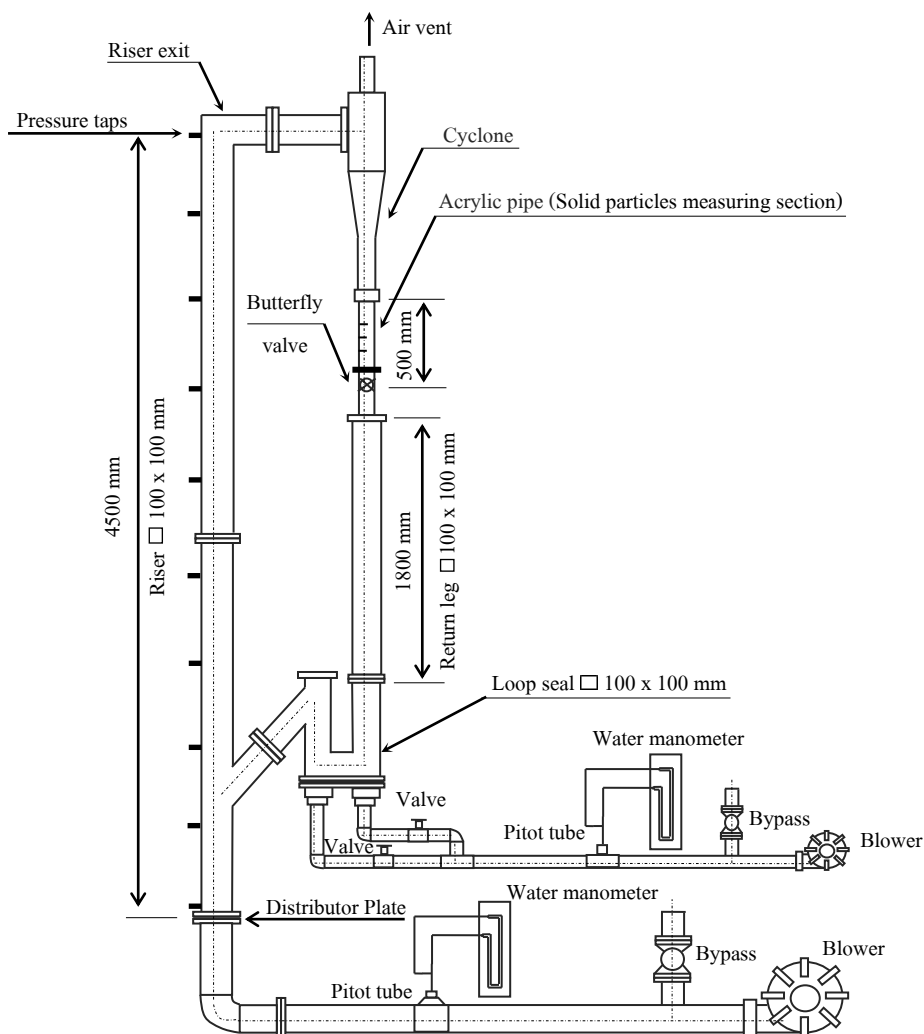

Fig. 1. Arrangement of this experimental apparatus.

distribute along with the riser height, in which the solid particles that leave the riser exit are trapped by the cyclone to fall toward the return leg and move into the loop seal. The ten pressure taps, which had an equal distance of 500 mm , were installed on the riser wall to find the suspension density on the riser.

The air supplied on the loop seal drives the solid particles from the return leg into the riser to continually circulate. Thus, the loop seal is a valve that controls a solid circulation rate in the CFB system. This experiment used the U-type loop seal that consisted of the supply chamber and the recycle chamber as $100 \times 100 \text{ mm}^2$, in which both chambers were connected by the horizontal passage as $100 \times 100 \text{ mm}^2$ and 50 mm lengths, as shown in Fig. 2. The pressure taps were installed on the wall of the recycle chamber located at 150 mm and 450 mm above the distributor plate.

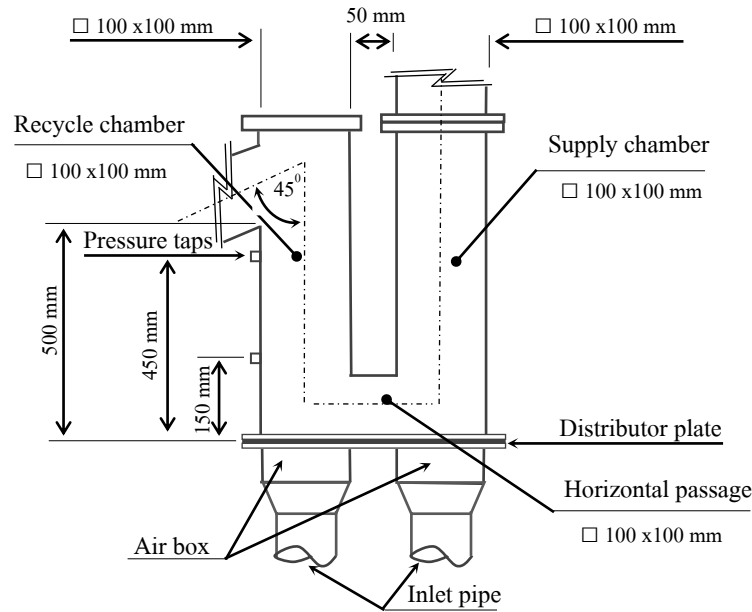

Fig. 2. Loop-seal detail in this experiment.

The solid circulation rate (G_s) is measured by opening and closing the butterfly valve installed inside a clear acrylic pipe to count the time of accumulative particles [15]. The acrylic pipe, which had a diameter of 1 inch, 500 mm lengths, and a volumetric scale, was installed above the return leg, as shown in Fig. 1. The acrylic pipe in this experiment, which was the solid particles measuring section, had a small size because can collect the data accurately.

In this experiment, the superficial velocity (U_g), which is the fast fluidized bed behavior of the solid particle inside the riser, was varied as 5 m/s - 7 m/s. The superficial velocity within the loop seal (U) in terms of the minimum fluidization velocity (U_{mf}) ratio or the fluidization number (U/U_{mf}) was tested in the range 3.12 - 6.53. The bed inventory (M) was kept at 50 kg through the experiment. Sand, Geldart's group B, having an average diameter (d_p) of 315 μm , density (ρ_p) of 2500 kg/m³, and minimum fluidization velocity (U_{mf}) of 0.078 m/s, was used as the bed particle. Each experimented case was repeated three times to find the average before analyzing the data for the accuracy of the results.

3. Theoretical analysis

The cross-sectional average suspension density in the riser (ρ_s), which neglects the acceleration of solid particles and the effect of friction on the riser wall, can be estimated by the following Eq. (1).

$$\rho_s = \frac{\Delta P_R}{g\Delta H} \quad (1)$$

The superficial velocity within the riser (U_g), which is controlled by adjusting the bypass by valves installed at the air supply pipes, can calculate by the following Eq. (2) and Eq. (3). An air velocity is measured by a Pitot tube with a water manometer. The superficial velocity within the loop seal (U) can find by the same method.

$$v_a = \sqrt{\frac{2\rho_w g \Delta h}{\rho_a}} \quad (2)$$

$$A_p v_a = A_r U_g \quad (3)$$

4. Results and discussion

The air supplied on a loop seal, which is a significant factor, drives solid particles from a return leg toward a riser. It is found that the solid circulation rate (G_s) obtained from this research agrees with other researchers, and it increases with the fluidization number (U/U_{mf}), as shown in Fig. 3. In addition, air supplied on the riser or the superficial velocity within a riser (U_g) carries solid particles to rise in a riser height, so the solid circulation rate (G_s) increases with the superficial velocity in a riser (U_g), as shown in Fig. 4.

Air supplied through a distributor plate causes the fluidization behavior for solid particles inside the chamber, in which the pressure drop is constant. Thus, pressure drop in the recycle chamber (ΔP_r) stably trends with the fluidization number (U/U_{mf}) and superficial velocity in a riser (U_g) that increase, as shown in Fig. 5.

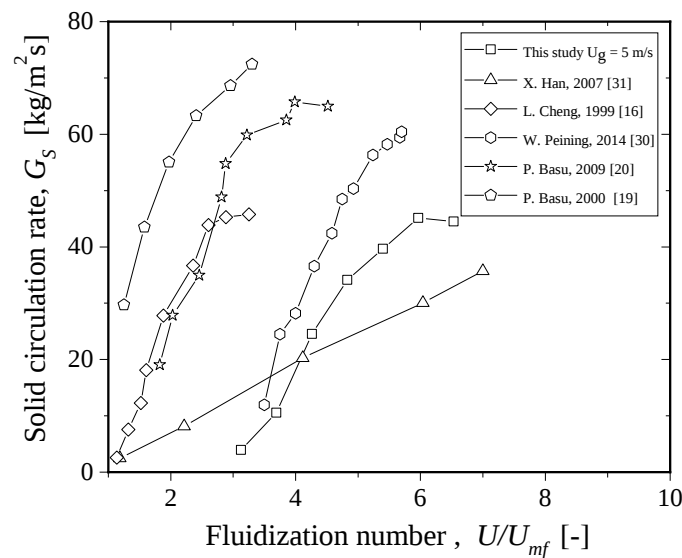

Fig. 3. Comparison of the solid circulation rate (G_s).

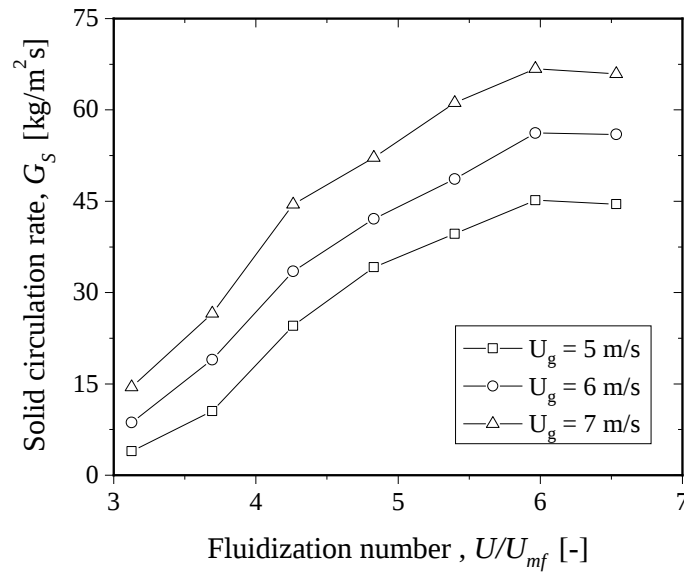

Fig. 4. Effect of the fluidization number (U/U_{mf}) on the solid circulation rate (G_s).

The superficial velocity in the riser (U_g) strongly influences the distribution of solid particles at the lower of the riser. Thus, the cross-sectional average suspension density (ρ_s) decreases with the riser height (H) and is divided into two zones clearly, which have a dilute bed and dense bed at the upper and lower inflection point, respectively, as shown in Fig. 6(a) – Fig. 6(c). The cross-sectional average suspension density (ρ_s) increases with the fluidization number (U/U_{mf}) because the increasing loop seal aeration drives solid particles toward the riser with a large amount. However, the air increasingly supplied in a riser carries solid particles out of a riser with a large amount, so the cross-sectional average suspension density (ρ_s) decreases with the increasing superficial velocity (U_g).

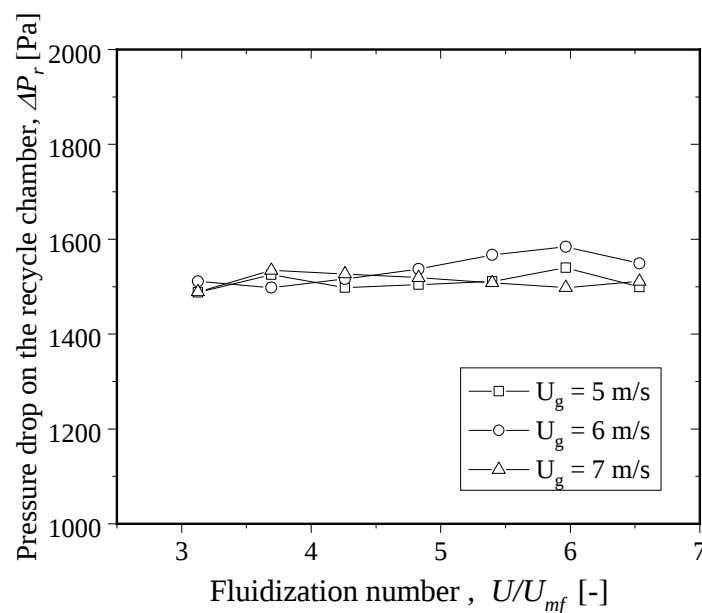

Fig. 5. Effect of the fluidization number (U/U_{mf}) on the pressure drop on the recycle chamber (ΔP_r).

Considering the dense bed zone in Fig. 6(a) – Fig. 6(c), the sensitivity of suspension density (H/ρ_s) is defined by the riser height (H) in terms of the cross-sectional average suspension density (ρ_s) ratio. It was found that the sensitivity of suspension density (H/ρ_s) increases with the fluidization number (U/U_{mf}) for the superficial velocity (U_g) as 5 m/s and 6 m/s, as shown in Fig. 7 because the particle accumulation in the bottom of the riser increases with the increasing loop seal aeration.

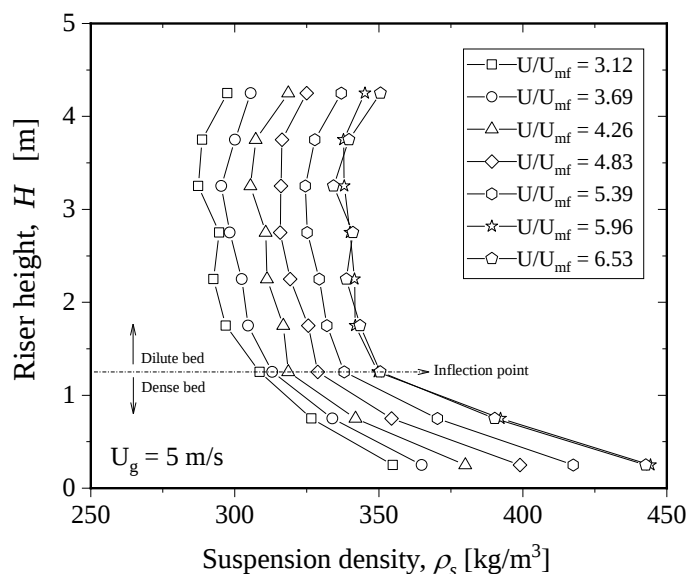

Fig. 6 (a). Effect of the cross-sectional average suspension density (ρ_s) along the riser height (H) on the fluidization number (U/U_{mf}) for the superficial velocity (U_g) as 5 m/s.

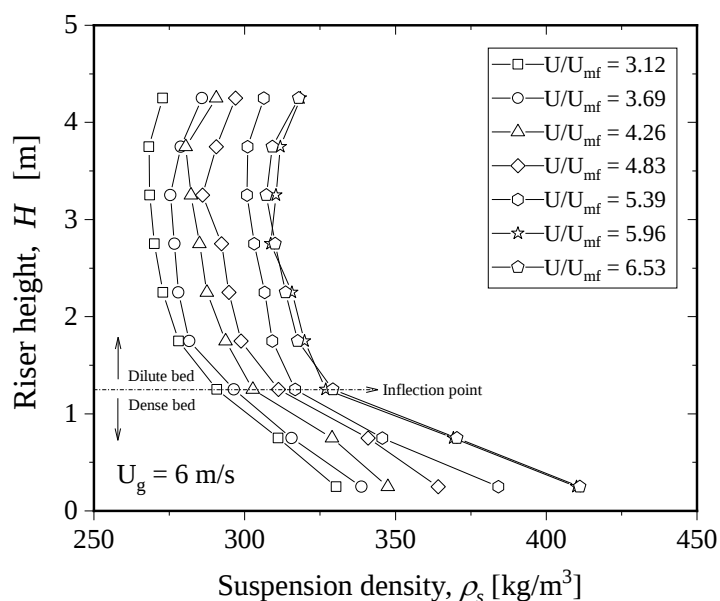

Fig. 6 (b). Effect of the cross-sectional average suspension density (ρ_s) along the riser height (H) on the fluidization number (U/U_{mf}) for the superficial velocity (U_g) as 6 m/s.

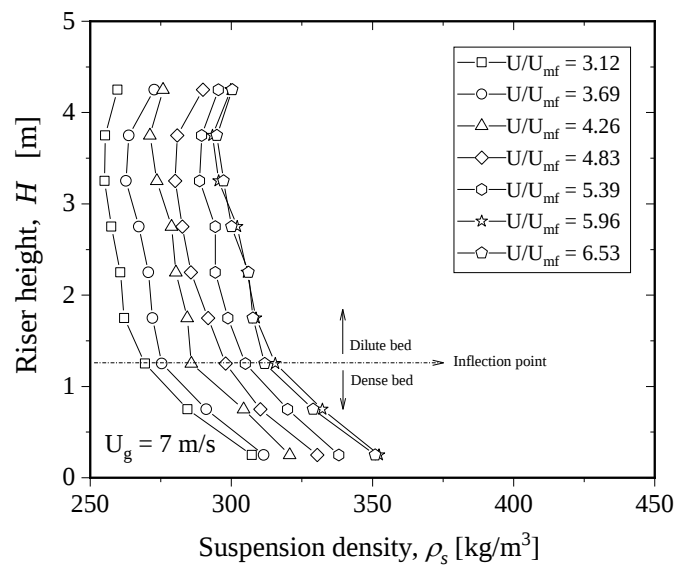

Fig. 6 (c). Effect of the cross-sectional average suspension density (ρ_s) along the riser height (H) on the fluidization number (U/U_{mf}) for the superficial velocity (U_g) as 7 m/s .

However, the high superficial velocity (U_g) that is fast enough can carry solid particles that accumulate in the riser bottom to rise along with the riser height and out of the riser quickly. Thus, the sensitivity of suspension density (H/ρ_s) constantly tends with the superficial velocity (U_g) as 7 m/s . For the same reason, the sensitivity of suspension density (H/ρ_s) has the most value with the superficial velocity (U_g) as 5 m/s , as shown in Fig. 7. In this experiment, the sensitivity of suspension density (H/ρ_s) had the coefficient of determinations (R^2) as 0.82- 0.87.

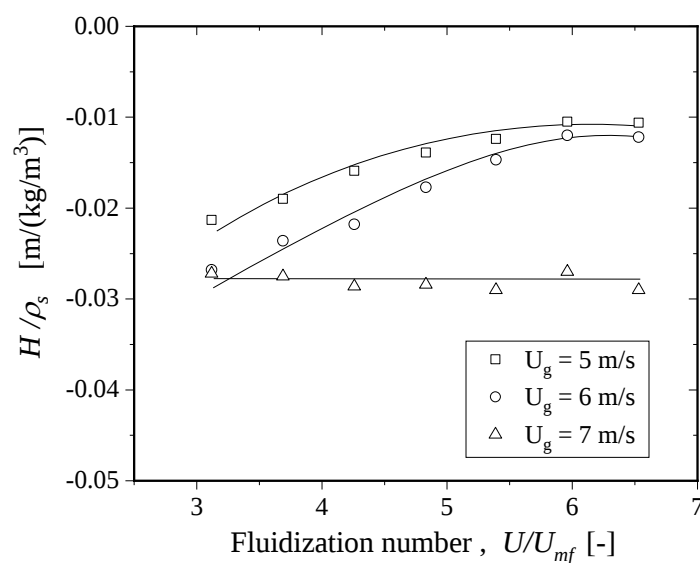

Fig. 7. Effect of the fluidization number (U/U_{mf}) on the sensitivity of suspension density (H/ρ_s).

5. Conclusion

The solid circulation rate (G_s) increased with the fluidization number (U/U_{mf}) and the superficial velocity in a riser (U_g). Both the fluidization number (U/U_{mf}) and the superficial velocity in a riser (U_g) did not affect the pressure drop in the recycle chamber (ΔP_r). The cross-sectional average suspension density (ρ_s) increased with the fluidization number (U/U_{mf}), and it decreased with the riser height (H), which had the dilute bed at the upper and the dense bed at the lower inflection point. The sensitivity of suspension density (H/ρ_s) was inversely related to the superficial velocity (U_g) and increased with the increasing fluidization number (U/U_{mf}) for a superficial velocity (U_g) as 5 m/s and 6 m/s but was constant with the high superficial velocity (U_g) as 7 m/s.

The obtained information from this experiment can use to design the membrane water tubes installed on the inner walls of a riser and the immersed tubes inside the riser bottom to control thermal load in the CFB system.

Nomenclature

A_p	cross-sectional area of the pipe [m^2]
A_r	cross-sectional area of the riser [m^2]
d_p	average particle diameter [μm]
G_s	solid circulation rate [$kg/m^2 \cdot s$]
g	gravity acceleration [m/s^2]
H	riser height [m]
ΔH	distance of pressure taps on the riser [m]
H/ρ_s	sensitivity of suspension density [$m/(kg/m^3)$]
Δh	water level in the manometer [m]
M	bed inventory [kg]
ΔP_R	pressure drop in the riser [Pa]
ΔP_r	pressure drop in the recycle chamber [Pa]
U	superficial velocity within the loop seal [m/s]
U_g	superficial velocity within the riser [m/s]
U/U_{mf}	fluidization number within the loop seal [—]
U_{mf}	minimum fluidization velocity [m/s]
V_a	air velocity [m/s]
ρ_a	air density [kg/m^3]
ρ_p	particle density [kg/m^3]

ρ_s cross-sectional average suspension density [kg/m^3]
 ρ_w water density [kg/m^3]

6. References

- A. Chinsuwan, J. Somjun. (2020). **An investigation of performance of a conventional U type loop-seal for CFB reactors with side and bottom aerations.** Chemical Engineering Research and Design. 163: 58 – 66.
- Afsin Gungor, Nurdil Eskin. (2008). **Effects of operational parameters on emission performance and combustion efficiency in small-scale CFBCs.** Journal of the Chinese Institute of Chemical Engineers. 39: 541–556.
- Antonio Marzocchella, Umberto Arena. (1996). **Hydrodynamics of a circulating fluidized bed operated with different secondary air injection devices.** Powder Technology. 87: 185-191.
- A. T. Harris, J. F. Davidson, R. B. Thorpe. (2003). **The influence of the riser exit on the particle residence time distribution in a circulating fluidized bed riser.** Chemical Engineering
- Aijie Yan, J.H. Parssinen, Jing-Xu Zhu. (2003). **Flow properties in the entrance and exit regions of a high-flux circulating fluidized bed riser.** Powder Technology. 13: 256 – 263.
- Benjapon Chalermssinsuwana, Prapan Kuchontharaa, Pornpote Piumsomboona. (2010). **CFD modeling of tapered circulating fluidized bed reactor risers: Hydrodynamic descriptions and chemical reaction responses.** Chemical Engineering and Processing. 49: 1144–1160.
- B. Xiong, X. Lu, R.S. Amano, H. Liu. (2010). **Gas-solid flow in an integrated external heat exchanger for CFB boiler.** Powder Technol. 202: 55 – 61.
- David Pallares, Filip Johnsson. (2006). **Macroscopic modelling of fluid dynamics in large-scale circulating fluidized beds.** Progress in Energy and Combustion Science. 32: 539 – 569.
- Guoqing Guana, Chihiro Fushimi, Atsushi Tsutsumi, Masanori Ishizukaa, Satoru Matsuda, Hiroyuki Hatano, Yoshizo Suzuki. (2010). **High-density circulating fluidized bed gasifier for advanced IGCC/IGFC- Advantages and challenges.** Particuology. 8: 602–606.
- Huili Zhang, Jan Degreè, Jan Baeyens, Raf Dewil. (2015). **The voidage in a CFB riser as function of solids flux and gas velocity.** Procedia Engineering. 102: 1112 – 1122.
- I. Petersen, J. Werther. (2005). **Three-dimensional modeling of a circulating fluidized bed gasifier for sewage sludge.** Chemical Engineering Science. 60: 4469 – 4484.
- Jeong-Hoo Choi, Joon-Min Suh, In-Yong Chang, Do-Won Shun, Chang-Keun Yi, Jae-Ek Son, Sang-Done Kim. (2001). **The effect of fine particles on elutriation of coarse particles in a gas fluidized bed.** Powder Technology. 121: 190–194.
- J.H. Kim, K. Shakourzadeh. (2000). **Analysis and modelling of solid flow in a closed loop circulating fluidized bed with secondary air injection.** Powder Technol. 111: 179 – 185.

- Johan SterneHus, Filip Johnsson, Bo Leckner. (2000). **Gas mixing in circulating fluidized-bed risers.** Chemical Engineering Science. 55: 129-148.
- J. Somjun, A. Chinsuwan. (2018). **Effect of transverse rib on heat transfer between circulating fluidized bed and membrane fins of water wall membrane tubes.** Power Technol. 332: 178 -187.
- L. Cheng, P. Basu. (1999). **Effect of pressure on loop seal operation for a pressurized circulating fluidized bed.** Powder Technol. 103: 203 – 211.
- M. KOKSAL, F. HAMDULLAHPUR. (2004). **Gas Mixing in Circulating Fluidized Beds with Secondary Air Injection.** Chemical Engineering Research and Design. 82: 979–992.
- P. Basu, J. Butler. (2009). **Studies on the operation of loop-seal in circulating fluidized bed boilers.** Applied Energy. 86: 1723 – 1731.
- P. Basu, L. Cheng. (2000). **An Analysis of Loop Seal Operations in a Circulating Fluidized Bed.** Institution of Chemical Engineers. 78: 991 – 998.
- P. Basu., M. Chandel., J. Butler., A. Dutta. (2009). **An Investigation Into the Operation of the Twin-Exit Loop-Seal of a Circulating Fluidized Bed Boiler in a Thermal Power Plant and Its Design Implication.** Journal of Energy Resources Technol. 131: 041401-1 – 041401-8.
- P. Wang, L. Junfu, X. Wenchong, Y. Hairui, Z. Man. (2014). **Impact of loop seal structure on gas solid flow in a CFB system.** Powder Technol. 246: 177 – 183.
- Q. Wang, Z. Luo, M. Fang, M. Ni, K. Cen. (2003). **Development of a new external heat exchanger for a circulating fluidized bed boiler.** Chemical Engineering and Processing. 42: 327 – 335.
- R. Mabrouk, J. Chaouki, C. Guy. (2008). **Exit effect on hydrodynamics of the internal circulating fluidized bed riser.** Powder Technology. 182: 406–414.
- Ruiqing Zhang, Hairui Yang, Yuxin Wu, Hai Zhang, Junfu Lu. (2013). **Experimental study of exit effect on gas-solid flow and heat transfer inside CFB risers.** Experimental Thermal and Fluid Science. 51: 291–296.
- S.W. Kim, S.D. Kim. (2002). **Effects of particle properties on solids recycle in loop-seal of a circulating fluidized bed.** Powder Technol. 124: 6 – 84.
- S.W. Kim., S.D. Kim, D.H. Lee. (2002). **Pressure Balance Model for Circulating Fluidized Beds with a Loop-seal.** Industrial and Engineering Chemistry. 41: 4949 – 4956.
- S. Yang, H. Yang, H. Zhang, J. Li, G. Yue. (2009). **Impact of operating conditions on the performance of the external loop in a CFB reactor.** Chemical Engineering and Processing. 48: 921 – 926.
- Ulrike Lacknermeier, Joachim Werther. (2002). **Flow phenomena in the exit zone of a circulating fluidized bed.** Chemical Engineering and Processing. 41: 771 – 783. Science. 58: 3669 – 3680.
- W. Namkung, M. Cho. (2002). **Loop-seal Operation of Iron Ore Particles in Pneumatic Conveying.** Korean J. Chem. Eng. 19: 1066 – 1071.
- W. Peining, Y. Xuan, Y. Hairui, Z. Man. (2014). **Impact of particle properties on gas solid flow in the whole circulating fluidized bed system.** Powder Technol. 267: 193 – 200.

- X. Han, Z. Cui, X. Jiang, J. Liu. (2007). **Regulating characteristics of loop seal in a 65 t/h oil shale-fired circulating fluidized bed boiler.** Powder Technol. 178: 114 – 118.
- X. Ji, X. Lu, X. Xue, H. He, Q. Wang, J. Li. (2012). **Development on a small scale industrial CFB boiler with an evaporating loop seal.** Applied Thermal Engineering. 36: 464 – 471.
- Y.S. Hong, K.S. Kang, C.S. Park, S.D. Kim, J.W. Bae, J.W. Nam, Y. Lee, D.H. Lee. (2013). **Solid mass flux in a chemical looping process for hydrogen production in a multistage circulating moving bed reactor.** Hydrogen Energy. 38: 6052 – 6058.
- Yuegui Zhou, Jun Peng, Xian Zhu, Mingchuan Zhang. (2011). **Hydrodynamics of gas–solid flow in the circulating fluidized bed reactor for dry flue gas desulfurization.** Powder Technology. 205: 208 – 216.
- Zhao-qiu Zhou, Long-long Ma, Xiu-li Yin, Chuang-zhi Wu, Li-cheng Huang, Chu Wang. (2009). **Study on biomass circulation and gasification performance in a clapboard-type internal circulating fluidized bed gasifier.** Biotechnology Advances. 27: 612–615.